

ဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆိုတာ ဘယ်ဟာရ၍ ဖြစ်သနည်း။
စွဲလမ်းနိုင်ရာ ငါးခန္ဓာ မှန်စွာရ၍ ဖြစ်သတည်း။
- ၂။ ဘယ်အကျိုးငှာ ထိုခန္ဓာ ဘယ်ခါရုရ ပါသနည်း။
မစွဲဖို့ရာ ဖြစ်ဆဲမှာ မှန်စွာရရ ပါသတည်း။
- ၃။ ဖြစ်ခိုက်မရှု ရုပ်နာမ်စု စွဲမှုဝင်ရောက်သည်။
- ၄။ မြဲတယ် . ကောင်းတယ် ငါကောင်နယ် တကယ်ထင်တတ်သည်။
- ၅။ ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု ရုပ်နာမ်စု စွဲမှုကင်းပျောက်သည်။
- ၆။ မမြဲ . ဆင်းရဲ သဘောပဲ ဉာဏ်ထဲရှင်းတော့သည်။
- ၇။ စွဲမှုကင်းပျောက် မဂ်လမ်းပေါက် ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန်ပြည်။
- ၈။ ဝိပဿနာ ရှုနည်း မူသေစည်း သိမ်းဆည်းထားရမည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဝိပဿနာအခြေခံ စာရားစော်

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

ဝိပဿနာအခြေခံ

စာရားစော်

သာသနာ-၂၅၅၁

ကောဇာ-၁၃၆၉

ခရစ်-၂၀၀၇

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဩဝါဒဆောင်ပုဒ်များ

- ပေါ်တိုင်းမပြတ်၊ ရှုမှတ်နေလျှင်၊
ရုပ် နာမ် နှစ်မျိုး၊ ကြောင်းကျိုးသိမြင်၊
မမြဲဆင်းရဲ၊ ဉာဏ်ထဲပေါ်လွင်၊
အနတ္တ သိရ နိဗ္ဗာန်ဝင်။
- ကိစ္စမများ၊ စကားနည်းစေ၊
အိပ်နေမှုနည်း၊ ကိုယ်တည်းပျော်လေ၊
ဆုံးမလွယ်ကြောင်း၊ မိတ်ကောင်းရှိစေ၊
တရားရေး အားပေးဂုဏ်ခြောက်ထွေ။
- ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ
ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာပါ
တစ်နေ့၊ တစ်ရက်၊ ကိုယ့်အတွက်
မပျက်ကြိုးစားပါ။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဩဝါဒဆောင်ပုဒ်များ

သီလကထာ ဒေသနာ

သီလရနံ၊ ငွှေးပျံ့ကြိုင်စွာ၊
သီလဆင်သိုင်း၊ ရှုတိုင်းလှပါ၊
သီလစောင့်ငြိမ်း၊ မလားပါယ်ရွာ၊
မြတ်သီလ စိတ်ချကိုးကွယ်ရာ။

ဒါနကထာ ဒေသနာ

ချမ်းသာအပေါင်း၊ ရကြောင်းမှန်စွာ၊
စည်းစိမ်ဘောဂ၊ မြစ်မတည်ရာ၊
အောက်တန်းမကျ၊ ကယ်မသူမှာ၊
မြတ်ဒါန စိတ်ချကိုးကွယ်ရာ။

သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါး

ပေးကမ်းရက်ရော၊ အပြောချိုသာ၊
သူတို့အောင်ရွက်၊ မပျက်စေရာ၊
တန်းတူကိုယ်နှင့်၊ အသင့်ထားပါ၊
စည်းလုံးမှု လေးခုသင်္ဂဟာ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားတော်မူသော
**ဝိပဿနာအခြေခံ
စာရားစော်**

သာသနာနှစ်
၂၅၅၁

ပြန်ဟန်နှစ်
၁၃၆၉

ခရစ်နှစ်
၂၀၀၇

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၄၁/၉၄/၁၀

မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၃၁/၉၄/၁၂

ဆဌမအကြိမ်

အုပ်ရေ ၃၀၀၀

၁၉၉၄ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ

မျက်နှာဖုံးစာရိုက်- စာပေပေါင်းကူး

စာအုပ်ချုပ် အောင်မြင်နှင့် အဖွဲ့

တန်းဖိုး (၃၅) ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ -ဦးလှကြိုင်၊ ထုတ်ဝေသူ ကင်းလွတ်ခွင့် အမှတ်(၂၄၈)
ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်၊ အမှတ် ၁၆၊ သာသနာ့ရိပ်သာလမ်း၊
ရန်ကုန်ကထုတ်ဝေ၍ ဦးတင်မောင် (၀၂၅၆-၆) စာပေပေါင်းကူး ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၆၄၊ စီ၊ ကြာပဒုမ္မာလမ်း၊ ၃-(ခ) ရပ်ကွက်၊ (ငွေကြာရံရိပ်သာ)
တောင်ဥက္ကလာပမြို့၊ ရန်ကုန်က ပုံနှိပ်သည်။

ဖုန်း-၅၅၉၁၇

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ကျေးဇူးတော်ရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	က
၂။	အခြေခံနိဒါန်း	င
၃။	စကားပလ္လင်	၁
၄။	သမထကမ္မဋ္ဌာန်း (၄၀)	၅
၅။	ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၉
၆။	ကွေးတာ ခန္ဓာငါးပါး	၁၀
၇။	လက်ကို ကွေးရာ၌ စွဲလမ်းပုံ	၁၂
၈။	မြင်ရာ၌ စွဲလမ်းပုံ	၁၅
၉။	တရားစာဆိုတာ မူရှိမှ ရေးရတယ်	၁၈
၁၀။	တရားစည်းမျဉ်းနှင့် ညီစေရမယ်	၁၉
၁၁။	ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်	၂၁
၁၂။	သီလဝန္တသုတ်	၂၃
၁၃။	ရှုလျှင် သောတာပန်ဖြစ်မည်	၂၈

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၄။	ရဟန္တာအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်	၃၀
၁၅။	ရဟန္တာလည်း ရှိရတယ်	၃၁
၁၆။	ရဟန္တာမှာ ရှုခြင်း၏အကျိုး.....	၃၂
၁၇။	ဒွါရခြောက်ပါးက စွဲလမ်းပုံ.....	၃၅
၁၈။	ရှုနည်းမှန်မှ ဝိပဿနာ.....	၃၇
၁၉။	ရှုပုံ အကျဉ်းချုပ်	၃၈
၂၀။	အားထုတ်ခါစ ရှုပုံရှုနည်း.....	၃၉
၂၁။	ဝါယောဓာတ်၏ လက္ခဏာ စသည်.....	၄၁
၂၂။	ဝေဒနာကို လက်တွေ့ ရှုမှတ်ကြည့်ရန်	၅၇
၂၃။	စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်	၅၉
၂၄။	ပစ္စက္ခနှင့်အနုမာန	၆၈
၂၅။	အတိတ်ကို စ၍ မရှုရ	၇၀
၂၆။	အနာဂတ်ကို စ၍ မရှုရ	၇၂
၂၇။	ကာလဝိမုတ်ကို မရှုရ.....	၇၂

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၈။	ပစ္စုပ္ပန်ကို စ၍ ရှုရသည်	၇၃
၂၉။	အသောက ကျောက်စာ	၇၆
၃၀။	မှန်ကန်သော စွဲလမ်းမှု	၇၈
၃၁။	ကုသိုလ်အကျိုးလည်း ဒုက္ခပဲ	၇၉
၃၂။	အကုသိုလ်အကျိုးက သာပြီး ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်	၈၃
၃၃။	မှားယွင်းသော စွဲလမ်းမှု	၈၄
၃၄။	ဒုဿီမာရ်နတ်ဝတ္ထု	၈၅
၃၅။	ကိုယ်တွေ့နဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရန်	၈၈
၃၆။	ဘုရားမေးခွန်းတော်များ	၉၂
၃၇။	ဝိပဿနာက အကြွေးမရ	၁၀၀
၃၈။	ဝိထိစိတ်ဖြစ်စဉ်	၁၀၀
၃၉။	အပြည့်အစုံအားထုတ်ပုံ	၁၁၂
၄၀။	နာမ်ရုပ်ကွဲပုံဥပမာ	၁၁၆

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၁။	အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်.....	၁၂၀
၄၂။	အနိစ္စလက္ခဏာ	၁၂၅
၄၃။	ပညတ်ဆိုတာ ထင်ရှားမရှိဘူး.....	၁၂၆
၄၄။	အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်.....	၁၃၃
၄၅။	ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ်.....	၁၄၆
၄၆။	မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း အသစ်ချည်း.....	၁၅၀
၄၇။	ဒုက္ခထင်ပုံ	၁၅၁
၄၈။	အနတ္တထင်ပုံ	၁၅၃
၄၉။	မင်္ဂလမ်းပေါက်ပုံ.....	၁၅၇
၅၀။	တရားအရသာတွေ	၁၆၀
၅၁။	တရားက တယ်၊ရလွယ်တယ်	၁၈၄
၅၂။	ရက်ကန်းသည်မဝတ္ထု.....	၁၈၆
၅၃။	တရုတ်ဒကာကြီးတစ်ဦးဝတ္ထု	၂၀၂
၅၄။	မြန်မာတွေ နိုင်ငံခြားမှာ ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်ရတယ်	၂၀၅

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၅။	သဒ္ဒါတရား ခိုင်မြဲဖို့ လိုတယ်	၂၀၇
၅၆။	ဥပေါသထာနုတ်သမီးဝတ္ထု	၂၀၉
၅၇။	သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပုံ	၂၁၄
၅၈။	အရိယာတို့၏တရား	၂၂၇
၅၉။	မူလရင်း ဆောင်ပုဒ်များ	၂၅၀
၆၀။	နိဂုံး ဆုတောင်း	၂၅၁
၆၁။	ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ	၂၅၂

မာတိကာ ပြီး၏။

အနုပညာ

အနုပညာ	အနုပညာ	အနုပညာ
၁။	အနုပညာ	အနုပညာ
၂။	အနုပညာ	အနုပညာ
၃။	အနုပညာ	အနုပညာ
၄။	အနုပညာ	အနုပညာ
၅။	အနုပညာ	အနုပညာ
၆။	အနုပညာ	အနုပညာ
၇။	အနုပညာ	အနုပညာ

အနုပညာ
အနုပညာ

အနန္တကျေးဇူးတော်ရှင် ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ပဟာဝဠု ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကျေးဇူးတော်ရှင် မတာဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရ်ပုတ္တိအကျဉ်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာ
တော်လောင်းလျာ သားရတနာကို ရွှေဘိုခရိုင်၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ၌
အဘ ဦးကံတော်+အမိ ဒေါ်ရွှေအုပ်-တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-
ခုနှစ်၊ ဒုတိယ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃) ရက်၊ သောကြာနေ့
(၂၉-၇-၁၉၀၄) တွင် ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။ ငယ်နာမည်မှာ
“မောင်သွင်” ဖြစ်သည်။

အသက် (၁၂) နှစ်အရွယ်တွင် ရှင်သာမဏေဝတ်၍
သက်တော် (၂၀) တွင် ရဟန်းပြုခဲ့သည်။ ပရိယတ္တိစာပေ၊
နေဝါ၊ ညဝါ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့ပြီး၊ ၁၃၀၃-
ခုနှစ်တွင် “သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်
တော်ကို ဆက်ကပ်ခံယူရရှိတော်မူသည်။

ငယ်ဆရာများနှင့်တကွ မန္တလေးမြို့၊ အနောက်ပြင်၊
ခင်မကန်တိုက်၌ ကျော်စောသော ဆရာတော်များထံ ပရိယတ္တိ
ကျမ်းဂန်များ သင်ယူ ဆည်းပူးတော်မူခြင်း၊ သထုံမင်းကွန်း

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ပဋိပတ်ကို နည်းခံ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ခြင်းတို့ဖြင့် ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ စွယ်စုံ ထူးချွန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် သိက္ခာတော် (၂၅)ဝါ၊ ရသည်အထိ ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းနှင့် မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်း ကလေးတိုက်ကျောင်းတို့တွင် အခါအားလျော်စွာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၍ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ သင်ကြားပို့ချ နည်းနာ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။

၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၆) ရက် နေ့ (၁၀-၁၁-၁၉၄၉) တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟ အဖွဲ့ကြီး၏ ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်မှုဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သာသနာ့ ရိပ်သာသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ နတ်တော် လပြည့်နေ့ (၄-၁၂-၁၉၄၉) မှစ၍ ယောဂီများအား ဝိပဿနာ တရား ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့သည်။ ရိပ်သာ၏အမည်သည် “မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ” ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ၁၃၁၉-ခုနှစ်တွင် “အဂ္ဂ မဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ် ခံယူရရှိတော် မူသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲတွင် “ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက” တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ၎င်းအပြင် “ဆဋ္ဌသင်္ဂါယန ဩသာနသောကေ၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဝန်ဆောင်အဖွဲ့၊ နိုင်ငံတော်

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

၈

ဩဝါဒါစရိယ” စသည့် သာသနာ့တာဝန် အရပ်ရပ်ကိုလည်း စွမ်းစွမ်းတမံ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဝိသဇ္ဇက-ကား တိပိဋကဆရာတော် “အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ”ပင်တည်း။

၁၃၀၅-ခုနှစ်တွင် မဟာစည်ဆရာတော် စီရင်ရေးသား တော်မူသော ဝိပဿနာရှုနည်း ကျမ်းကြီးနှစ်တွဲသည် ကျော် စောထင်ရှားလှပေသည်။

ဆက်လက်ပြုစုသော ကျမ်းများနှင့် ဟောစဉ်တရား များမှ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်းမှာ (၈၀) ကျော် ရှိပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်း မဟာစည်ဩဝါဒခံ ရိပ်သာခွဲပေါင်း (၃၀၀)ကျော် တည်ရှိခဲ့ပြီး၊ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင်လည်း သာသနာပြု ရိပ်သာ ခွဲများကို တည်ထောင်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဘုရား ကြီး ပြသတော်မူသော ဝိပဿနာတရား ပွားများကျင့်ကြံ အားထုတ်ပြီးသူ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ၊ ယောကီဦးရေ (၇၀၀၀၀၀) ကျော် ရှိခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ နီပေါ၊ စင်္ကာပူ၊ မလေးရှား၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ အင်ဒိုနီးရှား စသော အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ဥရောပ၊ အင်္ဂလန်၊

ဃ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

အမေရိက စသော အနောက်နိုင်ငံများ အပါအဝင် ကမ္ဘာ အရပ်ရပ် တို့မှ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားချက်များအရ ကြွရောက် တော်မူ ပြီးလျှင် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ပြန့်ပွား ထွန်းကားရေးကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သက်တော် (၇၈)နှစ်၊ သိက္ခာ တော် (၅၈)ဝါ ရရှိရာ ၁၃၄၄-ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၀)ရက်နေ့ (၁၄-၈-၁၉၈၂) စနေနေ့တွင် မဟာစည် သာသနာ့ ရိပ်သာ စံကျောင်းတော်၌ စုတိကမ္ပဇရပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူခဲ့ ပါသည်။

အခြေခံ နိဒါန်း

ဤစာအုပ်တွင်

ဤ “ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်” စာအုပ် ထွက်ပေါ်လာခြင်း၏အကြောင်းမှာ လွန်ခဲ့သော ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ် သင်္ကြန်အခါတော်တွင်းက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ်မွေ့ရုံတော်ကြီး၌ များစွာသော ရဟန်းရှင်လူ ပရိသတ်တို့အား “ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်” ဟူသော အမည်ဖြင့် ဤစာအုပ်ပါ ဝိပဿနာတရားကို ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်အခါက တရားတော်ကို နာယူမှတ်သားကြရသော ရဟန်းရှင်လူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် နှစ်ထောင်းအားရ အလွန်ပင် သဘောကျကြလေသည်။ ထို့ပြင် ထိုအခါက တိပ်ရကော်ဒါ အသံဖမ်းစက်ဖြင့် ဖမ်းယူထားသော ထိုတရားတော်ကို နာကြားရသော သူတော်စင်အပေါင်းတို့

သည်လည်း နှစ်ထောင်းအားရ အလားတူပင် သဘောကျကြလေသည်။ ထိုသို့ သဘောကျကြသောကြောင့် ထိုတရားတော်ကို စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်တို့အား လျှောက်ထား တောင်းပန်ကြလေသည်။

ထိုသို့ လူရှင်အများ လျှောက်ထားတောင်းပန်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ လက်ထောက် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ နာယက ဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်သော ဦးဝဏ္ဏိတ အရှင်သူမြတ်သည် ၁၃၂၂-ခုနှစ် ဝါတွင်း၌ တရားအားထုတ်၍ ပြီးဆုံးကြပြီးသော တပည့်ရဟန်းတော်များအား တိပ်ရကော်ဒါ အသံဖမ်းစက်မှ ထိုတရားကို ဖွင့်ထုတ် နာကြား ရေးသားကူးယူစေခဲ့ပေသည်။ ထိုစာမူကို ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ တင်ပြ၍ ပုံနှိပ်ရန် ခွင့်ပန်ကြလေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍ ခွင့်ပြုတော်မူသဖြင့် ၁၃၂၂-ခုနှစ် နတ်တော်လတွင် ကျင်းပမည့် (၁၁) ကြိမ်မြောက် သာသနာ့ရိပ်သာ နှစ်ပတ်လည် သြဝါဒခံယူ ပူဇော်ပွဲတွင် ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဝေဌပူဇော်နိုင်ရန် စီမံအားထုတ်ခဲ့ကြလေသည်။

သို့ရာတွင် ထိုစဉ်အခါက ပုံနှိပ်စက္ကူချောများရရန် မလွယ်ကူခြင်း၊ အချိန်အနည်းငယ် နှောင်းသွားခြင်းဟူသော အကြောင်း

အခြေခံ နိဒါန်း

ဆ

များကြောင့် ဤတရားတော်သည် ပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ်သို့ မရောက်ဘဲ ဖိုင်တွဲချောအဖြစ်ဖြင့်သာ တည်လျက် ရှိခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မွေးနေ့

ယခုတစ်ဖန် ပုံနှိပ်ဝေငှရန် အကြောင်းပေါ်လာပြန်သည်မှာ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ၁၂၆၆-ခုနှစ် ဒုတိယ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃) ရက် (၂၉-၇-၁၉၀၄) သောကြာနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့သောကြောင့် ထိုရက်ကို အမှတ်အသားပြု၍ ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအတွက် မွေးနေ့မင်္ဂလာ ပူဇော်ဒါနသဘင်၌ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းပင် တပည့်ဒါယကာ ဒါယိကာမအပေါင်းတို့က အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်သော ဆန္ဒဖြင့် ကျင်းပဆင်ယင်မြဲ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုလာမည့် ၁၃၂၃-ခုနှစ်၊ ဒုတိယ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃) ရက်နေ့၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သက်တော် (၅၇) နှစ်ပြည့်မြောက်သည့် အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်ဖြင့် ကျင်းပမည်ဖြစ်သော အဆိုပါ မွေးနေ့မင်္ဂလာပွဲတွင် ဤဝိပဿနာအခြေခံ တရားတော်ကို စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ဝေငှ ပူဇော်နိုင်ရန် ရည်သန်မျှော်လင့်၍ တပည့်ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းတို့က ထပ်လောင်းဆောင်ရွက်ကြပြန်သောကြောင့်

၆

အခြေခံ နိဒါန်း

အဆိုပါ ဝိပဿနာတရားတော်သည် စာအုပ်ကလေးအသွင် အားဖြင့် ထင်ရှားထွက်ပေါ်လာခဲ့ပေသည်။

အရသာပေါ်အောင် ဖတ်နည်း

ဤစာအုပ်ကလေးမှာ ကျမ်းစာတစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် တမင်လာ စီစဉ်ရေးသားထားအပ်သည် မဟုတ်ပေ။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပရိသတ်အများအား တစ်ထိုင်အတွင်း၌ပင် ဟောကြားထားသော တရားအစဉ်မျှသာဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုသူတို့သည် ကျမ်းစာအုပ်အနေအားဖြင့် ဖတ်သွားလျှင် တရားအရသာ ပေါ်သင့်သလောက် ပေါ်မည်မဟုတ်ပေ။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ဟောပြောနေသည်ကို နာယူသကဲ့သို့ နှလုံးသွင်းလျက် ဖတ်ရှုသွားမှသာလျှင် တရားအရသာ အပြည့်အစုံ ပေါ်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အထူးသတိပြုစေလိုပါသည်။

ငယ်သော်လည်း အနှစ်အပြည့်

ထို့ပြင် ဤစာအုပ်တွင် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ သိသင့်သိထိုက်သော အခြေအမြစ်များနှင့်တကွ မင်္ဂလီနိဗ္ဗာန်အထိ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ဆိုက်ရောက်သွားပုံများကို အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားသည့်ပြင် ဒါန၊ သီလဆိုင်ရာ တရားများကို

အခြေခံ နိဒါန်း

၈၅

လည်း အခွင့်သင့်သည့်အားလျော်စွာ ဖော်ပြထားပေးသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်မှာ ငယ်ပင်ငယ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်တိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ အနှစ် သာရတို့နှင့် ပြည့်ဝနေကြောင်းကို ဖတ်ရှုသူတိုင်း တွေ့မြင်ကြ ပါလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် ဤစာအုပ်ပါ တရားတော်တွင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်စပ်၍ ညွှန်ပြခြင်း၊ အားပေးခြင်း၊ တိုက် တွန်းခြင်းများကို မိမိ၏ကိုယ်တွေ့အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တပည့်ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း ရဲရင့်ခိုင်လုံစွာ ဖော်ပြထားသည့်အပြင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ တည်းဟူသော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အနှောင့်အယှက် အန္တရာယ်များကိုလည်း အခါအားလျော်စွာ ပယ်ရှားဖြေရှင်းထား သောကြောင့် ဤစာအုပ်ငယ်သည် သူ့အင်အားအလျောက် အစွမ်းကုန် ချီးမြှောက်ကာ သာသနာပြုသွားမည့်စာအုပ် တစ် အုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သူတော်ကောင်းပညာရှိတို့ မြင်သိ တော်မူကြပါလိမ့်မည်။

အထူး သတိပြုဖွယ်

ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို ဟောလျှင်ဖြစ်စေ၊ ကျမ်းစာရေး လျှင်ဖြစ်စေ ထိုဆရာသည် မိမိဟောပြော ရေးသားသော ထိုဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို ထိထိရောက်ရောက် အားထုတ်ဖူးသူ

ည

အခြေခံ နိဒါန်း

ဖြစ်ဖို့ ရှေးဦးစွာ အရေးတကြီး လိုပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုနည်း အရ အားထုတ်သူ တပည့်များစွာတို့ ပေါက်ရောက်အောင် မြင်၍ ထောက်ခံချက် များစွာရရှိထားသော နည်းဖြစ်ဖို့လည်း ဒုတိယ အရေးတကြီး လိုပါသည်။ ဤအရာ၌ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ (၁၅၇) မဟာဝစ္ဆသုတ်မှ သာဓကတစ်ခုကို အကျဉ်းချုပ် ထုတ် ပြလိုပါသည်။ ထိုသုတ်တွင် ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်က “မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး တရားထူးကိုရသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိပါ၏လော” ဟု မေးလျှောက်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ...

“ရဟန္တာဖြစ်ကြသော ငါ၏တပည့် ရဟန်းယောက်ျား၊ ရဟန်းမိန်းမတို့သည် တစ်ရာ နှစ်ရာ သုံး, လေး, ငါးရာမက များစွာပင် ရှိကြသည်။ အနာဂါမ် သကဒါဂါမ် သောတာပန် ဖြစ်ကြသော ငါ၏တပည့် လူဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့သည် လည်း တစ်ရာ နှစ်ရာ သုံး, လေး, ငါးရာမက များစွာပင် ရှိကြသည်” ဟု ဖြေကြားတော်မူလေသည်။ ထိုစကားကို ကြား ရ၍ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်က ...

“အရှင်ဂေါတမ အကယ်၍ အရှင်ဂေါတမဟောပြောသော ဤတရားသည် အရှင်ဂေါတမတစ်ပါးသာ ပြီးစီးပေါက်ရောက် ၍ အခြားသူတို့ မပေါက်ရောက်ပါလျှင် အရှင်ဂေါတမဟောပြော သော ဤအကျင့်မြတ်သည် မပြည့်စုံဘဲ ရှိရာပါသည်။ ယခု

သတ္တမအကြိမ်

အခြေခံ နိဒါန်း

၆

မူကား ထိုသို့မဟုတ်ပါဘဲ အရှင်ဂေါတမလည်း ပေါက်ရောက်ပေသည်။ တပည့် ရဟန်းယောက်ျား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ လူ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမတို့လည်း ပေါက်ရောက်ကြပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အရှင်ဂေါတမဟောပြသော အကျင့်မြတ်သည် ပြည့်စုံလှပါပေသည်”ဟု ချီးကျူးလျှောက်ထားလေသည်။

ဤဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်ကို ဖတ်ရှုသူတို့သည်လည်း ဤစာအုပ်တွင် ထိုသို့သော ချီးကျူးဖွယ်အချက်များကို နေရာပေါင်းများစွာ၌ တွေ့မြင်ကြရပါလိမ့်မည်။ အောက်ပါ စကားတစ်ရပ်မှာ ထိုသို့သော ချီးကျူးဖွယ်အချက်တစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

“ဘုန်းကြီးက မိမိတစ်ဦးတည်း ထင်မြင် သဘောကျတာတွေကို လျှောက်ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တပည့်ယောဂီလေးငါးဆယ်ယောက်လောက် တွေ့မြင်ရုံနဲ့လည်း ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ယောဂီတွေ ရာပေါင်းများစွာ ဒီအတိုင်းတွေ့မြင်နေပြီ၊ ယခုလည်း တချို့က တွေ့မြင်နေဆဲ ဖြစ်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဟောနေတာပါ”။

အားတက်ဖွယ်

အထက်ပါ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မိန့်ခွန်းထဲမှာ “ယောဂီတွေ ရာပေါင်းများစွာ”ဟူရာ၌ ရာပေါင်း မည်မျှ

များသည်ကို တင်ပြလိုပါသည်။ ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၁-ရက် (၂၁-၁၂-၁၉၅၈) တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ကျင်းပသော (၉) ကြိမ်မြောက် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲတွင် တင်ပြသော ယောဂီစာရင်းကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သာသနာ့ရိပ်သာအတွင်း၌ ဝိပဿနာတရား စတင်ပြတော်မူသည့် ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လမှစ၍ ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ် တန်ဆောင်မုန်းလကုန်အထိ ရန်ကုန်မြို့၊ သာသနာ့ရိပ်သာတွင် တရားအားထုတ်ပြီးသော ယောဂီဦးရေမှာ -

၁။ ရဟန်းတော်ယောဂီ ၂၄၁၉-ပါး။

၂။ အမျိုးသားယောဂီ ၂၀၄၆-ပါး။

၃။ အမျိုးသမီးနှင့်သီလရှင်ယောဂီ ၅၃၃၅-ဦး။

စုစုပေါင်း ၉၈၀၀-ဦး ရှိခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်၌ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒခံ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဌာနခွဲပေါင်း (၁၅၀)

အခြေခံ နိဒါန်း

၃

ကျော်ရှိရာ ထိုဌာနများမှ ရရှိသော ယောဂီဦးရေစာရင်းမှာ (၁၄၇၅၈၁) ဦးရှိ၍ အားလုံးပေါင်း မြန်မာပြည်တွင် ယောဂီ ဦးရေမှာ (၁၅၇၃၈၁) ဦး (တစ်သိန်းငါးသောင်း ခုနစ်ထောင် သုံးရာ ရှစ်ဆယ့်တစ်ဦး) ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ယိုးဒယားနိုင်ငံ၌လည်း ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏တပည့် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးအာသာ နှင့် ဦးကုန္ဒဝံသတို့ ကြီးမှူး၍ ၁၃၁၄-ခုနှစ်က အစပြုကာ သတိ ပဋ္ဌာန် အမှတ်တရားကို ညွှန်ကြားပြသခဲ့ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနခွဲ ပေါင်း (၃၀၀)ကျော်ရှိ၍ အားထုတ်ပြီးသော ယောဂီပေါင်းမှာ တစ်သိန်းကျော်ရှိပြီဟု ကြားသိရပါသည်။ ထို့ပြင် သီဟိုဠ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဥရောပ အစရှိသော အခြားနိုင်ငံတို့၌လည်း ကျေးဇူး ရှင် မဟာစည် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ သြဝါဒအရ အားထုတ်ပြီးသော ယောဂီများမှာလည်း ရာပေါင်းများစွာပင် ရှိပါသေးသည်။

အထက်ပါ စာရင်းများအရ တပည့်ယောဂီ နှစ်သိန်း ငါးသောင်းကျော်တို့တွင် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့ မြင်၍ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်းဖြစ်ဖူးသော ယောဂီများမှာ တစ်သိန်းထက် နည်းမည်မဟုတ်ပေ။ ဤမျှ များပြားစွာသော တပည့်ယောဂီတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ကျေးဇူးရှင်

ဗ

အခြေခံ နိဒါန်း

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ယောဂီတွေ ရာပေါင်းများစွာ”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူပါသည်။ အလွန်ပင် အားတက်ဖွယ်ကောင်းပါ ပေစွ။

ယောဂီများ သုံးသိန်းကျော်

လွန်ခဲ့သော ၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လက နှစ်ပတ်လည် စာရင်းအရဆိုလျှင် အားတက်ဖွယ်ကောင်းပေသည်။ ထိုစာရင်း ကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပေသည်။

၁။ ရဟန်းတော်ယောဂီ	၂၉၇၁-ပါး
၂။ အမျိုးသားယောဂီ	၂၃၈၈-ဦး
၃။ အမျိုးသမီးနှင့် သီလရှင်ယောဂီများ	<u>၆၁၇၄-ဦး</u>
ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ယောဂီပေါင်း	<u>၁၁၅၃၃-ဦး</u>
- ရှိခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာပြည်အရပ်ရပ် ဌာနခွဲများမှ ယောဂီပေါင်း (၂၃၄၁၅၆) ဦးရှိပါသည်။ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် မြန်မာပြည်တွင်း ယောဂီပေါင်း (၂၄၅၆၈၉) ဦး (နှစ်သိန်း လေးသောင်း ငါး ထောင် ခြောက်ရာ ရှစ်ဆယ့်ကိုး) ဦး ရှိပါသည်။

အခြေခံ နိဒါန်း

က

* ယိုးဒယား စသော နိုင်ငံခြား ယောဂီများပါ ပေါင်း
လိုက်လျှင် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒခံ ယောဂီပေါင်းမှာ သုံးသိန်းကျော် လေးသိန်းခန့်ရှိကြောင်း
သိရပါသည်။ ထိုသုံး လေးသိန်းခန့် ယောဂီတို့တွင် ရုပ်နာမ်
အဖြစ်အပျက်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်၍ အနိစ္စာနုပဿနာ
ဉာဏ် ကောင်းကောင်းဖြစ်ဖူးသော ယောဂီများမှာလည်း
တစ်သိန်းခွဲထက် နည်းမည် မဟုတ်ပေ။

* အမှာ -

၁၃၃၄-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လက နှစ်ပတ်လည် စာရင်းအရ
ဖော်ပြရလျှင် ...

၁။ ရဟန်းတော်ယောဂီ ၇၈၀၄-ပါး

၂။ အမျိုးသားယောဂီ ၄၈၅၆-ဦး

၃။ သီလရှင်ယောဂီ ၁၆၂၈-ပါး

၄။ အမျိုးသမီးယောဂီ ၁၁၄၇၁-ဦး

ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ ယောဂီစုစုပေါင်း ၂၅၇၅၉-ဦး

မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်ရှိ မဟာစည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများမှ
တင်ပြသော ယောဂီများမှာ (၆၁၃၅၅၇) ဦးရှိသည်၊ နှစ်ရပ်
ပေါင်းလျှင် (၆၃၉၃၁၆) ဦးဖြစ်ပါသည်။

အတ္ထမအကြိမ်

တ

အခြေခံ နိဒါန်း

ထို့ကြောင့် “ယောဂီတွေ ရာပေါင်းများစွာ ဒီအတိုင်း
 တွေ့မြင်နေပြီ၊ ယခုလည်း တချို့က တွေ့မြင်ဆဲဖြစ်နေတယ်၊
 ဒါကြောင့် ဟောနေတာပါ”ဟု ရဲရဲရင့်ရင့် ဝန်ခံ၍ မိန့်မြွက်
 အားပေးတော်မူသော ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မိန့်ခွန်းတော်
 သည် အလွန်အလွန်ပင် အားတက်ဖွယ် ကောင်းလှပါ
 ပေသည်။

ပညာရှိများသို့

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဘုရား
 ဟော ပါဠိတော်ကို အထူးသဖြင့် ရိုသေလေးစားလျက် အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို ယူဆ ဟောပြောလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်
 ပါဠိတစ်စုံတစ်ရပ် တိုက်ရိုက်ဖြောင့်ဖြောင့်ရနေသော အနက်သည်
 အခြားပါဠိတော်များနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိဘဲ ညီညွတ်နေလျှင်
 ထိုအနက်ကိုပင် ရိုသေ လေးစားသောအားဖြင့် အတိအကျ
 ယူဆ ဟောပြော ရေးသားတော်မူပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်
 နည်းဟူမူ ...

အခြေခံ နိဒါန်း

ထ

“သုတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယံ၊ တံ ပဋိဗာဟန္တေ န ဗုဒ္ဓေါဝ ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ = ပိဋကသုံးပုံ ပါဠိတော် ဟူသော သုတ်ကို မမြစ်ပယ်အပ်၊ ၎င်းပါဠိတော်သုတ်ကို မြစ်ပယ်လျှင် မြတ်စွာဘုရားကိုပင် မြစ်ပယ်ရာ ရောက်လေတော့၏” (ဒီ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၅၈) ဟူသော အဋ္ဌကထာ ဩဝါဒနှင့်အညီ အခြားပါဠိ တော်များနှင့်လည်း မဆန့်ကျင်၊ အပြစ်လည်း မရှိ၊ သင့်လည်း သင့်လျော်သော ပါဠိ၏အနက်ကို လျှော့၍ဖြစ်စေ၊ တစ်မျိုး ပြင်၍ဖြစ်စေ ယူလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို မြစ်ပယ်ရာ ရောက် မည် စိုးရိမ်သောကြောင့် ဟူ၏။

သို့ဖြစ်၍ ဝိပဿနာအခြေခံ တရားတော်၌ဖြစ်စေ၊ ကျေးဇူး ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ရေးသား ဟောပြောထားသော အခြားစာအုပ် စာတမ်းများ၌ဖြစ်စေ ပါဠိ အနက် တစ်စုံတစ် ရာတွင် မိမိတို့ဉာဏ် မသက်ဝင်နိုင်လျှင် အခြားပါဠိတော်များ နှင့် နှီးနှော၍ ယူသင့်ပါကြောင်း သူတော်ကောင်း ပညာရှိတို့ အား အမြွက်အားဖြင့် ညွှန်ကြားလိုပါသည်။

နိဂုံးချုပ်

နိဂုံးချုပ်အနေအားဖြင့် ဤဝိပဿနာအခြေခံ တရားတော်
သည် လက်တွေ့အဖြစ်ဖြင့် ဟောထားသော တရားတော်
ဖြစ်သောကြောင့် ဤတရားတော်ကို စာတွေ့မျှဖြင့် မဝေဖန်
မဆုံးဖြတ်ဘဲ လက်တွေ့ကျင့်သုံးကာ ဝေဖန်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်
နိုင်ကြပါစေ ဟူသော ဆုတောင်းပတ္တနာ မင်္ဂလာစကားဖြင့်
ဤအခြေခံ နိဒါန်းကို အပြီးသတ်အပ်ပါသတည်း။

အရှင်ပညာဇောတ

(နာယကဆရာတော်)

သာသနာ့မဏ္ဍိုင်

ပါဠိတက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်၊

ပဲခူးမြို့။

၁၃၂၃-ခုနှစ်၊

နယုန်လဆန်း ၁၂-ရက်

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

စကားပလ္လင်

ဝိပဿနာရှုတာ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တာကို “ကောင်းတယ်”လို့ ယခုနေအခါမှာ အထူးပြောဟောနေဖို့ မလိုပါဘူး။ အများပဲ သဘောပေါက် နားလည်နေကြပါပြီ။ ဟိုရှေးတုန်းက လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၂၀ -ကျော်လောက်ဆီ တုန်းက ဆိုရင်တော့ “ဝိပဿနာကို လူတိုင်း လူတိုင်း အားထုတ် ကောင်းတယ်”လို့ မယူဆကြသေးဘူး။ “ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ မထေရ်ကြီးများ၊ ရဟန်းတော်များ၊ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ ဆိုင်တယ်၊ ငါတို့နှင့် မဆိုင်ဘူး”လို့ ထင်မှတ်ပြီးတော့ အဲဒီ

တုန်းက လူတွေဟာ ဝိပဿနာမှာ သိပ်ပြီး စိတ်မဝင်စားကြသေးဘူး။ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း တရားကို ဟောလို့ ရှိရင် လူတွေနှင့် မထိုက်မတန်တာကို ဟောသလို ဖြစ်ပြီးနေတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီးတို့ကလည်း ဝိပဿနာကို စပြီးဟောခါစ ရှိသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီတုန်းကဆိုရင် တော်တော်ကို တိုက်တွန်းပြီး ဟောရပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ယခုတော့ “ဝိပဿနာအလုပ် ဆိုတာ လူတိုင်း လူတိုင်း အားထုတ်ကောင်းတယ်၊ တရားအားထုတ်ရင် ဝိပဿနာ အလုပ်ဟာ အကောင်းဆုံးပဲ”လို့ လူတွေက ဒီလို သဘော ပေါက်နေကြပါပြီ။ ဒါကြောင့် တရားဟောမယ်ဆိုရင် တရားနာ မည့်လူတွေက “ဝိပဿနာတရားကို ဟောပါဘုရား”လို့ ဒီလို တောင် လျှောက်ထားတတ်ကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းစဉ် ရိုးရိုးကလေးဟောရင် တချို့က ကောင်းကောင်း မနာတတ်ကြဘူး။ တရားနာနေရင်းကတောင် တချို့က ထ သွားတတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒီလို ထသွားတဲ့ သူတွေကိုလည်း အပြစ်တင်စရာတော့ မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် သူတို့ မှာ နားလည်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်အခြေခံကမှ မရှိသေးလို့ပါပဲ။

တချို့က သမထကို ဝိပဿနာအနေနဲ့ ယုံကြည်ပြောဟော နေကြတယ်။ တချို့ကလည်း ဝိပဿနာအစစ်ကို သမထလို့ပဲ

ထင်နေကြတယ်။ ဘာမှ မဟုတ်ဘူးလို့လည်း တချို့က ပြောဆိုနေကြတယ်။ တချို့ဟောတဲ့ ဝိပဿနာက စာသံ ပေသံ ပြောင်သော်လည်း တကယ်အားထုတ်ပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိဖို့ ကျတော့ မဖြစ်နိုင်တဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဝိပဿနာနှင့်စပ်ပြီး မဝေခွဲနိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ ဝိပဿနာအကြောင်း ကောင်းကောင်း သဘောပေါက်သွားအောင် ဝိပဿနာအခြေခံတရားကို ဟောရမယ်။ ယခု ဟောမည့် ဝိပဿနာအခြေခံတရားဟာ တိုတိုကလေးနဲ့ ပြည့်လည်းပြည့်စုံတယ်။ ရှင်းလည်း ရှင်းတယ်။ ကောင်းလည်း ကောင်းတယ်။

ဒီတရားထဲမှာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံတွေကို လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် မှတ်သားထားရအောင် ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေပါ စီစဉ်ထားတယ်။ ဒါကလည်း ယခုမှ စီစဉ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့ (၁၅)နှစ်လောက်ကတည်းကပဲ စီစဉ်ပြီး ဟောနေပါတယ်။ ဒီတရားကို ဟောဖူးတာလည်း အကြိမ်ပေါင်း တော်တော်များပါပြီ။ ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာလည်း အလျင်က ဟောဖူးပါပြီ။ ဒါကြောင့် ရှေးက နာကြားဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ‘နာဖူးထပ်မံ’ ဆိုတဲ့အတိုင်း “ထပ်ပြီး ဟောတယ်။ ထပ်ပြီး နာရတယ်”လို့ မှတ်ကြပေတော့။ ဒီလို ဟောဖူးတာတွေကို ထပ်ပြီး မဟောတော့ဘဲ အသစ်အသစ်ချည်း လျှောက်

ဟောနေလို့ရှိရင် ဒီတရားကို မကြားဖူးသေးတဲ့ လူသစ်တွေမှာ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ ဒီလိုတရားများကို မနာရတော့ဘဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် အရေးကြီးတဲ့ ဒီလိုတရားတွေဟာ ထပ်ကာထပ်ကာ မကြာမကြာ ဟောသင့်တဲ့ တရားတွေပါပဲ။

ဒီကနေ့ ထူးတာကတော့ သင်္ကြန်အခါတွင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ပရိသတ်တွေလည်း စုံလင်နေတယ်။ ပြီးတော့ ရက်အနည်းငယ်လောက်သာ တရားအားထုတ်ခွင့်ရတဲ့ ယောဂီအသစ်တွေ ကလည်း တော်တော်များနေတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီကနေ့ ဝိပဿနာအခြေခံတရားကို ဟောတာပါပဲ။

ပထမ ခေါင်းစဉ် ဆောင်ပုဒ်က -

‘ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ် ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာ ရှု၍ ဖြစ်သနည်း’ -
တဲ့၊ ကဲ ... ဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

□ ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ် ဆိုတာဟာ၊ ဘယ်ဟာ ရှု၍ ဖြစ်သနည်း။ (ဆို ၃-ခေါက်)

“ဝိပဿနာ ဉာဏ်” ဆိုတာဟာ ဘယ်လိုဟာကို ရှုရသလဲ၊ ဘယ်လိုဟာကို ရှုပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်သလဲ”လို့ ဒီမေးခွန်းက မေးထားတယ်။ ဒီအချက်ဟာ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ...

သတ္တမအကြိမ်

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်

“ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာအနေနှင့် ရှုတယ်”ဆိုတာက သမာဓိ ဖြစ်အောင်လို့ ရှုတာက တစ်မျိုး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် လို့ ရှုတာက တစ်မျိုး၊ ဒီလိုနှစ်မျိုးရတယ်၊ ပထဝီ-ဓမ္မကသိုဏ်း၊ အာပေါ-ရေကသိုဏ်း၊ တေဇော-မီးကသိုဏ်း၊ ဝါယော-လေ ကသိုဏ်း အစရှိတဲ့ ကသိုဏ်းအာရုံ ၁၀-မျိုးကို ရှုရင် သမာဓိ သာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာမဟုတ်ဘူး။

ပြီးတော့ ဥဒ္ဓါမာတက-ဖူးဖူးယောင်နေတဲ့ သူသေကောင် ကြီး၊ ဝိနီလက-ညှို့မည်းနေတဲ့ သူသေကောင်ကြီး အစရှိတဲ့ အသုဘ အာရုံ ၁၀-မျိုးကို ရှုရင်လည်း သမာဓိသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါလည်း ဝိပဿနာမဟုတ်ဘူး။

ပြီးတော့ အနုဿတိ ၁၀-ပါးထဲက ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တွေကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တာ၊ ဓမ္မာ-နုဿတိ-တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်တွေကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင် တာ၊ သံဃာနုဿတိ-သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော်တွေကို နှလုံး သွင်း ဆင်ခြင်တာ၊ သီလာနုဿတိ-မိမိ၏ သီလဂုဏ်ကို နှလုံး သွင်း ဆင်ခြင်တာ၊ စာဂါနုဿတိ-မိမိစွန့်ကြဲ ပေးလှူဖူးတဲ့ ဒါနဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တာ၊ ဒေဝတာနုဿတိ-နတ် တို့၏ သဒ္ဓါ သီလ စသော ဂုဏ်နှင့် ဥပမာပြုပြီးတော့ မိမိ၏ သဒ္ဓါ သီလ စသော ဂုဏ်တွေကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တာ၊

ဥပသမာနုဿတိ-နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တာ၊
မရဏာနုဿတိ-သေခြင်းတရား သေခြင်းအကြောင်းကို နှလုံး
သွင်း ဆင်ခြင်တာတွေဟာ သမာဓိဖြစ်တဲ့ အလုပ်တွေပဲ၊
ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တဲ့ အလုပ်မဟုတ်ဘူး။

ပြီးတော့ ကာယဂတာသတိ-ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း
လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်း
ခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ စသည်ဖြင့် ကိုယ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ ၃၂-မျိုးသော
အဖို့အစုတွေကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီး ရှုနေတာလည်း သမာဓိ
ဖြစ်တဲ့အလုပ်ပဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တဲ့ အလုပ်မဟုတ်ဘူး။

ပြီးတော့ ဝင်သက် ထွက်သက်ကို ရှုရတဲ့ အာနာပါနုဿတိ
ဆိုတာလည်း သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းပဲ။ သို့ပေမယ့် ဒီအာနာပါနု
ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုတဲ့နည်းလည်း
ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းထဲမှာ ပြ
ထားလို့ ဒီမှာလည်း သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ အမည်ပေးလိုက်ရ
တာပဲ။

ပြီးတော့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဆိုတဲ့
ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်းက ၄-ပါး၊ အရူပဈာန်တွေကို ရအောင်
အားထုတ်ရတဲ့ အရူပကမ္မဋ္ဌာန်းက ၄-ပါး၊ ဒီ ၈-ပါးလည်း
သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းချည်းပဲ။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်

၇

ပြီးတော့ စားသောက်တဲ့ အစာအာဟာရတွေကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် ဆင်ခြင်ရတာက ‘အာဟာရေ ပဋိကူလ-သညာ’တဲ့၊ အဲဒါလည်း သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းပဲ။

ပြီးတော့ မိမိကိုယ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ ဓာတ် ၄-ပါးကို ခွဲခြားပြီး ရှုတာက စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းတဲ့၊ ဒါကတော့ သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်း ဆိုပေမယ့်လို့ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ အတွက် ဝိပဿနာနှင့်လည်း ဆိုင်ပါတယ်။

အဲ ..ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ အရေအတွက်အားဖြင့် အမျိုးပေါင်း (၄၀) ရှိပါတယ်၊ သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းတွေချည်းပဲ၊ ဒါတွေထဲက ဝိပဿနာနဲ့ဆိုင်တဲ့ အာနာပါနု တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းနဲ့ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်မှတစ်ပါး ကျန်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတွေကို ရှုရင် သမာဓိသာဖြစ်တယ်၊ ဝိပဿနာတော့ မဖြစ်ဘူး၊ ဝိပဿနာဖြစ်စေချင်လျှင် အဲဒီသမာဓိကို ထပ်ပြီး ရှုမှဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် “ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ဘယ်လို တရားတွေကို ရှုရသလဲ”လို့ မေးခွန်းထုတ်ပြထားတာ။

□ ‘ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ် ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း’တဲ့၊ ဒီမေးခွန်းကို ယခု အဖြေပေးလိမ့်မယ်။

□ စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။

အဲဒါက အဖြေပဲ၊ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်အတိုင်းရှုပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ သတ္တဝါတို့၏

သတ္တမအကြိမ်

သန္တာန်မှာရှိတဲ့ လောကီရုပ်နာမ်တွေကို ပါဠိလို ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’ လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို မြန်မာလို ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’လို့ ဘာသာ ပြန်ဆိုထားကြတယ်။ ဥပါဒါန,က စွဲလမ်းတာ၊ ခန္ဓာကတော့ ရုပ်နာမ်အစု၊ “စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်အစု တရားတွေ”လို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒါတွေကို ကာမုပါဒါန်ခေါ်တဲ့ တဏှာနဲ့လည်း သာယာပြီး စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ခေါ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အထင်မှားပြီးတော့ စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ ဒီလို တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ။ ဒီခန္ဓာငါးပါး တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရတယ်။ အဲဒါတွေကို မရှုလို့ အမှန်အတိုင်း မသိရင် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့ လည်း စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ ရှုလို့ အမှန်အတိုင်း သိသွားရင်တော့ မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ အစွဲအလမ်း ကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် မစွဲလမ်းနိုင်အောင် အစွဲအလမ်း ကင်းအောင်လို့ အဲဒါတွေကို အမှန်အတိုင်းသိဖို့ ရှုရတယ်။ အဲဒါတွေကို အမှန်အတိုင်း ရှုသိပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီခန္ဓာငါးပါးကို နားလည်အောင်လို့ တဖြည်းဖြည်း ရှင်းပြီးတော့ ပြောရမယ်။ ကဲ ... ယခု ပထမဆောင်ပုဒ်ကလေးက စပြီး ဆိုကြဦးစို့။

- ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။ (ဆို)
အဲဒါက အမေး၊ အဖြေကတော့ -
- စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။ (ဆို)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

၉

စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်အတိုင်းရှုပြီးတော့ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ ကသိုဏ်းအာရုံကို ရှုလို့လည်း မဖြစ်ဘူး၊ အသုဘအာရုံကို ရှုလို့လည်း မဖြစ်ဘူး၊ အနုဿတိ မေတ္တာ စသည်အရ ရှုလို့လည်း မဖြစ်ရဘူး၊ ဒါဖြင့် ဘာကို ရှုရမလဲဆိုရင် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရမယ်တဲ့။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ ရုပ်ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာခန္ဓာ၊ သညာခန္ဓာ၊ သင်္ခါရခန္ဓာ၊ ဝိညာဏ်ခန္ဓာ ဆိုတဲ့ ဒီငါးပါးပဲ၊ ဒီ “ခန္ဓာငါးပါး” ဆိုတဲ့ အမည်ကတော့ မြန်မာပြည်မှာ လူတိုင်းလိုလို နှုတ်တက်နေတာပါ။ အဲဒီခန္ဓာငါးပါးတွေကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရမယ်၊ ဒီလိုရှုပြီး အမှန်အတိုင်းသိရင် ဝိပဿနာဉာဏ်ပါပဲ၊ ဒီခန္ဓာငါးပါးတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိရင်တော့ ဥပါဒါန်လို့ခေါ်တဲ့ တဏှာနဲ့ဒိဋ္ဌိက စွဲလမ်းသွားတယ်၊ တဏှာက သာယာပြီးတော့ စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိက အထင်မှားပြီးတော့ စွဲလမ်းတယ်။

အဲဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေက ဘယ်ဟာတွေလဲ ဆိုရင် ယခုလူတွေ အမြဲမပြတ် တွေ့နေကြရတဲ့ တရားတွေပါပဲ၊ တခြားသွားပြီးတော့ ရှာယူရမည့် တရားတွေ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲမှာ ထင်ရှားတွေ့နေရတာတွေပါပဲ၊ ဘယ်လိုလဲ ဆိုရင်

သတ္တမအကြိမ်

မြင်တဲ့အခါမှာ မြင်ရာက ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ကြားတဲ့အခါမှာ ကြားရာက ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ အနံ့နံတဲ့အခါမှာ နံရာက တွေ့ရတယ်၊ အရသာကို စားသိတဲ့အခါမှာ အဲဒီသိရာက တွေ့ရတယ်၊ ကိုယ်က တွေ့ထိတဲ့အခါမှာ တွေ့ထိရာက တွေ့ရတယ်၊ စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံစည်နေတဲ့အခါမှာ ကြံသိရာက တွေ့ရတယ်၊ လက်ခြေကို ကွေးလိုက်ရင်၊ ဆန့်လိုက်ရင်၊ လှုပ်ရှားလိုက်ရင် အဲဒီကွေးရာ ဆန့်ရာ လှုပ်ရှားရာက ဒီခန္ဓာငါးပါးကို တွေ့ရတယ်၊ ခန္ဓာငါးပါး သဘောတရားမှန်း မသိရတာလောက်ဘဲ လိုတယ်၊ အဲဒါကလည်း သိအောင် မရှုတဲ့အတွက် အမှန်အတိုင်း မသိဘဲ ရှိနေတာပါပဲ၊ မရှုလို့ မသိကြတဲ့အတွက် အဲဒါတွေ ကိုပဲ တဏှာနဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့ စွဲလမ်းပြီးနေကြတာပဲ။

ကွေးတာ ခန္ဓာငါးပါး

ကဲ ..ယခု လက်ခြေကွေးတာလေးက စပြီး ပုံစံထုတ် ပြောမယ်၊ ကွေးတဲ့အခါ ဘာတွေဖြစ်သလဲ၊ ကွေးမယ်လို့ ကြံတဲ့စိတ်ကလေးက စပြီး ဖြစ်လာတယ်၊ ပြီးတော့မှ ကွေးတဲ့ ရုပ်ကလေးတွေ တစ်ရွေ့ချင်း တစ်ရွေ့ချင်း ဖြစ်လာတယ်၊ ဒီလို ဖြစ်လာရာမှ ကွေးမယ်ကြံတဲ့ စိတ်ကလေးထဲ ဘာတွေ ပါသလဲ ဆိုရင် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး ပါတယ်၊ ပါပုံကတော့ ကွေးမယ်လို့ ကြံသိတဲ့စိတ်က ဝိညာဏ်ကွေ့နွှာပဲ၊ ကွေးမယ်ကြံပြီး ကွေးရာမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ကွေးတာလည်း ရှိတယ်၊ စိတ်နှလုံး

မသာဖြစ်ပြီး ကျေးတာလည်း ရှိတယ်။ စိတ်မရွှင်မညှိုး ရိုးရိုးအနေအထားနဲ့ ကျေးတာလည်းရှိတယ်။ ဒီလို ၃-မျိုးရှိတယ်။ ဒီ ၃-မျိုးထဲမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ကျေးရင် အဲဒီဝမ်းသာတာကို သောမနဿဝေဒနာလို့ ခေါ်တယ်။ ဝေဒနာကွန္ဓာပဲ။ စိတ်နှလုံး မသာဖြစ်ပြီး စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်ပြီး ကျေးရင် အဲဒီစိတ်နှလုံး မသာတာကို ဒေါမနဿဝေဒနာလို့ ခေါ်တယ်။ ဝေဒနာကွန္ဓာပဲ။ မရွှင်မညှိုး ရိုးရိုး စိတ်အနေအထားနဲ့ ကျေးရင် အဲဒီရိုးရိုးစိတ်အနေအထားကို ဥပေက္ခာဝေဒနာလို့ ခေါ်တယ်။ ဝေဒနာကွန္ဓာပဲ။ ဒါကြောင့် ကျေးမယ်လို့ ကြံရာမှာ ဝေဒနာကွန္ဓာလည်း ပါတယ်။

ပြီးတော့ ကျေးမယ်လို့ မှတ်သားတဲ့ သညာလည်း ပါတယ်။ အဲဒါက သညာကွန္ဓာပဲ။ ပြီးတော့ ကျေးဖို့ရာ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးတဲ့ သဘောကလေးပါတယ်။ သူကတော့ “ကျေးလိုက် ကျေးလိုက်”လို့ မဆိုသော်လည်း ဆိုဘိသကဲ့သို့ စိတ်ထဲက နေပြီး တိုက်တွန်းနေတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ထဲက တိုက်တွန်းနေတဲ့ သဘောကလေးဟာ သင်္ခါရကွန္ဓာပဲ။ ဒါကြောင့် ကျေးမယ်ကြံတဲ့ သဘောကလေးထဲမှာ ဝေဒနာလည်း ပါတယ်။ သညာလည်း ပါတယ်။ သင်္ခါရလည်း ပါတယ်။ ဝိညာဏ်လည်း ပါတယ်။ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးလုံး ပါတယ်။ “ကျေးတယ်”ဆိုတဲ့ လှုပ်ရှားမှုထဲမှာတော့ ရုပ်တရားချည်းပဲ။ သူကတော့ ရုပ်ခန္ဓာ

သက်သက်ပဲ၊ အဲဒီတော့ ကွေးချင်တာနဲ့ ကွေးတာ ဒီ ၂-ခု ပေါင်းလိုက်ရင် ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် လက်ကလေး တစ်ကွေးထဲမှာ ခန္ဓာငါးပါးပါနေတယ်၊ တစ်ရွေ့ ရွေ့လိုက်ရင် ခန္ဓာ ငါးပါးပဲ၊ နောက်တစ်ရွေ့ ရွေ့လိုက်ရင်လည်း ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ရွေ့တိုင်းရွေ့တိုင်း ခန္ဓာငါးပါးတွေချည်း အဆင့်ဆင့်ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် မရှုမိလို့ မှန်မှန်ကန်ကန် မသိဘူး ဆိုရင် ဘယ်လိုထင်မှတ်သွားသလဲ ဆိုတော့ အဲဒါကို ဘုန်းကြီး တို့ကတောင် ဖြေပြနေစရာ မလိုပါဘူး၊ လက်ကို ကွေးနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ စဉ်းစားပြီး ဖြေနိုင်ပါတယ်။

လက်ကို ကွေးရာ၌ စွဲလမ်းပုံ

ဘယ်လို ထင်မှတ်သလဲဆိုတော့ “ကွေးမယ်ကြံတာလည်း ငါပဲ၊ လက်ကို ကွေးလိုက်တာလည်း ငါပဲ” လို့ ဒီလိုထင်နေ ကြတယ် မဟုတ်လား၊ အဲ . . . လူတိုင်း ဒီလိုပဲ ထင်နေကြပါ တယ်၊ ကလေးတွေကို မေးကြည့်ပါ၊ ဒီအတိုင်းပြောမှာပဲ၊ စာ မတတ်တဲ့ လူကြီးတွေကို မေးကြည့်ရင်လည်း ဒီအတိုင်းပြော မှာပဲ၊ စာတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မေးကြည့်ရင်လည်း ပကတိစိတ် အထင်ကို ပြောရင် ဒီအတိုင်းပြောမှာပဲ၊ သို့သော်လည်း သူက တော့ စာတတ်တာနဲ့ စာနဲ့ကိုက်အောင် “ရုပ်တရား နာမ်တရား တွေပဲ” လို့ ဒီလိုလည်း ပြောချင်ပြောမယ်၊ အဲဒါက သူ့ဉာဏ်ထဲ ထင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ သူကိုယ်တိုင်သိတာ မဟုတ်ဘူး၊ စာပေ

ကျမ်းဂန်ထဲက ပါတဲ့အတိုင်း စာပေနဲ့ကိုက်ညီအောင် ကြံဆပြီး ပြောတာပဲ ဖြစ်မယ်။

လက်ခြေကို ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း သူ့စိတ်ထဲက တကယ် သိနေတာကတော့ “ကွေးမယ်၊ ဆန့်မယ် ကြတာလည်း ငါပဲ၊ ကွေးတာ ဆန့်တာလည်း ငါပဲ၊ လှုပ်ရှားဖို့ ကြတာလည်း ငါပဲ၊ လှုပ်ရှားတာလည်း ငါပဲ”လို့ ဒီလိုသာ ထင်မှတ်နေပါတယ်။ “ဒီ ငါဟာ ရှေးကလည်း ရှိနေတယ်၊ ယခုလည်း ရှိနေတယ်၊ နောင်ကိုလည်း ရှိဦးမယ်၊ အစဉ်ထာဝရ ရှိနေတယ်”လို့ ဒီလို လည်း ထင်နေပါတယ်။ အဲဒါကို နိစ္စသညာလို့ ခေါ်တယ်။

“ကွေးမယ်ကြတဲ့ စိတ်ကလေးက ယခုမှ ဖြစ်လာတယ်” လို့ ဒီလိုကတော့ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မထင်ကြပါဘူး။ “ဒီ စိတ်ကလေးဟာ ရှေးကတည်းက ရှိနေတယ်၊ အလျင်က ရှိနေတဲ့ ငါကပဲ ကွေးမယ်လို့ ယခုကြတယ်”လို့ ဒီလို ထင်မှတ်နေကြပါတယ်။ အဲဒီကြံတွဲ ငါဟာ ယခုလည်း ရှိနေတယ်၊ နောင်လည်း ရှိဦးမှာပဲလို့ ဒီလိုလည်း ထင်နေကြပါတယ်။

လက်တို့၊ ခြေတို့ ကွေးလိုက် ရွှေ့လိုက်ပြန်တော့လည်း အလျင်က ရှိနေတဲ့ လက်ခြေ၊ အလျင်က ရှိနေတဲ့ ငါကပဲ ရွှေ့သွားတယ်လို့ ဒီလို ထင်ပြန်တယ်။ ရွှေ့ပြီးတဲ့နောက်လည်း “ဒီလက်၊ ဒီခြေ၊ ဒီငါဟာ အစဉ်မပြတ် ရှိမြဲရှိနေတယ်”လို့ပဲ ထင်တယ်။ ပျောက်သွားတယ်လို့တော့ မထင်ဘူး။ အဲဒါလည်း

နိစ္စသညာပဲ။ အဲဒါဟာ မမြဲတဲ့တရားတွေကို မြဲတယ်လို့ စွဲလမ်းတာပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားကို ငါကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာပဲ။

ဒီအထဲမှာ ကိုယ်သဘောကျ ကွေးလိုက်ရ ဆန့်လိုက်ရတဲ့ အတွက် အဲဒီကွေးလိုက်ရ ဆန့်လိုက်ရတာကိုပဲ ကောင်းတယ် လို့လည်း ထင်သွားတတ်သေးတယ်။ ဥပမာ - ညောင်းနေရာက လက်ကလေးကို ရွှေ့လိုက်ရ ပြင်လိုက်ရလို့ရှိရင် အညောင်း ပြေပြီး နေသာထိုင်သာ ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ အဲဒါကို ကောင်းတယ်လို့ ထင်လိုက်သေးတယ်။ အဲဒါဟာ ချမ်းသာလို့ ထင်တာပါပဲ။ ကချေသည်တို့၊ အပျော်တမ်း ကတဲ့သူတို့ ဒီလိုလူတွေဟာ ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက်လုပ်ပြီး ကနေတဲ့အခါမှာ သိပ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိပ်သာယာပြီး သဘောကျနေတယ်။ အချင်းချင်း စကားပြောတဲ့အခါများမှာလည်း လက်တွေ့ ခေါင်းတွေ လှုပ်ပြီး အားရဝမ်းသာနဲ့ ပြောနေတာတွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပြောနေတဲ့လူက အဲဒီလို လှုပ်ရှားပြီး ပြောနေရတာကိုပဲ သာယာနေတယ်။ သဘောကျနေတယ်။ ဒါတွေလည်း ချမ်းသာလို့ ထင်နေတာတွေပဲ။ ပြီးတော့ ကိုယ်လုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်ကလေး လုပ်လိုက်ရလို့ ပြီးမြောက် အောင်မြင်သွားရင် အဲဒါကို ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒါဟာ တဏှာနဲ့ သာယာ

မြင်ရာ၌ စွဲလမ်းပုံ

၁၅

ပြီးတော့ စွဲလမ်းနေတာပဲ၊ မမြဲတဲ့တရားကို မြဲတဲ့အနေနဲ့လည်း သာယာတယ်၊ ချမ်းသာမဟုတ်တာကို ချမ်းသာအနေနဲ့ ကောင်းတဲ့အနေနဲ့လည်း သာယာတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့ ရုပ်နာမ်အစုကို သတ္တဝါအနေနဲ့လည်း သာယာတယ်၊ သာယာပြီး စွဲလမ်းနေတယ်၊ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ ထင်မှားပြီးတော့လည်း စွဲလမ်းနေတယ်။

ဒါကြောင့် လက်ခြေကို ကွေးဆန့် လှုပ်ရှားရာမှာ “ကွေးမယ်” လို့ ကြံတာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ၊ ကွေးလိုက်တာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ၊ “ဆန့်မယ်” လို့ ကြံတာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ၊ ဆန့်တာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ၊ လှုပ်ရှားတာတွေလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ၊ ဝိပဿနာရှုရမည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဆိုတာ ဒါမျိုးတွေကို ပြောတာပဲ။

မြင်ရာ၌ စွဲလမ်းပုံ

ထို့အတူ မြင်ရာ ကြားရာ စသည်မှာလည်း အကုန်လုံး ဒီနည်းချည်းပါပဲ၊ မြင်တဲ့အခါမှာ မြင်မှု၏ တည်ရာဌာန မျက်စိ ဆိုတာလည်း ထင်ရှားတယ်၊ မြင်ရတဲ့အဆင်း ဆိုတာလည်း ထင်ရှားတယ်၊ သူတို့ ၂-မျိုးက ရုပ်တရားပဲ၊ သူတို့ကတော့ ဘာမှမသိတတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် မြင်ခိုက်မှာ မရှုမိရင် သူတို့ကိုလည်း စွဲလမ်းသွားတာပဲ၊ မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကို

သတ္တမအကြိမ်

မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ ထင်မှတ်
စွဲလမ်းသွားတယ်။ မြင်ရတဲ့ အဆင်းနဲ့တကွ အထည်ဝတ္ထုကြီး
တစ်ခုလုံးကိုလည်း မြဲတဲ့အနေ၊ လှပတင့်တယ်တဲ့အနေ၊
ကောင်းတဲ့၊ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအနေနဲ့ ထင်
မြင် စွဲလမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မျက်စိရုပ်နှင့် အဆင်း
ရုပ်ကို “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ”လို့ ခေါ်တယ်။

ပြီးတော့ အဲဒီမြင်တဲ့အခါမှာ “မြင်တယ်”ဆိုတာကလည်း
ထင်ရှားတယ်။ အဲဒါကတော့ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးအပေါင်းပဲ။ မြင်
သိရုံမျှ စိတ်ကလေးက ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ မြင်လို့
ကောင်းတာ၊ မကောင်းတာက ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ မြင်
ရတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားလိုက်တာက သညာက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။
မြင်အောင်လို့ စူးစိုက် နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။
အဲဒါဟာ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးပဲ။ မြင်ခိုက်မှာ မရှုမိရင် အဲဒီမြင်
တာကို “အလျင်ကလည်း ရှိနေတယ်။ အခုလည်း ရှိနေ
တယ်”လို့ မြဲတဲ့အနေနဲ့ ထင်မှတ်သွားတယ်။ ကောင်းကောင်း
ကလေးတွေကို မြင်ရတဲ့အခါမှာ “မြင်ရတာ ကောင်းတယ်”လို့
ဒီလိုလည်း ထင်မှတ်သွားပါတယ်။ ဒီလိုထင်တဲ့အတွက် အမြင်
ကောင်းတွေကို မြင်ရအောင်လို့ ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေ၊
အကောင်းတွေကို လိုက်ပြီး ကြည့်ရှုနေကြတာပဲ။ ပွဲတွေ၊ ရုပ်ရှင်
တွေကို စရိတ်စက အကုန်ခံ၊ အိပ်ရေးအပျက်ခံ၊ ကိုယ်အပင်ပန်း

ခံပြီးတော့ သွားကြည့်နေကြတာဟာ ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်နေကြတာပဲ။ ကောင်းတယ် မထင်ရင်တော့ ဒီလိုစရိတ်ကုန် လှုပ်ပန်းခံပြီး ဘယ်သူမှ သွားပြီးကြည့်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြင်နေရတာ၊ ခံစားနေရတာကို “ငါပဲ၊ ငါ ကောင်း နေတာပဲ”လို့ ထင်မှတ်နေတာဟာ တဏှာဒိဋ္ဌိနဲ့ စွဲလမ်းနေ တာတဲ့။ ဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်လို့ မြင်ခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ် တွေကို “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ”လို့ ခေါ်ရတယ်။

အဲဒီမြင်ရာမှာ စွဲလမ်းသလိုပဲ ကြားရာ၊ နံရာ၊ စားရာ၊ တွေ့ထိရာ၊ ကြံသိရာတွေမှာလည်း အကုန်လုံး နည်းတူပဲ စွဲလမ်းနေတယ်။ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်နေတဲ့ စိတ်ကလေး ကိုတော့ ငါကောင်၊ သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ သာပြီးတော့တောင် စွဲလမ်းတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် “စွဲလမ်းနိုင်ရာ ငါးခန္ဓာ” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ “စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး” ဆိုတာဟာ တခြားက မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲက မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့ထိုင်း၊ သိတိုင်း၊ ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ထင်ရှားနေတဲ့ သဘောတရားတွေပဲ။ အဲဒီထင်ရှားနေတာ တွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရမယ်။ အမှန်အတိုင်းရှုလို့ အမှန် အတိုင်း သိတာဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင် ပုဒ်မှာ -

□ “ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ဖြစ်သတည်း”လို့
ဆို ထားတာ။

ကဲ ... ဒီဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကို တစ်ခေါက်စီ ဆိုကြဦး။

□ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။ (ဆို)
စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။ (ဆို)

တရားစာ ဆိုတာ မူရိုမှ ရေးရတယ်

“ဝိပဿနာ ဆိုတာ ဘယ်တရားကို ရှုရသလဲ၊ စွဲလမ်း
နိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတယ်”ဆိုတဲ့ ဒီဆောင်ပုဒ်
တွေဟာ ကိုယ့်စိတ်ကူးနဲ့ကိုယ် ရေးချင်ရာကို ရေးထားတာ
မဟုတ်ဘူး။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတွေအရ အတိုချုံးပြီး ရေးထား
တာ၊ “တရားစာ” ဆိုတာ မိုရာ “မူ” အထောက်အထားရှိမှ
ရေးရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ပါဠိဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာ
မထေရ်မြတ်ကြီးတွေ ဟောထားတဲ့ ပါဠိဖြစ်စေ၊ အဋ္ဌကထာ
ဖြစ်စေ ဒီလိုခိုင်လုံတဲ့ ကျမ်းဂန်သာကော ရှိရတယ်။ အဲဒီလို
သာကောတွေကို မှီငြမ်းပြုပြီး ရေးရတယ်။ တရားဟောရင်လည်း
ဒီလို ကျမ်းဂန်တွေကို အမှီပြုပြီး ဟောရတယ်။ တရားကျင့်ကြံ
အားထုတ်ရင်လည်း ဒီလိုကျမ်းဂန်တွေကို အမှီပြုပြီး ကျင့်ရ
တယ်။

တရားစည်းမျဉ်းနဲ့ ညီစေရတယ်

၁၉

တရားစည်းမျဉ်းနဲ့ ညီစေရတယ်

မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ဒေသနာတရားတော်တွေကို လက်သမားဆရာတို့၏ “သုတ္တ”ခေါ် မျဉ်းကြိုးနှင့် တူလို့ “သုတ္တ”လို့ ခေါ်ပါတယ်တဲ့။ တူပုံကတော့ လက်သမား ဆရာများဟာ သစ်လုံးများကို ရွှေတော့မယ်၊ ခွဲတော့မယ်၊ စိတ်တော့မယ် ဆိုရင် ရှေးဦးစွာ မျဉ်းချရတယ်၊ မျဉ်းမချဘဲ မျက်မှန်း ရမ်းပြီးတော့ ခုတ်လိုက်၊ ခွဲစိတ်လိုက်ရင် မလိုရာလည်း ရောက်သွားတတ်တယ်၊ လိုတဲ့အစိတ်အပိုင်း သစ်သားတွေလည်း ပျက်စီးသွားတတ်တယ်၊ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် မသွားနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မျဉ်းကလေးချပြီးတော့မှ အဲဒီမျဉ်းကြောင်းကလေးအတိုင်း ခုတ်ရ၊ ခွဲစိတ်ရတယ်၊ ပြုပြင်ရတယ်၊ အဲဒါလိုပါပဲတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်မှာလည်း “သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ”ဆိုတဲ့ သိက္ခာ ၃-ပါး အကျင့်တရားတွေကို ကျင့်ချင်တဲ့ သူတော်ကောင်းတွေ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော်ကို မျဉ်းကြောင်းကလေးလို သဘောထားပြီးတော့ ကျင့်ရတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက တရားမျဉ်းကြောင်း၊ တရားစည်းကမ်းတွေကို ချထားပါတယ်၊ “သီလကို ဘယ်လို ကျင့်ရမယ်၊ သမာဓိကို ဘယ်လို ပွားစေရမယ်၊ ပညာကို ဘယ်လို ဖြစ်စေရမယ်”လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားထားပါတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ

သတ္တမအကြိမ်

တရားစည်းမျဉ်းတွေပါပဲ။ အဲဒီတရားမျဉ်းကြောင်း စည်းကမ်း နည်းလမ်းကလေးများအတိုင်း ကျင့်ရတယ်။ စာတွေ ကျမ်းတွေ ရေးရင်လည်း အဲဒီစည်းမျဉ်းအတိုင်း ရေးရတယ်။ တရားဟော ရင်လည်း အဲဒီစည်းမျဉ်းအတိုင်း ဟောရတယ်။ ကိုယ့်စိတ်ကူး ရှိတိုင်း ထင်ရာတွေကို လျှောက်ပြီး ရေးရတာ မဟုတ်ဘူး။ တချို့ကတော့ တရားကျမ်းဂန်ရယ်လို့ မရှိပေမယ့် သူထင်တဲ့ အတိုင်း၊ သူတွေ့တဲ့အတိုင်း လျှောက်ပြီး ရေးသား ဟောကြား တော့တာပဲ။ အဲဒါမျိုးကိုတော့ စာကြည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားနာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ တရားဆိုတာ စည်းကမ်းရှိရတယ်။ ဘုရားဟောဒေသနာမှ မလွတ်စေရဘူး။ ခေတ်လူတွေ နားလည်အောင် ခေတ်ကာလသုံး ဝေါဟာရ လောက်သာ ပြောင်းလဲပြီး ဟောရတယ်။ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကိုတော့ မပြောင်းလဲရဘူး။ ဘုရားဟော ဒေသနာတော်အတိုင်း ပဲ ဖြစ်စေရမယ်။ ဒါကြောင့် ယခုပေးထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ “စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုရတယ်” ဆိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဟာ ဘယ်က ရသလဲလို့ ဆိုရင် မြတ်စွာ ဘုရား ဟောထားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဆိုင်ရာ ဒေသနာတော်တွေက ရပါတယ်။ တစ်သုတ်၊ နှစ်သုတ်လောက်ကို အကျဉ်းချုပ် ထုတ်ပြ ပါဠိမယ်။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် (သံ၊ ၂၊ ၁၉)

ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ = ရဟန်းတို့ ရုပ်သည် မမြဲ။

ယဒနိစ္စံ၊ တံ ဒုက္ခံ = မမြဲသော တရားသည် ဆင်းရဲပေတည်း။

ယံ ဒုက္ခံ၊ တဒနတ္ထာ = ဆင်းရဲတရားသည် အတ္တကောင်မဟုတ်ပေ။

ယဒနတ္ထာ၊ တံ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင် မဟုတ်၊ တံ-ထိုအတ္တကောင်မဟုတ်သော သဘောကို၊ န ဇေတံ မမ-ဤသည်ကား ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါ့ဥစ္စာအနေအားဖြင့် သာယာသိမ်းပိုက်ထိုက်သော တရားမဟုတ်၊ န ဇေသော အဟံ အသ္မိ-ဤသည်ကား ငါမဟုတ်၊ ငါဟု မာန်မာန ထောင်လွှားထိုက်သော တရားမဟုတ်၊ န မေ ဇေသော အတ္တာ-ဤသည်ကား ငါ၏ အတ္တမဟုတ်၊ အတ္တကောင် ငါကောင် အနေအားဖြင့် ထင်မှားထိုက်သော တရားမဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့။ ဇေတံ-ဤမမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သော ရုပ်သဘောကို၊ သမ္ပပ္ပညာယ-မှန်ကန်စွာ သိသော ဝိပဿနာပညာ၊ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမြင်အပ်၏။

အဲဒီ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တမည်တဲ့ ရုပ်တရားကို မမြဲတဲ့ အနေအားဖြင့် သိအောင်၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲ အနေအားဖြင့် သိအောင်၊ အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှအနေအားဖြင့် သိအောင် ရှုရမယ်တဲ့။ ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိကတော့ ရုပ်ကို ရှုဖို့ ညွှန်ပြတဲ့ ဒေသနာ ပါဠိ တစ်စိတ်ပဲ။ ထို့အတူ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့ကို ရှုဖို့အတွက်လည်း “ဝေဒနာ အနိစ္စ၊ သညာ အနိစ္စ” စသည် ဖြင့် နည်းတူပဲ ညွှန်ပြထားပါတယ်။

ဒီရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါးကို ယခုညွှန်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော မျှပဲလို့ သိမြင်ရင် ဘယ်လိုအကျိုးရှိပါသလဲ ဆိုတော့ ...

“ငဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိဒ္ဓိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးကို အဲဒီလို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပဲလို့ သိမြင် တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်အပေါ်မှာလည်း ငြီးငွေ့သွားတော့တာပဲတဲ့၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တွေ အပေါ်မှာလည်း ငြီး ငွေ့သွားတော့တာပဲတဲ့။

နိဗ္ဗိန္ဒ ဝိရုဇ္ဈတိ-ငြီးငွေ့တော့ ထိုခန္ဓာတွေအပေါ်မှာ တပ်မက် ကင်းသွားတယ်။ တပ်မက်တွယ်တာမူကင်းတဲ့ အရိယမဂ်ကို ရောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သီလဝန္တသုတ်

၂၃

ဝိရာဂါ ဝိမုစ္ဆတိ-တပ်မက်မှုကင်းတဲ့ အရိယမဂ်ကို ရောက်သွားလျှင် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်တဲ့ ဖိုလ် ၄-ပါးကိုလည်း ရောက်သွားတော့တာပဲတဲ့။

“ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ”

ဝိမုတ္တသ္မိံ-လွတ်မြောက်သွားသည်ရှိသော်၊ ဝိမုတ္တံ ဣတိ-ငါ၏စိတ် လွတ်မြောက်သွားပြီဟု၊ ဉာဏံ-ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

လွတ်မြောက်သွားရင် လွတ်မြောက်သွားမှန်း အလိုလိုပဲ ဆင်ခြင်ပြီး သိသွားပါတယ်တဲ့။ အထူးအားဖြင့် ဆိုရင်တော့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ကိလေသာငြိမ်းသွားရင် ကိလေသာငြိမ်းသွားတာကို ကိုယ်တိုင်ပဲ သိသွားပါတယ်တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတဲ့ ယဒနိစ္စသုတ် ဒေသနာတော်က တရားတွေပဲ၊ ဒီလိုသုတ်တွေဟာ အများချည်းပဲ ရှိပါတယ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် တစ်ကျမ်းလုံးမှာ ဒီသုတ်မျိုးတွေချည်းပဲ ဟောထားပါတယ်။

သီလဝန္တသုတ် (သံ၊ ၂၊ ၁၃၆)

အဲဒီသုတ်တွေထဲက ဒီနေရာမှာ အထူးမှတ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ သီလဝန္တသုတ်နှင့် သုတဝန္တသုတ်ဆိုတာတွေ ရှိတယ်၊ အဲဒီ

သုတ် ၂-ခုဟာ အရှင်မဟာကောဠိက၊က မေးလို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဖြေရှင်းဟောကြားထားတဲ့သုတ်တွေပဲ၊ တိုတိုကလေးနဲ့ အလွန်ရှင်း အလွန်ကောင်းတဲ့ သုတ်တွေပါပဲ၊ အဲဒီမှာ အရှင်မဟာကောဠိကမထေရ်က ဒီလိုစပြီး မေးတယ်။

“သီလဝတာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ ဓမ္မာ၊
ယောနိသော မနုသိကာတဗ္ဗာ” တဲ့။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သီလဝတာ-သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်၊ လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနုသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း-တဲ့။

သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးလို့ သီလပြည့်စုံ စင်ကြယ်နေပြီဆိုရင် အဲဒီလို သီလပြည့်စုံ စင်ကြယ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်တရားကို ရှုရပါသလဲတဲ့၊ အဲဒီအမေးထဲမှာ “သီလဝတာ-သီလပြည့်စုံလျှင်” ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ကလေးပါတာကို သတိပြုရမယ်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် တရားအားထုတ်မယ်ဆိုရင် “အောက်ထစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သီလကိုတော့ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရတယ်၊ သီလလောက်မှ မပြည့်စုံရင် သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ အထက်တရားထူးတွေကို မရနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် “သီလနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့သူဟာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်အောင် ဘယ်တရားကို ရှုရပါသလဲ”လို့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က

မေးပါတယ်၊ ဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေထားတယ်။

“သီလဝတာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ
အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော
အယတော အာဗာတော ပရတော ပလောကတော
သုညတော အနတ္တတော ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ”
တဲ့။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝတာ-
သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-
ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ (ဝါ) တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်း
နိုင်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်
အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏တဲ့။

သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်ကို ရချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သီလနှင့် ပြည့်စုံလို့ရှိရင် တဏှာ
ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရ
မယ်တဲ့၊ ဒါကြောင့် ဒီမထေရ်မြတ်နှစ်ပါးတို့၏ အမေးအဖြေကို
ယူပြီးတော့ ...

- “ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း”။

လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာ၊ ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “စွဲလမ်း နိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ”လို့ ဆိုတာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးပါပဲ၊ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတဲ့အခါမှာ ဘယ်လို ရှုရမှာလဲ ဆိုရင်

အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ အနတ္တတော- အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်အား ဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့လည်း ရှုရမယ်၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့လည်း ရှုရမယ်၊ အနတ္တ-အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲ လို့လည်း ရှုရမယ်တဲ့။ ပြီးတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဆိုတဲ့ ဒီ ၃-ပုဒ်နှင့် ဝေါဟာရမျှသာ ကွဲပြီး အနက်တူတဲ့ ပရိယာယ် ပုဒ်တွေကလည်း ဒီသုတ်ပါဠိမှာ အခြံအရံအဖြစ်နဲ့ ဟောထား တာ ရှစ်ပုဒ်တောင် ရှိသေးတယ်၊ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ...

ရောဂ-အနာရောဂါနှင့် တူတယ်လို့လည်း ရှုရမယ်တဲ့၊ ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲမပြတ် စွဲကပ်ပြီး တရှောင်ရှောင်နဲ့ ဖိစီးနှိပ် စက်နေတဲ့ နာတာရှည် ရောဂါများလိုပဲ အမြဲမပြတ် နှိပ်စက်နေ တယ်လို့ ထင်မြင်အောင် ရှုဖို့ပါပဲ၊ ခဏမစဲ မပြတ်ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုနေရတဲ့ ယောဂီမှာ အဲဒီနာတာရှည် ရောဂါလိုပဲ အမြဲနှိပ်စက်နေတယ်လို့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အပြစ်မြင်ပြီး ရှုမိတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမြင်ပုံမျိုးကို ဆိုလို

ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဂဏ္ဍ-အိုင်းအမာ အဖု အလုံး အနာစိမ်းကြီး
 များနှင့် တူတယ်လို့လည်း ရှုရမယ်။ သလ္လ-ငြောင့်စူးနေတာနဲ့
 တူတယ်လို့လည်း ရှုရမယ်။ အဃ-အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့
 မကောင်းမှုနဲ့ တူတယ်လို့လည်း ရှုရမယ်။ အာဗာဓ-တစ်ရံတစ်
 ခါ ဖြစ်လာတဲ့ အဖျားရောဂါနဲ့ တူတယ်လို့လည်း ရှုရမယ်။ ပရ-
 ကိုယ်စီမံတဲ့အတိုင်း မဖြစ်လို့ သူတစ်စိမ်းနဲ့ တူတယ်လို့လည်း
 ရှုရမယ်။ ပလောက-ခဏမစဲ အလွန်ပျက်စီးလွယ်တယ်လို့လည်း
 ရှုရမယ်။ သုည-မူလက ထင်မြင်တဲ့အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ အသက်
 ကောင် သတ္တဝါကောင်အနေမှ ဆိတ်သုဉ်းနေတယ်လို့လည်း
 ရှုရမယ်-တဲ့။

ဒီရှစ်ပုဒ်ကတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဆိုတဲ့ မူလ ၃-
 ပုဒ်ထဲမှာ ပါဝင်နေပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ပလောက-ခဏ
 မစဲ အလွန်ပျက်စီးလွယ်တယ် ဆိုတာဟာ မမြဲတဲ့သဘောပါပဲ။
 ဒါကြောင့် အနိစ္စလက္ခဏာထဲမှာ ပါဝင်နေပါတယ်။ ပရ-သူ
 တစ်စိမ်းနဲ့ တူတယ်။ သုည-အသက်ကောင် ငါကောင်မှ ဆိတ်
 သုဉ်းနေတယ် ဆိုတာတွေဟာ အစိုးမပိုင်တဲ့ ငါကောင်မဟုတ်တဲ့
 သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၂-ပုဒ်က အနတ္တလက္ခဏာထဲမှာ
 ပါဝင်နေပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ‘ရောဂ၊ ဂဏ္ဍ၊ သလ္လ၊ အဃ၊
 အာဗာဓ’ ဆိုတဲ့ ၅-ပုဒ်ကတော့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့
 ဆင်းရဲသဘောတွေချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၅-ပုဒ်က ဒုက္ခ

၂၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

လက္ခဏာထဲမှာ ပါဝင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် လိုရင်း အတိုချုပ် ရှုမရာကတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဒီ ၃-ပုဒ်ပါပဲ။ ဒီ ၃-ပုဒ် အရ လက္ခဏာ ၃-ပါးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိလျှင် ဝိပဿနာကိစ္စ ပြီးပြည့်စုံပါတယ်။ အခြားဝိပဿနာဆိုင်ရာ သုတ်ဒေသနာတော် တွေမှာလည်း အများအားဖြင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဒီ ၃-ပုဒ်ကိုသာ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟု ရှုမြင်ရတယ်လို့ အတိုချုပ် မှတ်ထားကြရမယ်။

ရှုလျှင် သောတာပန်ဖြစ်မည်

အဲဒီလို ရှုတော့ ဘာအကျိုးရှိသလဲလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဆက်လက်ပြီး ဒီလိုဖော်ပြသွားပါတယ်။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာဂုသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သီလဝါ ဘိက္ခု
ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော
(ပ) အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော
သောတာပတ္တိဖလံ သန္တိကရေယျ။

အာဂုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သီလဝါ-သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-

သတ္တမအကြိမ်

ရှုလျှင် သောတာပန်ဖြစ်မည်

၂၉

ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ (ပ) အနတ္တတော-အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောန္တော-နှလုံးသွင်းသည် ရှုသည်ရှိသော်၊ ဝါ- နှလုံးသွင်းနေသော ရှုနေသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ဝါ- သောတာပန်အဖြစ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ တေံ ဌာနံ-ဤသို့မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော အကြောင်းအခွင့်အရေးသည်၊ ခေါ-စင်စစ်ကေနံ အမှန်အားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏-တဲ့။

အဲဒီလို ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တထင်အောင် ရှုနေတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီလို ရှုနေရင်းပင် ပုထုဇဉ်အဖြစ်က သောတာပန်ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်နိုင်တဲ့ အကြောင်းအခွင့်အရေး ရှိပါတယ်တဲ့။ “သောတာပတ္တိမဂ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရောက်နိုင်လောက်အောင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှုသွားရင် သောတာပန်ဖြစ်သွားမယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီတော့ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး အပါယ် ၄-ပါးက အစဉ်ထာဝရ လွတ်မြောက်ချင်ရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ထင်မြင်အောင် ရှုကြရုံပဲ။ အပြည့်အစုံရှုရင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် မိန့်တော်မူတဲ့အတိုင်း သောတာပန် ဖြစ်သွားမှာကတော့ သေချာနေတာပဲ။

သတ္တမအကြိမ်

ရဟန္တာအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်

ဒါလောက်တွင်လည်း မကသေးပါဘူး။ အလိုရှိရင် ရဟန္တာ အထိလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်မဟာ ကောဠိက,က ဆက်ပြီးတော့ မေးပြန်တယ်။

“အရှင်သာရိပုတ္တရာ .. တဲ့၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးလျှင် အဲဒီ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဘယ်တရားကို ရှုရပါသလဲ”လို့ မေးပြန်ပါတယ်။ ဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလို ဖြေကြား တော်မူပြန်ပါတယ်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကိုပဲ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တအားဖြင့် ရှုရပါတယ်-တဲ့၊ ဒီလို ရှုလိုက်တော့ ဘာဖြစ်သွားတုန်း ဆိုရင် သောတာပန်အဖြစ်က သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်-တဲ့။

အဲဒီ သကဒါဂါမ်ကတော့ ဘာကို ရှုရသလဲလို့ ဆိုတော့ သကဒါဂါမ်ကလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တအားဖြင့် ရှုရပါတယ်တဲ့၊ ဒီလိုရှုရင် အနာဂါမ်ဖြစ်သွား နိုင်ပါတယ်-တဲ့၊ အနာဂါမ်ကတော့ ဘာကို ရှုရပါသလဲလို့ ဆို တော့ အနာဂါမ်ကလည်း ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တအားဖြင့် ရှုရပါတယ်တဲ့၊ ဒီလိုရှုတော့ ရဟန္တာဖြစ်သွား နိုင်ပါတယ်တဲ့။

ရဟန္တာလည်း ရှုရတယ်

ရဟန္တာဖြစ်သွားတော့ ဘာကို ရှုရသေးသလဲလို့ အရှင် မဟာကောဠိက,က မေးပြန်တယ်။ ဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က “ရဟန္တာလည်း ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တအားဖြင့် မှန်စွာ ရှုရတယ်” လို့ ဖြေကြားပါတယ်။ ဒီဖြေကြားချက်ကို ထောက်ပြီးတော့ “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရား တွေဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် ရှုရတဲ့တရားတွေပဲ” လို့ သဒ္ဓိဋ္ဌာန်ကျ ခိုင်မြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီလိုရှုတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘယ်လိုအကျိုးကို ရပါသေး သလဲ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်သွားဦးမှာလား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ ဘုရား ဖြစ်သွားဦးမှာလားလို့ ဒီလို တွေးစရာ၊ မေးစရာတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတော့ မဖြစ်ပါဘူး။ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရဟန္တာအဖြစ်နဲ့ပဲ သံသရာဘဝဇာတ် ချုပ်ငြိမ်းပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသွားရပါတယ်။

‘ဘာကြောင့်လဲ’ ဆိုရင် ရဟန္တာမှာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ၊ မငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာရယ်လို့ မရှိတော့ဘူး။ ကိလေသာတွေ အားလုံး ပယ်ပြီးသား ငြိမ်းပြီးသားချည်း ဖြစ် နေတယ်။ ဒါကြောင့် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ ပယ်နိုင် အောင်၊ မငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာကင်းငြိမ်းရအောင် ကျင့်စရာ မရှိတော့ပါဘူး။ ပြီးတော့ ရဟန္တာမှာ မပြည့်စုံသေးတဲ့ သီလ၊

သမာဓိ၊ ပညာရယ်လို့လည်း မရှိတော့ဘူး။ ပြည့်စုံသင့်တဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေဟာ အားလုံး ပြည့်စုံပြီးသားချည်း ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် မပြည့်စုံသေးတဲ့ တရားကို ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ ဆိုတာလည်း မလိုတော့ပါဘူး။ ပြီးတော့ ရပြီးဖြစ်တဲ့ တရားတွေ တိုးတက်အောင်လို့ ကျင့်စရာလည်း မလိုတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝိပဿနာရှုတဲ့ အတွက် မပြည့်စုံသေးတဲ့ တရားအသစ်တိုးတက်ခြင်း အကျိုးလည်း မရှိပါဘူး။ ပြည့်စုံပြီး တရားဟောင်း တိုးပွားခြင်းလည်း မရှိပါဘူးတဲ့။

ရဟန္တာမှာ ရှုခြင်း၏အကျိုး

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဥပါဒိနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတဲ့အတွက် ရရှိတဲ့ အကျိုးကတော့ “ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ” ခေါ်တဲ့ မျက်မှောက်ဘဝမှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးလည်း ရှိပါတယ်တဲ့။ ချမ်းသာစွာ နေရပုံကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ပေမယ်လို့ ဝိပဿနာမရှုဘဲ အလွတ်နေလို့ ရှိရင် အာရုံ ၆-ပါးတွေက ဟိုကပေါ်လိုက်၊ ဒီကပေါ်လိုက်နဲ့ မချမ်းမြေ့စရာ စိတ်မသက်သာစရာ ဖြစ်နေပါတယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ စိတ်မချမ်းမြေ့စရာ ဆိုပေမယ်လို့ စိတ်နှလုံးမသာ ဖြစ်တာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အလိုမရှိပါဘဲနဲ့ အာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို မပြတ်တွေ့နေရတဲ့အတွက် စိတ်သက်

သာရာ မရတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ရဟန္တာကို မပြောနဲ့တော့၊ တရားထဲမှာ စိတ်ဝင်စားနေတဲ့ ယခုကာလ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အချို့တောင်မှ ဒီလိုအာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို တွေ့ရတာဟာ စိတ် မသက်သာဘဲ ဖြစ်နေတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် အချို့သော ယောဂီ ဒကာ၊ ဒကာမတွေဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းက အိမ် ပြန်သွားတဲ့အခါမှာ အရပ်ထဲ ရောက်သွားတော့ ဟိုအာရုံမြင်ရ၊ ဒီအာရုံကြားရ၊ အလုပ်အကိုင်အမျိုးမျိုးနဲ့ စပ်ပြီး ပြောဆို လုပ် ကိုင်နေတာတွေကို တွေ့ရနဲ့ စိတ်မအေးချမ်းဘဲ မနေတတ်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တချို့က ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကို ပြန်လာတတ်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ ဒီလို အိမ်မှာ မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်တယ် ဆိုတာဟာ တယ်မကြာပါဘူး။ လေး ငါး ဆယ်ရက်လောက်ပါပဲ၊ တော်တော်ကြာတော့ အိမ်စိတ် ဝင်ပြီး ရှေးကလိုပဲ ကိုယ့်အိမ် ကိုယ့်အလုပ်နဲ့ ပျော်ပြီး နေတတ်သွား တာပါပဲ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အဲဒီလို မူလမပြန်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို ဝိပဿနာမရှုဘဲ တွေ့နေရရင် စိတ်မသက်သာဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုပြီး နေမှ ဝိပဿနာသုခကို ရပြီး ချမ်းသာနေပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုနေတဲ့အတွက် “မျက်မှောက်ဘဝမှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း” ဆိုတဲ့ အကျိုး ကိုလည်း ရပါတယ်တဲ့။

ပြီးတော့ အမြဲမပြတ် နှလုံးသွင်း ရှုမှတ် လေ့လာနေတဲ့ အတွက် အမှတ်ရတဲ့ သတိနှင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း မျက်မှောက်သိတဲ့ သမ္မဇဉ်ဉာဏ် ဆိုတာတွေဟာ မပြတ်ဖြစ်ပွားနေတယ်။ အဲဒီလို သတိသမ္မဇဉ် မပြတ်ဖြစ်ပွားနေခြင်း အကျိုးလည်း ရှိပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို မပြတ်ရှုပြီး သတိသမ္မဇဉ် မပြတ်ပွားနေတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို “သတတဝိဟာရိပုဂ္ဂိုလ်” လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖလသမာပတ်ကို အလိုရှိတဲ့အခါ အချိန်မရွေး ဝင်စားနိုင်တယ်။ ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့်လည်း အလိုရှိသလောက် တည်တံ့စေနိုင်တယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရနှင့် သတိသမ္မဇဉ်ဆိုတဲ့ ဒီအကျိုး ၂-ပါးအတွက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝိပဿနာ ရှုရပါတယ်တဲ့။

ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ သီလဝန္တသုတ်မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြေကြားထားပုံတွေပဲ။ သုတဝန္တသုတ်မှာလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ ဖြေထားပါတယ်။ ထူးတာကတော့ သီလဝန္တ-သီလပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဆိုတာနဲ့ သုတဝန္တ-သုတပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းလို့ဆိုတာလောက်ပဲ ထူးပါတယ်။ ကျန်တဲ့ စကားရပ်တွေကတော့ အကုန်လုံး တစ်ထပ်တည်းတူနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသီလဝန္တသုတ်၊ သုတဝန္တသုတ်များနှင့်တကွ ခန္ဓာငါးပါးဆိုင်ရာ အခြားသုတ်များကိုပါ အမှီပြုပြီးတော့ ...

□ ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
 စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။

ဆိုတဲ့ ဒီဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကို ရေးထားတယ်။ ဒဲဒါကို အထူးသတိပြုပြီးတော့ မှတ်ထားကြပါ။ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ”လို့ ဆိုတာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပဲ ဆိုတာလည်း ခုနက ပြောခဲ့ပြီ။ မမြဲတာကို မြဲတဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်။ ဆင်းရဲကို ချမ်းသာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါကောင် (မဟုတ်တာတွေကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါကောင်) အနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်။ ဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” ခေါ်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းလည်း အတော်အတန် ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် သာဓကပါဠိတွေ ထုတ်ပြနေတာနဲ့ အဆက်ပြတ်သွားသလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးက စွဲလမ်းနေကြပုံကို ယခု ထပ်ပြီးတော့ ပြောဦးမယ်။

ဒွါရ ခြောက်ပါးက စွဲလမ်းပုံ

ယခု လူတွေဟာ မြင်တာကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ရော၊ သူများကိုယ်ရော မြဲတဲ့အနေအားဖြင့်လည်း ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ရှေးကလည်း ရှိ၊ ယခုလည်း ရှိ၊ နောင်လည်း ရှိ၊ အမြဲတမ်း ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ “ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ လှပတင့်တယ်” လို့လည်း ထင်နေကြတယ်။

၃၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

အသက်ရှင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကောင်တွေပဲလို့လည်း ထင်
 နေကြတယ်။ အဲဒီမြင်တာကလိုပဲ ကြားတာကလည်း ဒီနည်း
 အတိုင်းပဲ ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အနံ့ကို နံတာကလည်း
 ဒီအတိုင်းပဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အရသာကို စားသိတာ
 ကလည်း ဒီအတိုင်းပဲ ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ တွေ့ထိ
 တာကလည်း ဒီအတိုင်းပဲ ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ တွေ့ထိ
 တာတွေကတော့ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အနံ့အပြား အင်မတန်
 ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ အသွေးအသား စိုနေတဲ့ နေရာတိုင်းက
 အတွေ့အထိ ဖြစ်ပေါ်နိုင်တယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အတွေ့အထိ
 တိုင်းက စွဲလမ်းမှုဖြစ်နိုင်တယ်။ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ လက်ခြေ
 ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ၊ လှုပ်ရှားတာတွေလည်း အကုန်လုံး
 အတွေ့အထိတွေချည်းပဲ။ ဗိုက်ထဲက ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့
 တောင့်တင်းလှုပ်ရှားနေတာတွေလည်း အတွေ့အထိတွေပဲ။
 တော်တော်ကြာမှ အဲဒါတွေကို အသေးစိတ် ရှင်းပြီး ပြောရ
 ဦးမယ်။

ပြီးတော့ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်နေတာကိုလည်း
 “အလျင်က ရှိနေတဲ့ ငါကပဲ ယခု ကြံစည်တယ်။ ကြံပြီးတော့
 လည်း ရှိမြဲရှိနေတယ်”လို့ မြဲတဲ့အနေနဲ့လည်း ထင်မှတ်နေကြ
 တယ်။ ငါကောင်အနေနဲ့လည်း ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို
 စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်နေရတာကို “ပျော်စရာကောင်းတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ရှုနည်းမှန်မှ ဝိပဿနာ

၃၇

သာယာစရာကောင်းတယ်”လို့လည်း ထင်မှတ်နေကြတယ်။
 အဲဒါဟာ ချမ်းသာလို့ ထင်နေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလို စိတ်
 ကူး စဉ်းစား ကြစည်နေတာတွေ အကုန်လုံး ပျောက်သွားမယ်
 ဆိုရင် လက်မခံနိုင်ကြဘူး။ သဘောမကျနိုင်ကြဘူး။ အဲဒါဟာ
 သာယာစွဲလမ်းနေလို့ပေါ့။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ပေါ်လာတဲ့
 တရားတွေကို မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ ငါ့ကောင် သတ္တဝါ
 ကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းနေတယ်။ တဏှာနဲ့လည်း သာယာပြီး
 စွဲလမ်းတယ်။ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အထင်မှားပြီး စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို
 စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေကို ရှုရတာပါပဲ။

ရှုနည်းမှန်မှ ဝိပဿနာ

ရှုတော့လည်း “ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ”လို့ ဆို
 ထားတဲ့အတိုင်း နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်း ရှုဖို့ လိုပါတယ်။ ရှု
 ပုံက နည်းမှန်လမ်းမှန်ပါမှ ဝိပဿနာဖြစ်တယ်။ မမှန်ရင်တော့
 ဝိပဿနာမဖြစ်ဘူး။ ဟုတ်လား။ မြဲတဲ့အနေနဲ့ ရှုနေရင် ဘယ်
 မှာ ဝိပဿနာဖြစ်မှာလဲ။ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ လှပတင့်တယ်တဲ့
 အနေ၊ အသက်ကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ ရှုနေရင် ဘယ်
 မှာ ဝိပဿနာဖြစ်မှာလဲ။ နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်းရှုမှ ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်က ဖြစ်တာ။

သတ္တမအကြိမ်

ရုပ်နာမ်တရားတွေ ဆိုတာက မမြဲတဲ့တရားတွေပဲ။ အဲဒီ မမြဲတာတွေကို မမြဲတဲ့အနေနဲ့ အမှန်အတိုင်း သိအောင်လို့ ရှုရတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီရုပ်နာမ်တရားတွေက ဖြစ်လိုက် ပျက် လိုက်နဲ့ မပြတ်နှိပ်စက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲ ချည်းပဲ။ အဲဒီကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ကြောက် စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအနေနဲ့လည်း အမှန်အတိုင်း သိအောင် လို့ ရှုရတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီတရားတွေက ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ကောင် ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားတွေချည်းပဲ။ အဲဒါ တွေကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကောင် ငါကောင် မဟုတ်တဲ့သဘော တရားအနေနဲ့လည်း အမှန်အတိုင်း သိအောင်လို့ ရှုရတယ်။ ဒါကြောင့် “စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာ။ “မှန်ကန်စွာ ရှုရမယ်၊ မှန်ကန် စွာ ရှုမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ရှုပုံ အကျဉ်းချုပ်

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်း ရှုရတယ်။ မြင်ရင် မြင်တာဟာ မှန်နေတာပဲ။ အဲဒါကို “မြင်တယ်၊ မြင်တယ်”လို့ ရှုရတယ်။ ထို့အတူ ကြားရင်လည်း “ကြား တယ်”လို့ ရှုရတယ်။ နံရင်လည်း “နံတယ်”လို့ ရှုရတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

အားထုတ်ခါစ ရှုပုံရှုနည်း

၃၉

အရသာကို စားသိရင်လည်း “သိတယ်” လို့ ရှုရတယ်၊ ကိုယ်
 ထဲက တွေ့ထိရင်လည်း “ထိတယ်” လို့ ရှုရတယ်၊ ညောင်းတာ၊
 ပူတာ၊ နာကျင် ကိုက်ခဲတာ ဒီလို အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ
 တွေလည်း တွေ့ထိရာက ဖြစ်ပေါ်လာတာတွေပဲ၊ အဲဒါတွေလည်း
 “ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုရတယ်၊
 စိတ်ကူး စဉ်းစားတာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း “စိတ်ကူးတယ်၊
 စဉ်းစားတယ်၊ လိုချင်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်၊ သာယာ တယ်”
 စသည်ဖြင့် သူဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတိုင်းပဲ ရှုရတယ်၊ ဒါပေမယ့်လို့
 ပထမ ရှုခါစ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း
 ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံး စေ့ငအောင်
 လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် နည်းနည်းက စပြီးတော့
 ရှုရတယ်။

အားထုတ်ခါစ ရှုပုံရှုနည်း

ရှုပုံကတော့ အသက်ရှူတိုင်း၊ ရှိုက်တိုင်း ဝမ်းဗိုက်က
 ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ လှုပ်ရှားနေတဲ့ရုပ်ဟာ အထူးသဖြင့်
 ထင်ရှားနေတယ်၊ အဲဒီလှုပ်ရှားတဲ့ ရုပ်ကလေးက စပြီးရှုရတယ်၊
 ဖောင်းတက်လာတဲ့ လှုပ်ရှားရုပ်ကလေးကို “ဖောင်းတယ်” လို့
 ရှုရတယ်၊ ပိန်ကျသွားတဲ့ လှုပ်ရှားရုပ်ကလေးကို “ပိန်တယ်”
 လို့ ရှုရတယ်၊ ဒီ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” ဆိုတဲ့ ရှုပုံကလေးက

သတ္တမအကြိမ်

စာသံပေသံ မပါတဲ့အတွက် ဘာမှ မဟုတ်သလိုလည်း ထင်နေတတ်ကြတယ်။ ဝိပဿနာအကြောင်း ကောင်းကောင်း မသိသေးတဲ့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက “ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာဟာ စာနဲ့ ပေနဲ့ မဆိုင်ပါဘူး၊ ဘာမှမဟုတ်ပါဘူး” လို့လည်း ပစ်ပယ်ပြီး ပြောနေကြတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ သူ့ဥစ္စာ စာသံ၊ ပေသံက မပါတော့ “ဘာမှမဟုတ်ဘူး” လို့ ထင်မယ်ဆိုရင်လည်း ထင်စရာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် သဘောတရားအနေနဲ့ကတော့ တကယ်ကို ဟုတ်နေတာ၊ ဖောင်းတက်လာတာလည်း တကယ်ကို ဟုတ်နေတာပဲ။ ပိန်ကျသွားတာလည်း တကယ်ကို ဟုတ်နေတာပဲ။ လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်သဘော တကယ်ကို ဟုတ်နေတာပဲ။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” ဆိုတဲ့ အမည်ကတော့ ခေါ်လို့၊ ပြောလို့ လွယ်အောင် အရပ်သုံး စကားအတိုင်း ဘုန်းကြီးတို့က ညွှန်ကြား ပြသနေတာပဲ။ အမှန်ကတော့ ကျမ်းဂန်စကားနဲ့ ပြောရရင် ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာဟာ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ ဖောင်းတိုင်း ပိန်တိုင်း ဗိုက်ကို ဉာဏ်နဲ့ စိုက်ပြီး ကြည့်နေရင် ဘာထင်ရှားသလဲလို့ ဆိုတော့ တောင့်တင်းတဲ့ သဘောလည်း ထင်ရှားတယ်။ လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောလည်း ထင်ရှားတယ်။ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို ရွှေ့ဆောင်နေတဲ့ သဘောလည်း ထင်ရှားတယ်။

ဝါယောဓာတ်၏ လက္ခဏာ စသည်

ဒီအထဲမှာ တောင့်တင်းတဲ့သဘောက ဝါယောဓာတ်ရဲ့
 ‘ဝိတ္တုဗ္ဗနလက္ခဏာ’ပဲ၊ လှုပ်ရှားတဲ့သဘောက ဝါယောဓာတ်ရဲ့
 ‘သမုဒီရဏရသ’ပဲ၊ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို ရွှေ့ဆောင်နေ
 သလို ထင်တာက ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ‘အဘိနီဟာရပစ္စုပ္ပန်’ပဲ၊
 ဝါယောဓာတ်ကို အမှန်အတိုင်းသိရင် ဒီလက္ခဏာ၊ ရသ၊
 ပစ္စုပ္ပန်တွေနဲ့ သိရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလက္ခဏာ၊ ရသ၊
 ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အမှန်အတိုင်း သိရအောင် ရှုရတာပဲ၊ ဝိပဿနာ
 ဆိုတာ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို သဘောအမှန်အတိုင်း
 သိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က စပြီး အားထုတ်ရတယ်၊ ရုပ်
 နာမ် ၂-ပါးထဲကလည်း (ဝိပဿနာသင်္ကသင်္ကတ စပြီးရှုတဲ့)
 ဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရုပ်တရားက စပြီး ရှုရတယ်၊
 ရှုတော့ ဘယ်လို ရှုရသလဲ ဆိုရင် -

“လက္ခဏရသာဒီဝသေန ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ”လို့ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂၊ ၂၂၂) ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

လက္ခဏရသာဒီဝသေန-သဘာဝလက္ခဏာ၊ ရသ စသည်
 တို့၏အလိုအားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ-သိမ်းဆည်းအပ် ရှုအပ်
 ကုန်၏ .. တဲ့။

ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ် ဝိပဿနာစပြီး
 ရှုလျှင် သဘောလက္ခဏာနဲ့ရင်လည်း ရှုရမယ်၊ ရသနဲ့ရင်

လည်း ရှုရမယ်၊ ပြီးတော့ “အာဒိ-စသည်” ဆိုတဲ့ စကားအရ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ရင်လည်း ရှုရမယ်-တဲ့၊ ဒီနေရာမှာ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်းက ပြဆိုထားတာလည်း တိုတိုကလေးနဲ့ အင်မတန် ရှင်းပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ -

“လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန်န ပဒုပ္ပန်န ဝသေန နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ”တဲ့။

လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန်န ပဒုပ္ပန်န ဝသေန-လက္ခဏာအလို၊ ရသအလို၊ ပစ္စုပ္ပန်အလို၊ ပဒုပ္ပန်အလိုအားဖြင့်၊ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော-နာမ်ရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း ရှုခြင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ-ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်ပါတယ်-တဲ့။

ဆိုလိုတာကတော့ - “ဝိပဿနာ” ဆိုတာ အခြေခံအဖြစ် ဖြင့် (နာမ်ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းတဲ့) နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က စ၊ ရတယ်၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးထဲမှာလည်း သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကပဲ စ၊ရတယ်၊ အဲဒီနာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံအောင် နာမ်တရား ရုပ်တရား တွေကို လက္ခဏာအလိုအားဖြင့်လည်း သိမ်းဆည်းရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်န၊ ပဒုပ္ပန်တို့အလိုအားဖြင့်လည်း သိရတယ်၊ ဒီလိုသိမ်းဆည်း ရှုမှတ်ပြီးတော့ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးကို ပိုင်းခြားပြီး သိတာကို “နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်” ခေါ်တယ်၊

အဲဒီဉာဏ်ရင့်ကျက်တဲ့အခါမှာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်လို့ ဒီလို ဆိုလိုပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ “လက္ခဏာအလိုအားဖြင့် သိတယ်” ဆိုတာဟာ ရုပ်နာမ်တို့၏ အထည်ကိုယ်ဖြစ်တဲ့ သဘောလက္ခဏာကို သိတာပါပဲ။ “ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်တို့အလိုအားဖြင့် သိတယ်” ဆိုတာလည်း ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏ ကိစ္စရသကို သိတာ၊ ထင်ပေါ်တဲ့ အခြင်းအရာ ပစ္စုပ္ပန်ကို သိတာတွေပါ။ ပဒဋ္ဌာန်ကို သိဖို့ကတော့ ဝိပဿနာ ရှုခါစမှာ မလိုလှသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီမှာ လက္ခဏာရယ်၊ ရသရယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရယ် ဒီသုံးမျိုးနဲ့ သိပုံကိုသာ ရှင်းပြသွားမယ်။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာရော၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းမှာရော နာမ်ရုပ်တို့ကို အမည်နာမနှင့် ရှုရမယ်လို့လည်း မပြဘူး။ အရေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာနှင့် ရှုရမယ်လို့လည်း မပြဘူး။ အမှုန့်အမှုန့် အထည်ခြစ်နှင့် ရှုရမယ်လို့လည်း မပြဘူး။ ဖွားဖွား ဖွားဖွားဖြစ်နေပုံနှင့် ရှုရမယ်လို့လည်း မပြဘူး။ အမှန်ပြတာကတော့ လက္ခဏာ၊ ရသ စသည်တို့နှင့်သာ ရှုရမယ်လို့ ပြထားတယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုရမယ်။ အဲဒါကို သတိမပြုရင် ဖွားဖွား ဖွားဖွား ပညတ်၊ အမှုန့်အမှုန့် ပညတ်၊ အရေအတွက် ပညတ်၊ အမည်နာမပညတ်တွေ ရောက်ကုန်တတ်တယ်။

နာမ်တရား ရုပ်တရားတွေကို လက္ခဏာ၊ ရသ စသည်နဲ့ ရှုရမယ်လို့ အဋ္ဌကထာများက ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဝါယောဓာတ်ရုပ်ကို ရှုလျှင် သူ့လက္ခဏာ၊ သူ့ရသ၊ သူ့ပစ္စုပ္ပန်များနဲ့ ရှုရလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ “ဝါယောဓာတ်ရဲ့ လက္ခဏာက ဘာလဲ”လို့ ဆိုရင် “ဝိတ္ထိန္ဒနလက္ခဏာ ဝါယောဓာတ်”တဲ့။ ဝါယောဓာတ်-ဝါယောဓာတ်သည်။ ဝိတ္ထိန္ဒနလက္ခဏာ-ထောက်ကန် တောင့်တင်းခြင်းလက္ခဏာ ရှိပါတယ်တဲ့။ ဝါယောဓာတ်၏ လက္ခဏာဆိုတာ ဝါယောဓာတ်၏ အထည်ကိုယ် သဘောရင်းပဲ။ ဒါကြောင့် ထောက်ကန်တာ၊ တောင့်တာ၊ တင်းတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ အထည်ကိုယ်ပဲ။ အဲဒီထောက်ကန်တာ၊ တောင့်တာ၊ တင်းတာသည်ပင်လျှင် ဝါယောဓာတ်ပဲလို့ မှတ်ရမယ်။

ဝါယောဓာတ်ရဲ့ရသက ဘာလဲ ဆိုရင် “သမုဒီရဏရသာ”လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း လှုပ်ရှားခြင်းဟာ သူ့ရသ သူ့ကိစ္စ ပါပဲတဲ့။ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်က ဘာလဲဆိုရင် “အဘိနီဟာရပစ္စုပ္ပန်နာ”လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ရှေးရှုဆောင်ခြင်းဟာ သူ့ပစ္စုပ္ပန်ပါပဲ။ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတာ ရှုနေတဲ့ယောဂီရဲ့ ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ပေါ်လာတဲ့ အခြင်းအရာပဲ။ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုနေရင် “တစ်နေရာမှ တစ်နေရာကို ရွှေ့ဆောင်နေတယ်၊ တွန်းဆောင်နေတယ်၊ ဆွဲဆောင်နေတယ်”လို့ ယောဂီ၏ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ပါပဲ။

ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာကို ရှုမှတ်နေရင် ဗိုက်ထဲ
က တောင့်တင်းတာ၊ လှုပ်ရှားတာတွေ၊ တစ်ရွေ့တစ်ရွေ့
ချင်း ရွေ့ဆောင်နေတာတွေ၊ ဒါတွေကို ထင်ရှားသိနေတာပဲ။
ဟုတ်လား။ အဲဒါတွေဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ လက္ခဏာ၊ ရသ၊
ပစ္စုပဋ္ဌာန်တွေပဲ။ ဒီဝါယောဓာတ်က အရေးကြီးတယ်။ သတိ
ပဋ္ဌာန်ဒေသနာ ကာယာနုပဿနာ ဣရိယာပထပိုင်းနဲ့ သမ္ပဇေဉ်
ပိုင်းမှာ အဋ္ဌကထာဆရာက ဒီဝါယောဓာတ်ကိုချည်း ပဓာန
အားဖြင့် ဖွင့်ပြထားတယ်။ ဖွင့်ပုံကို ပါဠိတော်ကစပြီး ထုတ်ပြမယ်။

“ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” ဒါက ဘုရားဟော
ပါဠိတော်။

ဂစ္ဆန္တော ဝါ-သွားသည်ရှိသော်လည်း။ ဝါ- သွားလျှင်လည်း။
ဂစ္ဆာမိတိ-သွားသည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ-သိ၏-တဲ့။ သွားတိုင်း
သွားတိုင်း သွားတဲ့ အမှုအရာရပ်ကို “သွားတယ်၊ သွားတယ်”
လို့ မပြတ်ရှုပြီး သိဖို့ ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုတော့
ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး သိပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလို ဖွင့်ပြ
ထားတယ်။

ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ ဝါယံ ဇေနတိ၊ ဝါယော
ဝိညတ္တိံ ဇေနတိ၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ပါရေန
သကလကာယဿ ပုရတော အဘိနိဟာရော ဂမနန္တိ
ဝုစ္စတိ-တဲ့။

၄၆

ဂစ္ဆာမိတံ စိတ္တံ-သွားမည်ကြသော စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
 ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ ဝါယံ-တောင့်တင်း လှုပ်ရှား
 မှု လေ့ရပ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ဝါယော-လေ့ရပ်သည်၊
 ဝိညတ္တိ-တွန်းကန်မှု သတ္တိအထူး ဟူသော ဝိညတ်ရပ်ကို၊
 ဇနေတိ-ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတု ဝိပ္ပါရေန-
 စိတ် က ပြုအပ်သော (ဝါ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော) တောင့်တင်း
 လှုပ်ရှားမှု၏ ပျံ့နှံ့လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်၊ သကလကာယဿ-
 တစ် ကိုယ်လုံး၏၊ ပုရတော အဘိနီဟာရော-ရှေ့ဘက်သို့
 ရှေးရှု ဆောင်သွားခြင်းကို၊ ဂမနန္တိ ဂုစ္ဆတိ-သွားခြင်းဟု
 ခေါ်ဆိုအပ်၏။ ဒီလို သိပါတယ်တဲ့။

ဆိုလိုတာကတော့ သွားတိုင်း သွားတိုင်း “သွားတယ်၊
 သွားတယ်”လို့ မပြတ်ရှုနေတဲ့ယောဂီက ဒီလို သိပါတယ်တဲ့၊
 “သွားမယ်”ကြတဲ့ စိတ်ကလေးက ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊
 အဲဒီစိတ်ကြောင့် တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုတွေ ကိုယ်ထဲမှာ
 အနှံ့အပြား ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီတောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုတွေ
 ကိုယ်ထဲမှာ အနှံ့အပြား ဖြစ်ပေါ်ပြီး လှုပ်ရှား တွန်းကန်သော
 ကြောင့် ရပ်ကိုယ်ကြီး တစ်ရွေ့ချင်း ရွေ့ရွေ့သွားတာကို
 “ငါသွားတယ်၊ သူသွားတယ်”လို့ ခေါ်ရတာပဲ၊ အမှန်မှာတော့
 သွားတတ်တဲ့ ငါကောင်၊ သူကောင်ရယ်လို့ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊
 သွားချင်တဲ့ စိတ်နဲ့ လှုပ်ရှားရပ် ဒီနှစ်မျိုးပဲ ရှိတယ်လို့ ဒီလို

သတ္တမအကြိမ်

သိသွားပါတယ် တဲ့၊ အဲဒါဟာ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပုံပါပဲ၊ ဒီအဋ္ဌကထာ စကားထဲမှာ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်သိပုံကို ပဓာနပြုပြီး ပြထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဝါယောဓာတ်ကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ ကျကျနန နားလည်ထားရင် မိမိတို့ ရှုနေတာ သဘာဝကျ၊ မကျကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဝါယောဓာတ်ကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်ကလေး ပေးဦးမယ်၊ ဒီဆောင်ပုဒ်ကလည်း အသစ်အဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ မကြာမကြာ ဟောနေကျ ဆောင်ပုဒ် အဟောင်းပါပဲ၊ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်က -

□ ထောက်ကန် တောင့်တင်း၊ လျော့ခြင်းတစ်မည်၊
ယိမ်းယိုင် လှုပ်ရှား၊ ရွေ့သွားတတ်သည်၊
သူလိုရာဘက်၊ တွန်းလျက်ဆောင်သည်၊
ဝါယောဓာတ်၊ သိမှတ် မြတ်ယောဂီ-တဲ့။ ဒါပါပဲ။

ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “ထောက်ကန် တောင့်တင်း လျော့ခြင်း တစ်မည်” ဆိုတဲ့ ပထမအပိုဒ်က “ဝိတ္ထိန္ဒနလက္ခဏာ ဝါယောဓာတ်” ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာအရ စီကုံးထားတာပါပဲ၊ အဲဒီမှာ “ထောက်ကန်တယ်” ဆိုတာက စာပေကျမ်းဂန်ထဲမှာ သုံးတဲ့ စာသုံးစကားပဲ၊ အရပ်ထဲမှာတော့ အဲဒါကို သုံးလေ့မရှိဘူး၊ ဘောလုံးထဲမှာ အတွင်းက လေတွေက ပြည့်ပြီး တောင့်ခံထားတော့ အဲဒီဘောလုံးဟာ ဘေးကိုကားပြီး တောင့်တင်းနေတယ်၊

အဲဒါကို စာသုံးနဲ့ ပြောရရင် ထောက်ကန်ထားတယ်လို့ ပြောရတယ်။ အရပ်သုံးစကားနဲ့ ဆိုရင်တော့ အဲဒါဟာ တောင့်တင်းနေတာပါပဲ။ လက်ကို ဒီလို ဆန့်တန်းထားလိုက်ရင် လက်ထဲမှာ တောင့်တင်းတာတွေ ထင်ရှားနေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ထောက်ကန်မှုတွေပါပဲ။ ထောက်ကန်ဝါယောတွေလို့လည်း ခေါ်ရတယ်။

ဥပမာ - လေခေါင်းအုံးပေါ်၊ လေမွေ့ရာပေါ်မှာ လူက ခေါင်းနဲ့ကိုယ်နဲ့ ဖိပြီးနေရင် အဲဒီခေါင်းတို့ ကိုယ်တို့ဟာ အောက်ကို ကျုံ့ကျသွားဘဲ အပေါ်မှာ မြင့်ပြီး တည်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ခေါင်းအုံးထဲ၊ မွေ့ရာထဲက တောင့်တင်းမှု ဝါယောဓာတ် လေရုပ်တွေက တောင့်ခံပြီး ထမ်းထားလို့ပဲ။ အုတ်ခဲပုံကြီးတွေ မြင့်တက်နေတာလည်း အောက်အောက်အုတ်ခဲတွေထဲမှာ ရှိတဲ့ တောင့်တင်းမှု ဝါယောဓာတ်တွေက တောင့်ခံပြီး ထမ်းထားလို့ပါပဲ။ အကယ်၍သာ အောက်အောက်အုတ်ခဲတွေက တောင့်ခံမထားရင်တော့ အပေါ်က အုတ်ခဲတွေဟာ အောက်ကို ကျုံ့ပြီး နိမ့်ကျသွားကုန်မှာပဲ။ လူ့ကိုယ်ထဲမှာလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ ထောက်ကန် တောင့်တင်းတဲ့ ဝါယောဓာတ် ဆိုတာတွေက ရုပ်ကိုယ်ကြီးထဲမှာ အနှံ့အပြည့်ရှိနေလို့ ဒီကိုယ်ကြီးဟာ အတုံးအခဲကြီး အထည်ခြစ်ကြီးအနေနဲ့ ထူထောင်နေနိုင်တာ။ အဲဒီထောက်ကန် တောင့်တင်းတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ အထည်

ကိုယ်ပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ “တောင့်တင်းတယ်” ဆိုတာကလည်း သူ့လောက် မတောင့်တင်းတာကို ထောက်ဆပြီး ခေါ်ရတာပဲ။ သူ့ထက် တောင့်တင်းတာနဲ့ ထောက်ဆလိုက်ရင်တော့ သူ့ကို လျော့တယ်လို့လည်း ခေါ်ရပြန်တယ်။ ထို့အတူ “လျော့တယ်” ဆိုတာကလည်း သူ့ထက် တင်းတာကို ထောက်ဆပြီး ခေါ်ရတာပဲ။ သူ့ထက် လျော့တာနဲ့ ထောက်ဆလိုက်ရင်တော့ သူ့ကို “တောင့်တင်းတယ်” လို့ ခေါ်ရပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် လျော့တယ် ဆိုတာလည်း ဝါယောဓာတ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ထောက်ကန်၊ တောင့်တင်း၊ လျော့ခြင်းတစ်မည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အပြည့် အစုံ ဖော်ပြထားတယ်။ ကဲ .. အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုရမယ်။

□ ထောက်ကန် တောင့်တင်း၊ လျော့ခြင်းတစ်မည်၊ (ဆို)

ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား၊ ရွေ့သွားတတ်သည်။ (ဆို)

ဒါကတော့ “သမုဒီရဏရသာ” လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာ အရ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ကိစ္စရသကို ပြတဲ့ ဆောင်ပုဒ် စာပိုဒ်ပဲ။ ရွေ့ရှားတာ၊ လှုပ်ရှားတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့အလုပ် ပဲ။ ဝါယောဓာတ်ဟာ သူ့အားကောင်းရင် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာကို ရွေ့ရွေ့သွားတယ်။ ကိုယ်ထဲမှာ ကွေးလိုက်၊ ဆန့်လိုက်၊ ထိုင်လိုက်၊ ထလိုက်၊ သွားလိုက်၊ လာလိုက်နဲ့ လှုပ်ရှားနေတာတွေဟာ ဝါယောဓာတ်ချည်းပဲ။ အဲဒါဟာ သူ့ကိစ္စ

သူ့အလုပ်နဲ့ ထင်ရှားနေတာတွေပဲ၊ ဝိပဿနာကို ကောင်းကောင်း အားထုတ်ဖူးတဲ့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်လို့ မှတ်ရင် လက် ခြေ ပုံသဏ္ဌာန် ပညတ်တွေ ထင်နေမှာပေါ့။ “ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ်”လို့ မှတ်ရင် ခြေကားရား သဏ္ဌာန်ပညတ် ထင်နေမှာပေါ့။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်”လို့ မှတ်ရင် ဗိုက်ပုံ သဏ္ဌာန် ပညတ်ကြီး ထင်နေမှာပေါ့လို့ ဒီလို သူတို့ရဲ့ ထင်မြင်ချက်ကို ပြောကြတယ်။ အဲဒီလို ပြောတာ ဟာ ရှုခါစ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်တော့ မှန်သင့်သလောက် မှန်မှာပါပဲ။ သို့ပေမယ့် သူတို့ထင်တဲ့အတိုင်း ပညတ်ချည်း ထင်နေမယ် ဆိုတာကတော့ မမှန်ပါဘူး။ ရှုခါစမှာ ပညတ်လည်း ထင်ပါတယ်၊ ပရမတ် လှုပ်ရှားမှုလည်း ထင်ပါတယ်၊ တချို့ကလည်း ပရမတ် လှုပ်ရှားမှု သဘောကိုသာ ရှုရမယ်လို့ ညွှန်ပြကြတယ်။ အဲဒါကလည်း အားထုတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် မဖြစ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ အားထုတ်ခါစမှာ ပညတ်ကို လုံးလုံးမေ့ပျောက် ထားဖို့ ဆိုတာဟာ လက်တွေ့မှာတော့ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ပါပဲ။

ဖြစ်နိုင်တာကတော့ လောကဝေါဟာရအတိုင်း ပညတ်နဲ့ တွဲပြီး ရှုမှပဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုက “ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-သွားသည်ဟု သိ၏၊ သမိဇ္ဈိတေ-ကွေးသည်ရှိသော်၊ ပသာရိတေ-ဆန့်သည်ရှိသော်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပညတ်ဝေါဟာရနဲ့ပဲ ဟောထားပါတယ်။ “ဝိတ္ထုမ္ဘတိတိ

ဝါယောဓာတ်၏ လက္ခဏာ စသည်

၅၁ .

ပဇာနာတိ-တောင့်တင်းသည်ဟု သိ၏။ သမုဒီရတီတိ ပဇာနာတိ-ရွေ့ရှားသည်ဟု သိ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပရမတ်ဝေါဟာရသက်သက်နဲ့ မဟောခဲ့ပါဘူး။

အမှန်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့အတိုင်း “သွားတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်” စသည်ဖြင့် ပညတ်ဝေါဟာရနဲ့ ရှုနေပေမယ်လို့ သတိ သမာဓိက ရင့်ကျက်လာတဲ့အခါမှာ ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်တွေ အကုန်ပျောက်ပြီးတော့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ သဘာဝသက်သက်သာ ထင်ပါတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်အဆင့်ရောက်တဲ့အခါမှာ “သွားတယ်၊ သွားတယ်”လို့ ရှုနေပေမယ်လို့လည်း ခြေထောက်တွေလည်း မထင်ဘူး။ ကိုယ်ကြီးလည်း မထင်ဘူး။ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ရွေ့ရှားမှု အဆင့်ဆင့်သာ ထင်နေတယ်။ “ကွေးတယ်၊ ကွေးတယ်”လို့ ရှုနေပေမယ်လို့ လက်ခြေ ပုံသဏ္ဌာန် မထင်တော့ဘူး။ တရွေ့ရွေ့ လှုပ်ရှားနေတဲ့ သဘောသာ ထင်တယ်။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်”လို့ ရှုမှတ်နေပေမယ်လို့ ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်လည်း မထင်ဘူး။ ကိုယ်ကြီးလည်း မထင်ဘူး။ အပြင်ဘက် ရွေ့သွားလိုက်၊ အတွင်းဘက် ရွေ့လာလိုက်နဲ့ တရိပ်ရိပ် ရွေ့ရှားနေတဲ့သဘောသာ ထင်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ သမုဒီရဏရသပါပဲ။ ပြီးတော့ “ယိမ်းတယ်၊ ယိုင်တယ်”ဆိုတာတွေကလည်း လှုပ်ရှားတာတွေချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ယိမ်းယိုင် လှုပ်ရှား၊ ရွေ့သွားတတ်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ပြီးတော့ “အဘိနိဟာရပစ္စုပဋ္ဌာနာ” လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့ အတိုင်း အလိုရှိရာဘက်ကို တွန်းပို့နေသလို၊ ဆွဲဆောင်နေသလို ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ထဲ ထင်ပေါ်နေတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ပဲ။ လက်ကို ကွေးတဲ့၊ ဆန့်တဲ့အခါမှာ အတွင်းဘက်သို့ ဆွဲဆွဲယူလာသလို၊ အပြင်ဘက်ကို တွန်းတွန်းပို့နေသလို ထင်ရှားတယ်။ လမ်းလျှောက်တဲ့အခါမှာ သာပြီး ထင်ရှားတတ်တယ်။ “ညှာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ကြွဲတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်” လို့ ရှုမှတ်ပြီး လမ်းလျှောက်နေတဲ့ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ်က အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ နောက်ဘက်က နေပြီး တွန်းတွန်းပို့နေသလို တစ်ရွေ့ချင်း ရွေ့ပြီး သွားနေတာကလေးတွေဟာ အင်မတန်ကို ထင်ရှားပါတယ်။ ခြေထောက်တွေက သူ့အလိုလို တွန်းတွန်းပြီးတော့ ပို့နေသလို၊ ဆွဲဆွဲပြီးတော့ ယူသွားသလို ဖြစ်နေတယ်။ ယောဂီက ဘာမှ အားမထုတ်ရဘဲ သူ့သဘောအတိုင်း ရွေ့ရွေ့သွားနေတာကလေးတွေဟာ သိပ်ထင်ရှားတာပဲ။ တချို့များ ဒီလို ရှုမှတ်ပြီး သွားနေရတာက ကောင်းတာနဲ့ အချိန်တွေတောင် လွန်သွားတတ်သေးတယ်။ ယခု ဒီမှာ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေထဲမှာ ဒီလိုတွေ့နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ တော်တော်များများ ရှိနေပါတယ်။ မတွေ့ရသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ဆက်လက်အားထုတ်သွားရင် ဒီလို တွေ့သွားကြမှာပါပဲ။

ဒါကြောင့် “သူလိုရာဘက် တွန်းလျက်ဆောင်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်။ “သူလိုရာဘက်”ဆိုတာ ဝါယောဓာတ် အလိုရှိရာဘက် ဝါယောဓာတ် ဦးတမ်းမိဘက်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု အစရှိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာတွေ ပြုရာမှာတော့ စိတ်အလို ရှိရာဘက်နဲ့ အတူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ လှမ်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရာမှာ စိတ်အလိုရှိရာဘက်ကို တွန်းပို့ဆွဲဆောင်နေသလို ထင်ရတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။ “ဥပဋ္ဌာကာရောယောဂီ၏ ဉာဏ်ထဲ၌ ထင်ပေါ်လာသော အခြင်းအရာသည်။ ပစ္စုပ္ပန် နာမ-ပစ္စုပ္ပန် မည်တယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း လှုပ်ရှားမှုကို ရှုမှတ်တဲ့ယောဂီမှာ တွန်းပို့နေသလို၊ ဆွဲဆောင်နေသလို ဉာဏ်ထဲ ထင်ပေါ်လာတဲ့အခြင်းအရာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ပဲ။ ကဲ .. ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုရမယ်။

□ သူလိုရာဘက်၊ တွန်းလျက်ဆောင်သည်။ (ဆို)
ဝါယောဓာတ်၊ သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။ (ဆို)

ဒီ နောက်ဆုံး အပိုဒ်ကတော့ “ဝါယောဓာတ်ကို ရှုရင် ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ပါတဲ့အတိုင်း ထောက်ကန် တောင့်တင်းတဲ့ လက္ခဏာနဲ့ သိရင်လည်း သိရမယ်။ သို့မဟုတ် လှုပ်ရှား ရွေ့လျားသွားတဲ့ ရသနဲ့ရင်လည်း သိရမယ်။ သို့မဟုတ် လိုရာဘက်သို့ ရှေးရှုဆောင်တဲ့ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ရင်လည်း သိရမယ်။

ဒီသုံးနည်းထဲက တစ်နည်းနည်းနဲ့ သိရမယ်၊ ဒီလိုသိမှ သဘာဝ ကျတယ်၊ အသိမှန်တယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါဖြင့် ဒီလက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဆိုတာတွေကို ရှေး ဦးစွာ ကျက်မှတ်ပြီးရှုမှ ဖြစ်မှာလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ ကျက်မှတ်နေဖို့တော့ မလိုပါဘူး။ ဖြစ်ခိုက်ရပ် နာမ်ကို စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီရပ်နာမ်၏လက္ခဏာကို လည်း သိနိုင်ပါတယ်၊ ရသကိုလည်း သိနိုင်ပါတယ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ကိုလည်း သိနိုင်ပါတယ်၊ ဖြစ်ခိုက် ရပ်နာမ်ကို ရှုပြီးသိရင် လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ မသိဘဲ အခြားနည်းဖြင့် သိလို့ ကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

ဥပမာ - မိုးရွာနေတဲ့အခါ ကောင်းကင်မှာ လျှပ်လက် တယ်၊ အဲဒီလျှပ်လက်နေတုန်း ကြည့်မိလို့ မြင်တဲ့သူဟာ ဝင်း ခနဲ လက်သွားတာကို မြင်ရတယ်၊ အဲဒီ ဝင်းခနဲ လက်သွား တာဟာ လျှပ်ရဲ့လက္ခဏာပဲ၊ လျှပ်ဆိုတာ ဝင်းလက်သွားတာ ချည်းပဲ၊ ပြီးတော့ လျှပ်လက်လိုက်တဲ့အခါ အမှောင်တွေ ပျောက် သွားတယ်၊ အဲဒါကိုလည်း တွေ့ရတယ်၊ လျှပ်က အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တယ် ဆိုတာဟာ လျှပ်ရဲ့ရသပဲ၊ လျှပ်ရဲ့ကိစ္စ၊ လျှပ်ရဲ့ အလုပ်ပဲ၊ အလင်းရောင်ဆိုတာ အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တာ ချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် လျှပ်လက်နေတုန်း ကြည့်မိတဲ့သူဟာ လျှပ်ရောင်က အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်တယ် ဆိုတဲ့ လျှပ်ရဲ့ရသကိုလည်း သိသွားတာပဲ။

သတ္တမအကြိမ်

ပြီးတော့ လျှပ်လက်ပုံ အခြင်းအရာကိုလည်း အဲဒီကြည့်မိတဲ့ သူက သိသွားပါတယ်။ လျှပ်ရောင်က ရှည်ရှည်ပဲ၊ တိုတိုပဲ၊ ကောက်ကောက်ပဲ၊ ဝိုင်းဝိုင်းပဲ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ပဲ၊ ပြန့်ကျယ်ကြီးပဲ စသည်ဖြင့် လျှပ်လက်ပုံ အခြင်းအရာကိုလည်း သိသွားပါတယ်။ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် လျှပ်ရောင်လက်နေတုန်း ကြည့်မိရင် အဲဒီ လျှပ်၏ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်တွေကို တွေ့မြင်သွား တာချည်းပဲ။ ကျက်မှတ်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ သို့သော် ကျက်မှတ် ထားတာ မဟုတ်တဲ့အတွက် “ဝင်းလက်တာက လက္ခဏာ ခေါ်တယ်၊ အမှောင်ကို ဖျောက်တာက ရသခေါ်တယ်၊ ပုံသဏ္ဌာန် အခြင်းအရာက ပစ္စုပ္ပန်ခေါ်တယ်”လို့ ဒီလိုတော့ ခွဲခြားပြီး မပြောတတ်ပေဘူး။ အဲဒါလောက်သာ လိုပါတယ်။ သိမြင်ရာ မှာတော့ ဘာမှ မလိုပါဘူး။ အကုန်လုံးပဲ သိမြင်သွားပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ် ခိုက်မှာ ရှုနေလျှင် သူ့လက္ခဏာနဲ့၊ သူ့ရသနဲ့၊ သူ့ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အကုန်လုံးပဲ သိသွားပါတယ်။ ကျက်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် စာပေကျမ်းဂန် ဗဟုသုတရှိတဲ့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ “ဒီလက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်တွေကို ကျက်မှတ်ပြီး ရှုရ မယ်”လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ ကျက်ထားလို့ မှတ်မိနေတာတွေက သညာ၏အာရုံ အမည်ပညတ်တွေပဲ၊ ကိုယ်ထဲက သဘောတရား အစစ်တွေကို မရောက်ပါဘူး။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ကိုယ်ထဲက တကယ်ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားအစစ်တွေကို လက်နဲ့ ကိုင် ကြည့်သလို သေသေချာချာတွေ့ပြီး သိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျက်မှတ်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် ဆင်ကောင်ကြီးကို တွေ့နေရင် ဆင်ရုပ်ကို ကြည့်နေဖို့ မလိုတာလိုပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်ထဲက ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာကို ဖောင်း ခိုက်၊ ပိန်ခိုက်မှာ ရှုနေတဲ့ ယောဂီဟာ ဝမ်းဗိုက်ထဲက တောင့် တင်းတာ၊ လျော့တာကိုလည်း သိရတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါယော ဓာတ်၏ ဝိတ္တုန္တုလက္ခဏာပဲ။ ပြီးတော့ အပြင်ဘက်ကို ရွေ့ သွားလိုက်၊ အတွင်းဘက်ကို ရွေ့လာလိုက်နဲ့ တရိပ်ရိပ် ရွေ့ ရှားနေတာကိုလည်း သိရတယ်။ အဲဒါက သမုဒီရဏာရသပဲ။ ပြီးတော့ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို တွန်းပို့နေသလို ဆွဲဆောင် နေသလို အခြင်းအရာကိုလည်း သိရတယ်။ အဲဒါက အဘိ- နီဟာရပစ္စုပ္ပန်ပဲ။ ဒီလိုဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုရုံနဲ့ လက္ခဏာ စသည် တို့ကို အမှန်အတိုင်း သိနေရင် ကျက်မှတ်ဖို့ လိုပါဦးမလား။ ကိုယ်တိုင်ရှုဖို့အတွက် ဆိုရင်တော့ မလိုပါဘူး။ သူတစ်ပါးကို ဟောပြောဖို့ ဆိုရင်တော့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ပြီးတော့ “ဘယ် လှမ်းတယ်၊ ညာလှမ်းတယ်”လို့ ရှုမှတ်နေရင်လည်း ခြေလှမ်း တိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်းမှာ တောင့်တင်းတာကိုလည်း သိရတယ်။ ဝိတ္တုန္တုလက္ခဏာပဲ။ ရွေ့ရွေ့သွားတာကိုလည်း သိရတယ်။

ဝေဒနာကို လက်တွေ့ ရှုမှတ်ကြည့်ရန်

၅၇

သမုဒိရဏရသပဲ။ တွန်းတွန်းပို့နေသလို အခြင်းအရာကိုလည်း သိရတယ်။ အဘိနိဟာရပစ္စုပ္ပန်ပဲ။ ဒီလို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ သိနေတာဟာ သဘာဝကျတဲ့ အသိ၊ မှန်ကန်တဲ့ အသိပဲ။

ဝေဒနာကို လက်တွေ့ ရှုမှတ်ကြည့်ရန်

ဒီနေရာမှာ “ဖြစ်ခိုက်ကို ရှုမှတ်ရုံနဲ့ လက္ခဏာစသည်ကို သိနိုင်တယ်”ဆိုတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ မှတ်သားနိုင်အောင် လက်တွေ့ ရှုမှတ်ကြည့်ပါ။ ယခုအနေမှာဆိုရင် ကိုယ်ထဲက ပူတာဖြစ်စေ၊ နာတာဖြစ်စေ၊ ညောင်းတာဖြစ်စေ၊ ကျဉ်တာဖြစ် စေ တစ်ခုခုတော့ ထင်ရှားတွေ့နေကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါတွေဟာ အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပါ။ အဲဒီအခံခက်နေတဲ့ သဘော ကလေးကို ဉာဏ်နဲ့ စူးစိုက်ပြီးတော့ “ပူတယ် ပူတယ်၊ နာတယ် နာတယ်”စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြည့်ပါ။ မကောင်းတဲ့ အတွေ့တွေနဲ့ တွေ့ပြီးတော့ ဆင်းရဲခဲနေရတာကို တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ “အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာနဘဝနလက္ခဏံ ဒုက္ခံ”လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့ အတိုင်း အတွေ့ဆိုးကို ခံစားနေရတဲ့ သဘာဝလက္ခဏာပဲ။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်သားနိုင်အောင်လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလေး စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ အတွေ့ဆိုးများ။ ခံစားတတ်သည်။ (ဆို)

သတ္တမအကြိမ်

အတွေ့ဆိုးတွေကို ခံစားနေရတာဟာ ဒုက္ခဝေဒနာရဲ့ လက္ခဏာပဲ။ အဲဒါကို ရှုနေရုံနဲ့ သိနိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒီအခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာဟာ သူဖြစ်လာရင် စိတ်အားကို လျော့သွားစေတတ်တယ်။ ဒုက္ခက အပြင်းအထန် အများကြီးဖြစ်လာရင်တော့ စိတ်အားတွေဟာလည်း အများကြီး လျော့ဆင်းသွားတယ်။ ဘယ်လိုစိတ်အား ထက်သန်နေတဲ့ သူပေမယ်လို့ ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်ခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေက အပြင်းအထန် ဖြစ်လာရင် စိတ်ဓာတ်ဟာ ကျဆင်းသွားတာပဲ။ အလွန်ပင်ပန်းလာတော့ လှုပ်တောင် မလှုပ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီလို စိတ်အားတွေကို လျော့စေတာဟာ “သမ္ပယုတ္တာနံ မိလာပနရသံ” လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့ ဋီကာအရ ဒုက္ခဝေဒနာရဲ့ ရသပါပဲ။ အဲဒါကိုလည်း “စိတ်အားကုန်ခန်း၊ ညှိုးနွမ်းစေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ စိတ်အားကုန်ခန်း၊ ညှိုးနွမ်းစေသည်။ (ဆို)

ဒီဆောင်ပုဒ်မှာ စိတ်ကိုသာ ပဓာနပြုပြီး ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်အားကုန်တယ်၊ ညှိုးနွမ်းတယ် ဆိုမှတော့ သူယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက် စေတသိက်တွေလည်း အားကုန်တယ်။ ညှိုးနွမ်းတယ်လို့ ယူဖို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ ဒုက္ခဝေဒနာရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကတော့ “ကာယိကာဗေပစ္စုပ္ပန်” ကိုယ်ထဲက နှိပ်စက်နေတဲ့ သဘော၊ အခံခက်တဲ့သဘောအနေအားဖြင့် ယောဂီ၏ဉာဏ်

စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်

၁၉

ထဲမှာ ရှေးရှုထင်ပါတယ်တဲ့။ “ပူတယ် ပူတယ်၊ နာတယ်၊ နာတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကလေးဟာ ကိုယ်ထဲက မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ်လို့လည်း ထင်ပါတယ်။ အခဲခက်တဲ့ သဘောပဲလို့လည်း ထင်ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားလွန်း အားကြီးလို့ ညည်းတောင်မှ ညည်းနေကြရသေးတယ်။ အဲဒါကိုလည်း “ကိုယ်ထဲနှိပ်စက် ခံခက်ထင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်ကို စိထားတယ်။ ဆိုကြရမယ်။

□ ကိုယ်ထဲနှိပ်စက်၊ ခံခက်ထင်သည်။ (ဆို)

ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ သိမြဲ မြတ်ယောဂီ။ (ဆို)

ကိုယ်ထဲက အခဲ၊ ခက်နေတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကို ဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုမှတ်နေရင် အတွေ့ဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ပြီး ဆင်းဆင်းရဲရဲ ခံစားနေရတယ်ဆိုတဲ့ သူ့လက္ခဏာကိုလည်း သိတယ်။ စိတ်အားကို လျော့စေတယ် ဆိုတဲ့ သူ့ရသကိုလည်း သိတယ်။ ကိုယ်ထဲက မခံသာအောင် နှိပ်စက်နေတဲ့ အခဲခက်တာကလေးပဲလို့ သူ့ပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်း သိတယ်။ အဲဒါဟာ ယောဂီတွေ သိမြဲလမ်းမှန်ပဲ။ ဒီအတိုင်းပဲ သိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်

စိတ်ကိုလည်း လက်တွေ့ရှုမှတ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ “စိတ်” ဆိုတာ အာရုံကို သိတတ်တယ်၊ ကြံစည်တတ်တယ်၊ ဒါကြောင့်

သတ္တမအကြိမ်

စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြစည်နေတာတွေဟာ စိတ်ပဲ။ အဲဒီစိတ်ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း “စိတ်ကူးတယ်၊ စဉ်းစားတယ်၊ ကြတယ်၊ သိတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြည့်ပါ။ အာရုံဆီကို သွားတဲ့ သဘော၊ အာရုံကို သိတဲ့သဘောပဲလို့ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ “ဝိဇာနနလက္ခဏံ စိတ္တံ” လို့ မိန့်ဆိုချက်အရ စိတ်ရဲ့ လက္ခဏာပါပဲ။ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်း အာရုံကို သိတတ်တာ ချည်းပဲ။ မြင်တဲ့စိတ်လည်း အာရုံကို သိတာပဲ။ ကြားသိတဲ့ စိတ်၊ နံသိတဲ့စိတ်၊ စားသိတဲ့စိတ်၊ ထိသိတဲ့စိတ်၊ ကြံသိတဲ့ စိတ် အဲဒါတွေလည်း အာရုံကို သိတာချည်းပဲ။ စိတ်ဆိုရင် အာရုံကို သိခြင်းသဘော ရှိတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် “အာရုံ သိသော သဘောရှိသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

□ အာရုံသိသော သဘောရှိသည်။ (ဆို)

ခေါင်းဆောင်အလား၊ ရှေ့သွားတတ်သည်။ (ဆို)

လူစုလူဝေးနဲ့ အလုပ်လုပ်ရာမှာ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်က ရှေ့ဆောင်ပြီး လုပ်ရတယ်။ စိတ်ကလည်း အဲဒီခေါင်းဆောင် လိုပဲ ဒွါရမှာ ထင်လာတဲ့ အာရုံကို ရှေ့ဆောင်ပြီး သိသိသွား တယ်။ မျက်စိမှာ အဆင်းထင်လာရင် စိတ်က ရှေးဦးစွာ မြင် သိသွားတယ်။ ပြီးတော့မှ နောက်လိုက်အနေနဲ့ ခံစားမှု၊ မှတ် သားမှု၊ တပ်မက်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ ပြစ်မှားမှု၊ ကြည်ညိုမှု အစ

စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်

၆၁

ရှိတဲ့ သဘောတရားတွေက ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ နားမှာ အသံထင်လို့ ကြားသိရာ စသည် မှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ စိတ်က ရှေ့သွားအနေနဲ့ သိသိသွား တာချည်းပါပဲ။ စိတ်ကူးကြံစည်ရာမှာ ဆိုရင် သာပြီး ထင်ရှား ပါတယ်။ ယောဂီက “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေစဉ်မှာ စိတ်ကူး ကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီ စိတ်ကိုလည်း ရှုမှတ်ရတယ်။ ဖြစ်ဖြစ်ချင်း ရှုမိရင် တစ်ကြိမ် တည်းနဲ့ အဲဒီစိတ်ကူးဟာ ပြတ်စဲသွားတယ်။ ဖြစ်ဖြစ်ချင်း မရှု မိရင်တော့ နှစ်သက်မှု၊ လိုချင်မှု အစရှိတဲ့ နောက်လိုက် သဘောတရားတွေ တော်တော်များများ ဆက်ပြီးဖြစ်သွား တာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီက “စိတ်ဟာ ခေါင်း ဆောင်ရှေ့သွား လုပ်တတ်တယ်”လို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိ တာဟာ စိတ်ကို “ပုဗ္ဗင်္ဂမရသ”နဲ့ သိသွားတာပဲ။ ဓမ္မပဒပါဠိတော် မှာလည်း စိတ်ကို “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ”လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဓမ္မာ-အသိနာမ်တရားတို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်လျှင် ရှေ့သွားရှိကြပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် စိတ်ကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် ဟိုအာရုံဆီ ဖြုတ်ခနဲ ရောက်သွားလိုက်၊ ဒီအာရုံဆီ ဖြုတ်ခနဲ ရောက်လာလိုက်နဲ့ စိတ်ကလေး ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား ဖြစ်နေတာကို ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။ ပြီးတော့ “သန္တဟနုပစ္စုပဋ္ဌာနံ - အစဉ်အပြတ် ဆက်စပ်သည့် အနေ

အထားအားဖြင့် ထင်သော အခြင်းအရာ ရှိတယ်” လို့ မိန့်ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာစကားအရ စိတ်ရဲ့ပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်း ထင်ရှားသိရတယ်။ သိပုံကတော့ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေရင်း တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်က အပြင်ထွက်သွားတယ်။ အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်လိုက်တော့ သူက ပျောက်သွားတယ်။ ပြီးတော့လည်း အခြားစိတ်တစ်ခုက ဆက်ပြီး ပေါ်လာပြန်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကိုလည်း မှတ်လိုက်တော့ ပျောက်သွားပြန်တယ်။ ပြီးတော့လည်း နောက်စိတ်တစ်ခုက ပေါ်လာပြန်တယ်။ ဒီလိုစိတ် အဆင့်ဆင့် ဆက်ပြီး ဖြစ်နေတာတွေကို တစ်ခါတစ်ရံမှာ တော်တော်များများပဲ ရှုမှတ်ရပါတယ်။

ဒီတော့ ယောဂီက ဒီလို သဘောကျသွားတတ်ပါတယ်။ “စိတ်ဆိုတာဟာ တစ်ခုချင်း ဆက်ကာဆက်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားပဲ။ ရှေးစိတ်တစ်ခုခု ပျောက်သွားရင် နောက်စိတ်တစ်ခုတစ်ခု ချက်ချင်း ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတာပဲ” လို့ ဒီလိုသဘောကျသွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်ရဲ့ သန္တဟနုပစ္စုပ္ပန်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိတာပါပဲ။ ဒီလိုသိတဲ့ ယောဂီဟာ စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေ အကြောင်းကိုလည်း သဘောပေါက်သွားတယ်။ “သေတယ်” ဆိုတာလည်း ဘာမှ မထူးဆန်းဘူး၊ ယခု မှတ်သိရတဲ့ စိတ်ကလေးတစ်ခုတစ်ခု ချုပ်ပျောက်သွားတာမျိုးပဲ။ “ဘဝအသစ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာလည်း

စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်

၆၃

ယခု မှတ်သိရတဲ့ စိတ်ကလေးတစ်ခုတစ်ခု ရှေးစိတ်နဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာမျိုးပဲ”လို့ ဒီလို သဘောပေါက်သွားပါတယ်။ အဲဒီသန္တဟနပစ္စုပဋ္ဌာန်ကိုလည်း တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် “ရှေးစိတ်နဲ့စပ်၊ အထပ်ထပ် ဖြစ်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလေးစီ ထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ ရှေးစိတ်နဲ့စပ်၊ အထပ်ထပ် ဖြစ်သည်။ (ဆို)

စိတ်တရား၊ မှတ်သား မြတ်ယောဂီ။ (ဆို)

“စိတ်ဆိုတာ လက္ခဏာအားဖြင့် အာရုံကို သိတတ်တဲ့ သဘောပဲ၊ ရသအားဖြင့် ခေါင်းဆောင် ရှေ့သွားတတ်တဲ့ သဘောပဲ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ရှေးနောက်မပြတ် ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ သဘောပဲ”လို့ ဒီလိုမှတ်သားထားရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို စူးစိုက်ပြီး ရှုနေလျှင် ကျက်မှတ်မထားသော်လည်း လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ သဘောမှန်ကို သိနိုင်ကြောင်း ရုပ်တရားထဲက ဝါယောဓာတ်ကို ပုံစံထုတ်ပြီး ရှင်းပြခဲ့ပြီ၊ နာမ်ထဲကလည်း ဒုက္ခဝေဒနာနဲ့ စိတ်ကို ပုံစံထုတ်ပြီး ရှင်းပြခဲ့ပြီ။ အဲဒီပုံစံထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဝါယောရုပ်၊ ဒုက္ခဝေဒနာနဲ့ စိတ်လိုပဲ ကျန်တဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကိုလည်း ဖြစ်ခိုက်မှာ စူးစိုက်ပြီးရှုရင် လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ သဘောမှန်ကို သိနိုင်တာချည်းပါပဲ။ ရှုခါစ အားထုတ်ခါစ ယောဂီက

သတ္တမအကြိမ်

တော့ ဒီရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားတွေကို ယခုပြောခဲ့တဲ့ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့လောက်သာ ရှုနိုင် သိနိုင်သေးတယ်။ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံမူလဖြစ်တဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်အဆင့်မှာတော့ ဒါလောက်ပဲ သိဖို့လိုပါတယ်။ အစဉ်အတိုင်း ရှုလို့ သမ္မသနဉာဏ် အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်တွေရောက်တဲ့အခါကျတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘော တွေကိုလည်း အမှန်အတိုင်း သိရပါတယ်။ သိဖို့လည်း လိုပါတယ်။ အဲဒီလို သူ့အဆင့်အတန်းအလိုက် ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ရှုရမယ် ဆိုတာကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ -

“စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း”လို့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ဆိုထားတယ်။ ဒါက အရေးကြီးတယ်နော်။ ပေါ့ပေါ့ကလေး မအောက်မေ့နဲ့၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရှုရတယ်ဆိုတာကို မြဲမြဲမှတ်ထားကြ။ “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရှုရတယ်” ဆိုတာကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ အဲဒီတော့ မေးစရာတွေက ပေါ်လာပြန်တယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုရတာဟာ ဘယ်အကျိုးရအောင်လို့ ရှုရတာလဲ၊ ပြီးတော့ ကာလအားဖြင့် အတိတ်ကို ရှုရတာလား၊ အနာဂတ်ကို ရှုရတာလား၊ ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုရတာလား၊ ကာလသုံးပါးမှအလွတ် ကာလဝိမုတ်ကို ရှုရတာလား၊ ဘယ်အခါ ရှုရတာလဲလို့ ဒီလို မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအချက်တွေကို သရုပ်ဖော်ရအောင်-

သတ္တမအကြိမ်

“ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါ ရှုရပါသနည်း”လို့ မေးခွန်းတစ်ခု ထုတ်ထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါ ရှုရပါသနည်း။ (ဆို)

ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “ဘယ်အကျိုးငှာ ရှုရပါသလဲ၊ ဘယ်အခါ မှာ ရှုရပါသလဲ”လို့ အမေးနှစ်ချက် ပါဝင်နေတယ်။ ပထမ အမေးရဲ့အလိုက အဲဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ဝိပဿနာရှုတာဟာ လောကကြီးပွား ချမ်းသာရေးအတွက်လား၊ ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်အောင်လို့ ရှုရတာလား၊ အကြားအမြင် ပေါက်အောင် လို့ ရှုရတာလား၊ ကောင်းကင်ပျံ မြေလျှိုးတန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်တွေ နဲ့ ပြည့်စုံအောင်လို့ ရှုရတာလား၊ ဘယ်အကျိုးအတွက်လဲလို့ ဒီလိုမေးလိုပါတယ်။ ဝိပဿနာရဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ယခုထုတ်ဖော်ပြီး မေးခဲ့တဲ့ အကျိုးတွေထဲမှာ ဘယ်အကျိုး အတွက်မှ မရည်ရွယ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဝိပဿနာရှုတာနဲ့ အကြီးအကျယ် ရောဂါဝေဒနာတွေ ပျောက် သွားတာလည်း ရှိပါတယ်။

ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလဆီက ဆိုလျှင် ဝိပဿနာ ရှုတာနဲ့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်သွားတဲ့အခါမှာ မဂ်ဖြင့်ပြီးတဲ့ အဘိညာဉ် တွေနဲ့ ပြည့်စုံသွားကြတာတွေလည်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ အဘိ ညာဉ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒိဗ္ဗဓက္ခ၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိ

ညာဉ်အစွမ်းဖြင့် အကြားအမြင်လည်း ပေါက်နေပါတယ်။ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်အစွမ်းဖြင့် ကောင်းကင်ယုံ မြေလျှိုးတန်ခိုးဣဒ္ဓိဝိဓ တွေနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေပါတယ်။ ယခုကာလမှာလည်း ပါရမီထူးသူတွေမှာ အဲဒီလို ပြည့်စုံဖွယ်အကြောင်းတော့ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာရဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အကျိုးတွေကိုလည်း မရယ်ရွယ်ပါဘူး။ လိုရင်းမူလ ရည်ရွယ်ချက်အကျိုးကတော့ အဖြေဆောင်ပုဒ်ကျတော့ ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။

ဒုတိယ အမေးရဲ့အလိုကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပါပ၊ ဖြစ်ပြီး ချုပ်ပြီး အတိတ်တရားဟောင်းတွေကို ပြန်လည် စဉ်းစားပြီး ရှုရမှာလား၊ မဖြစ်သေးတဲ့ အနာဂတ်တရားတွေကို မျှော်တွေးပြီး ရှုရမှာလား၊ ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို ရှုရမှာလား၊ တကယ်ဖြစ်ဖူးတာလည်း မဟုတ်၊ ဖြစ်ဆဲလည်း မဟုတ်၊ ဖြစ်လတ္တံ့လည်း မဟုတ်ပါဘဲ စာပေကျမ်းဂန်အရ မှတ်သားထားဖူးတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို မှန်းဆ တွေးတောပြီး ရှုရမှာလားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အမေးနှစ်ရပ်ကို -

“မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုရပါသတည်း” လို့ ဖြေထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁ မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုရပါသတည်း။ (ဆို)

စိတ်ကို ရှုမှတ်ရန်

၆၇

ဒီအဖြေ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာလည်း ဖြေရှင်းချက်နှစ်ခု ပါနေပါတယ်။ အမေးဆောင်ပုဒ်က “ဘယ်အကျိုးငှာ ရှုရပါသလဲ” ဆိုတဲ့ ပထမအမေးကို ဒီအဖြေဆောင်ပုဒ်မှာ “မစွဲဖို့ရာ ရှုရပါတယ်” လို့ ဖြေထားတယ်။ ဟုတ်တယ်။ ဝိပဿနာကင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို တဏှာနဲ့လည်း သာယာပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်။ မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ ငါ့ကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှုတွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းငြိမ်းသွားအောင်လို့ ဝိပဿနာရှုရတာပဲ။ ဒါဟာ ဝိပဿနာရဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်ပဲ မရှုမိရင် စွဲလမ်းပုံ၊ ရှုမိရင် အစွဲအလမ်း ကင်းသွားပုံတွေကိုတော့ နောက်ဆောင်ပုဒ်များ ကျမှ ရှင်းပြီး ပြောမယ်။

ပြီးတော့ အမေးဆောင်ပုဒ်က “ဘယ်အခါ ရှုရပါသလဲ” ဆိုတဲ့ ဒုတိယအမေးကို ဒီအဖြေဆောင်ပုဒ်မှာ “ဖြစ်ဆဲမှာ ရှုရပါတယ်” လို့ ဖြေထားတယ်။ ဒီအဖြေစကားဖြင့် “အတိတ်ကိုလည်း မရှုရဘူး၊ အနာဂတ်ကိုလည်း မရှုရဘူး၊ ကာလဝိမုတ်ကိုလည်း မရှုရဘူး၊ ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုသာ ရှုရတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကလည်း ပစ္စုပ္ပန် ဝိပဿနာကိုသာ ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အနုမာန ဝိပဿနာအရာမှာတော့ အတိတ်အနာဂတ် ကာလဝိမုတ်တွေကိုလည်း ရှုရပါတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ပစ္စက္ခနှင့်အနုမာန

ယခု အဲဒါကို ရှင်းပြဦးမယ်။ ဝိပဿနာ ဆိုတာ ပစ္စက္ခနှင့် အနုမာနအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိတယ်။ တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ် တရား နာမ်တရားကို သဘာဝ လက္ခဏာ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ဖြင့် ရှုပြီး မျက်မှောက်တွေ့သိတဲ့ ဉာဏ်ကို “ပစ္စက္ခ ဝိပဿနာ” ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက်တွေ့သိပြီးတဲ့အခါမှာ မျက်မှောက်မတွေ့ရတဲ့ အတိတ် အနာဂတ် အလုံးစုံသော တရား တွေလည်း ဒီလို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောချည်းပဲလို့ နည်းမှီပြီး မှန်းဆရှုရတာကို “အနုမာန ဝိပဿနာ” ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ “အာရမ္မဏအန္တယေန ဥဘော ဧကဝေတ္ထနာ” ဆိုတဲ့ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိလို ဒီလို ဖွင့်ပြထား ပါတယ်။

ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌဿ အာရမ္မဏဿ-မျက်မျောက်မြင်အပ် ပြီးသော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံသို့၊ အန္တယေန-အနုဂမနေန-အစဉ် လိုက်သဖြင့်၊ ယထာ ဣဒံ-(မျက်မှောက်တွေ့ရသော) ဤသင်္ခါရ ကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ အတိတေပိ သင်္ခါရဂတံ ဘိဇ္ဇိတ္ထ- အတိတ်ကာလ၌လည်း၊ သင်္ခါရတရားအပေါင်းသည် ပျက်ခဲ့ လေပြီ၊ အနာဂတေပိ ဘိဇ္ဇိဿတီတိ-အနာဂတ်ကာလ၌ လည်း ပျက်လတ္တံ့ ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥဘိန္နံ-မျက်မှောက်တွေ့ရ မတွေ့ရသော အာရုံနှစ်မျိုးတို့ကို၊ ဧကသဘာဝေနေဝ ဝေတ္ထပနံ-

ပစ္စက္ခနှင့်အနုမာန

၆၉

ပျက်ခြင်းဟူသော တူသော သဘောအားဖြင့်သာလျှင် ပိုင်းခြားခြင်းပဲလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒီဝိသုဒ္ဓိမဂ် စကားရပ်မှာ - “ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌဿ-မျက်မှောက်မြင်တယ်” လို့ ဆိုတဲ့အတွက် အဲဒီလို မျက်မှောက်မြင်တဲ့ ဉာဏ်ကို “ပစ္စက္ခဝိပဿနာ” လို့ ခေါ်ရတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီမျက်မှောက်မြင်ပြီးလို့ အစဉ်လိုက်ပြီးတော့ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ သင်္ခါရကို နည်းတူ ပိုင်းခြားတယ် ဆိုတာဟာ အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆပြီး ရှုရတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုရှုတဲ့ ဝိပဿနာကို “အနုမာနဝိပဿနာ” လို့ ခေါ်ရတယ်။ ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုစရာကတော့ ဒီအနုမာနဝိပဿနာ ဆိုတာ ပစ္စက္ခအားဖြင့် မျက်မှောက်မြင်ပြီးမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ မျက်မှောက်မမြင်သေးပါဘဲနဲ့ မှန်းဆရှုလို့တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတာကို အထူးသတိပြုထားကြရမယ်။ ပစ္စက္ခအားဖြင့် မျက်မှောက်မြင်ပြီးမှ အနုမာနဉာဏ်အစစ် ဖြစ်နိုင်တယ် ဆိုတာကို ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်လည်း ထင်ရှားသိရပါတယ်။

ကေသင်္ခါရဿာပိ-တစ်ခုသော သင်္ခါရ၏သော်လည်း။ အနိစ္စတာယ-မမြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိဋ္ဌာယ-မြင်အပ်သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရ အနိစ္စာတိ-အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့ မမြဲကုန် ဟူ၍၊ အဝသေသေသု-ကြွင်းသော မမြင်ရသော သင်္ခါရတို့၌၊ နယတော မနသိကာရော-နည်းမှီးသောအားဖြင့်

သတ္တမအကြိမ်

နလုံးသွင်ခြင်း ရှုခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့၊ ဒါက ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာပဲ (၂၅၁)။ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ အနုမာန ဝိပဿနာနဲ့ ဒီက “နယမနသိကာရ” ဆိုတာဟာ သဘော အားဖြင့် အတူတူပဲ။

ပစ္စက္ခ၊ အနုမာန အကြောင်းကို ပြောရတာနဲ့ စကားဆက် ပြတ်သွားတယ်။ ကဲ . . . အခု အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ကာလ ဝိမုတ်ကို မရှုရဘူးဆိုတဲ့ မူလစကားကို ပြန်ရှင်းကြဦးစို့။ အတိတ် အနာဂတ်ကို ဘာကြောင့် မရှုရသလဲဆိုတော့ အတိတ်၊ အနာဂတ်တရားကို ရှုရင် သဘောမှန်အတိုင်းလည်း မသိနိုင် ဘူး။ ရှုသော်လည်း ကိလေသာငြိမ်းမှု မရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့် မရှုတာပါပဲ။ ထပ်ပြီးတော့ ရှင်းဦးမယ်။

အတိတ်ကို စ၍ မရှုရ

“အတိတ်တရား” ဆိုတာ ရှေးရှေးဘဝတွေက ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာ တွေကို ဆိုရင် လုံးလုံးကို မသိနိုင်တော့ပါဘူး။ ယခု ဘဝမှာ လည်း ငယ်ရွယ်စဉ်က ဖြစ်ခဲ့တာတွေ ဆိုရင် မသိတာကပဲ များပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီလို အတိတ်တရားတွေကို ရှုလို့ သဘာဝလက္ခဏာအားဖြင့် အမှန်အတိုင်း ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိ နိုင်ပါမလဲ၊ မသိနိုင်ပါဘူး။ မကြာမီက မြင်ခဲ့၊ ကြားခဲ့၊ သိခဲ့တာ ကလေးတွေကိုတော့ ပြန်ပြီးဆင်ခြင်လိုက်ရင် ပေါ်လာနိုင်တယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုဟာတွေကလည်း “ငါ မြင်ခဲ့တယ်၊ ငါ ကြား
 ခဲ့တယ်၊ ငါ ကြံခဲ့တယ်၊ ဟိုတုန်းက မြင်ခဲ့တာလည်း ငါပဲ၊
 ယခု ဆင်ခြင်နေတာလည်း ငါပဲ” စသည်ဖြင့် ငါကောင်အနေ
 အားဖြင့် စွဲလမ်းပြီး မှတ်ပုံတင်ပြီး ဖြစ်နေကြပါတယ်။ မြဲတဲ့
 အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့အနေအားဖြင့်လည်း စွဲလမ်းပြီး မှတ်ပုံတင်ပြီး
 ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ယခုမှ ပြန်ရှုပေ
 မယ်လို့ သဘောတရားအနေနဲ့ မထင်တော့ပါဘူး။ စွဲလမ်းပြီး
 ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီအစွဲဟာလည်း မပျောက်နိုင်တော့ပါဘူး။
 သုတမယ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့် ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှပဲလို့
 ရှုနေပေမယ့်လို့ တစ်ဘက်က မူလစွဲလမ်းချက်အတိုင်း “ငါပဲ
 ငါပဲ” စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်လျက်ပဲ ရှိနေတယ်။ ဒီတော့ မမြဲ
 ဘူးလို့ ရှုလိုက်ရင်း၊ တစ်ဘက်က မြဲတယ်လို့ ပေါ်လာရင်း၊
 ဆင်းရဲလို့ ရှုလိုက်ရင်း၊ တစ်ဘက်က ချမ်းသာတယ်လို့ ပေါ်
 လိုက်ရင်း၊ အနတ္တလို့ ရှုလိုက်ရင်း၊ တစ်ဘက် အတ္တပါလို့ ပေါ်
 လာရင်းနဲ့ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း အငြင်းအခုံတွေ ဖြစ်နေ
 တတ်တယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ ရှုတာက အနိုင်မရဘဲ မူလက
 စွဲလမ်းပြီးသား အတိုင်းသာ အတည်ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ယခု
 ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စွဲလမ်းပြီး အတိတ်တရားတွေကို ရှုခြင်းဖြင့်
 သဘောမှန်လည်း မသိနိုင်ဘူး။ အစွဲအလမ်း ကိလေသာကို
 လည်း မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အတိတ်တရားကို စပြီး
 မရှုရတာလို့ မှတ်ထားကြရမယ်။

အနာဂတ်ကို စ၍ မရှုရ

“အနာဂတ်တရား” ဆိုတာကတော့ မဖြစ်ပေါ်လာသေးလို့ “ဘယ်တော့ဖြစ်မယ်” လို့လည်း အတိတကျ မသိနိုင်ဘူး။ ဘယ်လိုဖြစ်မယ် ဆိုတာကိုလည်း အတိတကျ မသိနိုင်ဘူး။ ပြီးတော့ နောင်အခါမှ ဖြစ်မည့်တရားကို စောစောက ကြိုတင်ပြီး ရှုထားပေမယ်လို့ နောင်တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါကျတော့ မရှုမိရင် တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ကိလေသာက စွဲလမ်းဦးမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အနာဂတ်ကို သုတမယ စိန္တာမယဖြင့် မှန်းဆပြီး ရှုတာဟာ သဘောမှန်လည်း မသိနိုင်ဘူး။ အစွဲအလမ်း ကိလေသာကိုလည်း မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး။ ဒီလိုကို အမှန်လည်း မသိ၊ ကိလေသာကိုပဲ မငြိမ်းစေနိုင်တဲ့အတွက် အနာဂတ်တရားကိုလည်း စပြီး မရှုရတာလို့ မှတ်ထားကြရမယ်။

ကာလဝိမုတ်ကို မရှုရ

“ကာလဝိမုတ်” ဆိုတာကတော့ မိမိသန္တာန်၊ သူတစ်ပါး သန္တာန်မှာ ဖြစ်ခဲ့ပြီးလည်း မဟုတ်၊ ဖြစ်ဆဲလည်း မဟုတ်၊ တကယ်ဖြစ်လတ္တံ့လည်း မဟုတ်ပါဘဲ။ သုတ စိန္တာမျှဖြင့် ဆင်ခြင် တွေးဆပြီး ရှုနေတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ အဲဒါကို သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် စာသံ၊ ပေသံပါ၍ ခန့်ခန့်ညားညား ရှိသော်လည်း အမည်ပညတ်၊ အာကာရပညတ်၊ သဏ္ဌာန

ပစ္စုပ္ပန်ကို စ၍ ရှုရသည်

၇၃

ပညတ်တွေမျှ ဖြစ်နေကြောင်း ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။ ယခုပဲ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လူတစ်ယောက်ဟာ “ရုပ် အနိစ္စ၊ ရုပ် အနိစ္စ” လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ “ရုပ်တရားသည် ခဏမစဲ တဖွဲဖွဲ ဖြစ်ပျက်နေသည်”၊ ခဏမစဲ တဖွဲဖွဲ ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့် “မမြဲမမြဲ” လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဆင်ခြင်ပြီး ရှုနေတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလို ရှုနေတဲ့ ရုပ်ဟာ ဘယ်က ရုပ်လဲ၊ တကယ်ဖြစ်ဖူးတဲ့ ရုပ်လား၊ တကယ် ဖြစ်နေဆဲ ရုပ်လား၊ တကယ်ဖြစ်မည့် ရုပ်လား၊ မိမိသန္တာန်က ရုပ်လား၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်က ရုပ်လား၊ မိမိသန္တာန်က ဆိုလျှင် ခေါင်းထဲက ရုပ်လား၊ ကိုယ်ထဲက ရုပ်လား၊ လက်ထဲက ရုပ်လား၊ ခြေထဲက ရုပ်လား၊ စက္ခုဒွါရက ရုပ်လား၊ သောတဒွါရက ရုပ်လား စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးကြည့်ပါ။ ဘယ်ရုပ်ကမျှ မဟုတ်ဘဲ အမည်ပညတ် စသော စိတ်ကူးအာရုံမျှ ဖြစ်နေကြောင်း ထင်ရှားပါလိမ့်မည်၊ ဒါကြောင့် ကာလဝိမုတ်ကိုလည်း မရှုရတာပါပဲ။

ပစ္စုပ္ပန်ကို စ၍ ရှုရသည်

ပစ္စုပ္ပန်ကိုတော့ ဘာကြောင့် ရှုရပါသလဲလို့ ဆိုရင် ပစ္စုပ္ပန် တရားဆိုတာ ယခုမှ ဒွါရခြောက်ပါးမှာ ထင်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒါကို ဘယ်ကိလေသာနဲ့မှ မစွဲလမ်းရသေးဘူး၊ အဝတ်သစ် များမှာ အညစ်အကြေး မထင်သေးတာလို၊ စက္ကူအသစ်များ မှာ မှင်စာလုံးမထင်သေးတာလို အသစ်စက်စက် စင်ကြယ်

နေတယ်၊ အဲဒါကို ဝိပဿနာက ဦးဆောင် ရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်း သိသွားရင် အဲဒီတရားအပေါ်မှာ ကိလေသာအညစ်အကြေးတွေ မကပ်ငြိ မစွဲလမ်းနိုင်တော့ဘူး၊ မရှုမိရင်တော့ အဲဒီတရားကို ကိလေသာက စွဲလမ်းသွားတယ်၊ စွဲလမ်းပြီးမှတော့လည်း ခုနက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြုပြင်လို့ မရတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီသဘော ကို နားလည်အောင်လို့ “ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ နာမ်ရုပ်စု၊ စွဲမှု ဝင် ရောက်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ နာမ်ရုပ်စု၊ စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်။ (ဆို)

ဖြစ်ခိုက်မှာ၊ ဖြစ်တုန်းဖြစ်ဆဲမှာ မရှုမိလို့ ရှိရင် အဲဒီရုပ် နာမ်အပေါ်မှာ စွဲလမ်းမှု ဝင်ရောက်ပါတယ်တဲ့၊ ကာမုပါဒိန် ခေါ် တဏှာနဲ့လည်း စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌပါဒိန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒိန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒိန် ခေါ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီစွဲလမ်း ဆိုတာဟာ ဥပါဒိန်ပဲ၊ ဥပါဒိန်ဖြစ်ရင် ဘာတွေ ဖြစ်သွားသလဲ ဆိုတော့ ...

“တဿုပါဒိနုပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿု- ပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။ (မ၊ ၁၊ ၃၃၃။ သံ၊ ၂၊ ၁၂)”

သတ္တမအကြိမ်

ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်အတိုင်း ဆင်းရဲတရား
 တွေချည်း ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် “စွဲလမ်းတယ်”ဆိုတာ
 ဟာ သေးသေးကွေးကွေး တရားမဟုတ်ဘူး။ ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌိ
 ပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဆိုတဲ့ အင်မတန်
 ကြီးကျယ်တဲ့ ဥပါဒါန်တရားကြီးပဲ။ အဲဒီ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ဖြစ်
 သော ‘ကမ္မဘဝ’ခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတွေ ဖြစ်
 မြောက်လာတယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့ စွဲလမ်းမိတဲ့သူဟာ “ဘယ်
 လိုလုပ်ရင် ကောင်းစား ချမ်းသာလိမ့်မယ်လို့ ကိုယ့်ထင်မြင်
 စွဲလမ်းချက်ရှိတဲ့အတိုင်း ကိုယ်အလိုရှိတာတွေ ပြီးစီးအောင်
 တစ်ခုခုကို သူလုပ်တော့တာပါပဲ။ သူထင်ရာ သူလုပ်တာပါပဲ။
 ယခု လူတွေ လုပ်ကိုင်နေကြတာတွေဟာ ကောင်းတာလည်း
 ရှိတယ်၊ ဆိုးတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါတွေဟာ သူ့အထင်နဲ့
 သူ ကောင်းတယ် ထင်ရာတွေကို လျှောက်လုပ်နေကြတာပါပဲ။
 အဲဒီလို ကောင်းတယ် ထင်တာက ဘာလဲဆိုရင် ဥပါဒါန်ပဲ။
 ဒီလိုလုပ်လျှင် ကောင်းမယ်၊ ဟိုဟိုလုပ်ရင် ကောင်းမယ်လို့
 ထင်နေကြတာတွေဟာ ဥပါဒါန် အစွဲအလမ်းတွေပဲ။ ကောင်း
 မယ်လို့ ထင်တဲ့ ဒီအစွဲတွေနဲ့ လုပ်နေကြတာပါပဲ။ ဘေးက
 ပုဂ္ဂိုလ်အမြင်နဲ့ မကောင်းပေမယ့် လုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အမြင်နဲ့ကတော့
 သူ့ဟာသူ ကောင်းနေတာချည်းပဲ။ ဘယ်အလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်
 လုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မေးရင် “ကောင်းတယ်”လို့ချည်း ပြောမှာပဲ။

၇၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်တာပေါ့၊ မကောင်းဘူးထင်ရင် ဘယ်လုပ်မှာလဲ။

အသောက ကျောက်စာ

သီရိဓမ္မာသောက မင်းတရားကြီးက သူ့ကျောက်စာထဲမှာ ရေးထားတဲ့ စာပုဒ်တစ်ခု ရှိတယ်။ သူဟာ အင်မတန် မှတ်သားစရာကောင်းပါတယ်။ ဘယ်လို ရေးထားသလဲဆိုတော့

“ကာယာနံမေဝ ဒေခတိ - လူတွေဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့ဟာ ဆိုရင် အကောင်းချည်း ထင်ကြတယ်။

နော မိန ပါပံ ဒေခတိ - ကိုယ်လုပ်တဲ့ ဥစ္စာကို မကောင်းဘူးလို့တော့ နည်းနည်းကလေးမှ မထင်ကြဘူး” တဲ့။

ဒီလို အသောကကျောက်စာက ဆိုထားတယ်။ သူ့ဟာ တယ်ဟုတ်တာပဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လူတွေဟာ ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်နေကြတာပဲ။ သူခိုးက သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးတယ်။ အဲဒါ သူ့အနေနဲ့တော့ ကောင်းတယ်ထင်လို့ ခိုးတာပဲ။ ဓားပြက လုယက်တိုက်ခိုက်တယ်။ အဲဒါလည်း သူ ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်တာပဲ။ သတ်တဲ့သူက မညှာမတာ ရက်ရက်စက်စက် သတ်တယ်။ အဲဒါလည်း သူကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်တာပဲ။ အဇာတသတ်မင်းက သူ့ဖခင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို သတ်တယ်။ သူ ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်တာပဲ။

သတ္တမအကြိမ်

ဒေဝဒတ်က မြတ်စွာဘုရားကို ကျောက်တုံးနဲ့ လှိမ့်ချပြီး
 သေကြောင်းကြံတယ်။ အဲဒါလည်း သူ ကောင်းတယ်ထင်လို့
 လုပ်တာပဲ။ အဆိပ်သောက်ပြီး သေတဲ့လူဟာလည်း သူ
 ကောင်းတယ်ထင်လို့ လုပ်တာပဲ။ ညအခါ မီးထဲ ဝင်တိုးတဲ့
 ဖိုးကောင်ကလေးတွေလည်း ကောင်းတယ်ထင်လို့ တိုးကြတာပဲ။
 ဒီလိုချည်းပါပဲ။ သတ္တဝါတွေဟာ ဘာမဆို ကောင်းတယ်ထင်လို့
 လုပ်နေကြတာချည်းပါပဲ။ “ဒီအမှုကို လုပ်ရင် ကောင်းစား
 ချမ်းသာသွားမယ်၊ ဒီလိုလုပ်မှပဲ ကောင်းစားချမ်းသာနိုင်မယ်” လို့
 ထင်ကြတဲ့အတွက် လုပ်နေကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် အသောက
 မင်းတရားကြီးက “လူတွေဟာ ကိုယ်လုပ်တာဆိုရင် အကောင်း
 ချည်း ထင်နေကြတာပဲ။ မကောင်းဘူးလို့တော့ နည်းနည်း
 ကလေးမှ မထင်ကြဘူး” လို့ သူ့အမိန့်တော် ကျောက်စာထဲမှာ
 ရေးထားခဲ့တာပဲ။ တကယ့်ကို မှတ်သားလောက်တဲ့ စကားပဲ။
 ယခု လောကမှာ လူတွေဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အကောင်းချည်း
 ထင်နေကြတဲ့အတွက် မတော်တာတွေလည်း လျှောက်လုပ်နေ
 ကြတာပဲ။ အင်မတန်ပဲ ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

“ဘယ်လိုလုပ်ရင် ငါ ကောင်းစား ချမ်းသာမယ်၊ ငါနှင့်
 စပ်တဲ့သူတွေ ကောင်းစား ချမ်းသာမယ်” လို့ ထင်တာတွေဟာ
 စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနိပဲ။ တကယ်စွဲလမ်းမိမှတော့ အဲဒီစွဲလမ်းတဲ့
 အတိုင်း လုပ်တော့တာပဲ။ လုပ်တော့ ဘာဖြစ်သလဲ၊ “ကမ္မဘဝ”
 လို့ ခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်တယ်။

မှန်ကန်သော စွဲလမ်းမှု

“သူတစ်ပါးအား ကိုယ်၊ စိတ် ဆင်းရဲအောင် အကျိုးမဲ့ကို မပြုလုပ်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ သူတစ်ပါးရဲ့ အကျိုးကို ရွက်ဆောင်လျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ ပေးလှူလျှင် ကုသိုလ် ဖြစ်တယ်၊ ရိုသေထိုက်တဲ့ သူတွေကို ရိုသေလျှင် ကုသိုလ် ဖြစ်တယ်၊ ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် ယခုဘဝမှာလည်း ဘေးအန္တရာယ်ကင်းခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနာကင်းခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း စသော ကောင်းကျိုးတွေကို ရနိုင်တယ်၊ နောင် သံသရာ ဘဝတွေမှာလည်း ကောင်းကျိုး ချမ်းသာတွေကို ရသွားနိုင်တယ်” လို့ ဒီလို စွဲလမ်းတာမျိုးကတော့ မှန်ကန်သော စွဲလမ်းမှုပဲ၊ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း စွဲလမ်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လောက ကြီးပွားချမ်းသာရေးတွေကို ရည်ရွယ်ပြီး ဒါန၊ သီလ အစရှိတဲ့ ကောင်းမှုတွေကို ပြုတယ်၊ ပြုတော့ “ကမ္မဘဝ” ခေါ်တဲ့ ကုသိုလ် ကံတွေ ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲဆိုရင် “ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း လက်ရှိဘဝက သေတဲ့အခါမှာ အဲဒီကုသိုလ်ကံ ကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်ရတယ်၊ ဘယ်မှာဖြစ်ရသလဲဆိုရင် “လူ့လောက၊ နတ်လောက” ဆိုတဲ့ သုဂတိဘဝ ကောင်းမြတ်တဲ့ ဘဝတွေမှာပဲ ဖြစ်ရပါတယ်၊ လူ့ပြည်မှာဖြစ်ရင် အသက်ရှည် ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း အစရှိတဲ့ ကိုယ်တွင်း

ကုသိုလ်အကျိုးလည်း ဒုက္ခပဲ

၇၉

ဂုဏ်အင်္ဂါတွေနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေမယ်၊ အမျိုးမြတ်ခြင်း၊ အခြွေအရံများခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများခြင်း အစရှိတဲ့ အပြင်ပဂုဏ်အင်္ဂါတွေနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေတယ်၊ လူချမ်းသာကြီး ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ရင်လည်း နတ်သား နတ်သမီး အခြွေအရံ ပရိသတ်တွေ၊ ဘုံဗိမာန်ကြီးတွေနဲ့ တခမ်းတနားကြီး ဖြစ်နေမှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ “ကောင်းစား ချမ်းသာလိမ့်မယ်”လို့ စွဲလမ်းခဲ့တဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ကောင်းစား ချမ်းသာနေတယ်လို့ပဲ လောကအလိုအားဖြင့် ဆိုရပါတယ်။

ကုသိုလ်အကျိုးလည်း ဒုက္ခပဲ

ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော်အရ ဆိုရင်တော့ အဲဒီ လူချမ်းသာကြီး၊ နတ်ချမ်းသာကြီး ဖြစ်နေရတာလည်း ဆင်းရဲမကင်းသေးဘူး။ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ - ဘဝအသစ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အိုရခြင်း၊ သေရခြင်းလည်း ပေါ်လာပါတယ်တဲ့။ သူ့ခမျာ အဲဒီဘဝမှာ ဖြစ်မိတဲ့အတွက် လူချမ်းသာကြီး ဖြစ်နေပေမယ်လို့ အဲဒီလူချမ်းသာကြီးအဖြစ်နဲ့ပဲ အိုရဦးမယ်၊ ယခု လောကမှာရှိတဲ့ လူချမ်းသာကြီးတွေကို လျှောက်ကြည့်ပါ၊ အသက် (၇၀)ကျော် (၈၀) ဆိုရင် ဘာမှ နေရာမကျဘူး၊ ဆံပင်တွေက ဖြူ၊ သွားတွေက ကျိုး၊ မျက်စိက မှုန်၊ နားက ထိုင်း၊ ခါးက ကိုင်း၊ အရေတွေက တွန့်၊ အားအင်

သတ္တမအကြိမ်

တွေက ဆုတ်ယုတ်ပြီး အသုံးမကျတဲ့အနေ ရောက်နေကြတာပဲ များပါတယ်။ အဲဒီ အဘိုးအို အဘွားအိုကြီးတွေဟာ ပစ္စည်း ဥစ္စာတွေက ဘယ်လိုပဲ ပြည့်စုံနေပေမယ်လို့ ဂုဏ်သိန်တွေက ဘယ်လိုပဲ ကြီးနေပေမယ်လို့ ပျော်နိုင်ကြပါဦးမလား။

ပြီးတော့ အိုနာ တစ်မျိုးမျိုးကလည်း စွဲကပ်နေတတ်သေး တယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း အဲဒီလို အဘိုးအို အဘွားအိုကြီးတွေ မှာ ကောင်းကောင်းလည်း မအိပ်နိုင်ကြဘူး၊ ကောင်းကောင်း လည်း မစားနိုင်ကြဘူး၊ အထိုင်အထ အသွားအလာမှာလည်း ပေါ့ပေါ့ပါးပါး မရှိကြတော့ဘူး၊ နောက်ဆုံးတစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီလူချမ်းသာကြီးလို့ ခေါ်ရတဲ့ အဘိုးအို အဘွားအိုကြီးမှာ သေရဦးမှာပဲ၊ သူဌေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မင်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လောက် အထက်တန်းကျတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်နေ့ကျတော့ သေရပြန်တာပဲ၊ အဲဒီလိုအခါမှာ ဘာမှအားကိုးစရာ မရှိတော့ ဘူး၊ ဆွေမျိုးတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေ၊ အခြွေအရံတွေက အနီး အပါးမှာ ဝိုင်းပြီး ပြုစုနေကြမယ်၊ အဲဒီလို ပြုစုနေရင်းပဲ မျက်စိကလေး မှိတ်ပြီးတော့ စုတိစိတ်ကျပြီး သေသွားရမှာပဲ၊ သေပြီးတော့လည်း ကံအားလျော်စွာ ဘဝတစ်ပါးကို တစ် ယောက်တည်း ခွဲခွာသွားရမယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ လက်ရှိစည်း စိမ် အခြွေအရံတွေကို စွန့်သွားဖို့လည်း တော်တော်ကို ခက်မှာပါပဲ၊ ကုသိုလ်ကံ မပြည့်စုံတဲ့သူတွေမှာ ဆိုရင် သွားရ မည့် နောင်ဘဝအတွက်လည်း တော်တော်ကို စိတ်ပူမိပါပဲ။

ကုသိုလ်အကျိုးလည်း ဒုက္ခပဲ

၈၁

ထို့အတူ နတ်ချမ်းသာကြီးလည်း သေရမှာပဲ၊ နတ်လည်း မသက်သာပါဘူး။ နတ်များမှာ စုတေခါနီး လှူပြည်က ရက်နဲ့ ၇-ရက်လောက်အတွင်းမှာ ပုဗ္ဗနိမိတ်ငါးပါးထင်သတဲ့၊ ပန်ဆင်ထားတဲ့ နတ်ပန်းတွေက ဘယ်တော့မှ မညှိုးဖူးဘဲနဲ့ အဲဒီအခါမှာ ညှိုးကုန်သတဲ့၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာတွေကလည်း ဘယ်တော့မှ မညစ်နွမ်းဘူးဘဲနဲ့ ညစ်နွမ်းကုန်သတဲ့၊ လက်ကတီးကြားကလည်း ချွေးတွေ မကျစဖူးဘဲ ကျလာသတဲ့။ ကိုယ်မှာလည်း တစ်သက်လုံး ပျိုပျိုရွယ်ရွယ်နဲ့ ရှိလာခဲ့ပါလျက် အဲဒီအခါကျမှ အိုရုပ်တွေ ပေါ်လာသတဲ့၊ နတ်တစ်သက်လုံး ဘယ်တော့မှ မပျင်းခဲ့ဖူးပါဘဲနဲ့ အဲဒီအခါမှာ နတ်ပြည်တွင် ဘယ်တော့မှ မပျော်တော့ဘဲ ပျင်းလာပါတဲ့၊ အဲဒီလို ပုဗ္ဗနိမိတ်ငါးပါးထင်လာတဲ့အခါ “မကြာခင် သေရတော့မယ်”ဆိုတာကို သိနေတော့ အဲဒီနတ်မှာ အကြီးအကျယ် စိုးရိမ်ပူပန် ရပါသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက သိကြားမင်းကြီးမှာ အဲဒီလို ပုဗ္ဗနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်လာတော့ “သေရတော့မယ်”ဆိုတာကို သိရတဲ့အတွက် သောက ပရိဒေဝ မီးတွေ အကြီးအကျယ် တောက်လောင်ရှာသတဲ့၊ “ငါသေရတော့မယ်၊ လက်ရှိအခြေအရံ စည်းစိမ်တွေနဲ့ ခွဲရတော့မယ်၊ သိကြားစည်းစိမ် ဆုံးရှုံးရတော့မယ်”လို့ တွေးတော ပူပန်ပြီး ကြောက်ရှာလွန်းလို့ မြတ်စွာဘုရားထံ အမြန်လာပြီး တရားနာရတယ်၊ အဲဒီ

အကြောင်းတွေကတော့ တစ်နေ့က အကျယ်ဟောပြီးပါပြီ၊ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားထံမှာ တရားနာရတော့ တရားနာနေရင်းပဲ သောတာပန်လည်း ဖြစ်သွားတယ်၊ ဘဝဟောင်း သိကြားအဖြစ်က စုတေပြီး သိကြားအသစ်လည်း ပြန်ဖြစ်သွားတယ်၊ သူ့မှာ လက်ရှိစည်းစိမ်တွေ ဆုံးရှုံးမသွားသေးလို့ တော်ပါသေးရဲ့၊ အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရားက ထင်ရှားရှိနေပေလို့ပဲ၊ အကယ်၍သာ မြတ်စွာဘုရားက မရှိဘူးဆိုရင် သိကြားမင်းဟာ ဘယ်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားမယ်ဆိုတာ မပြောနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် နတ်ချမ်းသာကြီး ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာလည်း မသက်သာလှပါဘူး။

ပြီးတော့ လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ ဘဝမှာ အိုရ၊ သေရ ရုံတင်မကသေးဘူး။ ‘သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ’ - အကြောင်းအားလျော်စွာ စိုးရိမ် ပူဆွေးရတာတွေ၊ ငိုကြွေးရတာတွေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေ၊ စိတ်ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေ၊ စိတ်နှလုံးပြင်းစွာ ပူပန်ရတာတွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသေးတယ်တဲ့၊ ဒါတွေဟာ အကုန်လုံး မလိုလားအပ်တဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် “ဝေ-ဤဆိုခဲ့သောနည်းဖြင့်၊ ကေဝလဿ-ချမ်းသာနှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော။ တေဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ-ထိုဆင်းရဲအစု၏။ သမုဒယော-ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်ပါတယ်” တဲ့။ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်

အကုသိုလ်အကျိုးကသာပြီးကြောက်စရာကောင်းတယ် ၈၃

အရအားဖြင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကြောင့် ကုသိုလ်ကမ္မဘဝ ဖြစ်ပေါ်လာတာလည်း ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲပဲ။ အဲဒီကမ္မဘဝကြောင့် လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာလည်း ဖြစ်ရ၊ အိုရ၊ သေရ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရ၊ ငိုကြွေးရ၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲရ အစရှိတဲ့ ဒုက္ခတွေကြောင့် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ။ အကုန်လုံး ဆင်းရဲချည်းပဲလို့သာ ဆိုရတယ်။

အကုသိုလ်အကျိုးက သာပြီး ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်

ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝတွေလည်း ဆင်းရဲပဲ ဆိုရင် အဲဒီကုသိုလ်ကို မပြုဘဲ နေတာက ကောင်းမယ် မဟုတ်လားလို့ ဒီလို မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုလည်း မမှတ်ရဘူး။ ကုသိုလ်ကို မပြုရင် အကုသိုလ်တွေချည်း ဖြစ်ပွားနေမယ်။ ဒီတော့ အဲဒီအကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲကိုလည်း ကျရောက်သွားမယ်။ တိရစ္ဆာန်ဘုံလည်း ရောက်သွားမယ်။ ပြိတ္တာဘုံလည်း ရောက်သွားမယ်။ အသူရကာယ်ဘုံလည်း ရောက်သွားမယ်။ အဲဒီအပါယ် ၄-ဘုံ ရောက်သွားမှ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ မပြတ်တွေ့ပြီး မပြတ် ဒုက္ခရောက်သွားမှာ။ အဲဒါကမှ သာပြီးကြောက်စရာကောင်းတာ။ လူ့ဘဝ

၈၄

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

နတ်ဘဝကို ဆင်းရဲတယ်လို့ ဆိုရတာကတော့ နိဗ္ဗာန်လို အိုခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေ မကင်းသေးတဲ့အတွက် နိဗ္ဗာန်နဲ့ နှိုင်းစာပြီးတော့သာ ဆင်းရဲတယ်လို့ ဆိုရတာ၊ အကုသိုလ် ကံအကျိုး အပါယ်ဘဝတွေနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင်တော့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝတွေကို ချမ်းသာတယ်လို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။

မှားယွင်းသော စွဲလမ်းမှု

မှန်ကန်တဲ့ အစွဲအလမ်းကြောင့် ကုသိုလ် ကမ္မဘဝ ဖြစ်ပုံ စသည်ကိုတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခုမှားယွင်းတဲ့ အစွဲ အလမ်းကြောင့် အကုသိုလ် ကမ္မဘဝ စသည်ဖြစ်ပြီး အတိုင်း ထက်အလွန် ဆင်းရဲပုံကို ပြောမယ်။ တချို့က “ဒီလို လုပ်မှပဲ ကောင်းစားချမ်းသာတယ်” လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းပြီးတော့ သူ တစ်ပါးကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မညှာမတာ ခိုးတယ်၊ လုယက်တယ်၊ သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကို မတော်မတရား ပြုတယ်၊ အဲဒီလို ပြုတာဟာ အကုသိုလ် ကမ္မဘဝတွေပဲ၊ အဲဒီ အကုသိုလ် ကမ္မဘဝတွေကို ပြုထားတဲ့ သူမှာ တစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီအကုသိုလ်ကံတွေက တန်ပြန်ပြီး တော့ မကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတော့တာပဲ၊ အဲဒီတော့ ကိုယ် ထင်တဲ့အတိုင်း ချမ်းသာမဟုတ်ဘဲ ဆင်းရဲတွေနဲ့သာ တွေ့နေရ တော့တာပဲ။

ဒုဿီမာရ်နတ်ဝတ္ထု

၈၅

အထူးအားဖြင့် အကျိုးပေးပုံကတော့ လက်ရှိဘဝက သေသွားတဲ့အခါမှာ မိမိ ပြုထားတဲ့ အကုသိုလ် ကမ္မဘဝကြောင့် ဘဝအသစ် ဖြစ်ရတယ်၊ ဖြစ်ရတော့လည်း ဘဝကောင်းတွေမှာ ဖြစ်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ အသူရကာယ် ဆိုတဲ့ အပါယ် ၄-ဘုံမှာ ဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီအပါယ်ဘုံတွေမှာ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတော့ ဖြစ်ကတည်းက ချက်ချင်း ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ တွေ့ရတော့တာပါပဲ။ ငရဲကို ကျရောက်သွားတယ် ဆိုရင် မီးပုံကြီးထဲ ခုန်ချလိုက်ရသလို တစ်ခါတည်း အကြီးအကျယ် ဒုက္ခရောက်တော့တာပါပဲ။ လူ့ဘဝက ဆွေမျိုးတွေက မျက်ရည် စက်လက်နဲ့ ငိုကြွေးနေကြတုန်းမှာပဲ စုတိစိတ်ကလေး ကျလိုက် တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ငရဲမီးထဲ ခုန်ချလိုက်ရသလို ဖြုတ်ခနဲ ကျရောက်သွားတယ်၊ သိပ်ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ။ အဲဒီလို ငရဲကျရောက်သွားပြီ ဆိုမှတော့ လူမပြောနဲ့တော့ အင်မတန် တန်ခိုးကြီးတဲ့ မာရ်နတ်ကြီးတောင် ဘာမှ ဆောက်တည်ရာ မရတော့ဘူး။

ဒုဿီမာရ်နတ်ဝတ္ထု

ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တုန်းက 'ဒုဿီ'ဆိုတဲ့ မာရ်နတ်ကြီးဟာ အင်မတန်မာန်မာန ထောင်လွှားနေသတဲ့၊ သူက မြတ်စွာဘုရားကိုရော၊ ရဟန်းသံဃာတော်တွေကိုရော အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် အမျိုးမျိုး အနှောင့်အယှက်တွေ ပြုနေသတဲ့၊

အဲဒီလို အမျိုးမျိုး နှောင့်ယှက်ရုံနဲ့ အားမရတဲ့အတွက် နောက် ဆုံးကျတော့ သူက လူတစ်ယောက်ကို ပူးကပ်ပြီးတော့ မြတ်စွာ ဘုရား နောက်တော်က လိုက်ပါလာတဲ့ အဂ္ဂသာဝက ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကို ခဲနဲ့ ပေါက်တယ်။ ရဟန္တာမထေရ်ဟာ သူပေါက် တဲ့ ခဲဒဏ်ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားရရှာတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီ မာရ်နတ်ကြီးလည်း အလွန်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ မကောင်းမှုကို ပြု မိတဲ့အတွက် ချက်ချင်းပဲ ကံကုန်ပြီး မာရ်နတ်အဖြစ်က စုတေ သွားတယ်။ စုတေပြီးတော့လည်း ချက်ချင်းပဲ အဝီစိငရဲ ကျ ရောက်သွားတယ်။ ငရဲထိန်းတွေလက်အောက် တစ်ခါတည်း ရောက်သွားတော့တာပဲ။ အဲဒီလို ရောက်သွားတော့ သူ့ခမျာ ဘာမှ မလုပ်နိုင်ရှာဘူး။ မာရ်နတ်ဘဝတုန်းကတော့ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ သူက အင်မတန်စွာနေတယ်။ အခြားနတ်တွေ အပေါ်မှာ သူက မင်းမူနေတယ်။ နတ်အများက သူ့ကို ကြောက် နေကြရတယ်။ ငရဲကျရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ ငရဲထိန်း တွေရဲ့ ခြေဖဝါးအောက်မှာ နင်းပြားဖြစ်လို့ ဘာမှ အစွမ်းသတ္တိ မရှိတော့ဘူး။ တစ်ခါတည်း ချက်ချင်း ဒုက္ခရောက်သွား ရှာတော့တာပဲ။

ယခု လူလောကမှာ အနိုင်ကျင့်ပြီး စွာနေတဲ့ လူတွေလည်း တစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီမာရ်နတ်ကြီးလို ငရဲထိန်းတွေရဲ့ ခြေဖဝါး အောက် ရောက်ပြီး အကြီးအကျယ် ဒုက္ခရောက်ကြရဦးမယ်။

သတ္တမအကြိမ်

အဲဒီခရဲက လွတ်ပြန်လျှင်လည်း ပြိတ္တာဖြစ်လိုက်၊ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်လိုက်နဲ့ အများကြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သွားကြဦးမယ်၊ အဲဒါ ဘာကြောင့် ဖြစ်ရတာလဲလို့ အရင်းကို စစ်ကြည့်ရင် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကြောင့်ပဲ။ “သူတစ်ပါးတွေကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ရမှ ကောင်းစားချမ်းသာမယ်” လို့ စွဲလမ်းတဲ့ ဥပါဒါန်ကြောင့် အကုသိုလ်ကမ္မဘဝတွေ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဘဝကြောင့် ဇာတိ ခေါ်တဲ့ အပါယ်ဘဝတွေ ဖြစ်ပြီးတော့ အနှစ်သိန်းသန်း မရေ မတွက်နိုင်အောင် အပါယ်ဆင်းရဲတွေကို ခံစားသွားရတယ်၊ ဇရာ မရဏ စသည်အတွက် ဒုက္ခရောက်ရတာကိုတော့ အထူး ပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး။

ဒါကြောင့် ဥပါဒါန်ဆိုတာ အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်း ပါတယ်၊ အင်မတန်လည်း အရေးကြီးပါတယ်၊ ဝိပဿနာရှု ရတယ် ဆိုတာ ဒီဥပါဒါန်မဖြစ်နိုင်အောင်၊ ဥပါဒါန်ငြိမ်းသွား အောင်လို့ ရှုရတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “မစွဲဖို့ရာ ရှုရပါတယ်” ဆိုတာကို ဖော်ပြထားတာပဲ၊ တဏှာနဲ့ သာယာပြီး မစွဲလမ်းဖို့၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့ အထင်မှားပြီး မစွဲလမ်းဖို့၊ မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်း သာတဲ့အနေအားဖြင့် သာယာပြီး မစွဲလမ်းဖို့၊ အသက်ကောင်၊ သတ္တဝါကောင်၊ ငါကောင်အနေအားဖြင့် ထင်မှားပြီး မစွဲလမ်း ဖို့ ရှုရတာပဲ၊ ဒီလို မရှုနိုင်တဲ့သူတွေမှာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း အဲဒီလိုပဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ စွဲသလား၊

မစွဲဘူးလား ဆိုတာ ကိုယ်တွေ့နဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ စဉ်းစား ကြည့်ကြပေါ့လေ၊ သူ့ဟာသူ အဖြေထွက်လာပါလိမ့်မယ်။

ကိုယ်တွေ့နဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရန်

မြင်ရာက စပြီးတော့ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ် အဆင်းကို မြင်ရတဲ့အခါမှာ ဘယ်နှယ် အောက်မေ့ သလဲ၊ နှစ်သက် သာယာနေတယ်၊ သဘောကျနေတယ် မဟုတ်လား၊ မကြည့်ချင်ပါဘူး၊ မမြင်ချင်ပါဘူးလို့တော့ ညည်းမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အမှန်ကတော့ အဲဒီမြင်ရတာကလေးကို “လှပ တင့်တယ်လိုက်တာ ချစ်စရာကလေးပဲ”လို့ စိတ်ထဲမှာ စွဲနေ တယ်၊ ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးနဲ့ အဲဒါကလေးကို သိပ်သဘောကျနေ တယ်၊ ပြီးတော့ မြဲတယ်လို့လည်း ထင်နေတယ်၊ မြင်ရတဲ့ အာရုံဝတ္ထုဟာ လူပုဂ္ဂိုလ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အသုံးဆောင်ဝတ္ထုပစ္စည်းပဲ ဖြစ်ဖြစ် အဲဒါကို “အရင်ကလည်း ရှိ၊ ယခုလည်းရှိ၊ နောက် လည်းရှိ၊ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတယ်”လို့လည်း ထင်တယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်သေးပေမယ့် အဲဒါကလေးကို ကိုယ်ပိုင် အနေနဲ့ သိမ်းပိုက်ပြီးတော့လည်း သာယာနေတယ်၊ အဝတ် ဆိုရင်လည်း စိတ်ကူးနဲ့ ဝတ်ဆင်ကြည့်လို့၊ ဖိနပ်ဆိုရင်လည်း စိတ်ကူးနဲ့ စီးကြည့်လို့ ကိုယ်ပိုင်အနေနဲ့ နှစ်သက် သာယာနေ တယ်။ လူပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်လည်း အဲဒီလိုပါပဲ၊ စိတ်ကူးနဲ့ အသုံး ချပြီး နှစ်သက်သာယာသွားတာပါပဲ။

ကိုယ်တွေ့နဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရန်

၈၉

ထို့အတူ ကြားရာကလည်း ကြားရတဲ့ အသံကလေးကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ အသံရှင်ကိုပါ သာယာသွားတယ်၊ အနံ့နံ့ရာကလည်း ထို့အတူ သာယာသွားတယ်၊ အရသာကို စားသိရာကလည်း ချက်ပြုတ် ပြုပြင်ပေးတဲ့သူကိုပါ သာယာသွားတယ်၊ တွေ့ထိရာကလည်း ကောင်းရင် နှစ်သက်သာယာတာပဲ၊ ကြံသိရာမှာတော့ နှစ်သက် သာယာပုံက အလွန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်တာတွေကိုလည်း စိတ်ကူး ကြံစည်ပြီးတော့ နှစ်သက် သာယာနေတယ်၊ လိုချင် တောင့်တနေတယ်၊ စိတ်ကူးထဲမှာတော့ ကိုယ်ပိုင်လိုပဲ သဘောထားပြီး သာယာနေတယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာကလေးတွေအတွက်တော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ တစ်မိမိနဲ့ ကြံစည် စဉ်းစားပြီး သာယာသဘောကျနေတော့တာပါပဲ၊ အဲဒီလို သာယာပြီး စွဲလမ်းမှုတွေ မဖြစ်ရအောင်လို့လည်း ရှုရတာပဲ။

ပြီးတော့ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အထင်မှားပြီး စွဲလမ်းတာပဲ၊ သူကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ ထင်မှတ်ပြီး စွဲလမ်းတယ်၊ မြင်ရာက ဘယ်လိုစွဲလမ်းသလဲဆိုတော့ မြင်ရတဲ့ဟာကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါပဲလို့ ထင်တယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိသေးရင် မြင်ရာကနေပြီး ဒီအတိုင်းပဲ စွဲလမ်းနေကြပါတယ်၊ လူတိုင်း ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားကြည့်ရင် “ဒီအတိုင်း စွဲလမ်းမှု ရှိနေတယ်”ဆိုတာကို ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ ထင်ရှားသိနိုင်ပါ

သတ္တမအကြိမ်

တယ်၊ တစ်သက်လုံး၊ တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကလေးအနေနဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း ထင်နေတယ်၊ သူများတွေကိုလည်း ထင်နေတယ်၊ အမှန်ကတော့ တစ်သက်လုံး၊ တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်ပြီး တည်နေတဲ့ အသက်ကောင်၊ သတ္တဝါကောင် ဆိုတာ ရှိတာကို မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်ကာဆက်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်ကလေးတွေနဲ့ ရုပ်ကလေးတွေ ဒီရုပ်နာမ် ၂-မျိုးသာ ရှိတာပဲ၊ ဒီရုပ်နာမ်တွေကိုပဲ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတာပဲ၊ မြင်ရာက စွဲလမ်းသလိုပဲ ထို့အတူ ကြားရာကလည်း စွဲလမ်းတယ်၊ နံရာ၊ စားရာ၊ တွေ့ထိရာတွေကလည်း စွဲလမ်းတယ်၊ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံသိရာကတော့ ငါကောင်၊ သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ အစွဲလမ်းဆုံးပါပဲ၊ ဒီလို ဒွါရ ၆-ပါးက ဒီဒွိနဲ့လည်း အထင်မှားပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို စွဲလမ်းမှုတွေ မဖြစ်ရအောင်လို့လည်း ရှုရတာပဲ။

ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်က “မစွဲဖို့ရာ ရှုရပါတယ်”လို့ ဆိုထားတယ်၊ အဲဒီလို ရှုရတော့လည်း ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုပါမှ စွဲလမ်းမှုက ကင်းငြိမ်းနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် “ဖြစ်ဆဲမှာ ရှုရပါတယ်”လို့လည်း ဆိုထားပြန်တယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်မှာ မရှုရင် ဘာဖြစ်သလဲ ဆိုတော့ စွဲလမ်းမှုတွေ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် -

ကိုယ်တွေ့နဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရန်

၉၁

“ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှုဝင်ရောက်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာ၊ “ဖြစ်ခိုက်”ဆိုတာ မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်၊ နံခိုက်၊ စားသိခိုက်၊ တွေ့ထိခိုက်၊ ကွေးခိုက်၊ ဆန့်ခိုက်၊ လှုပ်ရှားခိုက်၊ ကြာသိခိုက် အဲဒါတွေပါပဲ။ အဲဒီမြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက် စသည်မှာ မရှုမိလို့ ရှိရင် အဲဒီရုပ်နာမ်တရားတွေအပေါ်မှာ မြဲတဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းမှု၊ ချမ်းသာတဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းမှု ဒီလိုစွဲလမ်းမှုတွေ ဝင်ရောက်လာတယ်။

အဲဒါ ဟုတ်၊ မဟုတ် သိရအောင် စဉ်းစားကြည့်ကြပေါ့။ “မြဲတယ်လို့ ငါတို့ ထင်နေတာဟာ ဘယ်က လာသလဲ”လို့ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မြင်ရာကလည်း လာတယ်၊ ကြားရာကလည်း လာတယ်၊ နံရာကလည်း လာတယ်၊ စားသိရာကလည်း လာတယ်၊ တွေ့ထိရာကလည်း လာတယ်၊ စိတ်ကူး စဉ်းစားကြည့်ရာကလည်း လာတယ်၊ အဲဒီ ၆-ဌာနဟာ စွဲလမ်းမှုတွေ ဝင်လာဖို့ တံခါးကြီး ၆-ပေါက်ပေါ့။ မမြင်ရတဲ့ အာရုံကို စွဲလမ်းလို့ ဖြစ်ပါမည်လား၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မကြားရတဲ့အာရုံ၊ မသိရတဲ့အာရုံတွေကို စွဲလမ်းလို့ ဖြစ်ပါမည်လား၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒီအနက်သဘောတွေကို နားလည်အောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ထားတဲ့ မေးခွန်းတော်တွေ ရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကို အကျဉ်းချုပ် ပြောဦးမယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ဘုရားမေးခွန်းတော်များ

မာလုကျုပုတ္တ-မာလုကျုဇာသားဖြစ်သော ရဟန်း၊ တံ-
 ငါမေးမည့် ထိုစကားကို။ ကိ မညသိ-သင် ဘယ်လို ထင်ပါ
 သနည်း။ ဘယ်လို သဘောကျပါသနည်း။ စက္ခုဝိညေယျာ-
 မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်ကုန်သော။ ယေ တေ ရူပါ-အကြင်အဆင်း
 တို့ကို။ တေ-သင်သည်။ အဒိဋ္ဌာ-မမြင်ဖူးသေး။ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ-
 ရှေးက မမြင်ဖူးသေး။ (ဘယ်တော့ကမျှ မမြင်ဖူးသေးလို့ ဆို
 လိုတယ်) န စ ပဿတိ-ယခုလည်း မြင်ဆဲမဟုတ်။ န စ
 တေ ဟောတိ ပဿေယန္တိ-မြင်နိုင်သည်ဟု စိတ်ကူးလည်း
 သင့်မှာ မဖြစ်သေး။ တတ္ထ-ထိုသို့ လုံးလုံးမမြင်ရ မသိရသော
 အဆင်းတို့၌။ တေ-သင်အား။ ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ပေမံ
 ဝါ-လိုချင်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ ချစ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ-ဖြစ်နိုင်
 ပါသလောတဲ့။ ဒီလို မြတ်စွာဘုရားက မာလုကျုပုတ္တ ရဟန်းကို
 မေးတော်မူပါတယ်။ (သံ၊ ၂၊ ၂၉၅)။

ဆိုလိုတာကတော့ မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်တဲ့ အဆင်းတွေ ရှိပါ
 တယ်တဲ့။ အဲဒီအဆင်းတွေကို ရှေးကလည်း မမြင်ဖူးဘူး။ ယခု
 လည်း မြင်ဆဲမဟုတ်ဘူး။ တစ်နေ့ကျတော့ ဒီလို အဆင်းတွေ
 ကို မြင်ရလိမ့်မယ်လို့တောင် စိတ်ကူး စဉ်းစားမှု မဖြစ်သေးဘူး
 ဆိုပါတော့။ အဲဒီလို အဆင်းများကို လိုချင်မှု၊ တပ်မက်မှု၊ ချစ်
 ခင်မှု ဖြစ်နိုင်ပါမည်လားတဲ့။ ဒီလို အဆင်းတွေက ဘယ်လိုဟာ

ဘုရားမေးခွန်းတော်များ

၉၃

တွေလဲ ဆိုရင် မိမိတို့ မရောက်ဖူးတဲ့ အခြားမြို့ရွာတွေ၊ အခြား နိုင်ငံတွေမှာ ရှိနေကြတဲ့ မိန်းမ၊ ယောက်ျားတွေသန္တာန်က အဆင်းမျိုးတွေပါပဲ။ တည့်တည့်ပြောရရင် အဲဒီလို မိန်းမတွေ၊ ယောက်ျားတွေပါပဲ။ အဲဒီလို မမြင်ဖူး၊ မသိဖူးတဲ့ မိန်းမတွေ၊ ယောက်ျားတွေကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဘယ်သူက ချစ်နေမလဲ၊ “ချစ်စရာကောင်းတယ်” လို့ ဘယ်သူက စွဲလမ်းနေမလဲ၊ မစွဲလမ်းနိုင်ပါဘူး၊ စွဲလမ်းလို့ကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဒီလို မိန်းမ၊ ယောက်ျား ရှိနေတယ်လို့တောင်မှ မသိပါဘဲနဲ့ စွဲလမ်းလို့ ဘယ် ဖြစ်နိုင်မှာလဲ၊ ဒါကြောင့် မာလုကျပုတ္တရဟန်းက -

‘နော ဟေတံ ဘန္တေ - အဲဒီလို အဆင်း၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ် ကို လိုချင် တပ်မက် ချစ်ခင်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ပါ အရှင်ဘုရား’ လို့ ဖြေဆို လျှောက်ထားပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းဖြင့် သိစေလိုတာကတော့ “မမြင်ရတဲ့ အာရုံမှာ လိုချင် တပ်မက် ချစ်ခင်မှု အစရှိသော ကိလေသာတွေ စွဲလမ်း မှုတွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မမြင်တဲ့ အာရုံတွေ ကိုတော့ ဆင်ခြင်ပြီး ရှုနေဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ မြင်ရရင်တော့ အဲဒီမြင်ရတဲ့ အာရုံမှာ ကိလေသာ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မရှုရင် အဲဒီမြင်ရတဲ့အာရုံကို အကြောင်းပြုပြီး ကိလေသာတွေ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီကိလေသာတွေ မဖြစ်နိုင်အောင် ရှုဖို့ လို တယ်၊ အဲဒီမြင်ရတာတွေကို မမြင်ရတာတွေလိုပဲ ချစ်ဖွယ်စသည်

သတ္တမအကြိမ်

မထင်အောင် ရှုရမယ်” ဆိုတဲ့ ဒီအနက်သဘောတွေကို မြတ်စွာဘုရားက သိစေလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမေးခွန်းနဲ့ စပ်ပြီး တော့လည်း ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကို စီထားတယ်။

□ “မမြင်ရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်” တဲ့။

မမြင်ရတဲ့ အာရုံနဲ့ စပ်ပြီးတော့ ကိလေသာ ငြိမ်းအောင် အားထုတ်စရာ မလိုဘူး။ သူ့အလိုလိုပဲ ကိလေသာတွေ ငြိမ်းနေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) မမြင်ရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူငြိမ်းသည်။ (ဆို)

“မကြားရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်။

မနံရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်။

မစားရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်။

မထိရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်။

မသိရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူဟာသူ ငြိမ်းသည်။”

လို့ အခြားခွဲရများအတွက် ဆောင်ပုဒ်များကိုလည်း မှတ်သားနိုင်ပါတယ်။ “မမြင်ရရာမှာ အလိုလို ငြိမ်းသည်” လို့ ဆိုတော့ “မြင်ရရာမှာတော့ မငြိမ်းဘူး။ ကိန်းပြီးဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတဲ့ အနက်သဘောဟာ ပေါ်ထွက်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘မြင်ရရာမှာ၊ ကိလေသာ၊ ကိန်းကာဖြစ်နိုင်သည်’ လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) မြင်ရရာမှာ၊ ကိလေသာ၊ ကိန်းကာ ဖြစ်နိုင်သည်။
(ဆို)

မြင်ရတဲ့ အာရုံကို မရှုမိလို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော မှန်ကို မသိရင် အဲဒီအာရုံမှာ ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး ကိလေသာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နိုင်တာ၊ ဖြစ်ခွင့်ရှိနေတာကို ကိလေသာ ကိန်းနေတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ အာရုံအပေါ်မှာ ကိန်းတဲ့အတွက် အဲဒါကို “အာရမ္မဏာနုသယ” လို့ ခေါ်တယ်။ ယခု လူတွေက ဘယ်လိုဟာကို စွဲလမ်းနေကြသလဲ၊ ဘာကြောင့် စွဲလမ်းနေကြ သလဲ ဆိုရင် မြင်ဖူး တွေ့ဖူးတဲ့လူတွေကို မြင်ဖူး၊ တွေ့ဖူးလို့ပဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ တွေ့ဖူးတဲ့လူတွေကို “ချစ်စရာကောင်း တယ်” ထင်ရင် ချစ်စရာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်။ “မုန်းစရာ ကောင်းတယ်” ထင်ရင် မုန်းစရာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်။ မြင်မိ ရင်တော့ မရှုလည်း မရှုမိရင် တစ်နည်းနည်းနဲ့ စွဲလမ်းတော့ တာပဲ။ ဒါကြောင့် “မြင်ရရာမှာ၊ ကိလေသာ၊ ကိန်းကာ ဖြစ် နိုင်သည်” လို့ ဆိုထားတာ။ ကြားရတဲ့အာရုံ စသည်တို့အတွက် လည်း “ကြားရရာမှာ၊ ကိလေသာ၊ ကိန်းကာ ဖြစ်နိုင်သည်” စသည်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်သားနိုင်ပါတယ်။

ဒီလို မြင်ရာစသည်မှာ စွဲလမ်းမှု ကိလေသာတွေ ဖြစ်နိုင် တာကလည်း မရှုလို့ပါပဲ။ ရှုရင်တော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ သိတိုင်း “မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ သိတယ်” စသည်

ဖြင့် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကို ရှုနေရင် မြင်ပြီးပျောက်၊ ကြားပြီး ပျောက်နဲ့ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာတွေကို တွေ့ရတယ်။ ဒီလိုတွေ့ပြီး အမှန်အတိုင်း သိရင် ချစ်စရာလည်း မရှိဘူး။ မုန်းစရာလည်း မရှိဘူး။ ဘာမှ စွဲလမ်းနေမှ မရှိတော့ဘူး။ စွဲလမ်းစရာမရှိရင် စွဲလမ်းမှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ကိလေသာကိန်းမှု၊ စွဲလမ်းမှု မဖြစ်နိုင်အောင် ရှုဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီအချက်ကိုလည်း တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် “မြင်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ ကိန်းမှု ပယ်သင့်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

□ (၃) မြင်တိုင်းမှတ်စု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ ကိန်းမှု ပယ်သင့်သည်။
(ဆို)

ကြားမှု စသည်အတွက်လည်း “ကြားတိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ ကိန်းမှု ပယ်သင့်သည်”စသည်ဖြင့် နည်းမှီးပြီး မှတ်ဖို့ပါပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဆောင်ပုဒ် ၃-မျိုးအရ အနက်သဘောတွေဟာ ဘယ်က ရသလဲဆိုရင် မာလုကျပုတ္တ ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရား မေးတဲ့ မေးခွန်းတော်မှ ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် “မေးခွန်းဖြင့်ပင်၊ လုပ်ငန်းစဉ်၊ ပေါ်လွင်စေခဲ့သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) မေးခွန်းဖြင့်ပင်၊ လုပ်ငန်းစဉ်၊ ပေါ်လွင်စေခဲ့သည်။

(ဆို)

“မမြင်ရတဲ့ အာရုံမှာ ကိလေသာမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မမြင်ရတဲ့ အာရုံကို ရှုဖို့ မလိုဘူး” ဆိုတာကိုလည်း မေးခွန်းတော်ဖြင့်ပင် သိနားလည်စေပါတယ်။ “မြင်ရရင်တော့ ကိလေသာဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုပြီး ကိလေသာကို ပယ်ရမယ်” ဆိုတာကိုလည်း မေးခွန်းဖြင့်ပင် သိစေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ်ကို မေးခွန်းဖြင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ပြခဲ့တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မြင်ရတဲ့အဆင်းနဲ့ စပ်ပြီး မေးတော်မူသလိုပဲ၊ ကြားရတဲ့ အသံ စသည်နှင့် စပ်ပြီးတော့လည်း နည်းတူပဲ မေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒါတွေကိုတော့ ကျယ်သွားမှာစိုးလို့ ဒီမှာ မပြောတော့ပါဘူး။ နည်းမှီးပြီးတော့ ယူနိုင်ပါပြီ၊ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ရ၊ ကြားရ၊ သိရတဲ့ အာရုံတွေကို ဖြစ်ပေါ်ခိုက်မှာ မရှုမိရင် စွဲလမ်းမှု ကိလေသာတွေ ၆-ဌာန၊ ၆-ဒွါရက ဝင်ရောက်လာတယ်။ ဒါကြောင့် “ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာပဲ။ “စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်” ဆိုတာ ဘယ်လိုစွဲသလဲ ဆိုတော့ ..

□ ‘မြဲတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ ငါကောင်နယ်၊ တကယ်ထင်တတ်သည်’ တဲ့။

သတ္တမအကြိမ်

မြဲတယ်လို့ ထင်တာလည်း စွဲလမ်းတာပဲ၊ ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်တာလည်း စွဲလမ်းတာပဲ၊ ငါ့ကောင်၊ သတ္တဝါကောင်လို့ ထင်တာလည်း စွဲလမ်းတာပဲ၊ “စွဲလမ်း” ဆိုတာ ဒီလိုထင်တာတွေပါပဲ၊ ကဲ .. ဆိုကြရမယ်။

□ မြဲတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ ငါ့ကောင်နယ်၊ တကယ်ထင် တတ်သည်။ (ဆို)

“သုခ”ဆိုတဲ့ ပါဠိကို ချမ်းသာလို့ ပြန်ဆိုကြတယ်၊ အဲဒါ ကတော့ စာပေလောကမှာ သုံးတဲ့ ‘စားသုံးစကားပဲ၊ ရပ်ထဲ ရွာထဲမှာတော့ “ချမ်းသာတယ်”ဆိုတာကို ပြောခဲ့ပါတယ်၊ အများအားဖြင့်တော့ “ကောင်းတယ်”လို့သာ ပြောနေကြပါ တယ်၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “ချမ်းသာတယ်”လို့ ဆိုရ မည့်အစား “ကောင်းတယ်”လို့ ဆိုထားတယ်၊ တင့်တယ်တယ်၊ လှတယ်လို့ ထင်တဲ့ သုဘသညာဟာလည်း “ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်”လို့ ထင်တဲ့ သုခသညာထဲမှာ အတွင်းဝင်နေ တယ်၊ ပြီးတော့ “ငါ့ကောင်နယ်”ဆိုတာက ငါ့ကောင်မဟုတ် ပါဘဲနဲ့ ငါ့ကောင်အနေနဲ့ ထင်တာကို ပြောတာပဲ။

မြင်ရာက ဘယ်လိုထင်မြင် စွဲလမ်းသလဲ ဆိုတော့ အတွင်း ဘက်က မြင်တဲ့ သဘောကိုလည်း “အလျင်ကလည်းရှိ၊ ယခု လည်းရှိ၊ မြဲတယ်”လို့လည်း ထင်တယ်၊ “ကောင်းတယ်”လို့ လည်း ထင်တယ်၊ “တစ်သက်လုံး၊ တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်

နေတဲ့ ငါကောင်ပဲ” လို့လည်း ထင်တယ်။ အပြင်ဘက်က အမြင် ခံရတဲ့ သဘောကိုလည်း “အစဉ်ထာဝရ တည်ရှိနေတယ်၊ မြဲနေတယ်” လို့ပဲ ထင်တယ်။ ကိုယ့်အလိုနဲ့ ကိုက်လျှင် အဲဒီ မြင်ရတာကို “ကောင်းတယ်၊ လှတယ်” လို့လည်း ထင်တယ်။ သက်ရှိဝတ္ထုဖြစ်လျှင် “ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကောင်ပဲ” လို့လည်း ထင်တယ်။ ဒါက မြင်ရာက နေပြီးတော့ “မြဲတယ်၊ ကောင်း တယ်၊ ငါကောင်နှယ်” တကယ်ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေပုံပဲ။ ထို့ အတူ ကြားရာကလည်း အတွင်းအပြင် နှစ်ဘက်လုံး ဒီလိုပဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတယ်။ နံရာ၊ စားရာ၊ တွေ့ထိရာ၊ ကြံသိ ရာတွေကလည်း အကုန်လုံး ဒီလိုပဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတယ်။ အဲဒီလို ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာကလည်း ဘာကြောင့်တုံးလို့ ဆိုရင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း မရှုမိလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှုဝင်ရောက်သည်” လို့ မူလဆောင် ပုဒ်က ဆိုထားတာ။ ဒီတော့ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု မဖြစ်စေချင် လျှင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ချက်ချင်းရှုရမယ်။ ဒီလိုရှုသွားရင် တော့ စွဲလမ်းမှုတွေ ဖြစ်ခွင့်မရတဲ့ ကင်းပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ မှတ်ဖို့ ဆောင်ပုဒ်က -

□ ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှုကင်းပျောက်သည်-တဲ့။

“ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု” ဆိုတာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ ကွေးတိုင်း၊ ဆန့်တိုင်း၊ လှုပ်ရှား

တိုင်း၊ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်တိုင်း အဲဒါတွေကို ချက်ချင်း ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ဝိပဿနာက အကြွေးမရ

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ယခုမြင်ရင် ယခု ရှု၊ ယခု မြင်ရင် ယခု ရှု၊ ဒီလို ချက်ချင်း ချက်ချင်း ရှုသွားရတယ်။ အကြွေးမထားရဘူး။ ဝိပဿနာက အကြွေးမရဘူး။ ဈေးဝယ် ရာမှာ အကြွေးရသလို ဝိပဿနာ ရှုရမှာတော့ “နောက်မှ ရှုမယ်” လို့ ဒီလို အကြွေးထားလို့ မရဘူး။ ချက်ချင်း လက်ငင်း ရှုရှုသွားမှ ရတယ်။ ဒါမှ စွဲလမ်းမှုက မဝင်ရောက်နိုင်တာ၊ ဒီလို လက်ငင်းမရှုနိုင်ဘဲ အကြွေးကျန်သွားရင်တော့ အဲဒီအာရုံမှာ စွဲလမ်းမှုတွေက ဝင်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းပြီးမှတော့ ပြန်ပြီး ရှုပေမယ်လို့ မူလ အစွဲအလမ်းက မပျောက်တော့ဘူး။ ဒီအနက်သဘောတွေကို ခုတင်က အတိတ်မရှုရ အကြောင်း ထဲမှာလည်း ပြောခဲ့ပါပြီ။

ဝိထိစိတ်ဖြစ်စဉ်

ဒီနေရာမှာ “ချက်ချင်း ရှုရမယ်” ဆိုတာက မြင်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း လက်ငင်း ရှုဖို့ပါပဲ။ ကျမ်းဂန်စကားဖြင့် ပြောရရင် စက္ခုဒွါရဝိထိ ဆုံးသွားလျှင် သွားချင်း တဒနဝတ္တက မနော ဒွါရဝိထိတွေ မဖြစ်သေးခင် ဦးအောင် ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ဝိထိစိတ်ဖြစ်စဉ်

၁၀၁

အဆင်းကို မြင်ရာမှာ ဝိထိစိတ် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်က ဒီလိုရှိပါတယ်။ ပထမ ထင်ပေါ်လာတဲ့ အဆင်းကို မြင်တယ်။ အဲဒါကို “မြင်ဝီထိ” လို့ မှတ်ထားပါ။ ပြီးတော့ အဲဒီမြင်ပြီး အဆင်းကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်တယ်။ အဲဒါကို “ဆင်ခြင်ဝီထိ” လို့ မှတ်ထားပါ။ ပြီးတော့ မြင်ရတဲ့ အဆင်းတွေကို ပေါင်းစပ်ပြီးတော့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်အနေနဲ့ ထင်မြင်သွားတယ်။ အဲဒါကို “ခြပ်ဝီထိ” လို့ မှတ်ထားပါ။ ပြီးတော့မှ အမည်ပညတ်တွေကို သိသွားတယ်။ အဲဒါကို “အမည်ဝီထိ” လို့ မှတ်ထားပါ။ မတွေ့ဖူးလို့ အမည်မခေါ်တတ်တဲ့ ဝတ္ထုမျိုးဆိုရင်တော့ ဒီအမည်ဝီထိ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။

အဲဒီ ၄-ဝိထိထဲမှာ ပထမ မြင်ဝီထိ ဖြစ်စဉ်က ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန် အဆင်းပရမတ်ကို မြင်သိသွားတယ်။ ဒုတိယ ဆင်ခြင်ဝီထိမှာ မြင်ပြီး အတိတ် အဆင်းပရမတ်ရုပ်ကိုပဲ ပြန်ဆင်ခြင်တယ်။ ဒီဝီထိ ၂-ခုလုံး အဆင်းပရမတ်ရုပ်ကိုချည်း အာရုံပြုကြတယ်။ ပညတ်ကို မရောက်သေးဘူး။ ထူးတာကတော့ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့အတိတ် ဒါလောက်ပဲ ထူးခြားတယ်။ ပရမတ်အာရုံချင်းကတော့ အတူတူပါပဲ။ တတိယခြပ်ဝီထိကျတော့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ပညတ်တွေကို ရောက်သွားပြီ။ စတုတ္ထ အမည်ဝီထိကျတော့ အမည်ပညတ်ကိုတောင် ရောက်သွားပြီ။ ဒီက နောက်ဆက်ပြီးဖြစ်တဲ့ ဝိထိတွေကျတော့ အဲဒီအထည်ခြပ်အမည်

သတ္တမအကြိမ်

တွေနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ပညတ်အမျိုးမျိုးတွေကို ရောက်သွားတယ်၊
ဒီစိတ်အစဉ်တွေက ဝိပဿနာမဂ္ဂရတဲ့ သူတွေမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်
တွေပဲ၊ အဲဒီဖြစ်စဉ်တွေကို တိုတိုနဲ့မှတ်ဖို့ ဆောင်ပုဒ်ကတော့...

□ ထင်ဆဲ ဆင်းဓာတ်၊ မြင်လတ်ဦးစွာ၊

မြင်ပြီးတရား၊ စဉ်းစားပြန်ရာ။

သဏ္ဌာန်ခြင်၊ ပညတ်ပေါ်ကာ၊

မည်နာမ၊ သိရ နောက်ဆုံးမှာ-တဲ့။

အဲဒါကို တစ်ပိုဒ်ချင်း ဆိုကြရမယ်။

ထင်ဆဲ ဆင်းဓာတ်၊ မြင်လတ်ဦးစွာ။ (ဆို)

ထင်ဆဲ၊ ပေါ်လာဆဲဖြစ်တဲ့ အဆင်းရှုပါရုံကို ရှေးဦးစွာ
မြင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို မြင်ပီထဲလို့ ခုတင်က အမည်ပေးခဲ့တယ်၊
အဲဒီ မြင်ပီထဲ စိတ်အစဉ်ထဲမှာ စိတ်အကြိမ်ပေါင်း (၁၄)ကြိမ်
ပါဝင်တယ်၊ အဲဒါတွေကိုလည်း တိုတိုနဲ့ မှတ်နိုင်အောင်လို့
ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေ ပေးထားတယ်၊ တချို့က နှုတ်တက်
တောင် ရနေကြပါလိမ့်မယ်။

(၁) ဘဝင်ဆင်ဆင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ ထို့ပြင် လက်ခံတဲ့။

(၂) စုံစမ်း၊ ဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်သတ်၊ ၂-ရပ် တဒါရုံ။

(၃) အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ် မှတ်ပါကုန်။

(၄) ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ မြင်တူ၏၊ မှတ်ဘိစိတ်ဖြစ်ပုံတဲ့။

သတ္တမအကြိမ်

ပထမ ဆောင်ပုဒ်ထဲက ဘဝင်ဆိုတာ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အမျိုးတူပါပဲ။ မြင်တဲ့စိတ်၊ ကြားတဲ့စိတ်၊ ကြံသိတဲ့စိတ် ဒီလို အသိစိတ်တွေ မရှိတဲ့အခိုက်မှာ ဒီဘဝင်စိတ်ချည်း မပြတ် ဖြစ်နေတယ်။ အိပ်မောကျတဲ့အခါမှာ ဒီဘဝင်စိတ်ချည်း သန့် သန့်ဖြစ်နေတယ်။ မြင်စရာစသည် ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီ ဘဝင်စိတ်အစဉ်က ရပ်တန့်သွားတယ်။ မြင်သိတဲ့စိတ် စသည်က ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝင်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေဆဲမှာ မျက်စိထဲ အဆင်းထင်ပေါ်လာရင် အဲဒီဘဝင်စိတ်အစဉ်က ရပ်စဲပြီးတော့ မျက်စိထဲ ကျလာတဲ့ အဆင်းကို နှလုံးသွင်း ဆင် ခြင်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီစိတ်ချုပ်သွားတော့ မြင်တဲ့ စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါပြီးတော့ မြင်ရတဲ့အာရုံကို လက်ခံ နှလုံးသွင်းတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါပြီးတော့ မြင်ရတဲ့ အဆင်းကို စုံစမ်းတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါပြီးတော့ မြင်ရတာကလေးကို “ကောင်းတယ်၊ မကောင်းဘူး” စသည် ဖြင့် ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါပြီးတော့ အဲဒီဆုံးဖြတ်ချက်အားလျော်စွာ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောစိတ် တွေ ပြင်းထန်သော အဟုန်နဲ့ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ “ဇောစိတ် သတ်”လို့ ဆိုထားတယ်။ “သတ်” ဆိုတာ ပါဠိ “သတ္တ”ပုဒ်မှ ဖြစ်လာတဲ့ ပါဠိပျက် မြန်မာစကားပဲ။ ခုနစ်ခုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီဇော စိတ်တွေ ဆုံးသွားတော့ သူတို့၏ အာရုံကိုပဲ နောက်
ယောင်လိုက်ပြီး အာရုံပြုတဲ့စိတ် ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်လာပြန်တယ်။
အဲဒါကို တဒါရုံစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီတဒါရုံစိတ် ၂-ကြိမ်
ပြီး သွားတဲ့အခါ အိပ်မောကျသလိုပဲ ဘဝင်စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာ
ပြန်တယ်။ အဲဒီမှာ ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်က စပြီး တဒါရုံတိုင်အောင်
စိတ် (၁၄)ကြိမ် ရှိတယ်။ ဒါတွေ အားလုံးကို မြင်တဲ့စိတ် တစ်
ခုတည်းအနေနဲ့ဖြင့်သာ ထင်ရှားတွေ့နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ မြင်
ဝိထိ ဖြစ်ပုံပါပဲ။ ဝိပဿနာရှုမှု အချိုးကျလာတဲ့ အခါမှာ
ဒီမြင်ဝိထိနောက် ဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ “မြင်တယ်”
လို့ ပြန်ပြီးရှုတဲ့ ဝိပဿနာစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို
ချက်ချင်း ရှုနိုင်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ ဒီလိုရှုနိုင်ရင် မြင်
တုန်း မြင်ဆဲ ဖြစ်ဆဲ ပျက်ဆဲမှာ ရှုမြင်ရသလိုပဲ ယောဂီ၏
ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို ရှုတာကိုပင် “ပစ္စုပ္ပန်ကို
ရှုတယ်”လို့ သုတ္တန်ဒေသနာတော်တွေမှာ ဟောထားပါတယ်။

ပစ္စုပ္ပန် ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။ (မ၊
၃၊ ၂၂၇)။ ဒါက ဥပရိပဏ္ဍာသပါဠိတော် ဘဒ္ဒေကရတ္ထသုတ်ပဲ။

ယော-အကြင်ယောဂီရဟန်းသည်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဓမ္မံ-ပစ္စုပ္ပန်
တရားကိုလည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုဖြစ်ရာဌာန ဖြစ်ခိုက်ခဏာ
၌၊ ဝိပဿတိ-အနိစ္စာနုပဿနာ စသည်တို့ဖြင့် ရှု၏-တဲ့။

ပစ္စုပ္ပန်နံ ဓမ္မာနံ ဝိပရိဏာမာနုပဿာနေ ပညာ ဥဒယဗ္ဗယာ
နုပဿာနေ ဉာဏံ။ (ပဋိသံ၊ ၁) ဒါက ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂပါဠိ
တော်ပဲ။

ပစ္စုပ္ပန်နံ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-ရုပ်နာမ်တရား
တို့၏၊ ဝိပရိဏာမာနုပဿာနေ ပညာ-ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း
ကို ရှုမြင်သော ပညာသည်၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿာနေ ဉာဏံ-
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်၏-တဲ့။

ဒီသုတ္တန်ပါဠိတော်တွေဟာ ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုရကြောင်း တိုက်
ရိုက်ပြထားတဲ့ ဒေသနာတော်တွေပါပဲ။

ဒီလို ပစ္စုပ္ပန်ကျအောင် မရှုနိုင်ရင် ဘဝင်က ထပြီး ဆင်
ခြင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ ဝိထိစိတ်စဉ်ကတော့ ခုတင်က
မြင်ခဲ့တာကို ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့အနေနဲ့ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီမှာ
ပါဝင်တဲ့ စိတ်တွေကတော့ ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်က တစ်ကြိမ်၊ ဇော
စိတ်က ခုနစ်ကြိမ်၊ တဒါရုံစိတ်က နှစ်ကြိမ် အားလုံးပေါင်း (၁၀)
ကြိမ် ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီစိတ်စဉ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့

□ ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊ တဒါ၊ ကြံရာ စိတ်ဖြစ်ပုံ-တဲ့။

မနောဒွါရက စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်တိုင်း ရှုမှတ် ဆင်
ခြင်တိုင်း ဒီစိတ် ၃-မျိုး အကြိမ်အားဖြင့် (၁၀)ကြိမ်ဟာ ဖြစ်ရိုး
ဖြစ်စဉ်ပဲ၊ ဒါပေမယ့် ယောဂီဉာဏ်ထဲမှာတော့ စိတ်တစ်ကြိမ်

တည်းအနေနဲ့သာ ထင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီလို တစ်ဝီထိ တစ်ဝီထိလုံးကို စိတ်တစ်ကြိမ်တည်း တစ်ကြိမ်တည်းအနေနဲ့ ထင်မြင်တာ၊ သိတာဟာ ဘက်ဉာဏ်အရာမှာ ပြဆိုထားတဲ့ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်တို့နှင့် ညီညွတ်ပါတယ်။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဆင်ခြင်ဝီထိ၏အခြားမဲ့မှာ ရှုနိုင်ရင်လည်း ပညတ်ကို မရောက်ဘဲ ပရမတ် အဆင်းရုပ်တွင် တည်တံ့နိုင်ပါသေးတယ်။ အားထုတ်ခါစပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဒီလိုတည်တံ့ဖို့ရာဟာ မလွယ်လှသေးပါဘူး။

အဲဒီဆင်ခြင်ဝီထိကိုတောင် မရှုနိုင်ရင်တော့ ဒြပ်ဝီထိအမည် ဝီထိတွေကို ရောက်သွားပါရော၊ အဲဒီအခါကျတော့ စွဲလမ်းမှုတွေလည်း ဝင်ရောက်လာကြတော့တာပဲ။ အဲဒီလို စွဲလမ်းပြီးမှတော့ ရှုပေမယ်လို့ မူလ အစွဲအလမ်းက မပျောက်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီပညတ်ဝီထိ စွဲလမ်းမှုတွေ မရောက်ခင် ရှုနိုင်အောင်လို့ “မြင်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း၊ လက်ငင်းရှုရမယ်”လို့ ညွှန်ကြားရတာပဲ။ ကဲ ... ဖြစ်စဉ် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

□ ထင်ဆဲ ဆင်းဓာတ်၊ မြင်လတ်ဦးစွာ၊ (ဆို)

ဒါက စက္ခုဒွါရဝီထိ ဖြစ်ပုံပဲ။

□ မြင်ပြီးတရား၊ စဉ်းစားပြန်ရာ။ (ဆို)

ဒါက တဒနဝတ္ထက မနောဒွါရဝီထိ ဆင်ခြင်ဝီထိ ဖြစ်ပုံပဲ။

သဏ္ဌာန်ဒြပ်၊ ပညတ်ပေါ်ကာ၊ (ဆို)

မည်နာမ၊ သိရနောက်ဆုံးမှာ။ (ဆို)

ဒီ ၂-ပုဒ်ကတော့ ဒြပ်ဝိထိ အမည်ဝိထိ ၂-ခုဖြစ်ပုံတွေပါပဲ။ ဒါတွေကိုလည်း တဒနဝတ္ထက မနောဒွါရဝိထိတွေလို့ပဲ ခေါ်ရပါတယ်။ မြင်တဲ့ ဝိထိနောက်က အစဉ်လိုက်ပြီးဖြစ်တဲ့ စိတ် အစဉ်တွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ကြားရာ၊ နံရာ၊ စားသိရာ၊ ထိသိရာတွေမှာလည်း မြင်ရာမှာလိုပဲ ဝိထိစိတ်စဉ်တွေ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ “ဘဝင် ဆင်ခြင် မြင်ပြီးလျှင်” ဆိုသည်မှာ “ဘဝင်ဆင်ခြင် ကြားပြီးလျှင်” စသည်ဖြင့် သူ့ဒွါရ၊ သူဝိညာဏ်အားလျော်စွာ ပြင်ပြီး ယူရမယ်၊ ပြီးတော့ “မြင်လတ်ဦးစွာ” “မြင်ပြီးတရား” လို့ ဆိုရာတွေမှာလည်း “ကြားလတ်ဦးစွာ” “ကြားပြီးတရား” စသည်ဖြင့် ပြင်ပြီး ယူရမယ်၊ ပြီးတော့ စကားသံကို ကြားရာမှာ အမည်ပညတ်က အလျင်ပေါ်တယ်။ အနက်ဒြပ်က နောက်မှ ပေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီစကားသံကို ကြားရာမှာ တတိယနဲ့ စတုတ္ထ စာပိုဒ်များကို “အမည်ပညတ် ပေါ်လတ်ပြီးခါ၊ အနက် ဒြပ်၊ သိလတ် နောက်ဆုံးမှာ” လို့ ရှေ့နောက်ပြန်ပြီး ယူရမယ်။ ဒါလောက်ပဲ ထူးခြားပါတယ်။ ဒါကြောင့် -

“ကြား နံ စား ထိ၊ မြင်တူ၏။ မှတ်ဘိ စိတ်ဖြစ်ပုံ” လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ညွှန်ပြထားခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကြားရာ စသည်မှာလည်း ကြားပြီးလျှင် ပြီးချင်း၊ နံပြီးလျှင် ပြီးချင်း၊ စားသိပြီးလျှင် ပြီးချင်း၊ ထိသိပြီးလျှင် ပြီးချင်း လက်ငင်းပဲ ရှုရှု သွားရမယ်။

ပြီးတော့ မနောဒွါရဖြင့် စိတ်ကူး ကြံစည်မိရာမှာလည်း ချက်ချင်းမရှုမိလျှင် အဲဒီစိတ်ကူးနောက်ကို လိုက်ပြီး စဉ်းစား ဆင်ခြင်တဲ့ အနုဝတ္ထုကပီထဲတွေ (နောက်လိုက်စိတ်အစဉ်တွေ) တသီတတန်းကြီး ဖြစ်ပေါ်လာရမယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ နောက် လိုက် ကြံစည်မှုတွေ မဖြစ်ရအောင် အဲဒီကြံသိရာမှာလည်း ချက်ချင်းပဲ ရှုရှုသွားရမယ်၊ အဲဒါကတော့ အင်မတန် ထင် ရှားပါတယ်၊ တစ်ရံတစ်ခါမှာ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” လို့ ဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ကြားထဲက စိတ် ကူးကလေးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒါကလေးကို ဖြစ်သည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ချက်ချင်းမှတ်လိုက်မိတယ်၊ ဒီလိုမှတ်မိတာနဲ့ နောက်ထပ် စိတ်ကူးမဖြစ်တော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားတယ်၊ တစ်ရံ တစ်ခါမှာတော့ အပြင်ထွက်ဖို့ မသေမချာ စိတ်ကလေး ဖြစ် လာတယ်၊ အဲဒါကလေးကို မှတ်လိုက်တာနဲ့ အလွတ်စိတ်ကူး မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ ငြိမ်သွားတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်၊ ဒီလို တွေ့ရတဲ့ ယောဂီက “ကလေးသူငယ်များ ဆော့နေတာကို လူကြီးက ‘ဟဲ့’ လို့ မာန်လိုက်တာနဲ့ ငြိမ်သွားတာနဲ့ တူတယ်” လို့တောင် ဥပမာတင်ပြီး ပြောတတ်သေးတယ်။

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ချက်ချင်းလက်ငင်း ရှုရှုသွားရင် ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး စွဲလမ်းမည့် နောက်လိုက်စိတ်တွေ မဖြစ်ရတော့ဘူး။

ဝိထိစိတ်ဖြစ်စဉ်

၁၀၉

“ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ - မြင်သည်၌ မြင်ရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။

သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ-ကြားသည်၌ ကြားရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။

မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ-ရောက်သည်၌ ရောက်ရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။

ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ-သိသည်၌ သိရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့”လို့

ဒီလို ဟောတော်မူတဲ့ မာလုကျပုတ္တသုတ် ဒေသနာတော် နှင့်အညီ မြင်ရုံမျှ၊ ကြားရုံမျှ၊ တွေ့ရုံမျှ၊ သိရုံမျှ သဘော မှန်တွင်သာ တည်နေတော့တယ်။ ပြန်ပြီး ဆင်ခြင် စဉ်းစားကြည့် ရင်လည်း မူလက သိခဲ့တဲ့အတိုင်း သဘောမှန်သာ ပြန်ပြီးပေါ် နိုင်တယ်။ စွဲလမ်းမှုတွေကတော့ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့်-

“ဖြစ်တိုင်း မှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာပဲ။ ဒီလို စွဲမှု ကင်းပျောက်တာဟာ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် -

□ မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်-တဲ့။

“စွဲလမ်းမှု ကင်းပျောက်သွားတယ်”ဆိုတာဟာ သဘော မှန်အတိုင်း သိသွားလို့ပါပဲတဲ့။ ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ခိုက်၊

သတ္တမအကြိမ်

ဖြစ်ခိုက်မှာ လိုက်ပြီး ချက်ချင်း ချက်ချင်း ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တရားတွေကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ ဒါကြောင့် “မမြဲတဲ့ တရားပဲ၊ ဆင်းရဲပဲ၊ သဘောတရားမျှပဲ” ဆိုတာ ယောဂီ၏ဉာဏ်ထဲမှာ မှတ်ရင်း မှတ်ရင်း သူ့အလိုလို ရှင်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဆရာများက ဟောပေးလို့ ရှင်းသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ရှုရင်း ရှုရင်း မျက်စိလည် ပြေသွားသလို သူ့ဟာသူပဲ ရှင်းသွားတာ။ ဒီလိုရှင်းပြီး သိမြင်သဘောကျသွားမှ ဉာဏ်အစစ်လို့ ဆိုရတာ။ ကဲ ... ဆိုကြရမယ်။

□ မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲရှင်းတော့သည်။ (ဆို)

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေရုံနဲ့ “မမြဲတဲ့ တရားပဲ၊ ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တသဘောတရားပဲ”လို့ ဒီလို ဉာဏ်ထဲမှာ အလိုလို ရှင်းပြီး သိလာတယ် ဆိုတာကလည်း သိလောက်အောင် အပြည့်အစုံရှုမှ သိနိုင်တာ။ တစ်အောင့် တစ်ခဏလောက် တစ်ထိုင်လောက်နဲ့ကတော့ သိပါလိမ့်မယ်လို့ တာဝန်မခံနိုင်ဘူး။ လူပေါင်း ရာထောင် သိန်းသောင်းထဲမှာ တစ်ဦးတစ်လေက တော့လည်း ရှိချင်ရှိပေလိမ့်မယ်။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းကတော့ ဂါထာ တစ်ပုဒ်လောက် တရားနာရုံနှင့် တစ်ထိုင်အတွင်း တစ်ခဏ ကလေးအတွင်းမှာပဲ မဂ်ဖိုလ်ရသွားကြတဲ့သူတွေ အများကြီးပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီခေတ်နဲ့ ယခုခေတ်က

နှိုင်းစာလို့ တော့ မဖြစ်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီတုန်းက
 ဟောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း မြတ်စွာဘုရားဖြစ်နေတယ်၊ ပြီးတော့
 တရား နာသူတွေ၏ အဇ္ဈာသယကိုလည်း သိပြီး ဟောတော်မူတယ်၊
 နာတဲ့သူတွေကလည်း ပါရမီထူးရှိတဲ့သူတွေပဲ၊ ယခုနေအခါမှာ
 တော့ ဟောတဲ့သူကလည်း ‘မိမိတတ်သိသမျှ ဟောရတဲ့
 တော်ရုံသင့်ရုံ ပုဂ္ဂိုလ်မျှဖြစ်နေတယ်၊ တရားနာသူတို့၏ အလို
 အဇ္ဈာသယကိုလည်း သိကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ နာသူတွေက
 လည်း “ပါရမီထူးတယ်” လို့ ဆိုဖို့ ခက်ပါတယ်။ ပါရမီထူးရင်
 ဘုရားလက်ထက်ကတည်းက ပါသွားဖို့ ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့်
 ယခုခေတ်မှာတော့ “တစ်ခဏအတွင်းမှာပဲ ထူးထူးခြားခြား
 အသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်” လို့တော့ ဝန်မခံနိုင်ဘူး၊
 ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားထုတ်ရင် ဖြစ်မယ်လို့ ဒါလောက်သာ ဝန်ခံ
 နိုင်ပါတယ်။

ဘယ်လောက်ကြာအောင် အားထုတ်မှ ပြည့်စုံနိုင်မှာလဲ
 ဆိုရင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောကို ရှင်းပြီး သိတာက
 သမ္မသနဉာဏ်က စပြီး ဖြစ်တယ်၊ ဒီဉာဏ်ကလည်း စစချင်း
 ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ
 ဆိုတဲ့ ဒီဝိသုဒ္ဓိ ၃-ပါးကို ကျော်လွန်ပြီးမှ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်
 ယခု အများယောဂီတို့၏ စံချိန်အရဆိုရင် အလွန်ထူးခြားတဲ့
 သူမှာ ၂-ရက် ၃-ရက်အတွင်း ဒီသမ္မသနဉာဏ်ကို ရောက်

တတ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ လေး ငါး ခြောက်ရက် ခုနစ်ရက်အတွင်း ရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒါကလည်း ပြည့်ပြည့် စုံစုံ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်တဲ့သူတွေကို ပြောတာ။ လျော့လျည်းလျည်း (ယော့ယဲယဲ) အားထုတ်နေတဲ့ သူတွေမှာ တော့ (၁၅) ရက်၊ အရက် (၂၀)တိုင်အောင် ဒီဉာဏ်ကို မရောက် တာလည်း ရှိတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အားထုတ်ခါစမှာ တင်းတင်း ရင်းရင်း အပြည့်အစုံ အားထုတ်ပုံကို ပြန်ပြောဦးမယ်။

အပြည့်အစုံ အားထုတ်ပုံ

ခုတင်က ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု” လို့ ဆိုထား တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာ ဆိုတာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း မလွတ်ရအောင် မပြတ် ရှုသွားရတယ်။ ဒါပေမယ့် အားထုတ်ခါစမှာတော့ အကုန်လုံးကို စေ့ငအောင်လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးလို့ နည်းနည်းကစပြီး ရှုရတယ်။ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ လှုပ်ရှားနေတဲ့ရုပ်ဟာ အများအားဖြင့် ရှုလို့ လွယ်ကူတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဖောင်းတာ ပိန်တာက စပြီး ရှုဖို့ ရှေ့နားက ရှင်းပြီး ပြောခဲ့ ပါပြီ။ အဲဒီလို ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” လို့ မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ နောက် သတိ သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ထိုင်တာ၊

အပြည်အစုံ အားထုတ်ပုံ

၁၁၃

ထိတာပါ ထည့်ပြီးတော့ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” လို့ မပြတ်မှတ်နေရတယ်။ ဒီလို မှတ်နေရင်းထဲက စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေ ပေါ်လာရင် အဲဒါတွေကိုလည်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း “စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်၊ သိတယ်” စသည်ဖြင့် အကုန်လုံး လိုက်ပြီးမှတ်ရတယ်။ အဲဒီစိတ်ကူးတွေဟာ အများအားဖြင့် နီဝရဏတရားတွေပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို စိတ်ကူးတွေ မကင်းစင်သေးရင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မဖြစ်သေးတဲ့ အတွက် ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိနိုင်သေးဘူး။ အဲဒါတွေ ကင်းစင်သွားမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို စိတ်ကူးတွေကို လက်မခံဘဲ ရှုမှတ်ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။

ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာတာ၊ ယားတာ ဒီလို အခံခက်တဲ့ ဝေဒနာတွေ ပေါ်လာရင်လည်း အဲဒါကို စူးစိုက်ပြီးတော့ “ညောင်းတယ်၊ ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ ပူတယ်” စသည်ဖြင့် သူဖြစ်ပေါ်တဲ့အတိုင်းပဲ လိုက်မှတ်ရတယ်။ ဒီအထဲက လက်ခြေကို ကွေးချင်၊ ဆန့်ချင်၊ ရွှေ့ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကို “ကွေးချင်တယ်၊ ဆန့်ချင်တယ်” စသည်ဖြင့် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မှတ်ရတယ်။ ကွေးပြန်၊ ဆန့်ပြန်၊ ရွှေ့ပြန်တော့လည်း “ကွေးတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ဆန့်တယ်” စသည်ဖြင့် အစဉ်မပြတ် လိုက်မှတ်ရတယ်။ ဒီနည်းဖြင့် ထိုင်ရာက

သတ္တမအကြိမ်

ထရင်လည်း မပြတ်လိုက်မှတ်ရတယ်။ လမ်းလျှောက်ရင်လည်း ခြေလှမ်းတိုင်း မပြတ်မှတ်သွားရတယ်။ သွားရာက ထိုင်ရင်လည်း မှတ်ရတာပဲ။ ထိုင်ရာက လှဲအိပ်လိုက်ရင်လည်း မပြတ်မှတ် သွားရတာပဲ။

ကိုယ်အမူအရာ လှုပ်ရှား ပြုပြင်တိုင်း၊ စိတ်ကူးဖြစ်တိုင်း၊ ဝေဒနာပေါ်လာတိုင်း အကုန်လုံး လိုက်မှတ်ရမယ်။ ဘာမှ အထူး မှတ်စရာမရှိတဲ့အခါ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်” လို့ မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ စားသောက်ရာ၊ ရေချိုးရာ တွေမှာလည်း မှတ်ရတာပဲ။ အထူးမြင်တာ၊ ကြားတာတွေ ရှိရင်လည်း မှတ်ရတာပဲ။ အိပ်ပျော်နေတဲ့အချိန် လေးငါးခြောက် နာရီလောက်မှ တစ်ပါး အခြားအချိန်တွေမှာဆိုရင် ဒီလို မပြတ် မစဲ ရှုမှတ်နေရတယ်။ အနည်းဆုံး တစ်စက္ကန့်လောက်မှာ တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်ထက်မနည်း ရှုနိုင်အောင် မပြတ်လုံ့လပြုပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။

ဒီလို ရှိရှိသေသေ မပြတ်ရှုနေရင် ၂-ရက် ၃-ရက်လောက် ကြာတဲ့အခါမှာ သတိ သမာဓိ တော်တော်ကောင်းလာတာကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ၂-ရက် ၃-ရက်နဲ့ မတွေ့သေးရင်လည်း လေးငါးခြောက်ရက်အတွင်း တွေ့မှာပေါ့။ သတိ သမာဓိက အားကောင်းလာတော့ ပျံ့လွင့်ပြေးသွားတဲ့စိတ်တွေဟာ မရှိ သလောက်ပဲ နည်းသွားတယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ရင်လည်း အဲဒီ

အပြည်အစုံ အားထုတ်ပုံ

၁၁၅

စိတ်ကို ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ချင်း ရှုမှတ်နိုင်တယ်၊ ရှုမှတ်လိုက်တော့
လည်း တစ်ခါတည်း ပြတ်စဲသွားတယ်၊ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု စသော
မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်စိတ်ဟာ ချိန်းထားသလို ကပ်ခနဲ့ အံကျ
ကိုက်ပြီး လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ရှုမှတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလို ထူးခြား
တာတွေဟာ သတိ သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့ အထိမ်း
အမှတ်တွေပါပဲ၊ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တဲ့ သဘောပါပဲ။

အဲဒီလိုအခါက စပြီး မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်ရတဲ့ ရုပ်
အာရုံနဲ့ မှတ်စိတ်ဟာ တခြားစီ ကွဲလာတယ်၊ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု
စသော ရုပ်တရားက တခြား၊ မှတ်သိတဲ့ နာမ်တရားက တခြား
ကွဲပြားပြီး သိလာတယ်၊ ပကတိ အနေကဆိုရင် ရုပ်ကိုယ်နဲ့
သိတဲ့ စိတ်ကို မခွဲခြားနိုင်ဘူး၊ တစ်ပေါင်းတည်း တစ်ယောက်
တည်းအနေနဲ့ ထင်နေခဲ့တယ်၊ စာသိအရက ကွဲနေပေမယ့်လို့
ကိုယ်တိုင်သိအနေကတော့ တစ်လုံးတည်း ဖြစ်နေတယ်၊ ယခု
လက်တွေ့သိရအောင် လက်ညှိုးကလေးကို လှုပ်ကြည့်စမ်းပါ၊
လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကို ထင်ရှားတွေ့ရဲ့လား၊ အဲဒီစိတ်နဲ့ လှုပ်တာ
က ကွဲရဲ့လား၊ ရိုးရိုးဖြေရင် မကွဲဘူးလို့ ဖြေမှာပဲ၊ ခုတင်က
ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သတိ သမာဓိ အားကောင်းနေတဲ့ ယောဂီ
မှာတော့ “ခဲနဲ့ ပေါက်လိုက်လို့ နံရံကို ထိမှန်သွားရာမှာ နံရံက
တခြား၊ ခဲက တခြား ကွဲပြားနေသလို” အာရုံရုပ်နဲ့ မှတ်သိ
စိတ်ဟာ တခြားစီ ကွဲနေတယ်၊ ဒီနေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားက

သတ္တမအကြိမ်

၁၁၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ပတ္တမြားနဲ့ အဲဒီမှာ သီထားတဲ့ကြိုး ကွဲနေပုံဖြင့် ဥပမာ ပြထား
တယ်။ (ဒီ၊ ၁၊ ၇၂)

နာမ်ရုပ်ကွဲပုံ ဥပမာ

ဥပမာ ပြထားပုံကတော့ ‘ဝေဠုရိယ’ခေါ်တဲ့ ကြောင်မျက်ရွဲ
ပတ္တမြားထဲမှာ ကြိုးညှိ၊ ကြိုးဝါ၊ ကြိုးနီ စသည်ကို သီထား
လျှင် မျက်စိမြင်တဲ့သူက ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ “ပတ္တမြားထဲမှာ
ကြိုးကို သီထားတယ်၊ ဒီဟာက ပတ္တမြားပဲ၊ ဒီဟာက ပတ္တမြား
ထဲမှာ သီထားတဲ့ ကြိုးပဲ”လို့ ခွဲခြားပြီး မြင်သိသွားသလိုပဲ
ထို့အတူပင် ယောဂီရဟန်းကလည်း “ဒီဟာက ရုပ်ကိုယ်ပဲ၊
ဒီရှုသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်က ဒီရုပ်ကိုယ်မှာပဲ မှီနေတယ်၊ ဒီရုပ်
ကိုယ်နှင့် စပ်နေတယ်”လို့ သိပါတယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌ
ကထာက “စိတ်ဝိညာဏ်”ဆိုတာ ရုပ်ကိုယ်ကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာ
စိတ် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒီဥပမာထဲမှာ ပတ္တမြားနဲ့ ရုပ်ကိုယ် တူပါတယ်၊ ကြိုးနဲ့
ဝိပဿနာစိတ် ရှုတဲ့စိတ် တူပါတယ်၊ ကြိုးက ပတ္တမြားထဲ ဝင်
နေတာနဲ့ ရှုတဲ့ ဝိပဿနာစိတ်က ရုပ်ကိုယ်ဆီ ရောက်ပြီး သိ
နေတာ တူပါတယ်။

တို့ယောဂီတွေမှာလည်း “ဖောင်းတယ်”လို့ မှတ်တဲ့အခါ
မှာ ဖောင်းတာကလေးက တစ်ခု၊ သိတာကလေးက တစ်ခု၊

သတ္တမအကြိမ်

ဒါကလေး ၂-ခုပဲ ရှိတယ်၊ “ပိန်တယ်”လို့ မှတ်တဲ့အခါမှာ လည်း ပိန်တာကလေးက တစ်ခု၊ သိတာကလေးက တစ်ခု၊ ဒါကလေး ၂-ခုပဲ ရှိတယ်” စသည်ဖြင့် သူဟာသူပဲ အသိရှင်း လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတက်လာတဲ့အခါ ဖောင်းတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ ဒါကလေး ၂-ခုပဲ ရှိတယ်၊ ပိန်ကျ သွားတဲ့အခါမှာလည်း ပိန်တာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ ဒါကလေး ၂- ခုပဲ ရှိတယ်၊ သွားနေခိုက်မှာလည်း ကြွတဲ့အခါ ကြွတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ လှမ်းတဲ့အခါ လှမ်းတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ နင်းချတဲ့ အခါ ချတာနဲ့ မှတ်သိတာ ဒါပဲရှိတယ်၊ ရုပ်နဲ့အသိ၊ ရုပ်နဲ့အသိ၊ တစ်စုံတစ်စုံ ဒါကလေး ၂-ခုပဲ ရှိတယ်၊ ဒီပြင် ဘာမှ မရှိဘူး ဆိုတာ တချို့ယောဂီက ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောတတ်ကြပါ တယ်။

ဒါထက် သမာဓိဉာဏ် တိုးတက်လာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီမှတ်သိရတဲ့ ရုပ်နာမ်ကလေးတွေ သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိလာတယ်၊ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်ခိုက်မှာ ဖောင်းတာကလေးက တရိပ်ရိပ် နဲ့ ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်သွားတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်ခိုက်မှာ ပိန်တာကလေးကလည်း တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက် သွားတယ်၊ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်ရင် ဖောင်းတာရော၊ သိတာရော ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်ရင်လည်း

၁၁၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ပိန်တာရော၊ သီတာရော ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊
မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဒီလို ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာ
ကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။

“ကွေးတယ်၊ ကွေးတယ်” လို့ မှတ်တိုင်း တစ်ကွေးနဲ့ တစ်
ကွေးဟာ မရောဘူး၊ ကွေးလိုက်ရင်း ပျောက်သွားရင်း၊ ကွေး
လိုက်ရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ ကွေးချင်တဲ့စိတ်ရော၊ ကွေးတဲ့
ရုပ်ရော၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပေါ်လိုက်
ပျောက်လိုက်နဲ့ ရှင်းပြီးတော့ ထင်ရှားနေတယ်၊ ညောင်းတာ၊
ပူတာ၊ နာတာတွေကို မှတ်ရင်လည်း ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊
နာတာတွေက မှတ်ရင်း မှတ်ရင်းပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။

ဒီတော့ ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ထဲမှာ “ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်
ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းပဲ” လို့ ဒီလို ရှင်းပြီး သဘောကျ
လာတယ်။

“ဟုတွာ အဘာဝတော အနိစ္စာ” ဟုတွာ-ဖြစ်ပေါ်ပြီး၍၊
အဘာဝတော-မရှိသောကြောင့်၊ အနိစ္စာ-မမြဲတာတွေပဲ” လို့
အဋ္ဌကထာများမှာ မိန့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း “ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်
သွားလို့ မမြဲဘူး” ဆိုတာကို ယောဂီက ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့
တွေ့ပြီး သိသွားတာပဲ၊ အဲဒါ ကျမ်းဂန်တွေအရ မှန်းဆပြီး
ယူတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဆရာတွေက ပြောလို့ အားနာ
ရုံသေပြီး ယုံကြည်ရတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ သူဉာဏ်ထဲမှာ

သူဟာသူ ရှင်းလာတာ၊ ဒီလို ကိုယ့်ဟာကိုယ် တွေ့ပြီးသိမှ ဉာဏ်အစစ်ဖြစ်တာ၊ သူများပြောတာကို ယုံကြည်တာက သဒ္ဓါတရားပဲ၊ ယုံကြည်လို့ မှတ်ထားတာက သညာသိပဲ၊ ဉာဏ် ပညာသိ မဟုတ်သေးဘူး၊ ကိုယ်တိုင်သိမှ ဉာဏ်သိ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်တိုင်သိဖို့က အရေးကြီးတယ်၊ ဝိပဿနာ ဆိုတာဟာ ကိုယ်တိုင်သိအောင်လို့ ရှုရတာပဲ၊ ရှုနေရင်း ကိုယ် တိုင်တွေ့ပြီး သိလာမှ ဝိပဿနာအစစ်ဖြစ်တာ။

ယောဂီဟာ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” စသည်ဖြင့် ဖြစ် ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မှတ်ရင်း မှတ်ရင်းနဲ့ ဖောင်းတာကလေးလည်း ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး၊ ပိန်တာကလေးလည်း ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး၊ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံစည်တာကလေး တွေလည်းဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး၊ ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာတာ၊ ကျဉ်တာ၊ ကိုက်ခဲတာ၊ ယားတာကလေးတွေလည်း ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး။ ကွေးချင်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်ချင်တာ၊ ဆန့်တာကလေးတွေလည်း ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွား လို့ မမြဲဘူး၊ ကြွတာ၊ လှမ်းတာ၊ ချတာ၊ လှုပ်ရှားတာကလေး တွေပဲ တစ်ရွေ့ချင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲ ဘူး၊ မှတ်သိတဲ့ စိတ်ကလေးတွေလည်း သိသိပြီး ပျောက် ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့ ဒီလို သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ဖြစ် ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ တရားတွေကို ကိုယ်

၁၂၀

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

တိုင် တွေ့သိရတယ်။ ဒီတော့ မမြဲတဲ့ တရားတွေချည်းပဲ ဆိုတာ သူ့ဟာသူ အသိရှင်းသွားတယ်။ ဒီလို အသိရှင်းမှ အနိစ္စာ- နုပဿနာ ဉာဏ်အစစ်ဖြစ်တယ်။ ဒီဉာဏ်အစစ်ဖြစ်အောင်လို့ အားထုတ်ရတာပဲ။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

ဒီအနိစ္စာနုပဿနာအရာမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလိုခွဲခြားပြ ထားတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၁)

အနိစ္စံ ဝေဒိတဗ္ဗံ - အနိစ္စကိုလည်း သိရမယ်တဲ့။

အနိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ - မပြသည့်အဖြစ် အနိစ္စလက္ခဏာ ကိုလည်း သိရမယ်တဲ့။

အနိစ္စာနုပဿနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ - မမြဲဟု ရှုမြင်တဲ့ အနိစ္စာ နုပဿနာကိုလည်း သိရမယ်တဲ့။

ဒီလို အကျဉ်းချုပ်ပြပြီးတော့ “အနိစ္စန္တိ ခန္ဓပဉ္စကံ-အနိစ္စ ဆိုတာ ခန္ဓာငါးပါးပဲ” စသည်ဖြင့် အကျယ်လည်း ရှင်းပြသွား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ အနိစ္စ မမြဲတဲ့တရားပဲလို့ ဒါကို သိထားရမယ်။ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ မထင်သေး၊ မသိသေးပေ မယ်လို့ ဒါလောက်တော့ သိထားရမယ်။ သိထားဖို့လည်း လို ပါတယ်။ ဒါလောက်တွင်လည်း မကသေးပါဘူး။ ဒုက္ခဆင်းရဲ တရားချည်းပဲ။ အနတ္တ - အတ္တမဟုတ်၊ ငါကောင်မဟုတ်တဲ့

သတ္တမအကြိမ်

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

၁၂၁

သဘောတရားချည်းပဲလို့ ဒီလိုလည်း သိထားဖို့ လိုပါသေးတယ်။ ဒီလို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားချည်းပဲလို့ ကြားနာဖူး၊ သိဖူးရင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နိုင်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ်မှာ သုတမယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံပုံနှင့် ဝိပဿနာရှုပုံ အကျဉ်းချုပ် ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဒေဝါနမိန္ဒ-သိကြားမင်း၊ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ-အလုံးစုံသော တရားတို့သည်၊ အဘိနိဝေသာယ-မြဲသည်၊ ချမ်းသာသည် အတ္တကောင်ဟု ဟောတော်မူသောအခါ၊ စွဲလမ်းခြင်းငှာ၊ န အလံ ဣတိ-မထိုက်တန်ကုန် ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-ဤသဘောကို၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းသည်၊ သုတံ-ကြားနာဖူးသည်၊ စေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ဖြစ်လျှင်) သော-ထိုသို့ကြားဖူးသော ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ-ဒွါရ ၆-ပါး၌ ထင်ရှားသော တရားအလုံးစုံကို၊ အဘိဇာနာတိ-ရှေးရှုသိ၏-တဲ့။ (မ၊ ၁၊ ၃၁၈)

“ရှေးရှုသိတယ်” ဆိုတာ ရှုရမည့် ရုပ်နာမ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် မျက်နှာမူပြီး စူးစိုက်ပြီး ရှုတာ သိတာကို ဆိုလိုတယ်။ ပြီးတော့ ဒီအသိကလည်း “နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်” ဆိုတဲ့ ဒီအစဆုံး အခြေခံ ဝိပဿနာသိကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီတော့ “ရုပ်နာမ်တရား အားလုံးဟာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တချည်းပဲ” လို့ ဒါလောက် ကြားဖူးရင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က စပြီး ရှုနိုင်

တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားသိရပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒါတွင်မကသေးဘူး။ ရှေးရှုသိတဲ့ ဒီဉာဏ် ၂-ပါးပြီးတော့ “သမ္မသန” အစရှိတဲ့ အထက်ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဆက်ပြီး ဖြစ်သွားပုံကိုလည်း ..

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗ ဓမ္မ-တရားအလုံးစုံကို၊ အဘိညာဃ-ရှေးရှုသိပြီး၍၊ သဗ္ဗ ဓမ္မ-တရားအလုံးစုံကို၊ ပရိဇာနတ်-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားသိ၏ စသည်ဖြင့် ဆက်ပြီး ဖော်ပြသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိပဿနာရှုမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် “ရုပ်နာမ်တရား အားလုံး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ချည်းပဲ” ဆိုတာကိုတော့ ကြားနာဖူး၊ မှတ်သားဖူးရမယ်။ ဒါလောက် ကြားနာဖူးရင်ပဲ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် “သုတမယဉာဏ်” ပြည့်စုံပြီလို့ ယူရပါတယ်။ ယခု မြန်မာပြည်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကတော့ ဒီလို သုတမျိုးနှင့် ပြည့်စုံနေတာကြာလှပါပြီ။ ကလေးဘဝတည်းက ပြည့်စုံလာကြမှာချည်းပါပဲ။

ပြီးတော့ “ဟုတ္တာ အဘာဝေါ ဝါ (အနိစ္စတာ) - ဖြစ်ပေါ်ပြီး မရှိဘဲ ဖြစ်သွားတာ ကွယ်ပျောက်သွားတာဟာ မမြဲသည့် အဖြစ် အနိစ္စလက္ခဏာပါပဲ”တဲ့။ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ အစဉ်ထာဝရ ရှိနေတာ မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါမှ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာကြတာ။ အဲဒါဟာ မူလက မရှိတဲ့ အနေမှ အရှိသဘောကို ရောက်လာတာပဲ။ ဒါကြောင့်

“ဟုတ္တာ- ဖြစ်ပြီး၍ ရှိလာပြီး၍”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာ ရှိလာပြီးတော့လည်း အမြဲတည်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ခဏချင်းပင် မရှိဘဲ ဖြစ်သွားပြန်တယ်။ ကွယ်ပျောက်သွား ပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် “အဘာဝေါ-မရှိခြင်း၊ ကွယ်ပျောက်သွား ခြင်းဟာ အနိစ္စတာ - အနိစ္စလက္ခဏာပဲ”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက် ကွယ်ပျောက်သွားလို့ပဲ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို “အနိစ္စ - မမြဲဘူး”လို့ အသိအမှတ်ပြု ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဟာ အနိစ္စလက္ခဏာ မည်ပါတယ်တဲ့။ အထူးအားဖြင့် ကွယ်ပျောက် သွားတာကို “အနိစ္စလက္ခဏာ”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မမြဲဘူးလို့ ခေါ်ရခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်ပေါ့။

ပြီးတော့“တဿာ အနိစ္စတာယ ဝသေန အနိစ္စန္တိ အနု- ပဿနာ - ထိုကွယ်ပျောက်သွားခြင်း အနိစ္စလက္ခဏာ အလို အားဖြင့် မမြဲဘူးလို့ ရှုမြင်တာ သိတာဟာ အနိစ္စာနုပဿနာ မည်ပါတယ်”တဲ့။ ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုနေရင်း ပေါ်လာ ပြီးတော့ ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲဘူးလို့ သဘောကျသွားတာ၊ သိမြင်သွားတာဟာ အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကဲ ... ဒါကလေးတွေကို ဆိုကြ ဦးစို့ ...

- အနိစ္စကို သိရမည်၊ အနိစ္စလက္ခဏာကို သိရမည်။
အနိစ္စာနုပဿနာကို သိရမည်။ (ဆို)

ဒါကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကထာရဲ့ ဘာသာ ပြန်ပဲ။ “အနိစ္စ” ဆိုတာက ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေ တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနိစ္စတရား”တဲ့။ အနိစ္စ-မမြဲတဲ့ တရား ဆိုတာ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေပဲ။ မပြတ် ဖြစ် ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေပဲ။ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ လိုက် ပြီး ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တရားတွေကို ချည်း တွေ့နေရတယ်။ မြင်ရာကလည်း မြင်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း မြင်မြင်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ ထို့အတူ ကြားရာစသည် ကလည်း ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ ကွေးတိုင်း၊ ဆန့်တိုင်း၊ လှုပ်ရှားတိုင်း၊ စိတ်ကူး ကြံစည်တိုင်း သိသိပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ မိနစ်စက္ကန့်မလပ် ရှုမှတ် တိုင်း မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာတွေချည်း တွေ့ရတယ်။ အိပ်ပျော် နေတဲ့အခါမှာလည်း ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကတော့ မပြတ် ဖြစ်ပျက် နေတာပဲ။ မရှုနိုင်တဲ့အတွက် မသိရတာ တစ်မည်လောက်ပဲ ရှိတယ်။ သူတို့ကတော့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာပဲ။ အနိစ္စ-မမြဲ တဲ့တရား ဆိုတာ ဒီလိုမပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ပါပဲ။ “စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ”ဆိုတာလည်း ဒီလိုမပြတ်ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ “အနိစ္စကို သိရမည်” ဆိုတာလည်း

ဒီတရားတွေကို ဆိုတာပါပဲ။ တရား အားမထုတ်မိကတော့ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ကြားနာမှတ်သားပြီး သိထားဖို့ပါပဲ။ ရှုမှတ် အားထုတ်နေတဲ့အခါမှာတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့ တွေ့ပြီး သိဖို့ပါပဲ။ ကဲ .. ဆိုကြရမယ်။

□ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနိစ္စတရား။ (ဆို)

အနိစ္စလက္ခဏာ

“အနိစ္စလက္ခဏာ” ဆိုတာကတော့ ရှုမှတ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ် တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ အခြင်း အရာပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွား တာက အနိစ္စလက္ခဏာ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ် ...

□ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ။
(ဆို)

ရုပ်နာမ်တရားတွေကို “အနိစ္စ-မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ မရှိတော့ဘဲ ပျောက် ပျောက်သွားလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီကွယ်ပျောက်သွားတာဟာ မမြဲဘူးလို့ ခေါ်ရခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်လက္ခဏာပါပဲ။

ဥပမာ - လူတွေမှာ လူတိုင်းလူတိုင်း ထူးခြားတဲ့ အထိမ်း အမှတ်လက္ခဏာ ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီအထိမ်းအမှတ်လက္ခဏာ က ဘယ်မှာ ရှိတတ်သလဲဆိုရင် အများအားဖြင့် မျက်နှာမှာ

၁၂၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ရှိတတ်ပါတယ်။ မျက်ခုံး မျက်လုံးနေပုံ၊ နှာတန်နေပုံ၊ ပါးစပ်
နေပုံ၊ နဖူးနေပုံ၊ မှဲ့စသည်နှင့် အသွေးအရောင် ဒီလို အထိမ်း
အမှတ်တွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တွေ့ဖူးသိဖူးတဲ့ လူ
တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး တွေ့ကြရင် အဲဒီအထိမ်းအမှတ်ကလေးတွေကို
ကြည့်ပြီးတော့ ဘယ်သူပဲဆိုတာ သိကြရတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ ဆိုရတဲ့ ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာ
တွေမှာလည်း “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ မှတ်သားဖို့ရာ အထိမ်း
အမှတ်လက္ခဏာ ရှိတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး
တော့ ပျောက်သွားခြင်းသဘောပါပဲ။ ဟုတ်တယ် ဖြစ်ပေါ်လာ
ပြီးတော့ ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုမှ “မမြဲဘူး” လို့ ဆိုရတယ်။
အစကတည်းက လုံးလုံးဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမရှိတဲ့ တရားကိုတော့
မရှိပေမယ့် “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ မဆိုရဘူး။ ဟုတ်လား။ အဲဒီလို
လုံးလုံးမဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တရားက ဘယ်လို တရားလဲဆိုရင်
ပညတ်တရားပေါ့။

ပညတ်ဆိုတာ ထင်ရှားမရှိဘူး

“ပညတ်” ဆိုတာ ဖြစ်လည်း မဖြစ်ပေါ်ဘူး။ တကယ်လည်း
ထင်ရှားမရှိဘူး။ လူနာမည်မျိုးပေါ့။ လူနာမည်ဟာ အမည်မှည့်တဲ့
အချိန်ကစပြီး ထင်ရှားလာတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအချိန်ကစပြီး
ဖြစ်ပေါ်လာသလို ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနာမည်ဟာ

သတ္တမအကြိမ်

ပညတ်ဆိုတာ ထင်ရှားမရှိဘူး

၁၂၇

အမှတ်အသားပြုရုံမျှ၊ ခေါ်ဝေါ်ရုံမျှပါပဲ။ အဲဒီအချိန်က စပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်လည်း ထင်ရှား ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်ရှိတယ်ထင်ရင် ရှာကြည့်ပေါ့။

လောကမှာ သားကလေး၊ သမီးကလေး တစ်ဦးတစ် ယောက် ရလာရင် မိဘများက အဲဒီသားသမီးကို ခေါ်ဝေါ်ပြော ဆိုလို့ ဖြစ်အောင် နာမည်ပေးထားကြရတယ်။ ဒါကြောင့် မိဘ ဖြစ်သူတွေက မိမိတို့ရလာတဲ့ သားကလေးကို ကင်ပွန်းတပ် မင်္ဂလာပြုပြီး “မောင်နီ” လို့ အမည်ပေးလိုက်တယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီ “မောင်နီ” ဆိုတဲ့ နာမည်ဟာ အမည်မပေးခင်ကတော့ ဘယ်သူကမှ ခေါ်ရမှန်း မသိသေးဘူး။ အမည်ပေးလိုက်တဲ့ အချိန်က စပြီး အဲဒီကလေးကို “မောင်နီ” လို့ပဲ။ လူတွေက အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။ သို့ပေမယ့် “မောင်နီ” ဆိုတဲ့ အဲဒီ အမည်ဟာ အမည်ပေးတဲ့ အချိန်ကစပြီး ဖြစ်လာတယ်လို့တော့ မဆိုရဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် “မောင်နီ” ဆိုတဲ့ အဲဒီအမည် ပညတ်ကိုက ထင်ရှားမရှိလို့ပါပဲ။ တကယ်ထင်ရှား ရှိ၊ မရှိ စဉ်း စား ကြည့်ကြစို့။

“မောင်နီ” ဆိုတဲ့ အဲဒီအမည်ဟာ မောင်နီရဲ့ ကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေပါသလား။ ခေါင်းပေါ်မှာ ရှိနေပါသလား။ ဘေးနားမှာ ရှိ နေပါသလား။ မျက်နှာမှာ ကပ်နေပါသလား။ ဘယ်မှာမှ မရှိ ပါဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင် လူအများက အသိအမှတ် ပြုထားလို့

သတ္တမအကြိမ်

“မောင်နီ”ဆိုတာ ထင်ရှားသိရှိမျှသာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ မောင်နီ သေဆုံးသွားရင်ကော အဲဒီအမည်လည်း ပျောက်ပျက်သွားပါ သလား။ ပျောက်မသွားပါဘူး။ လူအများက မမေ့သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး “မောင်နီ”ဆိုတဲ့ အဲဒီအမည်ပညတ်ကတော့ ထင်ရှားနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် “နာမဂေါတ္ထံ န ဇီရတိ”တဲ့။ အမည်နှင့်အနွယ်ဟာ ဘယ်တော့မှ ဆွေးမြည့် အိုမင်းခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။ လူတွေအားလုံးက အဲဒီ ‘မောင်နီ’ ဆိုတဲ့ အမည်ကို အသိအမှတ် မပြုကြဘဲ မေ့ပျောက်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီအမည်ဟာ မထင်ရှားတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ပျောက်ပျက်သွားတာတော့လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့် လဲဆိုရင် နောင်အခါ အဲဒီအမည်ကို ထုတ်ဖော်နိုင်တဲ့သူက ထုတ်ဖော်လိုက်ရင် ပြန်ပြီးတော့ ပေါ်လာပြန်ပါတယ်။

ဇာတ်နိပါတ်တော်ထဲက ဘုရားအလောင်းတော်၏ အမည် တွေက စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဝေဿန္တရာ၊ မဟောသဓာ၊ မဟာ ဇနက၊ ဝိဓုရ၊ တေမိ အစရှိတဲ့ အမည်တွေဟာ အဲဒီဇာတ် နိပါတ် ဖြစ်စဉ်ဘဝကာလတုန်းကတော့ ထင်ရှားနေခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် အနှစ်သိန်းသန်းများစွာ ကာလပတ်လုံး ကွယ် ပျောက်နေခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ပြီး ထုတ်ဖော်လိုက်တော့ အဲဒီအမည်တွေဟာ ယခုထင်ရှားပေါ်နေ ပြန်တယ်။

ပညတ်ဆိုတာ ထင်ရှားမရှိဘူး

၁၂၉

လေးအသချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက် “ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာ ဘုရား” ဆိုတဲ့ အမည်၊ “သုမေဓာရသေ့” ဆိုတဲ့ အမည်တွေဟာ အဲဒီခေတ်ကာလ နောက်လေးအသချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး မထင်ရှားဘဲ ရှိနေခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ပြီး ထုတ်ဖော်လိုက်တဲ့အတွက် အဲဒီအမည် တွေဟာ ယခု ပြန်ပြီး ထင်ရှားပေါ်နေပြန်တယ်။ ဒါကလည်း ယခု ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ထွန်းကားနေတုန်းလောက်ပါပဲ။ ဘုရား သာသနာခေတ် ကုန်သွားတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီအမည်တွေကို ဘယ်သူမှ အသိအမှတ်ပြုကြမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဒီတော့ “ဒီပင်္ကရာ” ဆိုတဲ့အမည်၊ “သုမေဓာ” ဆိုတဲ့ အမည်တွေဟာ ကွယ်ပျောက်သွားကြဦးမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက်ဘုရားတစ် ဆူက ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောလိုက်ရင်တော့ ပြန်ပြီးပေါ်လာဦးမှာပဲ။

ဒါကြောင့် “အမည်ပညတ်” ဆိုတာဟာ လူအများက အသိ အမှတ်ပြုထားလို့၊ သမုတ်ထားလို့ ထင်ရှားသိရုံမျှပဲ။ တကယ် အားဖြင့် ဘယ်မှာမျှ ထင်ရှားရှိတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အစ ကလည်း မရှိဘူး။ နောင်လည်း ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဖြစ်ပေါ် လာတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့တရား မဟုတ်တဲ့ အတွက် “ပျောက်ပျက်သွားတယ်” လို့လည်း မဆိုရဘူး။ “မမြဲ ဘူး” လို့လည်း မဆိုရဘူး။ ပညတ်ဆိုရင် ဘာပညတ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဒါမျိုးချည်းပါပဲ။ ထင်ရှားရှိတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပေါ်လာ

သတ္တမအကြိမ်

တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ပျက်သွားတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ပညတ်တရားကို “မမြဲဘူး”လို့လည်း မဆိုရဘူး။

“နိဗ္ဗာန်တရား”ဆိုတာလည်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိပေမယ့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း မရှိတဲ့အတွက် မမြဲဘူးလို့ မဆိုရဘူး။ အငြိမ်းဓာတ်အနေအားဖြင့် အစဉ်ထာဝရ တည်ရှိနေတဲ့အတွက် နိဗ္ဗာန်ကို “နိစ္စတရား”လို့သာ မှတ်ရတယ်။

နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါးသော ပရမတ် ရုပ်နာမ်တရားတွေကတော့ အစ ပထမက မရှိသေးပါဘဲနဲ့ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါမှာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတော့လည်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပရမတ် ရုပ်နာမ်တွေကို “မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရတယ်။ “မြင်တာ”ဆိုပါတော့ မမြင်ခင် အစ ပထမတုန်းကတော့ “မြင်တယ်” ဆိုတာဟာ မရှိသေးဘူး။ မျက်စိကလည်း ကြည်တယ်။ အဆင်းကလည်း ထင်တယ်။ အလင်းကလည်း ရှိတယ်။ နှလုံးလည်း သွင်းမိတယ် ဆိုရင်တော့ အဲဒီအကြောင်း ၄-ပါး ညီညွတ်တဲ့အခါမှာ မြင်မှုက ပေါ်လာတယ်။ ပေါ်ပြီးတော့လည်း ချက်ချင်းပျက်သွားတာပဲ။ မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီမြင်တာကို “မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရတာ။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့တော့ မြင်တာကို “မမြဲဘူး”လို့ သိဖို့ရာ မလွယ်လှပါဘူး။ ကြားတာက ပိုပြီး သိလွယ်ပါတယ်။

ကြားတာလည်း မကြားခင်က မရှိသေးဘူး၊ နားကလည်း ကြည်တယ်၊ အသံကလည်း ထင်တယ်၊ အပေါက်အကြားကလည်း ရှိတယ်၊ နှလုံးလည်း သွင်းမိတယ် ဆိုရင်တော့ အဲဒီအကြောင်း ၄-ပါး ညီညွတ်တဲ့အခါမှာ ကြားမှုက ပေါ်လာတယ်၊ ပေါ်ပြီးတော့လည်း ချက်ချင်း ပျောက်သွားတာပဲ၊ မရှိတော့ဘူး။

ဒါကြောင့် အဲဒီကြားတာကို “မမြဲဘူး” လို့ ဆိုရတာ၊ ဒါကတော့ လူတိုင်းပဲ ထင်ရှား သိလွယ်ပါတယ်၊ ယခု ဘုန်းကြီးပြောတဲ့ စကားသံကလေးတွေကို တစ်လုံးပြီးတစ်လုံး ကြားနေတယ်၊ ကြားပြီးလျှင်ပြီးချင်း ပျောက်သွားတာချည်းပဲ၊ နားထောင်အ-သံ အ-သံ အ-သံ၊ အ-လို့ ဘုန်းကြီးက ဆိုလိုက်တဲ့အခါ အဲဒါကို ကြားသွားတယ်၊ ပြီးတော့ အဲဒီကြားတာကလေးဟာ မရှိတော့ဘူး၊ သံ-လို့ ဘုန်းကြီးက ဆိုလိုက်တဲ့အခါမှာလည်း အဲဒါကို ကြားသွားတယ်၊ ပြီးတော့ အဲဒီကြားတာကလေးဟာ ပျောက်သွားတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒါဟာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာပေါ့၊ ဒီပြင် ရုပ်နာမ်တွေလည်း ဒီလိုချည်းပါပဲ၊ ဖြစ်ပြီးရင် ချက်ချင်းပျောက်သွားတာချည်းပါပဲ၊ ဒါကြောင့် မြင်တာ၊ ကြားတာ၊ နံတာ၊ စားတာ၊ ထိတာ၊ စိတ်ကူးကြံစည်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ၊ လှုပ်ရှားတာ ဒီလို ရုပ်နာမ်တွေ ဟူသမျှဟာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာချည်းပဲ၊ အဲဒီလို ပျောက်ပျောက်သွားလို့ “မမြဲဘူး” ဆိုရတာတဲ့။

ဒီအထဲမှာ စိတ်ကလေး ပျောက်သွားတာကလည်း အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်”လို့ မှတ်နေတုန်း စိတ်က တခြားထွက်သွားရင် “သွားတယ်”လို့ မှတ်လိုက်ရတယ်။ ဒီလိုမှတ်လိုက်ရင် အဲဒီထွက်တဲ့ စိတ်ကလေးဟာ မရှိတော့ဘူး။ ပျောက်သွားပြီ။ အဲဒီစိတ်ကလေးဟာ အစကလည်း မရှိသေးဘူး။ အဲဒီအခိုက်မှာပဲ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ မှတ်လိုက်တော့လည်း ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် “မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရတာ၊ ပြီးတော့ ဒုက္ခဝေဒနာကလေးတွေ ပျောက်သွားပုံလည်း ထင်ရှားပါတယ်။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်”လို့ မှတ်နေရင်း ကိုယ်ထဲမှာ တစ်နေရာရာက ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာကျင်တာကလေးတွေ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါကလေးတွေကို စူးစိုက်ပြီး “ညောင်းတယ်၊ ညောင်းတယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်လိုက်ရင် လုံးလုံးပျောက်သွားတာလည်း ရှိတယ်။ လုံးလုံးမပျောက်တောင် တစ်ချက်မှတ် တစ်ချက်မှတ်မှာ တစ်ခါတစ်ခါလည်း ပျောက်ပျောက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒါလည်း အစက မရှိသေးဘဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် “ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရတာတဲ့။ ဒီတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာဟာ “မမြဲဘူး”လို့ ဆိုရခြင်းရဲ့ အထိမ်းအမှတ် အနိစ္စလက္ခဏာပေါ့။ အဲဒီအထိမ်းအမှတ် အနိစ္စလက္ခဏာကို ယောဂီက ရှုရင်း ရှုရင်း ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတယ် ဆိုတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာကို တွေ့ရင် အဲဒီပျောက်သွားတဲ့သဘောကို “မမြဲဘူး”လို့ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒီလို သဘောကျ သိမြင်သွားတာကို “အနိစ္စာနုပဿနာ”ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်က “ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာ ကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်”လို့ ဆိုထားတယ်။

“ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ကြည့်ချင်တယ်၊ ကြည့်တယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေဆဲမှာ အဲဒီ မှတ် သိရတဲ့ “ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု၊ ကြည့်ချင်မှု၊ ကြည့်မှု၊ မြင်မှု၊ ကြား မှု” အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွား တာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ယောဂီက “မမြဲတဲ့ တရားတွေပဲလို့ သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိသွားမှ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ် ဖြစ်တာ။ ဒီလို ရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်ခြင်း မရှိ ပါဘဲနဲ့ “ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး”လို့ အလွတ်သက် သက် ဆင်ခြင်နေရုံမျှနဲ့တော့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ် နိုင်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေခိုက်မှာ ဘယ်ကဟာတွေ ဖြစ်တာမှန်းလည်း သူမသိဘူး။ ဘယ်ကဟာ တွေ ပျက်တာမှန်းလည်း သူမသိဘူး။ ကျမ်းဂန်ထဲက “ဖြစ်ပြီး

ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး”ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း ကျက်မှတ်ပြီး အလွတ် ဆင်ခြင်နေရုံမျှပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါမျိုးကတော့ ကုသိုလ်ဖြစ် ပါရမီဖြစ်လောက်ပါပဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် လို့တော့ မဆိုနိုင်ဘူး။

“ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်” ဆိုတာကတော့ တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တရားကလေးတွေကို ရှုရင်း၊ မှတ်ရင်းနဲ့ အဲဒါကလေးတွေ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို “မမြဲဘူး”ဆိုတာကို ကိုယ့်ဟာကို အလိုလို သဘောပေါက်ပြီး သိသိသွားတာပဲ။ “ဖောင်းတယ်” မှတ်ရင်း ဖောင်းတာကလေး ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ “မမြဲဘူး”လို့ သိသွားတယ်။ “ပိန်တယ်” မှတ်ရင်း ပိန်တာကလေး ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူးလို့ သိသွားတယ်။ ကွေးချင်တယ်၊ ကွေးတယ်လို့ မှတ်ရင်း ကွေးချင်တာနဲ့ ကွေးတာ အဆင့်ဆင့် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ “မမြဲဘူး”လို့ သိသိသွားတယ်။ “ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်”လို့ မှတ်ရင်း တစ်နေရာက တစ်နေရာကို မရောက်ဘဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ “မမြဲဘူး”လို့ သိသိသွားတယ်။ ညောင်းတာ၊ ပူတာကလေးတွေကို မှတ်နေရင်း ညောင်းလိုက်၊ ပျောက်လိုက်၊ ပူလိုက်၊ ပျောက်လိုက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ “မမြဲဘူး” လို့ သိသိသွားတယ်။ ဒီလိုမှတ်ရင်း၊ ပျောက်ရင်း၊ မှတ်ရင်း၊ ပျောက်ရင်းနဲ့ ပျောက်

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

၁၃၅

ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးတော့ “မမြဲတဲ့တရားပဲ” လို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတာကိုမှ “အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်” ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်က-

“ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်” တဲ့။ ကဲ .. ဒါကို ဆိုကြ ရမယ်။

□ ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်။ (ဆို)

ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မပြတ်လိုက်ရှု နေတဲ့ ယောဂီက ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ရှုမှတ်နေရင်းပဲ ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။ ယခု တရားနာပရိသတ်ထဲမှာ ဒီလို တွေ့နေတဲ့ ယောဂီ တွေလည်း အများကြီး ရှိနေပါတယ်။ ဘုန်းကြီးက မိမိတစ်ဦး တည်း ထင်မြင်သဘောကျတာတွေကို လျှောက်ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တပည့်ယောဂီ လေး ငါး ဆယ်ယောက်လောက် တွေ့မြင်ရုံနဲ့လည်း ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ယောဂီတွေ ရာပေါင်းများစွာ ဒီအတိုင်း တွေ့မြင်နေပြီ။ ယခုလည်း တချို့က တွေ့မြင်ဆဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဟောနေတာပါ။ ဒါပေမယ့် ယခုမှ အားထုတ်ခါစ တချို့ယောဂီတွေကတော့ ယခု ဘုန်းကြီးပြောတာလို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မတွေ့ကြသေးပေဘူး။

၁၃၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ယခု ပြောနေတဲ့ တွေ့ပုံ သိပုံတွေက အားထုတ်ခါစမှာ လွယ်လွယ်ကလေးနဲ့ တွေ့နိုင် သိနိုင်တာတွေမဟုတ်ဘူး။ ဒီလို သိဖို့ရာက သိပ်တော့လည်း မလွယ်လှဘူး။ ဒါပေမယ့် မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် သိပ်ခက်တာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ရင် ဖြစ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အားမထုတ်ရင်တော့ မဖြစ်ဘူးပေါ့။ အားထုတ်မှ ဖြစ်မှာ။ အားမထုတ်ရင် ဘယ်ဟာမှ မဖြစ်ဘူး။

ယခု လောကမှာ ပညာသင်ကြားနေတဲ့ သူတွေထဲက ထူးထူးချွန်ချွန် ပညာတွေ တတ်မြောက်ကြတယ်။ ဘွဲ့တံဆိပ်တွေ၊ ဂုဏ်ထူးတွေ ရနေကြတယ် ဆိုတာဟာ သူတို့ဟာ သူတို့ ကြိုးစားအားထုတ်လို့ တတ်မြောက်ကြ၊ ရကြတာပဲ။ မကြိုးစားဘဲနဲ့ အလကားနေတဲ့သူတွေမှာ အဲဒီဂုဏ်ထူးတွေ၊ ဘွဲ့တံဆိပ်တွေ ရပါ့မလား။ မရနိုင်ပါဘူး။ ဘာပညာမှ မတတ်မြောက်နိုင်ဘူး။ တကယ်သင်ကြားလေ့လာမှပဲ တတ်မြောက်ပြီး အဲဒီဘွဲ့ထူး ဂုဏ်ထူးတွေကို ရနိုင်တယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိပဿနာပညာကလည်း ဒီလိုပါပဲ။ တကယ်တမ်း အားထုတ်မှ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်သွားရင် သမာဓိဉာဏ် အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ လက်၊ ခြေ တစ်ကွေး တစ်ဆန့် အတွင်းမှာပင် စိတ်ကလေးတွေ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ပျက်

သတ္တမအကြိမ်

သွားတာကို သိနိုင်ပါတယ်။ ကွေးခါနီး၊ ဆန့်ခါနီးမှာ “ကွေးမယ်၊ ကွေးမယ်၊ ဆန့်မယ်၊ ဆန့်မယ်” လို့ ကြံတဲ့ စိတ်ကလေးတွေ ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ တော်တော်များများ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို တွေ့ရတယ်။ ခြေတစ်လှမ်း တစ်လှမ်းအတွင်းမှာလည်း ဒီလိုပဲ တော်တော်များများ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို တွေ့ရတယ်။ မျက်စိတစ်မှိတ်အတွင်းမှာလည်း စိတ်တွေ များစွာဖြစ်လာတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို လျင်လျင်မြန်မြန်ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်ကလေးတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အစဉ်မပြတ် လိုက်ပြီးတော့ ရှုနေတယ်။ အမည်အထူး မတတ်နိုင်ယင် သိတယ်၊ သိတယ်လို့ပဲ မှတ်ရတယ်။ သိတယ်လို့ တစ်ကြိမ် မှတ်ခိုက်မှာ စိတ် လေးငါးဆယ်ကြိမ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပျက်သွားတာကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ အလွန်လျင်မြန်စွာ သိနေတဲ့အခါကျတော့ သိတယ်ဆိုတဲ့ အမည်တောင် မလိုပါဘူး။ ဉာဏ်နဲ့ သိရုံ သိရုံကလေးသာ အစဉ်လိုက်နေဖို့ လိုပါတယ်။

အဲဒီလိုအခါမှာ ဟိုက အလိုအလျောက် စိတ်တစ်ခုက ဖြစ်လိုက်၊ ဒီက ရှုမှတ်တဲ့စိတ်က သိလိုက်၊ ဟိုက စိတ်တစ်ခုက ဖြစ်လိုက်၊ ဒီက ရှုလိုက်နဲ့ “ထမင်းတစ်လုတ် တုတ်တစ်ချက်” ဆိုတာလိုပဲ အလိုအလျောက် စိတ်တစ်ခုတစ်ခုဖြစ်တိုင်း ရှုတဲ့ စိတ်တစ်ခု တစ်ခုကလည်း လိုက်ပြီး သိသိနေတယ်။ ဒီလို အစဉ်မပြတ် လိုက်ပြီး သိနေတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာ

၁၃၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ဟာ ထင်ရှားရောပေါ့။ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” လို့ မှတ်နေရင်း အလွတ် စိတ်ကလေးတစ်ခု ဖြစ်လိုက်ရင် ဒီက ရှုမှတ်လိုက်တဲ့စိတ်နဲ့ မိနေတာပဲ။ ထောင်ထားတဲ့ ကျော့ကွင်းထဲ ဝင်တိုးမိသလိုပါပဲ။ ခဲနဲ့ ပစ်လိုက်တော့ ရည်ရွယ်တဲ့ဝတ္ထုကို ဖတ်ခနဲ့ ထိမှန်သွားတာလို အဲဒီစိတ်ကို သိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိလိုက်တာနဲ့ ဟိုစိတ်ကလေးဟာ မရှိတော့ဘူး။ ပျောက်သွားပြီ။ အဲဒါကို လက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်ရသလိုပဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဒီလိုချည်းပဲ တွေ့သွားတယ်။

ညောင်းတာကလေး ပေါ်လာရင် “ညောင်းတယ်” လို့ မှတ်လိုက်တာနဲ့ ပျောက်သွားတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ခါ ညောင်းပြန်ရင်လည်း “ညောင်းတယ်” လို့ မှတ်လိုက်ပြန်ရင် ပျောက်သွားပြန်တာပဲ။ ဒီလို ပျောက်ပျောက်သွားပုံကတော့ အထက်ပိုင်း ဝိပဿနာကျမှ ပိုပြီးရှင်းတယ်။ ညောင်းလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ ညောင်းလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်ညောင်းချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ တစ်ညောင်းနဲ့တစ်ညောင်း ဘာမျှ မစပ်ဘူး။ နာတာကလေးတွေက အတူတူပဲ။ နာလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ နာလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်မှတ်တစ်မှတ်မှာ တစ်နာတစ်နာ ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ တစ်နာနဲ့တစ်နာ ဘာမှ မရောဘူး။ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပြတ် ပြီးထင်တယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ညောင်းတာ၊ နာတာတွေဟာ အပြတ်အခြား မရှိဘူး။ “တစ်ဆက်တည်း အကြာကြီး ညောင်း နေရတယ်၊ အကြာကြီး နာနေတယ်”လို့ပဲ ထင်ရတယ်။ အကြာကြီး ညောင်း၊ အကြာကြီး နာနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ညောင်းချင်း တစ်ညောင်းချင်း၊ တစ်နာချင်း တစ်နာချင်း အပြတ်အပြတ်ကလေးတွေ၊ အတိုအတိုကလေးတွေပါပဲ။ အဲဒါ ကလေးတွေကို ယောဂီက မှတ်ရင်း မှတ်ရင်း ကိုယ်တိုင် တွေ့ ရပါတယ်။

“ဖောင်းတယ်”လို့ မှတ်ခိုက်မှာလည်း ဖောင်းဝဲက်လာတာ ကလေးဟာ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နဲ့ ဖောင်းလိုက် ပျောက်လိုက်၊ ဖောင်းလိုက် ပျောက်လိုက် အဆင့်ဆင့် ပျောက်ပျောက်သွား တာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ “ပိန်တယ်”လို့ မှတ်ခိုက်မှာလည်း ပိန်လိုက် ပျောက်လိုက် ပိန်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ အဆင့်ဆင့် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ဒီလို မသိ နိုင်သေးတဲ့ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ ကို ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးအလိုက်ပဲ တွေ့နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိတို့ အတွေ့နဲ့ နှိုင်းပြီးတော့ “ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေလည်း ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးကိုသာ တွေ့နေလိမ့်မယ်”လို့ထင်နေကြတယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်းလည်း တချို့က စွပ်စွဲ ပြောဆိုနေကြတယ်။

အဲဒီလို ကိုယ့်အထင်နဲ့တော့ ပြောမနေကြပါနဲ့၊ ထိထိရောက်ရောက် တကယ်အားထုတ်ကြည့်ပါလို့သာ သတိပေးပါတယ်၊ တကယ်အားထုတ်ရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့မယ် ဆိုတာ ရဲရဲကြီး တာဝန်ခံပါတယ်။

“ကွေးတယ်၊ ကွေးတယ်” လို့ မှတ်ခိုက်မှာလည်း တစ်ရွေ့ချင်း တစ်ရွေ့ချင်း ရွေ့လိုက်ပျောက်လိုက်၊ ရွေ့လိုက်ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ “ပရမတ် ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို ရွေ့ခြင်းမရှိဘူး” ဆိုတဲ့ ကျမ်းဂန်အဆိုကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ တွေ့ရပါတယ်။ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ “မကွေး ခင်ကလည်း ဒီလက်ပဲ၊ ကွေးနေတာလည်း ဒီလက်ပဲ၊ ကွေးပြီးတော့လည်း ဒီလက်ပဲ၊ ဟိုအပြင်ဘက်က ဒီအတွင်းဘက်ရောက်လာတယ်၊ ဒီလက်ပဲ” လို့ အမြဲတည်နေတဲ့ လက်ပုံ သဏ္ဌာန်ကြီးအနေနဲ့ပဲ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ရှေးနောက်ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်အစဉ် သန္တတိကို မပိုင်းခြားနိုင်လို့ ပိုင်းခြားနိုင်အောင် လျင်လျင်မြန်မြန် သိနိုင်တဲ့ဉာဏ် မရှိသေးလို့ပါပဲ။ အနိစ္စကို သန္တတိ၊ ကဖုံးကွယ်ထားတယ်တဲ့။ ဒီလို ဖုံးကွယ်နိုင်တာကလည်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို မရှုလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ -

သတ္တမအကြိမ်

ဥဒယဗ္ဗယာနံ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့ကို၊ အမနသိ
ကာရော-နုလုံးမသွင်းခြင်း၊ မရှုခြင်းကြောင့်၊ သန္တတိယာ-
ပဋိစ္စန္တတ္တာ-ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တတိက ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိစ္စလက္ခဏံ-ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်
ခြင်း အနိစ္စလက္ခဏာသည်၊ န ဥပဋ္ဌာတိ-မထင်ပေါ်ဘဲ
ရှိနေတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၇၆)

ယောဂီမှာတော့ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မပြတ်စောင့်ပြီး ရှု
နေတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်ကလေးတွေဟာ တစ်ခုချင်း တစ်ခုချင်း
တစ်ပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်တယ်၊ တစ်ဆက်တည်း တစ်ခု
တည်းအနေနဲ့ မထင်တော့ဘူး၊ ဥပမာအားဖြင့် ခြံတန်းများဟာ
အဝေးက ကြည့်ရင် တစ်ဆက်တည်း ထင်ရသော်လည်း အနီး
မှာ ကပ်ပြီး ကြည့်တော့ တစ်ကောင်စီ တစ်ကောင်စီ ပြတ်ပြီး
ထင်သလိုပါပဲ၊ အဲဒီလို အပြတ်အပြတ် တစ်ပိုင်းစီ ထင်နေတော့
သန္တတိက မဖုံးကွယ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ယောဂီမှာ ဖြစ်
ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာဟာ သူ့အလိုလိုပဲ
ထင်ပေါ်နေပါတယ်၊ ခက်ခက်ခဲခဲ ကြံဆပြီး ရှုနေဖို့ မလိုတော့
ဘူး၊ ဒီလို အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်နေတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်
သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာ ရှင်းပြီးတော့ သိလာပါတယ်၊ အဲဒါဟာ
မျက်စိလည် ပြောသွားသလိုပဲ၊ “တို့ထင်နေတဲ့အတိုင်း မြဲနေတာ

မဟုတ်ဘူး၊ မမြဲတာတွေချည်းပဲ” လို့ ရှင်းရှင်းကြီး သဘောကျ သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ -

ဥဒယဗ္ဗယ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-သိမ်း ဆည်း ရှုမှတ်၍၊ သန္တတိယာ-ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တတိကို၊ ဝိကောပိတာယ-ဖျက်အပ်ပြီးသည်ရှိသော်၊ (ဝါ) ဖျက်လိုက် လျှင်၊ အနိစ္စလက္ခဏာ-ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်ခြင်း ဟူ သော အနိစ္စလက္ခဏာသည်၊ ယာထာဝသရသတော- ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ (ဝါ) သဘောမှန်အတိုင်း၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၇၆)

“ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်း ရှုပြီး သိရင် သန္တတိပျက်တယ်၊ သန္တတိ ပျက်ရင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားခြင်း ဆိုတဲ့ အနိစ္စ လက္ခဏာ ထင်တယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်က “ရှုမှတ်ဆဲမှာ” လို့ ဆိုထားတာ၊ ရှုမှတ်ဆဲမှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက် သွားတာကို တွေ့ပြီးတော့ မမြဲဘူးလို့ သိမှ အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ် ဖြစ်တယ်၊ ရှုမှတ်ခြင်း မရှိပါပဲ သက်သက် ဆင်ခြင်နေ ရုံနဲ့တော့ ဒီဉာဏ်က မဖြစ်ဘူး၊ ရှုမှတ်နေရင်း အဲဒီ ရှုမှတ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားကလေးတွေ တိခန့် ပြတ်ပြတ်သွားတာကို တွေ့ မြင်ရမှ မမြဲဘူးလို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတာ၊ ဒါကြောင့်

“ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထား

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

၁၄၃

တယ်၊ ယခု ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ် ရှုနေရတာဟာ ဒီအနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင်လို့ ရှုနေရတာပဲ၊ ဒီအနိစ္စဉာဏ်ဖြစ်ရင် ဒုက္ခဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်တွေလည်း ဖြစ်နိုင်တော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် -

“အနိစ္စသညှီနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ”
လို့ ဟောထားပါတယ်။ (အံ၊ ၃၊ ၁၆၉)

မေဃိယ-မေဃိယရဟန်း၊ အနိစ္စသညှီနော-မမြဲဟု အမှတ်ရှိသောသူအား၊ အနတ္တသညာ-အနတ္တဟူသော အမှတ်၊ အတ္တမဟုတ်သော အသိဉာဏ်သည်၊ သဏ္ဌာတိ-သူ့အလိုလိုပင် တည်လေတော့၊ ထင်လေတော့၏-တဲ့။

“ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့တရားပဲ” လို့ သိရတဲ့တရားကို အတ္တကောင် ငါကောင်ပဲ၊ သတ္တဝါကောင်ပဲလို့ ဘယ်မှာ ထင်တော့မှာလဲ၊ ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့သာ အသိဉာဏ်ထဲ ရှင်းပြီး ထင်နေပါတယ်၊ ယခု လူတွေက အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတာဟာ “တစ်သက်လုံး၊ တစ်ဘဝလုံး တစ်ယောက်တည်း တစ်ကျုံတည်း တည်နေတယ်” ထင်လို့ စွဲလမ်းနေကြတာပဲ၊ ခဏမစဲ ပျက်နေတဲ့ တရားချည်းပဲလို့ ကိုယ်တွေ့နဲ့ ရှင်းပြီး သိနေရင် အဲဒီ ခဏမစဲ ပျက်နေတာတွေကို အတ္တကောင်လို့ မစွဲလမ်းနိုင်တော့ပါဘူး၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားပဲလို့ ပိုင်ပိုင်

သတ္တမအကြိမ်

နိုင်နိုင်ကြီး သိသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ”လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

တချို့က “ဒီသုတ်ဟာ မေဃိယတစ်ဦးတည်းအတွက် ဟောထားတဲ့သုတ်ပဲ”လို့ ကတ်သီးကတ်သတ် ပြောကြသေးတယ်။ အဲဒါတော့ မပြောကောင်းတဲ့ စကားပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် “မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားတွေဟာ ဘုရားမျက်မှောက်မှာ နာယူတဲ့ သူတွေနဲ့သာ ဆိုင်တယ်။ ယခု လူတွေနဲ့ မဆိုင်ဘူး”လို့ ပြောမယ့် နောက်ပညာရှိတစ်ဦး ပေါ်လာမှာ စိုးရိမ်ရလို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ ဒီလို ဟောတာက ဒီသုတ်မှာသာ မဟုတ်ပါဘူး။ သမ္မောဓိသုတ်မှာလည်း “အနိစ္စသညီနော ဘိက္ခဝေ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ”လို့ (အံ၊ ၃၊ ၁၆၅) ရဟန်း အများအား “ဘိက္ခဝေ”နဲ့ ဟောထားတာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ပြီးတော့ အနိစ္စလက္ခဏာဟာ ထင်ရင် ဒုက္ခလက္ခဏာလည်း ထင်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့တဲ့ ယောဂီဟာ “ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ်က မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ်” ဆိုတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာကို သိမြင်နိုင်လို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီသမ္မောဓိသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ

“အနိစ္စလက္ခဏေ-အနိစ္စလက္ခဏာကို၊ ဒိဋ္ဌေ-မြင်အပ်ပြီးသော်၊ အနတ္တလက္ခဏံ-အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝဟောတိ-မြင်အပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်လေတော့၏၊ ဟိ-မှန်ပေ၏။

တေသု တီသု လက္ခဏေသု-ဤအနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခ-
 လက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ဟူသော လက္ခဏာ ၃-ပါး
 တို့တွင်၊ ကေသို့ ဒိဋ္ဌေ-တစ်ပါးကို မြင်အပ်သော်၊ ဣတရ-
 ဒ္ဒယံ-ဤမှတစ်ပါးသော လက္ခဏာ ၂-ခုသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ
 ဟောတိ-မြင်အပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်လေတော့၏”လို့ ဖွင့်ဆိုထား
 ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အနိစ္စလက္ခဏာ တစ်ခုခုကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိ
 ဖို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒါကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရအောင်
 လို့ ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း ရုပ်နာမ်တရားတွေ
 လိုက်ပြီး ရှုနေရတာပဲ။ ဒီလိုရှုလို့ အနိစ္စလက္ခဏာကို ပိုင်ပိုင်
 နိုင်နိုင် သိသွားရင်တော့ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတွေကိုလည်း
 သိသွားမယ်။ အဲဒီတော့ မမြဲတာတွေချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲတွေ
 ချည်းပဲ၊ အနတ္တသဘောတရားတွေချည်းပဲ”လို့ ဉာဏ်ထဲမှာ
 ရှင်းပြီး သိသွားမယ်။ ဒီလိုသိတော့ အစွဲအလမ်းတွေ ကင်း
 သွားမယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်တွေက -

□ “ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်၊
 မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်”လို့
 ဆိုထားတာ။

အဲဒီလိုအခါကျတော့ ယောဂီမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဖြစ်
 ပြီးပျောက် ဖြစ်ပြီးပျောက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း

မပြတ် တွေ့နေရတယ်၊ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ တရားချည်းပဲလို့ သိတဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ဟာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်းကြီး ဖြစ်လာတယ်၊ ဘာမှ အကြောင်းယုတ္တိတွေ ရှာကြံနေစရာလည်း မလိုဘူး၊ ဘာမှ ယုံမှား တွေးတောနေစရာလည်း မရှိဘူး၊ အသစ်အသစ် ပေါ်ပေါ်ပြီး တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကလေးတွေဟာ မမြဲတာတွေချည်းပဲလို့ ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ထဲမှာ သူ့အလိုလိုပဲ ရှင်းနေပါတယ်။

ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုအကျဉ်းချုပ်

ဒီလို အသိရှင်းပုံနှင့်စပ်ပြီး ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုတစ်ခုကို တစ်နေ့က သီတင်းပတ်ကပဲ ပြောခဲ့သေးတယ်၊ ဘုန်းကြီးရဲ့ ဇာတိအရပ် ရွှေဘိုမြို့ ဆိပ်ခွန်ရွာက ယောဂီတစ်ယောက်အကြောင်းပါပဲ၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တခြားလူ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘုန်းကြီးရဲ့ဝမ်းကွဲအစ်ကိုလည်း တော်ပါတယ်၊ ဆိပ်ခွန်ရွာမှာ ပထမဆုံး စပြီး တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ထဲက တစ်ယောက်အပါအဝင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်၊ သူတို့ ၃-ယောက်က တိုင်ပင်ပြီး ပထမတစ်ပတ်မှာ ၇-ရက် အားထုတ်ကြပါတယ်၊ တော်တော်လည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ကြပါတယ်။ တစ်နေ့ကို ကွမ်းတစ်ယာနှင့် ဆေးတစ်လိပ်သောက်ဖို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကို ယူလာခဲ့တယ်၊ မစားဖြစ် မသောက်ဖြစ်တာနဲ့ အဲဒီကွမ်းယာ ၇-ခုနှင့် ဆေးလိပ် ၇-လိပ်ဟာ ၇-ရက်စေ့လို့

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းက ပြန်လာတဲ့အခါမှာ အထုပ်အတိုင်းပဲ ပြန် ပါလာကြတယ်။ ဘယ်လောက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ် တယ်ဆိုတာ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် သိနိုင်လောက် ပါတယ်။

အဲဒီလို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ကြတဲ့အတွက် သူ တို့ဟာ ၃-ရက်ကြာတဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်ကို မြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရောက်ပြီးတော့ အရောင်အလင်းတွေ ပီတိ ပဿဒ္ဓိတွေကို တွေ့ရလို့ အလွန်အမင်း ဝမ်းသာနေကြတယ်။ “ဒီအသက်၊ ဒီအရွယ်ရောက်မှ ဒီတရားကို တွေ့ရတယ်” ဆိုပြီး ဝမ်းသာအားရနဲ့ သူတို့ တွေ့ပုံတွေကို ပြောပြကြတယ်။ သူ တို့ကို ပထမဆုံး အားထုတ်တဲ့လူတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဝမ်းသာ နေချင်လည်း နေကြပေစေလို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ မှတ်မြဲပဲ မှတ်နေကြဖို့ ဘုန်းကြီးက ညွှန်ကြားထားခဲ့တယ်။ ဝမ်းသာ တာတွေ မှတ်ဖို့တော့ မပြောခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့လည်း နောက် ၄-ရက် ဆက်ပြီး အားထုတ်ပေမယ့် ဝမ်းသာတဲ့စခန်းက မတက်ကြပါဘူး။

ရက်အနည်းငယ် နားပြီးတော့ နောက်တစ်ပတ် ဝင်ပြီး အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ခုတင်က ပြောတဲ့ ဝမ်းကွဲအစ်ကိုဖြစ်တဲ့ လူဟာ ဘာဉာဏ်အဆင့်ကို ရောက်လာတယ်။ အဲဒီတော့ သူ့မှာ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်” လို့သာ မှတ်နေရတယ်။

ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ ကိုယ်ကြီးလည်း ပျောက်
 နေလို့ ရှိမှ ရှိသေးရဲ့လားလို့ လက်နဲ့တောင် စမ်းကြည့်မိသေး
 သတဲ့၊ ပြီးတော့ မြင်တိုင်း တွေ့တိုင်းလည်း တရွရွနဲ့ ပျက်နေ
 တာကိုချည်း တွေ့ရတယ်၊ မြေကြီးကို ကြည့်လိုက်ရင်လည်း
 တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ သစ်ပင်တွေ ကြည့်
 လိုက်ရင်လည်း တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို
 အကုန်လုံး တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာချည်း တွေ့နေရတော့ သူ
 မူလက ထင်မှတ်ထားတာနဲ့ မကိုက်ဘဲ ဖြစ်နေလို့ သူက စဉ်း
 စားလာတယ်။

ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ သူက မြေကြီး၊ သစ်ပင်၊ တုံး၊ တိုင်
 အစရှိတဲ့ ဗဟိဒ္ဓ ဥတုဇရပ်ကြမ်းတွေကို ဒီလို ခဏမစဲ ပျက်နေ
 တယ်လို့ မထင်ခဲ့ဘူး၊ အင်မတန်ကြာမှသာ ပျက်တယ်၊ တော်
 တော်ကြာအောင် တည်တံ့နေတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေပဲလို့ သူက
 ဒီလို ယူဆထားသတဲ့၊ ဒီလို အယူအဆ ရှိနေရာထဲက ဝိပဿနာ
 ရှုလို့ ဉာဏ်က လျင်မြန်ပြီး မီလာတဲ့အခါကျတော့ ဖြစ်ပြီးပျက်
 ဖြစ်ပြီးပျက်နဲ့ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတာကလေးတွေက သူ့မှာ
 အထူးမရှုရ၊ မဆင်ခြင်ရဘဲနဲ့ အလိုလိုထင်ရှားနေတယ်၊ တရိပ်
 ရိပ်နဲ့ ပျက်နေတာကလေးတွေကို သူ့အလိုလို လိုက်ပြီး သိနေ
 တယ်၊ ဒီလို အလျင်အမြန် ပျက်ပြီး မမြဲတဲ့သဘောတွေ ထင်
 လာတော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ မူလက ယူဆထားတာနဲ့ ပြောင်းပြန်

ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒါနဲ့ သူ့စိတ်ထဲမှာ “လောလောဆယ်
ဝိပဿနာ ရှုနေရင်း ထင်တာတွေက မှားနေလေသလား၊
သို့မဟုတ် မျက်စိကပဲ ဝိုးတိုးဝါးတား ဖြစ်နေလေသလား”လို့
သံသယ ဖြစ်လာတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီယောဂီက ဘုန်းကြီးကို မေးမြန်း လျှောက်
ထားတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက ဖြေရှင်းပြီး ပြောပြရတယ်။
အဲဒီလို တွေ့တိုင်း မြင်တိုင်း တရွရွ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ထင်နေတာ
ဟာ အမှန်တွေချည်းပါပဲ။ အသိဉာဏ်တွေက မြန်လာတဲ့အခါ
ကျတော့ အထူးမရှုရဘဲနဲ့ တွေ့တိုင်း မြင်တိုင်းကို ဖြစ်လိုက်
ပျောက်လိုက် ဖြစ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဒီလိုပဲ ပိုင်းခြားပြီး သိ
လာတာပါပဲ။ ဒီလို ထင်တာ သိတာတွေဟာ အကုန်လုံး အမှန်
တွေချည်းပါပဲလို့ ပြောရတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နောက်မကြာ
ခင်ပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ပြည့်စုံတဲ့ အခြေအနေကို သူတွေ့
ပုံအတိုင်း ပြောပြပါတယ်။ ယခုတော့ သူမရှိရှာပါဘူး။ ကွယ်
လွန်သွားပါပြီ။ “တကယ် အသိမြန်ပြီး ဉာဏ်မီလာတဲ့အခါမှာ
ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို မတွေးမဆာဘဲနဲ့ ရှုမှတ်နေရုံ
မျှနဲ့ အလိုလိုသိလာနိုင်တယ်”ဆိုတာ ဒီပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုဖြင့် ထင်
ရှားပါတယ်။ ဉာဏ်တကယ် ထက်သန်လာပြီ ဆိုတော့ မူလက
ယူဆထားတဲ့ အထင်မှား အသိမှားတွေကို လွှမ်းမိုးပြီး အမှန်
အတိုင်း သိသွားတာပဲ။

ဉာဏ်က ဒီလိုသာ သိနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိ မရှိဘူးဆိုရင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အမှန်တွေကို သိဖို့ရာ ယခု လူတွေမှာ အင်မတန်ပဲ ခက်နေမှာပေါ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပကတိလူတွေက မြင်တာကိုလည်း “တစ်ဆက်တည်း အမြဲမြင်နေတယ်” လို့ ထင်နေကြတယ်။ ကြားတာကိုလည်း “တစ်ဆက်တည်း အမြဲကြားနေတယ်” လို့ ထင်နေကြတယ်။ သိတာကိုလည်း “အစဉ်ထာဝရ သိနေတယ်” လို့ ထင်နေကြတယ်။ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ သိရတာတွေကိုလည်း “အစဉ်ထာဝရ တစ်ကျုံတည်း တည်နေတယ်” လို့ ထင်နေကြတယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း အသစ်ချည်း

အမှန်ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ မြင်တာတွေက မြင်ပြီးရင် ပျောက်သွားတာချည်းပဲ။ နောက်ထပ် မြင်ရင်လည်း အသစ်ပဲ။ နောက်ထပ် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း အသစ်ချည်းပဲ။ တစ်စက္ကန့် လောက်တောင် တည်တံ့နေတာ မရှိဘူး။ ချက်ချင်း ပျောက်သွားတာချည်းပဲ။ ကြားတာ၊ သိတာတွေလည်း ကြားတိုင်း၊ သိ တိုင်း အသစ်အသစ်ချည်းပဲ။ အဲဒါတွေကို ပကတိစိတ် ပကတိဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်လို့တော့ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် သဘောကျဖို့ ခက်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကို ရှုမှတ်ပြီးသိတဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကတော့ သတ္တိကောင်းပါတယ်။ မူလက ရှိနေတဲ့ အထင်

မှား၊ အသိမှားတွေကို သူ့အလိုလို ချေဖျက်ပြီးတော့ အမှန်အတိုင်း သိလာပါတယ်။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်တာတွေကို မရှုမှတ်ရဘဲနဲ့ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျက်နေတာကို သူ့အလိုလို သိလာတတ်တယ်။ စိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင်လည်း တစ်မြင်ချင်း ပျက်ပျက်သွားတာကို သိနိုင်တယ်။ မြင်တာထက် ကြားတာက ပိုပြီး သိလွယ်တတ်တယ်။ ကျိုးတွေ၊ ခွေးတွေ မြည်နေရင် ပကတိ လူတွေမှာတော့ အသံရှည်ကြီးလို့ ထင်ရတယ်။ အမှတ်အသိ ဉာဏ် ရှင်းနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပြတ်ပြီးတော့ ထင်တယ်။ တစ်သံနဲ့တစ်သံ၊ တစ်ကြားနဲ့တစ်ကြား မရောဘူး။ အပြတ်အပြတ် အတိုအတိုကလေးတွေ ဖြစ်ပြီး ထင်တယ်။ သူတစ်ပါး စကားပြောတာတွေ သိချင်းသံတွေကို စူးစိုက်ပြီး မှတ်နေရင် အဲဒီအသံတွေဟာ အပြတ်အပြတ်တွေ ဖြစ်ပြီးတော့ ထင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘာမှ အနက်အဓိပ္ပာယ် မရဘူး။ သာယာစရာလည်း မထင်ဘူး။ မုန်းစရာလည်း မထင်ဘူး။ ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်၊ ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့သဘောချည်း ထင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ သဘောပဲလို့ သူ့ဟာသူ ရှင်းပြီး သိသိသွားပါတယ်။

ဒုက္ခထင်ပုံ

“မမြဲတာတွေချည်းပဲ”လို့ ရှင်းပြီး သိမှတော့ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ်။ နှစ်သက် သာယာဖွယ်

မရှိဘူး၊ အားကိုးစရာ မရှိဘူး၊ ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင် ပျက်
နိုင်လို့ ကြောက်စရာပဲ၊ ဆင်းရဲတွေပဲလို့ ဒီလိုလည်း သိမြင်
သဘောကျသွားပါတယ်။

“ဘယဌေန ဒုက္ခံ”၊ ဘယဌေန-ကြောက်စရာကောင်း
သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲပဲ-တဲ့၊ ခဏမစဲ
ဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်-တဲ့။

“ဒီကိုယ်ကြီးဟာ တော်တော်နဲ့ မသေနိုင်၊ မပျက်နိုင်ဘူး၊
အကြာကြီး အသက်ရှင်ပြီး တည်နေတဲ့ အိုင်အမာကြီးပဲ”လို့
အလျင်က ထင်ခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီကိုယ်ကြီးကို အားကိုး
စရာကြီးအနေနဲ့ ထင်ခဲ့တယ်၊ ယခု ဝိပဿနာ ရှုရင်း ရှုရင်း
တွေ့ရတာကတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေချည်း ဖြစ်
နေတယ်၊ ဒီတော့ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေအတွက်
အသစ်အသစ် ထပ်ပြီးမဖြစ်လာရင် ဘယ်အချိန်မဆို သေ
နိုင်တယ် ဆိုတာကို တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘယ်အချိန်မဆို
သေနိုင်တဲ့ ဒီရုပ်နာမ်တွေကို ငရဲကောင်ကြီး အထည်ကိုယ်ကြီး
လုပ်ပြီး အားကိုးနေရတာဟာ ဆွေးမြည့်နေတဲ့ တိုက်အိုကြီးထဲ
ဝင်နေရတာလိုပင် သိပ်ကြောက်စရာ ကောင်းတာပေါ့။

ဒါကြောင့် “ဘယဌေန-ကြောက်စရာကောင်းသော အနက်
သဘောကြောင့်၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲဒုက္ခပဲ”လို့ ဒီလိုအသိဉာဏ်တွေ
လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်တဲ့၊ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တရား

အနတ္တထင်ပုံ

၁၅၃

တွေဟာ ဘာမှ နှစ်သက်စရာ သာယာစရာ အားကိုးစရာ မရှိဘူး၊ မကောင်းတဲ့ တရားတွေ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ'' လို့ ဒီလို ထင်မြင် သဘောပေါက်လာတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အနတ္တထင်ပုံ

ပြီးတော့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်နေတာတွေကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အလျင်တုန်းကတော့ ကိုယ်သွားချင်ရင် သွား၊ ကိုယ်ထိုင်ချင်ရင် ထိုင်၊ ကိုယ်ထချင်ရင် ထ၊ ကိုယ်မြင်ချင်ရင် မြင်၊ ကိုယ်ကြားချင်ရင် ကြား၊ ကိုယ် လုပ်ချင်ရာ လုပ်လို့ ကိုယ့်သဘောအတိုင်း ဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ယခု ရှုနေရင်း တွေ့ရတာကတော့ ဒီလို မဟုတ် ဘူး၊ ရုပ်နှင့်နာမ် သူတို့နှစ်ခုဟာ အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် သူ ဟာသူ ဖြစ်နေတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်၊ ပြီးတော့ ကွေးချင် တဲ့စိတ်ရှိမှ ကွေးရုပ်ဖြစ်လာတယ်၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ရှိမှ ဆန့်ရုပ် ဖြစ်လာတယ်၊ ဒီလို သူ့အကြောင်းရှိမှ သူဖြစ်လာတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။

ပြီးတော့ မြင်စရာရှိမှ မြင်တယ်၊ မြင်စရာ ရှိရင်တော့ မမြင် ချင်လို့ကို မရဘူး၊ မြင်သွားတော့တာပဲ၊ ကြားစရာရှိမှ ကြားတယ်၊ ဝမ်းသာစရာရှိရင် ဝမ်းသာတယ်၊ စိတ်ပူစရာရှိရင် စိတ်ပူတယ်၊ အဲဒါတွေလည်း သူတို့ဆိုင်ရာအကြောင်းက ရှိနေရင် ဖြစ်သွား

သတ္တမအကြိမ်

ကြံတော့တာပါပဲ။ မဖြစ်အောင် ဘာမှ မတတ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါတွေ ကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် “သူ့အကြောင်းနဲ့သူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားကလေးတွေပဲ။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဖြစ်တာရယ်လို့ ဘာမှ မရှိဘူး။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းဖြစ်ပြီး အစဉ် ထာဝရ အသက်ရှင်နေတဲ့ အသက်ကောင်၊ အတ္တကောင်၊ ငါ ကောင်ဆိုတာ ဘာမှ မရှိဘူး။ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ သဘောတရားချည်းပဲ”ဆိုတာကို ရှုရင်း ရှုရင်း အလိုလို သဘောကျလာတယ်။ ဒါကြောင့် -

□ “မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်”
လို့ ဆိုထားတာ။

ဒီလို အသိရှင်းအောင်လို့ပဲ ရှုရတာ။ ဝိပဿနာရှုရာမှာ ဒါတွေက လိုရင်းပဲ မဟုတ်လား။ ဒီပြင် ပီတိ ပဿဒ္ဓိတွေ အရောင်အလင်းတွေ၊ ဒီလို ဝမ်းသာစရာတွေကိုလည်း သူ့ နေရာနဲ့သူတော့ တွေ့သွားရမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေက တော့ လိုရင်းမဟုတ်ပါဘူး။ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်လိုက် ပျက် လိုက်နဲ့ မမြဲဘူး ဆိုတာကို သိဖို့ရယ်၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းက မပြတ်နှိပ်စက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းပဲ ဆိုတာကို သိဖို့ရယ်၊ သူ သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေလို့ အနတ္တပဲ ဆိုတာကို သိဖို့ ရယ် ဒါတွေက လိုရင်းတွေပဲ။ အဲဒီလိုရင်းဖြစ်တဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊

အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်နေရုံနဲ့ပဲ ရှင်းသွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

□ ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်။
မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်-တဲ့။

ဉာဏ်ထဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ ရှင်းသွားရမှာနော်၊ သူများပြောလို့၊ ဟောလို့ သဘောကျရတာ၊ ယုံကြည်တာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ယခု အားထုတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကိုယ့်မှာ ဒီလိုမရှင်းသေးလို့ရှိရင် “ငါဟာ ဒီဉာဏ်အဆင့်ကို မရောက်သေးလို့ပဲ” လို့သာ အောက်မေ့ပေတော့၊ ရှင်းအောင်လည်း အားထုတ်ပေါ့၊ သူများရှင်းရင် ကိုယ်လည်း ရှင်းရမှာပေါ့၊ အားငယ်စရာ မရှိပါဘူး၊ တကယ်အားထုတ်လိုက်ရင် မကြာပါဘူး၊ ရှုနေရင်းပဲ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘောတရားမျှပဲ” လို့ အသိဉာဏ် ရှင်းသွားတော့ ရှုမှတ်မိသမျှ အာရုံတွေကို မြဲတယ်လို့လည်း မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ ချမ်းသာတယ်၊ တင့်တယ် လှပတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့လည်း မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ အတ္တကောင် အသက်ကောင် ငါကောင်ပဲလို့လည်း မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ အစွဲအလမ်းတွေ အကုန်ကင်းသွားတယ်၊ ဒီလို အစွဲအလမ်းကင်းသွားတော့ ဘာဖြစ်သလဲဆိုရင် အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာငြိမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် -

၁၅၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

“အနုပါဒိယံ-မစွဲလမ်းလျှင်၊ န ပရိတဿတိ-မဆာ
လောင် မတောင့်တ၊ အပရိတဿံ-မဆာလောင် မတောင့်
တလျှင်၊ ပစ္စတ္တဉ္ဇေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-အလိုလိုပင်
ကိလေသာ ငြိမ်းသဖြင့် အေးငြိမ်းလေတော့၏” လို့
(မ၊ ၁၊ ၃၁၈) မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် “စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်
နိဗ္ဗာန်ပြည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်။ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း
ရှုမိတဲ့ အာရုံမှာ အနုသယ မကိန်းဘူး၊ ဒါကြောင့် စွဲလမ်းမှု
ကင်းတယ်၊ မြင်ရာမှာလည်း စွဲလမ်းမှု မရှိဘူး၊ ကြားရာမှာ
လည်း စွဲလမ်းမှု မရှိဘူး၊ နံရာ၊ စားရာ၊ တွေ့ထိရာ၊ ကြံသိ
ရာတွေမှာလည်း စွဲလမ်းမှု မရှိဘူး၊ သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ
ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့သာ ထင်တယ်၊
မြဲတယ်လို့ စွဲလမ်းစရာ မရှိဘူး၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်
ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့သာ ထင်တယ်၊
“ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ လှပတယ်၊ တင့်တယ်တယ်”
လို့ စွဲလမ်းစရာ မရှိဘူး၊ “သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်နေတဲ့
သဘောတရားချည်းပဲ” လို့သာ ထင်တယ်၊ တစ်သက်လုံး၊ တစ်
ဘဝလုံး အသက်ရှင်ပြီး တည်နေတဲ့ အတ္တကောင် အသက်
ကောင်၊ ငါကောင်ပဲလို့ စွဲလမ်းစရာ မရှိဘူး၊ ဒီလို အသိဉာဏ်
ထဲမှာ ရှင်းသွားတယ်၊ စွဲလမ်းမှု ကင်းတော့ အနိဿမဂ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို

သတ္တမအကြိမ်

မင်္ဂလဒ်းပေါက်ပုံ

၁၅၇

မျက်မှောက်ပြုသွားတာပေါ့။ အဲဒါကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ၊ ခန္ဓဒေသနာတွေနဲ့ အကျယ်ရှင်းပြဦးမယ်။

မင်္ဂလဒ်းပေါက်ပုံ

တဿ နန္ဒီနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော၊ ဥပါဒါန-
နိရောဓာ ဘဝနိရောဓော၊ ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော၊
ဇာတိနိရောဓာ ရောမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿ-
ပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ဝေမေတဿ ကေလဝဿ
ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ။ (မ၊ ၁၊ ၃၃၇။ သံ၊ ၂၊
၁၃)

တဿ-မနှစ်သက်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နန္ဒီနိရောဓာ-
နှစ်သက်မှု ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနနိရောဓော- စွဲလမ်းမှု
ဥပါဒါန၏ ချုပ်ငြိမ်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဥပါဒါနနိရောဓာ-
စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန ချုပ်ငြိမ်းကြောင့်၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန ချုပ်
သွားလျှင်၊ ဘဝနိရောဓော-ကမ္မဘဝဖြစ်ကြောင်းကံ ချုပ်ပါတယ်၊
တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ ကံမဖြစ်တော့ပါဘူးတဲ့၊ ဘဝနိရောဓာ-
ကမ္မဘဝဖြစ်ကြောင်းကံ ချုပ်ငြိမ်းကြောင့်၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့
ကံမရှိလျှင်၊ ဇာတိနိရောဓော-ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ပါတယ်၊
တစ်ဖန် ဘဝသစ် မဖြစ်တော့ပါဘူးတဲ့။ ဇာတိနိရောဓာ-
ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ချုပ်ငြိမ်းကြောင့်၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ် မဖြစ်ရ

၁၅၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

လျှင်၊ ဇရာမရဏံ-အိုရခြင်း၊ သေရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ-စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်နှလုံးမသာခြင်း၊ ပြင်းစွာ စိတ်ပူပန်ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ချုပ်ကုန်ပါတယ်၊ ကင်းကုန်ပါတယ်တဲ့၊ ဝေ-ဤပြဆိုခဲ့သော နည်းဖြင့်၊ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ-ဆင်းရဲအစု အပုံသက်သက် ချုပ်သွားပါတယ်တဲ့။

ဒွါရ ဇ-ပါးက ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ် အာရုံတွေကို ရှုပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောမှန်ကို သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီ အာရုံတွေကို နှစ်သက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း မရှိတော့ဘူး၊ မစွဲလမ်းတဲ့အတွက် ကောင်းစားချမ်းသာအောင် အားမထုတ်ဘူး၊ အားမထုတ်တော့ ကမ္မဘဝခေါ်တဲ့ ကံမဖြစ်ဘူး၊ ကံမဖြစ်လျှင် ဘဝသစ် မဖြစ်ရဘူး၊ ဘဝသစ်မဖြစ်တော့ အိုရခြင်း၊ သေရခြင်း၊ စိုးရိမ် ပူဆွေးရခြင်း အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေ အကုန်လုံး ဖြစ်ခွင့် မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းကုန်တယ်၊ အဲဒါက ဝိပဿနာမဂ်ဖြင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ တဒင်္ဂနိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက် နေပုံပဲ၊ အရိယမဂ်နဲ့ ဆိုက်ရောက်ပုံကိုတော့ တော်တော်ကြာမှ စုပေါင်းပြီး ပြောရမယ်၊ ဒါကြောင့် -

□ “စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန် ပြည်”လို့

သတ္တမအကြိမ်

ဆိုထားတာ၊ ပြီးတော့ “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော မှန်ကို သိပြီးတော့ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ အစွဲအလမ်း ကင်းသွား ရင် အရိယမဂ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်”ဆိုတာ ဟာ ခုတင်က ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ သီလဝန္တသုတ်အရအားဖြင့်လည်း ထင်ရှားပါတယ်။

အဲဒီ သီလဝန္တသုတ်မှာ “သီလပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းက ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအားဖြင့် ရှုရင် သောတာ ပတ္တိဖိုလ် ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ သောတာပန်က ရှုရင် သကဒါဂါမ် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ သကဒါဂါမ်က ရှုရင် အနာဂါမ် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အနာဂါမ်က ရှုရင် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်တယ်”လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဟောကြားထားပုံကို ခုတင်က ကြားပြီး ကြံပြီ မဟုတ်လား။ အဲဒီမှာ “သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမ် ဖိုလ်၊ အနာဂါမ်ဖိုလ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်”ဆိုတဲ့ ဒီအရိယဖိုလ် ၄-ပါးကို မျက်မှောက်ပြုတယ် ဆိုတာ အရိယမဂ် ၄-ပါးဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်ပြီးတော့ မျက်မှောက်ပြုသွားတာပဲ၊ ဒါကြောင့် -

□ စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မင်္ဂလဒါနပေါက်၊ ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန် ပြည်”လို့၊

ဆိုထားတယ်။ အဲဒီအရိယမင်္ဂလဒါန ပေါက်ဖို့ရာဟာ ဝိပဿနာမင်္ဂလဒါနက စပြီး ဖောက်ရတယ်၊ ဝိပဿနာမင်္ဂလဒါန

ဆိုတာလည်း ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကိုရင်း သဘောမှန်ကို ပိုင်းခြားပြီး သိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က စပြီး ဖောက်ရတယ်။ အဲဒီက နောက် အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်းပြီး သိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်စခန်းကို ရောက်လာတယ်။ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီး ရှုပြန်တော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက် ပျောက်သွားတာတွေကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ရှုရင်း ရှုရင်းပဲ “မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တသဘောတရားပဲ” လို့ သုံးသပ် ဆင်ခြင်တဲ့ သမ္မသနဉာဏ်စခန်းကို ရောက်လာတယ်။ အဲဒီစခန်းမှာတော့ ဆင်ခြင်လို့ကလည်း ကောင်းကောင်းနဲ့ ဗဟုသုတ အတော် အတန်ရှိတဲ့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ သုံးသပ် ဆင်ခြင်ကြည့်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစခန်းမှာ အချိန်ကြာ နေတတ်တယ်။ မသုံးသပ် မဆင်ခြင်ဘဲ ရှုမှတ်ရုံကလေး ရှုမှတ် သွားရင်တော့ အသိကလေးတွေက ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လျင်လျင် မြန်မြန် ဖြစ်လာတယ်။ မှတ်ရတဲ့ အာရုံကိုလည်း အစအဆုံးနဲ့ အဖြစ်အပျက်နဲ့ ပိုင်းခြားသိတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စခန်းကို ရောက်လာတယ်။

တရားအရသာတွေ

ဒီစခန်းမှာတော့ ရှုမှတ်ရတာကလည်း လွယ်တယ်။ အရောင် အလင်းတို့၊ ပီတိ ပဿဒ္ဓိတို့ ဒီလို အထူးတွေကလည်း ဖြစ် ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်တော့ကမှ မဖြစ်ဖူး၊ မတွေ့ဖူးတာတွေ၊

ဝမ်းသာစရာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပါပဲ။ ဒီတော့ ယောဂီမှာ ဝမ်းသာတက်ကြွပြီး တရားအရသာတွေ သိပ်ပေါ်နေတာပေါ့။ ပထမ အားထုတ်ခါစကတော့ စိတ်မပြေးမသွားအောင်ကို အင်မတန် ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်က ဟိုပြေးလိုက် ဒီပြေးလိုက်နဲ့ မမှတ်နိုင်တာတွေကပဲ များနေတတ်တယ်။ အချိုးမကျတာတွေကပဲ များနေတတ်တယ်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တော်တော်ပဲ ပင်ပင်ပန်းပန်း အားထုတ်ရပါတယ်။ မလွယ်လှပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆရာသမားတွေကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့် မိမိ၏ သမ္မာဆန္ဒကလည်း ကောင်းကောင်းနှင့် နောက်မဆုတ်ဘဲ “မဖြစ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်မယ်” ဆိုတဲ့ ဇွဲနှင့် အားထုတ်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ အဲဒီခက်တယ်ဆိုတဲ့ အောက်ခြေစခန်းတွေကို ကျော်လွန်တာပါပဲ။

အဲဒီလို ကျော်လွန်လာတော့ ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စခန်းကို ရောက်လာတယ်။ ဒီဉာဏ်စခန်းကတော့ တယ်နေရာကျတယ်။ ရှုမှတ်ရတာလည်း တယ်သက်သာ လွယ်ကူတယ်။ မှတ်လို့က ကောင်းတဲ့ပြင် အရောင်အလင်းတွေကလည်း ပေါ်လာတတ်တယ်။ ပီတိတွေကလည်း ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ တစိမ့်စိမ့် တငြိမ်ငြိမ်နဲ့ ဖြစ်နေတယ်။ ကိုယ်ရော၊ စိတ်ရော ပေါ့ပါးပြီး နေလို့၊ ထိုင်လို့ကလည်း သိပ်ကောင်းနေတယ်။ မှတ်စရာ အာရုံကလည်း အမှတ်သတိပေါ်မှာ သူဟာသူ လာပြီး ကျကျနေ

သလို ထင်ပေါ်နေတယ်။ အမှတ်သတိကလည်း မှတ်စရာ အာရုံပေါ်မှာ သူ့အလိုလို ကျကျနေသလိုပဲ။ မှတ်လျက် မှတ်လျက် ဖြစ်နေတယ်။ ဒီအခါမှာ မမှတ်နိုင်တာ၊ မေ့သွားတာရယ် လို့လည်း မရှိဘူး။ အသိကလည်း မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ရှင်းနေတယ်။ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်လိုက်ရင်လည်း လွယ်လွယ် ကလေးနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတယ်။

ရှေးက ကြားနာ မှတ်သားဖူးတဲ့အတိုင်း ရုပ် နာမ်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တ ဆိုတာတွေကို လျှောက်ပြီး ဆင်ခြင်လိုက်ရင် အကုန်လုံး ရှင်းပြီးတော့ သဘောကျကျသွားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားဟောချင်တဲ့ စိတ်တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာ တတ်တယ်။ သူဟောလိုက်ရရင် သိပ်ကောင်းမယ်လို့လည်း ထင်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မူလကတည်းက ဗဟုသုတ မရှိတဲ့သူဆိုရင် တကယ်တော့လည်း သူမဟောတတ်ပါဘူး။ ဗဟုသုတမရှိဘဲနှင့် ဟောရင် အချိုးလည်း မကျတတ်ပါဘူး။ သို့ပေမယ့် သူ့စိတ်ထဲမှာတော့ စဉ်းစားတိုင်း စဉ်းစားတိုင်း သိပ်ပြီး ရှင်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် အင်မတန် ဟောချင် ပြောချင်နဲ့ စိတ်က တက်ကြွနေတယ်။ ဝမ်းသာတက်ကြွပြီး စကားတွေလည်း တော်တော်များများ ပြောနေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် တွေ တွေ့ရတဲ့ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တဲ့၊ အရိယာတွေ တွေ့ရတဲ့ နိဗ္ဗာန် အစစ်တော့ မဟုတ်သေးဘူး။ နိဗ္ဗာန်အတုလို့ ဆိုရမှာပေါ့။

“အမတ် တံ ဝိဇာနတ်”တဲ့၊ တံ-ထိုပီတိ ပါမောဇ္ဇသည်၊
ဝိဇာနတ်-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်သော
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အမတ်-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကြီးပါပေတည်းတဲ့။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ တွေ့ရတဲ့
အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ပဲတဲ့၊ ဟုတ်တယ်၊ ဒီ ပီတိ၊ပါမောဇ္ဇ အတွေ့တွေက
“အမြိုက်နိဗ္ဗာန်”လို့ ခေါ်စရာကောင်းပါပေတယ်၊ တကယ်
သက်သာတာပဲ၊ အားထုတ်ခါစက ပင်ပန်းလာခဲ့တာတွေဟာ
ဒီနေရာကျတော့ အပန်းပြေပြီး သက်သာသွားတယ်၊ တရား
အားထုတ်ရတာက တောင်ပေါ်တက်ရတာနဲ့ တူတယ်၊ တောင်
ပေါ်တက်တဲ့လူဟာ တောင်ခြေကစပြီး မောကြီးပန်းကြီးနဲ့
တက်လာခဲ့ရတယ်၊ တောင်ပေါ်က ဆင်းလာတဲ့ လူတွေကို
မေးကြည့်ရင် ရောက်လုပါပြီလို့ချည်း အားပေးသွားကြတယ်၊
ဒါနဲ့ “ရောက်တော့မယ်၊ ရောက်တော့မယ်”လို့ အားပေးပြီး
ပင်ပန်းပန်းပဲ တက်သွားရတယ်၊ ဒီလိုတက်သွားရင်း လမ်းခု
လတ်မှာ ဇရပ်ကလေး၊ ထိုင်ခုံကလေး၊ သစ်ပင်ရိပ်ကလေးများနဲ့
နားစရာစခန်းကို ရောက်သွားတတ်တယ်၊ အဲဒီစခန်းကျတော့
အေးမြတဲ့ အရိပ်မှာ လေညင်းကလေးခံပြီး နားနေတဲ့အခါမှာ
အစက မောပန်းလာခဲ့တာတွေဟာ တစ်ခါတည်း ပြေငြိမ်း
သွားတယ်၊ အရိပ်ထဲမှာ နေရလို့လည်း ချမ်းသာတယ်၊ လေအေး
ကလေးက တိုက်နေလို့လည်း အပူအအိုက် ပြေသွားတယ်၊

စိမ်းလန်းစိုပြည်တဲ့ သစ်ပင်တောတောင်တွေ ကြည့်ရှုရလို့လည်း မျက်စိမှာ အေးချမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် တောင်ထိပ်အရောက် တက်ဖို့ရာ အင်အားတွေ ပြန်ပြည့်သွားတယ်။

ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ရတာကလည်း အဲဒါလိုပါပဲ။ ပထမ အားထုတ်ခါစမှာ တော်တော်ပင်ပင်ပန်းပန်းနဲ့ အားထုတ် ခဲ့ရပါတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေကရော၊ ယောဂီဟောင်းတွေ ကရော အားပေးတာနဲ့ “ရောက်တော့မယ်၊ ရောက်တော့မယ်” လို့ အားတက်ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပဲ အားထုတ်လာခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်လာလို့ ဒိဉ္ဇဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါ ကျတော့ အရောင်အလင်းတွေ၊ ပီတိ ပဿဒ္ဓိတွေ၊ သုခ သဒ္ဓါ တွေ အစရှိတဲ့ တရားအရသာထူးတွေကို တွေ့ရမှပဲ အလျင်က ပင်ပန်းခဲ့တာတွေ ပြေငြိမ်းသွားတယ်။ ဒီတော့မှပဲ နေသာ ထိုင်သာရှိပြီး စိတ်လည်း ပျော်ရွှင်လာတယ်။ ရှေ့ကို ဆက်ပြီး အားထုတ်ဖို့ရာလည်း စိတ်အားတွေ ပြန်ပြည့်လာတယ်။ ဒီစခန်း ကလေးက တော်တော်ကို နေရာကျပါတယ်။ ဒီစခန်းသာ မရှိဘဲ တစ်ဆက်တည်း ပင်ပင်ပန်းပန်းချည်း အားထုတ်သွား ရမယ် ဆိုရင်တော့ လမ်းဆုံးရောက်အောင် အားထုတ်သွားဖို့ အင်မတန်ပဲ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ ဒီစခန်းကလေးကြောင့်သာ ရှေ့ကို လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ အားထုတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို ရောက် သွားနိုင်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဝမ်းသာစရာ အတွေ့ထူးတွေကို အမြိုက်နိဗ္ဗာန်လို့ ခေါ်သင့်ပါတယ်။

တရားအရသာတွေ

၁၆၅

ဒီလို တရားအရသာတွေကို မတွေ့ရသေးတဲ့ ယောဂီမှာ တော့ အားတက်စရာ မရှိလှသေးဘူးပေါ့။ တချို့မှာ အားထုတ်တဲ့ ရက်ကလည်း တော်တော်ကြာလာပြီ။ ဒီလို တရားအရသာထူးကလည်း မတွေ့ရသေးဘူး ဆိုရင် စိတ်အားတွေ လျော့ကျသွားတတ်တယ်။ တချို့များ ကမ္မဋ္ဌာန်းက ထွက်သည့်တိုင်အောင် ဘာမျှ တရားအရသာကို မတွေ့ရတာနဲ့ တရားအားထုတ်ရတာကို ဘာမှ မကောင်းဘူးလို့လည်း ထင်သွားတတ်တယ်။ သဒ္ဓါတရားတွေ ပျက်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း ကြောက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ဒီယောဂီ နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မသွားရှာလို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေက ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ရောက်လာတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဒီတရားအရသာထူးကလေးလောက်တော့ တွေ့သွားပါစေလို့ မျှော်လင့်ပြီး အားပေးနေကြတာပဲ။ ဒါကလေးကို မြန်မြန်တွေ့အောင်လို့လည်း တိုက်တွန်းနေကြရတယ်။ တိုက်တွန်းတဲ့အတိုင်း ဒီနေရာကို မကြာခင်ပဲ ရောက်တတ်ကြပါတယ်။ ဒီနေရာ ရောက်လာတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေမှာ တော်တော် သက်သာသွားပြီ။ သိပ်အားမပေးရတော့ဘူး။ တရားလမ်းဆုံးအထိ အားထုတ်သွားဖို့ရာ ယောဂီမှာ သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒတွေ တိုးတက်ပြီးတော့ စိတ်အားတွေ ပြည့်သွားပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီတရားအရသာထူးတွေကို ယောဂီရဲ့ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်လို့ ဟောတော်မူတာတဲ့။

သတ္တမအကြိမ်

၁၆၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ဒါဟာ နိဗ္ဗာန်အစစ် မဟုတ်သေးပေမည်လို့ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို ရဖို့ရာ အကြောင်းအထောက်အပံ့ ဖြစ်ပါတယ်လို့ အဋ္ဌကထာ မှာလည်း ပြဆိုထားပါတယ်။

ပြီးတော့ ဒီတရားအရသာထူးတွေကို “အမာနုသီ ရတိ- လူတို့၏ ပျော်မွေ့မှု ဟူသမျှထက် လွန်ကဲသော ပျော်မွေ့မှု” လို့လည်း ချီးမွမ်းထားပါတယ်။ လူ့လောကမှာ ပျော်မှုတွေ အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ ပညာနဲ့ ပျော်ရတာတွေ၊ စီးပွားဥစ္စာနဲ့ ပျော်ရတာတွေ၊ အိမ်ထောင်ရေးနဲ့ ပျော်ရတာတွေ၊ သားရေး သမီးရေးနဲ့ ပျော်ရတာတွေ ဒီလိုဟာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒီအပျော်တွေထက် ပိုပြီး ပျော်စရာကောင်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တစ်ခါက ယောဂီတစ်ဦးက ပြောဖူးပါတယ်။ သူဟာ လူ့လောက အပျော်တွေတော့ တော်တော်များများပဲ တွေ့ဖူး၊ ခံစားဖူးပါပြီတဲ့။ ဒီတရားအရသာမျိုးတော့ ဘယ်ဟာမှ မမီပါဘူးတဲ့။ ဘယ်လို ကောင်းနည်း ကောင်းနေတယ်လို့ကို မပြောနိုင်အောင် ကောင်းနေတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ပြောဖူးပါတယ်။

ဒီတော့ ဒီလို တရားအရသာကလေးကို မတွေ့ဖူးသေးတဲ့ သူတွေမှာ တွေ့အောင် အားထုတ်ကြည့်ဖို့ ကောင်းပါတယ်။ တွေ့ပြီးရင် တော်လောက်ပြီလားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ အဲဒါကို တွေ့ရုံနဲ့လည်း မပြည့်စုံသေးပါဘူး။ အဲဒီအရသာကို တွေ့တော့လည်း အဲဒါကို လွန်မြောက်သွားအောင် ရှုမြဲ ရှုသွားရပြန်တာ

သတ္တမအကြိမ်

ပါပဲ။ အဲဒီလို ဆက်ပြီး ရှုမှတ်လို့ ဒီအဆင့်က ရှေ့ကို တိုးတက်သွားတဲ့အခါမှာ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်တွေ မထင်တော့ဘဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရတယ်။ ပေါ်လာတာကလေးတွေဟာ မှတ်လိုက်ရင်း ပျောက်သွားရင်း၊ မှတ်လိုက်ရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ မြင်တာကို မှတ်လိုက်ရင်လည်း ခိပ်ခိပ် ခိပ်ခိပ်နဲ့ ပျောက်သွားတာပဲ။ ကြားတာကို မှတ်လိုက်ရင်လည်း ပျောက်သွားတာပဲ။ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာကို မှတ်နေရင်လည်း တခိပ်ခိပ်နဲ့ ပျောက်သွားတာပဲ။ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံတွင် မဟုတ်သေးဘူး။ အာရုံရော၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို သိနေတာက ဘာညဉာဏ်ပဲ။

အဲဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တခိပ်ခိပ်နဲ့ ပျက်နေတာကို ချည်း တွေ့ဖန်များလာတော့ အဲဒါတွေကို ကြောက်စရာအနေနဲ့ ထင်လာတယ်။ ဘယညဉာဏ် ပါပဲ။ အဲဒီလို တစ်ပျက်တည်း ပျက်နေတာကို မကောင်းဘူးလို့လည်း အပြစ်မြင်လာတယ်။ အာဒိနဝညဉာဏ် ပါပဲ။ အဲဒါတွေကို ရှုနေရင်း ငြီးငွေ့လာတယ်။ နိဗ္ဗိန္ဒညဉာဏ် ပါပဲ။ ဒါကြောင့် -

“ငဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော
ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ” စသည်ဖြင့်
ဟောထားပါတယ်။

၁၆၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဧဝံ ပဿံ-ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ခန္ဓာငါးပါး၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောကို တွေ့မြင်သော၊ သုတဝါ-အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကော-မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်ဖြစ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပသိပ္ပံ-ရုပ်တရားအပေါ်၌လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့၏။

အလျင်တုန်းကတော့ မိမိရုပ်ကိုယ်ဟာ ပျော်စရာ ကောင်းနေခဲ့ပါတယ်။ ထိုင်ရ၊ ထရတာလည်း ကောင်း၊ သွားရ၊ လာရတာလည်း ကောင်း၊ ကွေးရ၊ ဆန့်ရတာလည်း ကောင်း၊ ပြောဆို လုပ်ကိုင်ရတာလည်း ကောင်း၊ အကုန်လုံး အကောင်းချည်းပဲ ထင်နေခဲ့တယ်။ ကိုယ့်ရုပ်နဲ့ ကိုယ်ဟာ အားကိုးစရာ ပျော်စရာလို့ပဲ ထင်နေခဲ့တယ်။ ယခု ဝိပဿနာရှုလို့ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျက်နေတာကိုချည်း တွေ့ရတဲ့အခါကျတော့ ကိုယ့်ရုပ်ကိုယ်ကြီးမှာ ဘာမှ အားကိုးစရာ မမြင်ဘူး၊ ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး၊ ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ငြီးငွေ့စရာကြီး ဖြစ်ပြီးတော့ ထင်နေပါတယ်တဲ့။

ဝေဒနာယဝိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ - ခံစားမှု ဝေဒနာအပေါ်၌လည်း ငြီးငွေ့လေတော့၏။

အလျင်တုန်းကတော့ ကိုယ်ထဲက တွေ့ထိပြီး ကောင်းနေတဲ့ သုခဝေဒနာတွေ၊ စိတ်ထဲက ဝမ်းသာနေတဲ့ သောမနဿ

သတ္တမအကြိမ်

တရားအရသာတွေ

၁၆၉

ဝေဒနာတွေ၊ ဒီလို ဝေဒနာတွေကို သိပ်ပြီး နှစ်သက် သဘော ကျခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ဝေဒနာတွေကိုပဲ “ငါကောင်းစားနေတယ်၊ ငါချမ်းသာနေတယ်” လို့ ထင်ပြီး သိပ်သဘောကျခဲ့တယ်။ ချစ်စရာအာရုံကလေးတွေကို မြင်ရ၊ ကြားရ၊ တွေ့ရလို့ ဝမ်းသာ နေရတာကို “အင်မတန် အရသာရှိတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ယခုတော့ အဲဒီဝေဒနာကလေးတွေလည်း သာယာစရာ မကောင်းတော့ပါဘူးတဲ့။ အဲဒီဝေဒနာကလေးတွေဟာ ရှုလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဘာမှ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိတဲ့ တရားတွေ ဖြစ်နေ တယ်။ ဘာမှ အားမကိုးလောက်တဲ့ တရားတွေ၊ ဘာမှ ကျက် သရေမရှိတဲ့ တရားတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုရင်း မှတ် ရင်းပဲ ဒီဝေဒနာကလေးတွေကိုလည်း ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ထင်ပြီး မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့နေပါတယ်တဲ့။

သညာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ - မှတ်သားမှု သညာအပေါ်၌လည်း ငြီးငွေ့လေတော့၏။

အလျင်တုန်းကတော့ ဟိုဟာ မှတ်ထား၊ ဒီဟာ မှတ်ထားနဲ့ မမေ့ဘဲ မှတ်မိနေတာကလေးတွေဟာ သာယာစရာ ဖြစ်နေ တယ်။ “ငါ အမှတ်ကောင်းတယ်၊ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်” လို့ ဒီလို ဂုဏ်တောင် ယူနေခဲ့သေးတယ်။ ယခုတော့ အဲဒီ မှတ် သားမှုကလေးတွေကလည်း ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ပျက် ပျက်သွား

၁၇၀

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

တာချည်း တွေ့နေရလို့ သာယာစရာ မထင်တော့ဘူး၊ မှတ်ရ၊ သားရနဲ့ အလုပ်များနေတာဟာ ပျင်းစရာ အလုပ်ပိုတွေ အနေနဲ့သာ ထင်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် မှတ်သားမှု သညာ အပေါ်မှာလည်း ငြီးငွေ့နေပါတယ်တဲ့။

သင်္ခါရေသုဝိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ - ပြုပြင်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့ အပေါ်၌လည်း ငြီးငွေ့လေတော့၏။

“သင်္ခါရ” ဆိုတာ “ကွေးမယ်၊ ဆန့်မယ်၊ ထိုင်မယ်၊ ဘာ လုပ်မယ်၊ ညာလုပ်မယ်” စသည်ဖြင့် ကြံစည်နေတာတွေပေါ့၊ အဲဒီကြံစည် အားထုတ်တာတွေဟာ သင်္ခါရတွေပဲ၊ အမူအရာ ဟူသမျှကို သူကပဲ လုပ်နေတယ်၊ ကိုယ်အမူအရာတွေ၊ နှုတ် အမူအရာတွေ၊ စိတ်အမူအရာတွေ အမျိုးမျိုးဟာ ဒီသင်္ခါရတွေ ကြောင့် ဖြစ်နေတာပဲ၊ “ငါ ထိုင်တယ်၊ ငါ ထတယ်၊ ငါ သွား တယ်၊ ငါက လုပ်တယ်”လို့ ဒီလို ထင်နေတာဟာ ဒီသင်္ခါရ တွေကို ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတာပဲ၊ အမှန်ကတော့ ငါ မဟုတ် ပါဘူး၊ ပြုလုပ်နေတာတွေဟာ “သင်္ခါရ”ဆိုတဲ့ ပြုပြင်မှု တရား တွေချည်းပါပဲ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်တော့ ဖဿ၊ စေတနာ၊ မနသိကာရ အစရှိတဲ့ တရားတွေ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ အစရှိတဲ့ တရားတွေဟာ သင်္ခါရတွေပါပဲ၊ ဒီတရားတွေ စုပေါင်းပြီး လုပ်နေတာကို “ငါ လုပ်တယ်”လို့ ထင်နေတာပါပဲ။

သတ္တမအကြိမ်

အဲဒီသင်္ခါရတွေကိုလည်း အလျင်တုန်းကတော့ ပျော်စရာ
တွေလို့ ထင်နေခဲ့တယ်။ ကိုယ်ကြိုက်တာတွေကို ကြောင့်ကြ
ဗျာပါရစိုက်ပြီး အားထုတ် လုပ်ကိုင်နေရတာကို ကောင်းတယ်
လို့ပဲ ထင်နေတယ်။ ပျော်စရာလို့ပဲ ထင်နေတယ်။ ဘာကိုပဲ
လုပ်ရ လုပ်ရ၊ အဲဒီအလုပ်ကို ကြံစည် အားထုတ်နေရတာဟာ
“ကောင်းတယ်၊ ပျော်စရာပဲ”လို့ ထင်နေခဲ့တယ်။ ယခုတော့
အားထုတ်တိုင်း အားထုတ်တိုင်း ဘာမှ အနှစ်အသား မကျန်ဘဲ
ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် “ဘာမှ
မကောင်းဘူး၊ ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး၊ ပျင်းရိပြီးငွေ့စရာကြီးပဲ”
လို့သာ ထင်နေပါတယ်တဲ့။

ဝိညာဏသိပ္ပံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ - စိတ်ဝိညာဏ်အပေါ်၌လည်း
ငြီးငွေ့လေတော့၏။

အလျင်တုန်းကတော့ ဟိုဟာ ကြံရ၊ ဒီဟာ ကြံရ၊ ဟိုဟာ
စဉ်းစားရ၊ ဒီဟာ စဉ်းစားရနဲ့၊ ဒီလို ကြံစည် စဉ်းစားနေရတာ
တွေကို “အင်မတန် အရသာရှိတယ်”လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ “ပျော်
စရာကောင်းတယ်”လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ရောက်
ခါစ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ “စိတ်ကူးကြံစည် မနေရဘူး၊ မပြတ်
မှတ်နေရမယ်”လို့ ဆရာက ပြောတော့ တယ်မကြိုက်ချင်
ကြဘူး။ “အဖိုးတန်တဲ့ အရသာရှိတဲ့ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေ
ဆုံးရှုံးသွားတယ်”လို့ သူတို့က ထင်နေတယ်။ ပြီးတော့ ကြည့်

၁၇၂

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ချင်တာတွေကို ကြည့်ပြီး မြင်ချင်တာတွေကို မြင်သိနေရတာတွေ၊ ကြားချင်တာတွေကို ကြားသိနေရတာတွေ၊ အဲဒီလို ဟာတွေလည်း “အင်မတန် အရသာရှိတယ်၊ ပျော်စရာကောင်းတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။

ယခုတော့ မြင်တာ၊ ကြားတာ၊ စိတ်ကူး ကြံစည်တာကလေးတွေဟာ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာချည်းတွေ့နေရတယ်။ ဘာမှလည်း အနှစ်အသား မကျန်ရစ်ဘူး။ “မျက်လှည့်ပြသလို အိပ်မက်မက်သလိုပဲ၊ ပြီးရင် ဘာမှ မရှိတော့ဘူး” ဆိုတာကို ထင်ရှားသိရတဲ့အတွက် ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီးထင်ပြီး အဲဒီ စိတ်ကူး ကြံသိမှုတွေအပေါ်မှာလည်း ငြီးငွေ့နေပါတယ်တဲ့။ ဥပမာ - နွေခေါင်ခေါင်ကြီးမှာ နေကလည်းပူ၊ ခြောက်လည်း ခြောက်သွေ့နေတဲ့ ကွင်းပြင်ကြီးကို လျှောက်ပြီး ကြည့်လိုက်ရင် မျက်စိထဲမှာ ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီးဖြစ်ပြီး နေချင်စရာ မကောင်းဘူး၊ ပျင်းစရာကြီးသာ ဖြစ်နေတယ်။ ယောဂီမှာလည်း အဲဒါလိုပဲ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေနဲ့စပ်ပြီး ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ပျင်းရိ ငြီးငွေ့စရာကြီး ထင်နေပါတယ်တဲ့။

ယခု ပြောခဲ့တာကတော့ ခန္ဓဒေသနာတော်အရ ငြီးငွေ့ပုံပဲ၊ အာယတနဒေသနာတော်အရ ဆိုရင်တော့ ဒွါရခြောက်ပါးက သိရတာတွေအပေါ်မှာ ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ဖြစ်ပြီးတော့

သတ္တမအကြိမ်

ငြီးငွေ့နေပါတယ်။ အလျင်ကတော့ မြင်ရတာ၊ ကြားရတာတွေ ဟာ ပျော်စရာကောင်းခဲ့တယ်။ ယခုတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း ချက်ချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရတဲ့ အတွက် မြင်ရာမှာလည်း ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး။ ကြားရာမှာလည်း ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး။ ဘယ်လို ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေကိုမှ ကြည့်လို့၊ ကြားလိုတဲ့စိတ် မရှိဘူး။ နံရာမှာလည်း ပျော်စရာ မကောင်းဘူး။ စားရာမှာဆိုရင်လည်း အလျဉ်က “အရသာကောင်းကလေးတွေကို စားရတာဟာ အင်မတန် ကောင်းတယ်၊ အရသာရှိတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ယခု ဒီဉာဏ်ထဲ ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလို အစား ကောင်းတွေကို စားရပေမယ့် “ဘာမှ အရသာမရှိဘူး၊ ဘာမျှ မကောင်းဘူး” လို့သာ ထင်ရတယ်။ “ရှုမှတ်ပြီး စားနေရတာ ဘာမှ အရသာမရှိဘူး၊ မမှတ်ဘဲနဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် စားလိုက်ရရင် သိပ်ကောင်းမှာ” လို့ ဒီလိုလည်း ထင်တတ်တယ်။ အဲဒါ ဟုတ်ပေတယ်။ မရှုမမှတ်ဘဲ အလွတ်စားနေတဲ့ လူတွေ မှာ လျှာပေါ် ထင်ပေါ်ဆဲ အရသာကို သိတဲ့ စားသိဝိထိ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီအရသာကို ပြန်လည်စဉ်းစားတဲ့ မနောဒွါရ ဝိထိလည်း ဖြစ်တယ်။ “ချိုတယ်၊ ချဉ်တယ်၊ ကောင်းတယ်” စသည်ဖြင့် စဉ်းစားပြီး အရသာခံတဲ့ ဝိထိတွေလည်း ဆက်ပြီး ဖြစ်တယ်။ အရသာ၏ အမည်ပညတ်တွေကို ဆင်ခြင်တဲ့ ဝိထိ

တွေလည်း ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် စားရတာဟာ မြိန်ရှက်ပြီး အရသာပေါ်နေတယ်၊ အဲဒီဝိထိစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကတော့ -

□ ထင်ဆဲရသာ၊ သိရ စစွာ၊ (စားသိဝိထိ)
 သိပြီးတရား၊ စဉ်းစားပြန်ရာ၊ (ဆင်ခြင်ဝိထိ)
 သဏ္ဌာန်ခြံ၊ ပညတ်ပေါ်ကာ၊ (ခြံဝိထိ)
 မည်နာမ၊ သိရ နောက်ဆုံးမှာ-တဲ့။ (အမည်ဝိထိ)

ရှုမှတ်ပြီး စားနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဒီဉာဏ်စခန်း ရောက်လာတဲ့အခါမှာ ပထမ စားသိဝိထိ ဆုံးသွားတဲ့နောက် ရှုမှတ်တဲ့ ဝိထိက ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့၊ စားသိရတဲ့ အရသာရော၊ စားသိတဲ့စိတ်ရော ပျောက်သွားတာကို သိသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆင်ခြင် စဉ်းစားပြီး အရသာခံတဲ့ ဝိထိစိတ်တွေက ဖြစ်ခွင့်မရတော့ဘူး၊ ဒီလို အရသာခံတဲ့ ဝိထိစိတ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရတဲ့ အတွက် အရသာမပေါ်ဘဲ မမြိန်ရှက်ဘဲ ဖြစ်နေတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ယောဂီမှာ မလွဲသာလို့သာ စားနေရတယ်၊ သာယာစရာကတော့ ဘာမှ မပေါ်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ ငြီးငွေ့ဖွယ် ထင်နေတာပါပဲ၊ တချို့များ စားရင်း စားရင်း ဒုက္ခတွေ ထင်လာလို့ အလိုလို မစားချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာတာနဲ့ စားနေကျ အတိုင်း အပြည့်အစုံ မစားတော့ဘဲ အပြီးသတ်လိုက်တာတွေ တောင် ရှိပါသေးတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ပြီးတော့ တွေ့ထိရာမှာလည်း ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး။ စိတ်ကူး ကြံစည်ရာမှာလည်း ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး။ အားလုံး ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှတွေဟာ ပျင်းစရာ၊ ငြီးငွေ့စရာတွေချည်းဖြစ်ပြီး ထင်နေတယ်။ ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်မှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ သဘောတွေပါပဲ။ ဒီငြီးငွေ့ပုံတွေက အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ လွန်လွန်ကဲကဲ တော်တော်များများ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အချို့မှာတော့ အတော်အသင့်လောက်ပဲ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ငြီးငွေ့နေရာက လွတ်မြောက်ချင်တဲ့ စိတ်တွေကလည်း ပေါ်လာတတ်တယ်။ ငြီးငွေ့မှတော့ လွတ်ချင်တော့တာပေါ့။ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာချည်းပဲ၊ ဘာမှ မကောင်းဘူး၊ ဒါတွေ အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းသွားမှ ကောင်းမယ်”လို့ ဒီလိုလည်း သဘောကျလာတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ “မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်”ပါပဲ။ အဲဒီမှာ “အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းတယ်” ဆိုတာဟာ နိဗ္ဗာန်တရားပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို သဘောကျပြီး လွတ်မြောက်ချင်တာဟာ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို တကယ်ရောက်တဲ့ သဘောပါပဲ။ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ချင်တော့ ဘယ်လို လုပ်ရပြန်သလဲ ဆိုရင် ရောက်အောင်လို့ အထူးအားထုတ်ပြီး တစ်ဖန်ရှုရပြန်တာပါပဲ။ အဲဒါကို “ပဋိသင်္ခါဉာဏ်”လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အထူး အားထုတ်ပြီး ရှုတဲ့အခါမှာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေက

၁၇၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ပိုပြီး ထင်ရှားလာတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဒုက္ခသဘောတွေက ပိုပြီး ထင်ရှားတတ်တယ်။

ဒီ“ပဋိသင်္ခါဉာဏ်”ကို လွန်သွားရင်တော့ “သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်”ကို ရောက်သွားတယ်။ ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ ယောဂီမှာ အင်မတန် သက်သာပါတယ်။ အထူး ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲနဲ့ အမှတ်အသိကလေးတွေက သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ဖြစ်ပြီး အထူး ကောင်းနေတယ်။ ကောင်းနေပုံကတော့ ထိုင်ပြီး မှတ်နေတယ် ဆိုရင် အစပိုင်း နည်းနည်းလောက်ပဲ ကြောင့်ကြစိုက်ပေးလိုက် ရတယ်။ အဲဒီက နောက်တော့ သူ့အရှိန်နဲ့သူ သိသိပြီး သွား နေတယ်။ နာရီစက်ကလေးများ သော့ပေးထားလိုက်တော့ သူ့ဟာသူ သွားနေတာလိုပါပဲ။ တစ်နာရီအတွင်းမှာတော့ အနေ အထိုင်လည်း မပြင်ရဘူး။ အမှတ်လည်း ပျက်မသွားဘူး။ ကောင်းမြဲ ကောင်းနေတယ်။

ဒီဉာဏ်မရောက်ခင် ရှေးရှေးဉာဏ်တွေတုန်းကတော့ ကောင်းနေရာထဲကပေမယ့် အနှောင့်အယှက်တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် တယ်မကြာခင် အခြေပျက်ပျက်သွားတတ်တယ်။ အသံကြား ရာဆီ စိတ်က ရောက်ပြီးတော့လည်း အခြေပျက်သွားတတ် တယ်။ သက်သက် စိတ်ကူးတွေ အပြင်ထွက်ပြီးတော့လည်း အခြေပျက်သွားတတ်တယ်။ ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာတာ၊ ယားတာ၊ ချောင်းဆိုတာ ဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေ ပေါ်လာလို့

သတ္တမအကြိမ်

လည်း အခြေပျက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒီလို အခြေပျက်ပျက် သွားလို့ ပြန်ပြန်ပြီး အခြေတည် မှတ်ရတာတွေကလည်း များ ခဲ့ပါတယ်။ ယခု ဒီဉာဏ်ကျတော့ သိပ်နေရာကျတာပဲ။ အဲဒီလို အပျက်တွေ မရှိတော့ဘူး။ အသံကြားရင်လည်း အဲဒီအသံကို ဂရုမစိုက်ဘူး။ မှတ်ရုံကလေးပဲ မှတ်သွားတယ်။ ပြီးတော့လည်း ပေါ်ရာပေါ်ရာကို အခြေမပျက် မှတ်မြဲ မှတ်သွားပြန်တာပဲ။

ပြီးတော့ အပြင်ထွက်တဲ့ အလွတ်စိတ်ကူး ဆိုတာလည်း လုံးလုံးမရှိဘူး။ ကောင်းတဲ့အာရုံတွေကို တွေ့ရလို့လည်း နှစ် သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာခြင်း မရှိဘူး။ မကောင်းတဲ့ အာရုံတွေ တွေ့ရလို့လည်း စိတ်ပျက်ခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း မရှိဘူး။ ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာတာ ဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေကတော့ ပေါ်လာတယ်လို့ မရှိပါဘူး။ ပေါ်လာ ပြန်ရင်လည်း မနေသာအောင် မဆိုးဘူး။ မှတ်လို့နိုင်ပါတယ်။ ယားတာတို့၊ ချောင်းဆိုးတာတို့ ဒီလိုရောဂါ ဝေဒနာတွေကတော့ မူလက ရှိနေတောင်မှ ဒီ“သင်္ခါရပေက္ခာ” အမှတ် ကောင်းနေတဲ့ အခါမှာ ပျောက်နေတယ်။ အချို့မှာ တော်တော်ကြီးကျယ်တဲ့ ရောဂါတွေတောင် ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ ပျောက်သွားတတ်ပါ သေးတယ်။ လုံးလုံးမပျောက်တောင် အဲဒီလို အမှတ်ကောင်း နေခိုက်မှာတော့ သက်သာခွင့်ရနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမှတ် ကလေးတွေက တစ်နာရီလောက်တော့ အခြေမပျက်ဘဲ သူ့

၁၇၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

အရှိန်နဲ့သူ သိသိပြီး သွားနေပါတယ်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ နှစ်နာရီ သုံးနာရီလည်း တစ်သမတ်တည်း အရှိန်မပျက် သွားနေတတ် ပါတယ်။ အဲဒီလို နှစ်နာရီ သုံးနာရီ ကြာတော့လည်း ကိုယ်မှာ ပင်ပန်းခြင်းလည်း မရှိဘူး။ အချိန်ဟာလည်း ကုန်မှန်းမသိ ကုန်သွားတတ်တယ်။ “တယ် မကြာသေးဘူး” လို့တောင် ထင် တတ်ပါသေးတယ်။

ယခုလို နွေဥတု ပူအိုက်တဲ့အခါမှာ ဒီဉာဏ်နဲ့ ဒီအမှတ်ကို ရောက်နေရင် သိပ်ကောင်းတာပေါ့။ သူများတွေက “ပူတယ်၊ အိုက်တယ်” လို့ ညည်းညူနေကြပေမယ့် ဒီဉာဏ်နဲ့ ဒီလို အမှတ် ကောင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ပူမှန်း၊ အိုက်မှန်း မသိရဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ တစ်နေ့လုံး အချိန်ဟာလည်း မကြာခင် ကုန် သွားသလို ထင်ရတတ်တယ်။ ဒီဉာဏ်က အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီဉာဏ်အဆင့်မှာလည်း ကြောင့်ကြမှု၊ တောင့်တမှု လွန်နေတာ၊ နှစ်သက် သာယာနေ တာ အစရှိတဲ့ အန္တရာယ်ကလေးတွေကတော့ ရှိသေးတာပါပဲ။ အဲဒါကလေးတွေကို မပယ်နိုင်ရင် ရှေ့ကို မတိုးတက်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါကလေးတွေကို ပယ်ရှားပြီး ရှုမှတ် သွားရင်တော့ အရိယမဂ်ဉာဏ် ရောက်သွားဖို့ပဲ ရှိပါတော့တယ်။
ဒါကြောင့် -

□ “စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန် ပြည်” လို့

သတ္တမအကြိမ်

ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာ၊ “နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်”က
 စပြီး “သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်”အထိ ယခု ပြောလာခဲ့တာတွေ
 ဟာ စွဲလမ်းမှုကင်းပျောက်ပြီး အဲဒီမဂ်လမ်းပေါက်ပုံတွေပါပဲ၊
 ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ...

“ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ မြင်တယ်၊
 ကြားတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်”စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း
 ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးနေတဲ့ အား
 ထုတ်မှု ဆိုတာ ပါတယ်။ အဲဒါဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ “သမ္မာ
 ဝါယာမ”ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်တရားပဲ၊ ပြီးတော့ အမှတ်ရတဲ့ သတိ
 လည်း ပါတယ်။ အဲဒါက “သမ္မာသတိမဂ္ဂင်”ပဲ၊ ပြီးတော့ ရှုမှတ်
 မိတဲ့ အာရုံထဲ ဝင်ဝင်သွားသလို အာရုံမှာ ကပ်ကပ်ပြီး တည်
 တည်နေတဲ့ သမာဓိလည်း ပါတယ်။ အဲဒါက “သမ္မာသမာဓိ
 မဂ္ဂင်”ပဲ၊ အဲဒီသုံးပါးကို “သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါး”လို့ ခေါ်တယ်။
 ပြီးတော့ အဲဒီသမာဓိနဲ့ ကပ်ကပ်ပြီး စူးစိုက်မိရာ အာရုံကို
 “တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောမျှပဲ၊ မြင်သိတဲ့ သဘော
 မျှပဲ၊ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ သဘောမျှပဲ၊ မမြဲတဲ့ သဘောမျှပဲ”
 စသည်ဖြင့် ကြံစည်မိတဲ့ ဝိတက်ဆိုတာလည်း ပါတယ်။ အဲဒါက
 “သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်”ပဲ၊ ဒီနေရာမှာ “ကြံစည်မိတယ်” ဆိုပေ
 မယ်လို့ တစ်မိနစ်နဲ့ အကြာကြီး တွေးတောနေရတာတော့

မဟုတ်ပါဘူး။ ရှုမှတ်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီရှုမှတ်မိတဲ့ အာရုံပေါ် လှမ်းတက်သွားသလို စိတ်ဦးကလေး တက်တက် သွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ သူ့ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သူနဲ့ယှဉ် ဖက် နာမ်တရားတွေကလည်း အဲဒီအာရုံကို တက်ရောက်ပြီး အာရုံပြုရတဲ့အတွက် သူ့ကို “အဘိနီရောပနလက္ခဏာ-ယှဉ် ဖက်တရားတွေကို အာရုံပေါ် တင်ပေးခြင်းသဘောရှိတယ်”လို့ အဋ္ဌကထာမှာ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

ပြီးတော့ အဲဒီတက်ရောက်မိတဲ့အာရုံကို တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့သဘောမျှပဲ။ အာရုံကို မသိတတ်တဲ့သဘောမျှပဲ။ မြင်သိတဲ့ သဘောမျှပဲ။ အာရုံကို သိတတ်တဲ့ သဘောမျှပဲ။ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ သဘောမျှပဲ။ မမြဲတဲ့ သဘောပဲ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင် သဘောကျသွားတဲ့ အသိဉာဏ်လည်း ပါတယ်။ အဲဒါက “သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်”ပဲ။ ဒီ သမ္မာသင်္ကပ္ပနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို “ပညာမဂ္ဂင်”လို့ ခေါ်တယ်။ “သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ” ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် သုံးပါးကတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂမီ ရှေးအဖို့ သီလဆောက်တည်ကတည်းက ပြည့်စုံခဲ့တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် ရှုမိတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး မိစ္ဆာဝါစာလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မိစ္ဆာကမ္မန္တလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မိစ္ဆာအာဇီဝလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း သီလမဂ္ဂင်ကိစ္စတွေလည်း ပြီးနေပါတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတွေဟာ ရှုမှတ်တဲ့ စိတ်တိုင်းမှာ ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီမဂ္ဂင်တရားတွေဟာ စွဲမှု ကင်းပျောက်ပြီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်လမ်းပါပဲ။ ဒီဝိပဿနာမဂ်လမ်းက ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “သင်္ခါရ ပေက္ခာဉာဏ်”တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း တည်ဆောက်လာ ရတယ်။ ဒီလိုတည်ဆောက်လာလို့ “သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်” ရင့်ကျက်လာတဲ့အခါမှာ သူ့ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်အတိုင်း အရိယမဂ်က ဆိုက်ရောက်သွားတော့တာပါပဲ။ ဆိုက်ရောက်သွားပုံကတော့ ဒီ “သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်”က ရင့်ကျက်ပြီး အားပြည့်လာတဲ့အခါမှာ အမှတ်အသိတွေက ထူးခြားပြီး လျင်မြန်လာတယ်။ အဲဒီလို လျင်လျင်မြန် မြန် သိရင်း သိရင်းနဲ့ အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ထဲကို ဖြုတ်ခနဲ ကျရောက်သွားတယ်။ ဒီလို ကျရောက်သွားပုံကလည်း အဆန်းသားပဲ။ မရောက်ခင် စောစောက ကြိုတင်ပြီး သိထား တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ရောက်နေတုန်းလည်း ဆင်ခြင်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ရောက်ပြီးမှ ပြန်ဆင်ခြင်နိုင်တယ်။ ထူးထူးခြားခြား တွေ့ရတော့ ပြန်ဆင်ခြင်မိတာပေါ့။ အဲဒါကို “ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်”လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့အခါကျမှ အမှတ်အသိကလေးတွေ မြန်လာရာက ငြိမ်းရာကို ရောက်သွား ပုံရော၊ ငြိမ်းနေပုံရော အဲဒါတွေကို ထင်ရှားတွေ့တယ်။ ဒီအထဲမှာ ငြိမ်းနေပုံက နိဗ္ဗာန်ပဲ။ ငြိမ်းရာ ရောက်သွားတာက

အရိယမဂ်ပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ မဂ်လမ်းပေါက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ဆိုက်ရောက်သွားပုံတွေပါပဲ၊ ဒါကြောင့် “စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်”။ (ဆို)

ဒီတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်ရင် အရေးတကြီး လိုတာက ဘာလဲဆိုရင် စွဲလမ်းမှု ကင်းပျောက်အောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ၊ ပကတိလူတွေမှာ နေရာတကာ စွဲလမ်းမှုတွေ ရှိနေတယ်၊ မြင်ရာကလည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ ကြားရာ၊ တွေ့ရာ၊ သိရာတွေကလည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ မြဲတယ်လို့လည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့လည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ အသက်ကောင်၊ ငါကောင်၊ သတ္တဝါကောင်ပဲလို့လည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ အဲဒီ အစွဲအလမ်းတွေ လုံးလုံးကင်းသွားအောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ၊ အဲဒီလို အားထုတ်တယ် ဆိုတာလည်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်နေရတာပါပဲ၊ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင် စွဲလမ်းမှုတွေ အကုန်လုံး ကင်းပျောက်သွားမယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှုကင်းတော့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားမယ်၊ ဒါဟာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် -

သတ္တမအကြိမ်

□ “ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်။
 စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်”
 လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်။ ယခု ဟောခဲ့တဲ့ ဆောင်
 ပုဒ်ဟာ အရင်းခံကတော့ ၉-ပုဒ်ပဲ ရှိပါတယ်။

(၁) ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။

(၃) ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါ ရှုရပါသနည်း။

(၄) မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုရပါသတည်း။

(၅) ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်။

(၆) မြဲတယ် ကောင်းတယ်၊ ငါကောင်နယ်၊ တကယ်ထင်
 တတ်သည်။

(၇) ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်။

(၈) မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်။

(၉) စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်
 ပြည်-တဲ့။

ဒီ ဆောင်ပုဒ် ၉-ပုဒ်ဟာ ဝိပဿနာအခြေခံတရားမှာ မူရင်း
 တွေပါပဲ။ ဒီမူရင်း ညွှန်ကြားချက်တွေဟာ ဝိပဿနာ၏ မူသေ
 စည်းတွေပဲ။ ဝိပဿနာဆိုရင် ဒီမူသေစည်းနှင့် ညီညွတ်ရမယ်။
 ဒီမူသေစည်းနှင့် မညီရင် ဝိပဿနာအစစ် မဖြစ်နိုင်ဘူး။

၁၈၄

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ဒါကြောင့် ဒိညွန့်ကြားချက်တွေကို “ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်း” လို့ အမည်ပေးထားတယ်။ အဲဒါကို မှတ်ထား သိမ်းဆည်းထားရမယ်လို့ နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ နောက်ဆုံး ဆောင်ပုဒ် တစ်ခုလည်း ပေးထားပါတယ်။

□ (၁၀) ဝိပဿနာရှုနည်း၊ မူသေစည်း၊ သိမ်းဆည်း ထားရမည်-တဲ့။

ဒါကတော့ အမှာစကားကလေးပါပဲ၊ ကဲ .. အဲဒီမှာတမ်း ကလေး ဆိုကြရမယ်။

□ ဝိပဿနာရှုနည်း၊ မူသေစည်း၊ သိမ်းဆည်းထားရမည်။ (ဆို)

ဝိပဿနာ အခြေခံတရားကတော့ စုံသွားပါပြီ၊ အားပေး စကားလောက်ပဲ လိုပါတော့တယ်။

တရားက တယ်၊ ရလွယ်တယ်

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူတဲ့အခါ တရားနာ ပရိသတ်တွေဟာ တရားနာရင်းပဲ နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ပြီး တရားထူးတွေကို ရ၊ ရပြီး သွားကြတယ်၊ အဲဒီလို တရားရသွားတာတွေဟာ တရားတစ်ပွဲ တစ်ပွဲမှာကို အင်မတန် များပါတယ်၊ ဂါထာကလေး တစ်ပုဒ်လောက် ဟောတဲ့အခါမှာလည်း ဂါထာအဆုံးမှာ တရားထူး ရသွားတဲ့ ဦးရေဟာ မနည်းဘူး၊ အဲဒါကို အဋ္ဌကထာက -

သတ္တမအကြိမ်

တရားက တယ်၊ရလွယ်တယ်

၁၈၅

ဒေသနာပရိယောသာနေ-ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌၊ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့အား၊ ဓမ္မာဘိသမယော-တရားထူးကို ရခြင်း၊ သိခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်လေပြီလို့ -

ဒီလို ဖော်ပြထားတတ်ပါတယ်။ အဲဒါကို တွေ့ရတော့ တချို့က ပြောကြတယ် ... “တရားထူးက တယ် ရလွယ် ပါကလား။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် တယ်လွယ်တာပဲ။ ယခုတော့ အင်မတန် အားထုတ်နေတာတောင် မရနိုင်ဘူး။ ဘာကြောင့် ဒါလောက် ကွာခြားနေရသလဲ” စသည်ဖြင့် သံသယမကင်းတဲ့ အနေနဲ့ ပြောတတ်ကြတယ်။

ဒီနေရာမှာ သတိပြုစရာကတော့ အဲဒီလိုပြတဲ့ အဋ္ဌကထာ ဟာ ဝတ္ထုကြောင်းလောက် ပဓာနပြုပြီး ပြနေတဲ့ အရာဌာန ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာရယ်။ ဝတ္ထုကြောင်းသက်သက် ပြနေရာမှာ တရားထူး ရသူတွေ၏ အခြေခံအကြောင်းရင်းတွေ ဖော်ပြရန် မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတာရယ်။ ဟောတဲ့ ဘုရားရော၊ နာတဲ့သူတွေ ရော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေ ဖြစ်ကြတယ် ဆိုတာရယ် အဲဒါတွေကို သတိပြုဖို့ လိုပါတယ်။

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလို ဝတ္ထုကြောင်းလောက်ကိုသာ ပဓာန ပြုပြီးတော့ ပြဆိုနေတဲ့ အခန်းမှာ တရားအားထုတ်ပုံတွေကို ထည့်သွင်းပြဆိုနေရင် ကျယ်လည်း အလွန်ကျယ်သွားမယ်။

၁၈၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ကြည့်ရှုသူတို့မှာလည်း တာဝန်လေးသွားမယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ
 ဂါထာ စသည်မှ ထုတ်နုတ်ပြီး တရားနာသူတို့ နှလုံးသွင်းပုံကို
 မပြောတော့ဘဲ ထိုဒေသနာနှင့် သင့်လျော်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ
 အကျိုးရသွားပုံကိုသာ ပြသွားတယ်လို့လည်း မှတ်သင့်ပါတယ်။
 အမှန်ကတော့ အဲဒီလို တရားနာရင်း တရားထူးရသွားကြတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အချို့က ရှေးဘဝတွေက ပါရမီထူးပါလာတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ လူချည်းသက်
 သက်လည်း မဟုတ်ဘူး။ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေလည်း ပါတယ်။
 တချို့ကတော့ ယခုဘဝတွင် ရှေးအဖို့ကတည်းက တရားနာ
 ဖူးပြီး တရားအားထုတ်နေကြတဲ့သူတွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ
 ရက်ကန်းသည်မကလေး ဝတ္ထုကို ထောက်ဆပြီး သိနိုင်ပါတယ်။

ရက်ကန်းသည်မဝတ္ထု

တစ်ချိန်တုန်းက မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ယခု “အလာဟ
 ဗတ်”ခေါ်တဲ့ အာဠဝိပြည်ကို ကြွရောက်တော်မူပြီး မရဏသမတိ
 ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောကြားတော်မူပါသတဲ့။ ဟောကြားပုံက
 တော့ -

“အဒ္ဓါဝံ မေ ဇီဝိတံ - ငါ၏ အသက်သည် မခိုင်မြဲပါ
 တကား။

ဓုဝံ မေ မရဏံ - ငါ၏ သေခြင်းကား ခိုင်မြဲလှချေ၏။

သတ္တမအကြိမ်

အဝဿံ မယာ မရိတဗ္ဗမေဝ - ငါသည် မချွတ်သေရ
မှာပါတကား။

မရဏပရိယောသာနံ မေ ဇီဝိတံ - ငါ၏ အသက်သည်
သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိချေသည်။

ဇီဝိတမေဝ အနိယတံ - အသက်သာလျှင် မည်ရွေ့မည်မျှ
ရှည်မည်ဟု ကိန်းမသေဘဲ ရှိချေသည်။

မရဏံ နိယတံ - သေရခြင်းမှာမူ ကိန်းသေပါတကား။”

ဟူ၍ “မရဏဿတိ” ကို ပွားများကြရန် ဟောကြားတော်မူ
ခဲ့ပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွ
တော်မူခဲ့ပါသတဲ့။ ထိုစဉ်အခါက အာဠဝိပြည် တရားနာ ပရိသတ်
ထဲမှာ ၁၆-နှစ်အရွယ် ရက်ကန်းသည်သမီး ကလေးမတစ်
ယောက် ပါရှိပါသတဲ့။ အဲဒီ သူငယ်မလေးဟာ ထိုကာလမှစ၍
“မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း” ကို ၃-နှစ်ပတ်လုံး ပွားများအားထုတ်
နေပါတယ်တဲ့။ ၃-နှစ်ကြာတဲ့အခါကျတော့ မြတ်စွာဘုရားက
အာဠဝိပြည်ကို တစ်ခါကြွလာတော်မူပြန်တယ်။

အဲဒီအခါမှာ မရဏဿတိကို ပွားများနေတဲ့ အဲဒီအမျိုး
သမီးကလေးကလည်း “ငါ့ဖခင် ရက်ကန်းအလုပ်ဌာနကို ရက်
ဖောက်သွားပို့မယ်၊ အပြန်မှ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး
တရားနာမယ်” လို့ ဒီလို ရည်ရွယ်ပြီး အိမ်က ထွက်လာခဲ့တယ်၊
မြတ်စွာဘုရားထံမှာ တရားနာကြဖို့ အသင့်စုဝေးနေတဲ့

၁၈၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ပရိသတ်အစွန့်က သူ့ဖခင်ထံ ဖြတ်သွားတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားဆီကို အဝေးက မျှော်ပြီး ကြည့်မိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း တရားကို ရှေးဦးစွာ လာရောက်ပြီး နာစေလိုတဲ့အတွက် မျှော်ပြီး ကြည့်တော်မူလိုက်တယ်။ အဲဒါကို မြင်ရတော့ “မြတ်စွာဘုရားက လာစေလိုတယ်” ဆိုတာကို ခိုင်မိတာနဲ့ တရားနာ ပရိသတ်ထဲ ဝင်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး သင့်တော်တဲ့အရပ်မှာ တည်နေပါတယ်တဲ့။

ဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက “ကလေးမကလေး သင်ဘယ်က လာသလဲ” လို့ မေးတော်မူပါတယ်။ “မသိပါဘုရား” လို့ ဖြေပါတယ်။

“ဘယ်သွားမလဲ” လို့လည်း မေးတော်မူပြန်တယ်။ “မသိပါဘုရား” လို့ပဲ ဖြေပါတယ်။

“မသိဘူးလား” လို့ မေးတော်မူပြန်ပါတယ်။ “သိပါတယ် ဘုရား” လို့ ဖြေပါတယ်။

“သိသလား” လို့ မေးပြန်ပါတယ်။ “မသိပါဘုရား” လို့ ဖြေပါတယ်။

ဒီတော့ လူထုပရိသတ်က ကလေးမလေးအပေါ်မှာ အထင်လွဲကုန်တယ်။ “ဒီကောင်မလေးဟာ မြတ်စွာဘုရား မေးတာကို ပြောင်ချော်ချော်လုပ်ပြီး ဖြေတယ်။ “ဘယ်က လာသလဲ” လို့

ရက်ကန်းသည်မဝတ္ထု

၁၈၉

မေးတာကို “အိမ်က လာတယ်”လို့ ဖြေရောပေါ့။ “ဘယ်သွား
မလဲ”လို့ မေးတာကိုလည်း “ရက်ကန်းအလုပ်ရုံ သွားမယ်”လို့
ဖြေရောပေါ့။ အဲဒါတွေ သူသိပါလျက်နဲ့ မသိဘူးချည်း ဖြေတယ်။
ပြီးတော့ “မသိဘူးလား”ဆိုတော့လည်း “သိပါတယ်”လို့ ဖြေ
ပြန်တယ်။ “သိသလား”လို့ မေးပြန်တော့လည်း “မသိဘူး”လို့
ဖြေပြန်တယ်။ ဒီကောင်မလေးတော့ ထင်ရာတွေ လျှောက်ပြော
နေတယ်”လို့ အထင်လွဲပြီး ကဲ့ရဲ့စကား ပြောကြသတဲ့။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ကလေးမကလေးကိုပဲ ထပ်ပြီး
မေးတော်မူပြန်တယ်။ “ကလေးမလေး သင် ဘယ်ကလာ
သလဲ”လို့ ငါမေးတာကို “မသိပါဘုရား”လို့ သင်က ဘာကြောင့်
ဖြေရသလဲ စသည်ဖြင့် ထပ်ပြီး မေးတော်မူပါတယ်။ ဒီတော့
ရက်ကန်းသည်မလေးက ဖြေကြား လျှောက်ထားပါတယ်။
လျှောက်ပုံကတော့ -

“မြတ်စွာဘုရား တပည့်တော်မ အိမ်က လာတယ်”ဆိုတာ
ကတော့ အများသိနေပါတယ်။ အကျိုးရှိ စကားကိုသာ ဆိုလေ့
ရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရားက မေးသင့်တဲ့အရာဟု မထင်ပါ။ ဒါကြောင့်
“ဘယ်ကလာသလဲ”လို့ မေးတာဟာ “ဘယ်ဘဝက လာခဲ့
သလဲ”လို့ မေးလိုရင်း ထင်ပါသည်။ “ဘယ်ဘဝက လာခဲ့တယ်
ဆိုတာကို တပည့်တော်မက မသိနိုင်ပါ”။ ဒါကြောင့် “မသိပါ
ဘုရား”ဟု ဖြေပါသည်။

၁၉၀

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ထို့ပြင် “ရက်ကန်းအလုပ်ရုံ ဖခင်ထံ သွားမယ်” ဆိုတာက လည်း အများသိနေပါတယ်။ အဲဒါကိုလည်း မေးမည်မထင်ပါ။ ဒါကြောင့် “ဘယ်သွားမလဲ” ဆိုတာဟာ “ဘယ်ဘဝကို သွားမလဲ” လို့ မေးလိုရင်း ထင်ပါတယ်။ “ဘယ်ဘဝ သွားရမည်ကို တပည့်တော်မ မသိနိုင်ပါ။” ဒါကြောင့် “မသိပါဘုရား” လို့ ဖြေရပါသည်။

ထို့ပြင် “မသိဘူးလား” လို့ မေးတာကတော့ “သေရမည်ကို မသိဘူးလား” လို့ မေးလိုရင်း ထင်ပါသည်။ တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်ချိန်မှာ ကေနံသေရမည် ဆိုတာ တပည့်တော်မက သိမြင်နေပါသည်။ ဒါကြောင့် “မသိဘူးလား” ဆိုတဲ့ အမေးကို “သိပါသည် ဘုရား” လို့ ဖြေပါသည်။

ထို့ပြင် “သိသလား” ဆိုတဲ့ အမေးကတော့ “မည်သည့်အချိန်မှာ သေရမည်ကို အတိအကျ သိသလား” လို့ မေးလိုရင်း ထင်ပါတယ်။ အဲဒါကို တပည့်တော်မက အတိအကျ မသိနိုင်ပါ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ နောက်ဆုံးအမေးကို “မသိပါဘုရားလို့လဲ ဖြေရပါသည်” ဟု အသီးအသီး ဖြေရှင်းပြီး လျှောက်ပါတယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အဖြေ ၄-ခုလုံးကို အသီးအသီး သာဓု ခေါ်တော်မူပါတယ်။ လူထုပရိသတ်ကလည်း မိမိတို့ အထင်မှားကြောင်း သိသွားကြပါတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

အဲဒီမေးခွန်း ၄-ခုထဲမှာ တတိယမေးခွန်းအရ တစ်နေ့ကျ သေမှာကတော့ အလွန်သေချာနေပါတယ်။ စတုတ္ထ မေးခွန်း အရ “ဘယ်အချိန် သေရမယ်”ဆိုတာလည်း ဘယ်သူမှ အတတ်မသိနိုင်ဘူး။ တော်တော်နဲ့ မသေသေဘူးလို့ ထင်နေရင်းပဲ ရုတ်တရက် မမျှော်လင့်ဘဲ သေသေသွားကြရပါတယ်။ ဒီတော့ သေပြီးရင် “ဘယ်သွားမလဲ”ဆိုတဲ့ ဒုတိယမေးခွန်းနဲ့ ကိုယ့် ကိုယ်ကို လူတိုင်း လူတိုင်း၊ ရှင်တိုင်း၊ ရဟန်းတိုင်း မေးကြည့် ဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ယခုပဲ စိတ်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေးကြည့် စမ်းပါ။ ဆရာကြီး ဘယ်သွားမလဲ၊ ဘကြီး ဘယ်သွားမလဲ၊ အဒေါ်ကြီး ဘယ်သွားမလဲ၊ အင်း... အဖြေရခက်တယ် နော်၊ အရှင်ဘုရား ဘယ်သွားမလဲ၊ အင်း .. ဒါကလည်း အဖြေရ ခက်တာပဲ၊ အဖြေရ မခက်အောင် လုပ်စရာနည်းတွေက တော့ ရှိပါတယ်။ မိမိရဲ့ ကာယကံ ကိုယ်အမူအရာကို စဉ်းစား ကြည့်ပါ။ ဝစီကံ-နုတ်အမူအရာတွေကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မနောကံ-စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ကောင်း တာက များသလား၊ မကောင်းတာက များသလား၊ “ကောင်း” ဆိုပေမယ့် ကိုယ့်ဟာကို ကောင်းနေရုံနဲ့ မပြီးသေးဘူး၊ သူတစ်ပါး အကျိုးကို မထိခိုက်တဲ့ အမှုကိုမှ ကောင်းတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ကောင်းတာက များရင် ကောင်းတဲ့ဘဝ ရောက်သွားမှာပဲ၊ မကောင်းတာက များရင်တော့ မကောင်းတဲ့ဘဝတွေ ရောက် သွားမှာပဲ၊ ဒါကြောင့် ကောင်းတဲ့၊ ဖြူစင်တဲ့၊ စေတနာနဲ့

ကောင်းတဲ့အလုပ်၊ ကောင်းတဲ့အပြော၊ ကောင်းတဲ့အကြံများ
ကိုသာ ပြုလုပ် ပြောဆို ကြံစည်မိအောင် အားထုတ်ဖို့ လိုပါ
တယ်။ သေသေချာချာ ကောင်းတာကတော့ အပါယ်လေးပါးမှ
လုံးဝ လွတ်မြောက်တဲ့ တရားအဆင့်ကို ရောက်သွားအောင်
ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကို အပြည့်အစုံ အားထုတ်တာဟာ
အကောင်းဆုံး အသေချာဆုံးပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီလို
ဩဝါဒ ပေးနေပါတယ်။

□ အပါယ်ဘေးငြိမ်းခွင့်၊ ဉာဏ်အဆင့်၊ အသင့်ရောက်ပါစေ-
တဲ့။

“အပါယ်ဘေးငြိမ်းတဲ့ ဉာဏ်အဆင့်” ဆိုတာ သောတာ
ပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်အဆင့်ပါပဲ။ အဲဒီဉာဏ်လောက်ဆိုရင် တော်
လောက်ပြီလားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့တော့
အဲဒီလောက်ဆိုရင် ဝမ်းမြောက်လှပါပြီ။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာ
ဘုရားကတော့ အရဟတ္တဖိုလ် မရောက်မချင်း၊ ရဟန္တာမဖြစ်
သေးမချင်း စိတ်ချပြီး အားရမနေပါနဲ့ဦးတဲ့၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ လုံးဝ
ငြိမ်းတဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပါတဲ့၊ ဒါကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်အရ -

□ “ထိုဉာဏ်ဖြင့်လဲ၊ မတော်ပဲ၊ ဆင်းရဲ ငြိမ်းပါစေ”လို့ -

ဒုတိယ ဩဝါဒကိုလည်း ပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပါရမီ
ဉာဏ်က မရင့်သေးရင်တော့ အားထုတ်သော်လည်း အပြည့်

အစုံဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတော့ ဒီလို မဖြစ်နိုင်ရင် ကြမ်းတမ်းတဲ့ လောဘ ဒေါသ အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေ ဖြစ်လာတဲ့ အခါမှာ အဲဒါတွေကို မြန်မြန်ငြိမ်းသွားအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပါလို့ နောက်ဆုံး သြဝါဒကိုလည်း ပေးနေပါတယ်။

□ “ဖြစ်ပေါ်လာငြား၊ စိတ်ကြမ်းများ၊ ပယ်ရှားနိုင်ပါစေ”တဲ့။

အဲဒီ သြဝါဒတွေအတိုင်း ရှိရှိသေသေ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနေမယ် ဆိုရင်တော့ “ဘယ်သွားမလဲ”ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို “ကောင်းရာသွားမယ်”လို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေနိုင်ပါတယ်။

ခုတင်က ရက်ကန်းသည်မကလေးအကြောင်း ပြန်ဆက်ကြဦးစို့၊ မြတ်စွာဘုရားက ကလေးမကလေးရဲ့ အဖြေများကို သာဓု ခေါ်တော်မူပြီးတော့ လူထုပရိသတ်ကို “သင်တို့ဟာ ဒီကလေးမကလေးက ပြောတဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်လောက်တောင် မသိကြ၊ နားမလည်ကြဘူး၊ ကဲ့ရဲ့ရုံသာ ကဲ့ရဲ့တတ်ကြတယ်၊ ပညာမျက်စိ မရှိတဲ့သူတွေဟာ အကန်းတွေ မည်တယ်၊ ပညာမျက်စိရှိမှ မျက်စိမြင်သူ မည်တယ်”လို့ မိန့်တော်မူပြီး ဂါထာတစ်ပုဒ် တရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အန္တဘူတော အယံ လောကော၊ တနုကေတ္ထ ဝိပဿတိ။
သကုဏော ဇာလမုတ္တာဝ၊ အပ္ပေါ သဂ္ဂါယ ဂစ္ဆတိ-တဲ့။

အယံ လောကော-ဤလူအပေါင်းသည်၊ အန္တဘူတော-ပညာမျက်စိ မရှိသဖြင့် အကန်းသဖွယ် ဖြစ်ချေ၏၊ ဧတ္ထ-

ဤ လူများထဲ၌၊ တနင်္ကော-ဦးရေများလှ မပြောပဖွယ် အနည်းငယ်သော သူသည်သာလျှင်၊ ဝိပဿတိ-အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုမြင်သိနိုင်ပေ၏။ ဇာလမုတ္တော-ငှက်မုဆိုး၏ ပိုက်အတွင်းမှ လွတ်မြောက်သွားသော၊ သကုဏော-ငှက်သည်၊ အပေါ့ ဣဝ-နည်းပါးဘိသကဲ့သို့၊ အပေါ့-အနည်းငယ်သော သူသည်သာလျှင်၊ သဂ္ဂါယ-လှပြည်၊ နတ်ပြည် နိဗ္ဗာန်ဆီသို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားရောက်နိုင်ပေ၏-တဲ့။

ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက “ဒေသနာဝသာနေ-ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌၊ ကုမာရိကာ-ရက်ကန်းသည်မ အမျိုးသမီးကလေးသည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ-တည်လေပြီ၊ သောတာပန် ဖြစ်သွားပါတယ်”တဲ့။ ဒီရက်ကန်းသည်မကလေး တရားနာရင်း တရားထူး ရသွားတာဟာ ရှေးအဖို့ ၃-နှစ်လောက်ကတည်းက မရဏသမတိဘာဝနာကို ပွားများလာခဲ့လို့ပဲ ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီအကြောင်း အဋ္ဌပုတ္တိကို ထောက်ပြီးတော့ အလားတူ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း များစွာပင် ရှိတယ်လို့လည်း ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်။

အခြားအကြောင်းတစ်ခုကတော့ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်သုံးနေတော်မူတဲ့အခါမှာ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း တရားပွဲ ရှိနေတယ်၊ ဒါကြောင့် ညနေပိုင်း ကျရင် သာဝတ္ထိမြို့က လူတွေဟာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ အဝတ်

တွေကို ဝတ်ဆင်ပြီးတော့ ပူဇော်စရာ ပန်းနံ့သာတွေကိုလည်း
ယူဆောင်ပြီးတော့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ လာရောက်ပြီး
တော့ တရားနာကြသတဲ့၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်
စသည်မှာ သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့အခါတွေမှာလည်း ဒီနည်း
အတိုင်း နေမှာပါပဲ၊ ဒီတော့ ရှေးရှေးနေ့တွေ၊ ရှေးရှေးလတွေ၊
နှစ်တွေက တရားနာထားတဲ့သူတွေဟာ မိမိနာယူထားတဲ့ တရား
အဆုံးအမတော်များအတိုင်း သီလကို ကျင့်နေကြသလို သမထ
ဝိပဿနာ အလုပ်တွေလည်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အား
ထုတ်နေကြမယ် ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင်
ယခုနေအခါမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တစ်ဦးဦးက ဟောကြားနေတာ
ကိုတောင်မှ နာကြားရတဲ့သူတွေက လိုက်နာပြီး အားထုတ်
ကြသေးတာပဲ၊ ဟိုတုန်းက မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်
ဟောတဲ့တရားကို နာရတဲ့ သူတွေဟာ ဘယ်မှာ အားမထုတ်ဘဲ
ရှိပါ့မလဲ၊ အားထုတ်ကြမှာပါပဲ၊ ဒီတော့ ရှေးရှေး နေ့ရက်တွေ၊
လတွေ နှစ်တွေက တရားနာပြီး အားထုတ်လာခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
တွေဟာ နောက်နောက် တရားပွဲတွေမှာ တရားနာရင်း မဂ်
ဖိုလ်တရားထူးကို ရဖို့ ပါရမီ အထောက်အပံ့တွေ ပြည့်စုံနေ
တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ပြီးတော့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် စသည်မှာ တရားဟော
တော်မူတဲ့အခါ တရားနာ ပရိသတ်တွေက ရဟန်းပရိသတ်

၁၉၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

လည်း ရှိတယ်၊ ရဟန်းမိန်းမ ပရိသတ်လည်း ရှိတယ်၊ လူ ဥပါသကာ ယောက်ျားလည်း ရှိတယ်၊ ဥပါသိကာ မိန်းမလည်း ရှိတယ်၊ ပရိသတ် ၄-ပါးအစုံပဲ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတဲ့တရားကို မျက်မှောက်ထင်ရှား ဖူး မြော်ပြီး နာကြားရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ဆုတောင်းပါရမီ ထူးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်စရာ အကြောင်းရှိပါတယ်၊ မြတ်စွာ ဘုရားက တရားဟောတဲ့အခါမှာလည်း အဲဒီတရားနာပုဂ္ဂိုလ် တွေရဲ့ အလိုအကြိုက် အဇ္ဈာသယကို ကြည့်ရှုပြီး သင့်လျော် တဲ့တရားကို ဟောတော်မူတယ်။

“အလိုအဇ္ဈာသယနှင့် ကိုက်အောင် ဟောတယ်”ဆိုတာ က အင်မတန် အရေးပါ အရာရောက်ပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက “အရှင်စူဠပန္နက”ဆိုတာ ရှိတယ်။ အက္ခရာ ၄၄-လုံးသာရှိတဲ့ ဂါထာကလေးတစ်ပုဒ်ကို လေးလပတ်လုံး သင်လိုတောင် မရနိုင်ဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် သူ့အစ်ကိုဖြစ်သူ မဟာပန္နက မထေရ်က နှင်ထုတ်လိုက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက မိမိထံ ခေါ်ယူလာပြီးတော့ သင့်လျော်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးတယ်၊ အဝတ်ပိုင်းကလေးတစ်ခုကို “ရဇော- ဟရဏံ-မြူအညစ်အကြေးကို ဆောင်တတ်သည်၊ ရဇော- ဟရဏံ-မြူအညစ်အကြေးကို ဆောင်တတ်သည်”လို့ ရွတ် ဆိုပြီး လက်နဲ့ ဆုပ်နယ်နေရန် ညွှန်ကြားတော်မူတယ်၊ အဲဒီ

သတ္တမအကြိမ်

ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း“ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏံ” လို့ ဆိုပြီး အဝတ်ပိုင်းကို ဆုပ်နယ်နေရင်း မိမိသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ သဘောကို သိမြင်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာမှ မကြာဘူး။ အလွန်ဆုံး ၂-နာရီ ၃-နာရီလောက် ရှိမှာပေါ့။ ဒီလို လွယ်လွယ်နဲ့ တရားရသွားတာဟာ အဇ္ဈာသယနှင့် ကိုက်အောင် ဟောကြား ညွှန်ပြပေးလို့ပါပဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တပည့် ရဟန်းတစ်ပါးဟာလည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာပေးတဲ့ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ၄-လပတ်လုံး အားထုတ်သော်လည်း ဘာမှ ခရီးမရောက်ဘဲ ရှိနေသတဲ့။ ဒါနဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက အဲဒီရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရားထံ အပ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ရွှေပဒုမ္မာကြာပန်းကို ဖန်ဆင်းပြီး ပေးတယ်။ အဲဒီရဟန်းက ဘဝပေါင်း ငါးရာတိုင်တိုင် တစ်ဆက်တည်း ရွှေပန်းထိမ်ဆရာကြီး ဖြစ်လာခဲ့သတဲ့။ ဒါကြောင့် သူက အသန့်အပြန့် ကြိုက်နေတဲ့အတွက် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ စိတ်မဝင်စားဘဲ ရွှေကြာပန်းကျတော့ မြင်လျှင် မြင်ချင်း စိတ်ကြည်လင်ပြီး အဲဒီကြာပန်းကို ကြည့်ရှုနေရင်း ဈာန်ကိုလည်း ရတယ်။ အဲဒီ ကြာပန်းကို မြတ်စွာဘုရားက ညှိုးအောင် ဖန်ဆင်းလိုက်တော့ ရွှေကြာပန်းညှိုးတာကို မြင်ရာမှစပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိမြင်သွားသတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက သင့်လျော်တဲ့ ဂါထာကလေးတစ်ပုဒ်ကို ဟောကြားတော်မူတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

၁၉၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ထိုဂါထာကို ကြားနာရသည့်အဆုံးမှာ အဲဒီရဟန်းဟာ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါတယ်-တဲ့။

အရှင်ဆန္ဒမထေရ်ဟာ တရားအားထုတ်ရင်း အချိုးမကျ နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အရှင်အာနန္ဒာထံမှာ သြဝါဒခံယူတယ်။ ဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာက အရှင်ဆန္ဒကို “အရှင်ဟာ တရား ကို သိထိုက်တဲ့ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါတယ်” လို့ အားပေးစကား ပြောကြားတယ်။ အဲဒီအားပေးစကားကို ကြားရတာနဲ့ အရှင် ဆန္ဒမှာ အားတက်ပြီး ပီတိ ပါမောဇ္ဇတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာ ဟောတဲ့တရားကို ကြားပြီး တရားထူးကိုလည်း ရသွားသတဲ့။ ဒါတွေဟာ သင့်လျော်တဲ့ ညွှန်ကြားချက် တရား စကားကို ကြားနာရလို့ တရားထူး ရသွားကြပုံတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဇ္ဈာသယနှင့် ကိုက်ညီတဲ့ တရားကို ဟောတာဟာ အလွန်ပဲ အရေးပါ အရာရောက်ပါတယ်။

ယခု ကာလမှာလည်း အချို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေဟာ ယောဂီတွေရဲ့ အလိုအကြိုက်ကျအောင် မဟောတတ် မပြော တတ်ဘူး။ မသင့်တော်တဲ့ စကားတွေကို ပြောတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ယောဂီတွေဟာ စိတ်ပျက်ပြီး ပြန်သွားတတ် ကြတယ်။ အချို့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေကတော့ ယောဂီတွေရဲ့ အလိုအကြိုက်ကို လိုက်လျောညီအောင် ပြောတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ယောဂီတွေဟာ ရက်အနည်းငယ်လောက်သာ

သတ္တမအကြိမ်

မှန်းပြီး လာရာက တရားပြည့်စုံသည်အထိ အားတက်ပြီး အားထုတ်သွားနိုင်ကြတယ်။ အဇ္ဈာသယနှင့် လျော်အောင် ဟော နိုင်တာဟာ အင်မတန် ကျေးဇူးများပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈာသယကို အကြွင်းမဲ့ သိမြင်တော်မူတဲ့အတွက် တရားဟောတော်မူရင်းပင် တရားနာသူတို့၏ အဇ္ဈာသယကို ကြည့်ကြည့်ပြီး သင့်လျော်တဲ့ တရားတွေကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီတော့ “အနာနဲ့ ဆေး။ ကိုက်အောင်ပေး။ ပျောက်ရေး မခက်ပါ” ဆိုတဲ့ မြန်မာ ပရိဘာသာနှင့်အညီ မိမိတို့၏ အဇ္ဈာသယနှင့်လျော်တဲ့ တရားကို နာကြရတဲ့အတွက်လည်း တရားနာရင်း တရားထူးကို ရ.ရ သွားကြပါတယ်။

ဒီလို အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းတွေကြောင့် တရားနာရင်း တရားထူး ရသွားကြတာတွေကို စုပေါင်းပြီးတော့ အဋ္ဌကထာ မှာ “ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတွေ တရားထူးကို ရသွားကြတယ်” စသည်ဖြင့် ဖော် ပြထားတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားနာရင်း တရားထူး ရသွား ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလ တုန်းက အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ တရားအားထုတ်ရင်း တရား ရသွားကြတာတွေလည်း အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ တရားအား

ထုတ်ရင်း တရားထူး ရသွားကြတာတွေဟာ လူဝတ်ကြောင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း အများကြီးပဲ၊ သောတာပန်ဖြစ်သွားကြတဲ့ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမတွေလည်း အများကြီးပါပဲ။ သကဒါဂါမ် ဖြစ်သူတွေလည်း မနည်းလှပါဘူး။ အနာဂါမ်ဖြစ်တဲ့သူတွေလည်း ရှိတာပဲ။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး လူဝတ်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေတောင် နည်းနည်းတော့ ရှိသေးတာပဲ။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် တွေကတော့ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံမှာ ဖြစ်ကြတယ်။ သောတာ ပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ တချို့က စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်နေကြတယ်။ တချို့က တာဝတိံသာနတ်ပြည် မှာ ဖြစ်နေကြတယ်။ တချို့က ယာမာနတ်ပြည်မှာ၊ တချို့က တုသိတာနတ်ပြည်မှာ၊ တချို့က နိမ္မာနရတီနတ်ပြည်မှာ၊ တချို့က ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ပြည်မှာ ဖြစ်နေကြတယ်။ နတ်ပြည် ၆- ထပ်မှာ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက အရိယာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အများကြီး ရှိနေကြပါတယ်။

ယခု တရားနာနေကြတဲ့ ပရိသတ်ထဲမှာလည်း ဘုရားလက် ထက်က ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို ပါရမီထူးသူ တစ်ဦးတစ်လေတော့ ပါချင်လည်း ပါမယ်၊ ရှေးရှေးရက်တွေ၊ လတွေက အားထုတ် လာလို့ ဣန္ဒြေရင့်ကျက်နေတဲ့သူလည်း တစ်ဦးတစ်လေတော့ ပါနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို တစ်ဦးတစ်လေကတော့ ယခု တရားနာနေ ရင်းလည်း တရားထူး ရနိုင်စရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ဒီလို

မရတောင်မှ အားထုတ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အားတက်ပြီး ကြိုးစား အားထုတ်တာနဲ့ မကြာခင်ပဲ တရားထူးကို ရသွားနိုင်ပါတယ်။ အားမထုတ်သေးတဲ့ သူတွေမှာလည်း တရားအားထုတ်ဖို့ နည်းမှန်လမ်းမှန်ကို ရတဲ့အတွက် အခွင့်သင့်တဲ့အခါမှာ အားထုတ်ပြီး တရားထူးကို ရသွားနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို တရားထူးကို ရသွားတဲ့သူတွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ယခုလို တရားနာပြီ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ပြုသူတွေပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံးဟာ ယခု ဘဝက စုတိပြတ်ကြွေ သေကြရတဲ့အခါ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ အလိုရှိရာ ရောက်သွားကြရမယ်။ အဲဒီနတ်ပြည်ရောက်သွားတဲ့အခါမှာ ဘုရားလက်ထက်က ရောက်နေနှင့်ကြတဲ့ အရိယာနတ်တွေနဲ့ တွေ့ကြမှာပေါ့။ အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါ အစရှိတဲ့ နတ်သား၊ နတ်သမီးတွေနဲ့ တွေ့ကြတယ်။ တွေ့တဲ့အခါကျတော့ မြတ်စွာဘုရားထံမှ သူတို့ နာကြား အားထုတ်လာတဲ့ ဒီတရားတွေကို မေးမြန်းဆွေးနွေးနိုင်ကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို နတ်ပြည်လောကမှာ သူတော်ကောင်းတွေ အချင်းချင်း တရားဆွေးနွေးရတာဟာ အင်မတန်ကို ကြည်နူးစရာကောင်းမှာပဲ။

ဒါပေမယ့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်ထဲက “နတ်ပြည်တော့ မရောက်ချင်ပါဘူး။ ကိုယ့်လူ့ပြည်လောကမှာပဲ ဖြစ်ချင်ပါတယ်” ဆိုရင် မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့အတိုင်း လူ့ပြည်မှာပဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဒီလို ပြောရတာကလည်း တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့က ကိုယ့်ရုပ်ရွာ ကိုယ့်ဒေသမှာပဲ ဖြစ်ချင်တတ်ကြတဲ့အတွက် ပြောရတာပါပဲ။

တရုတ်ဒကာကြီးတစ်ဦးဝတ္ထု

တစ်ချိန်တုန်းက (တစ်ချိန်ဆိုတာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅-နှစ် အနှစ် ၃၀-လောက်ကပဲ၊ အဲဒီတုန်းက) မော်လမြိုင်မှာ တရုတ်ဒကာကြီးတစ်ဦးက သူ့အိမ်ကို ပင့်ပြီး သံဃာတော်တွေကို ဆွမ်းကျွေး လှူဒါန်းတယ်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါမှာ နာယက ဆရာတော်ကြီးက ဆွမ်းအနုမောဒနာတရား ဟောတယ်။ ဆွမ်းအလှူဒါန ကုသိုလ်ကြောင့် လှူပြည်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နတ်ပြည်မှာပဲဖြစ်ဖြစ် “အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်း၊ ချမ်းသာများခြင်း၊ ပညာကြီးခြင်း၊ အခြွေအရံများခြင်း” အစရှိတဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ရသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်လည်း ရောက်နိုင်တယ်၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်လည်း ရောက်နိုင်တယ်၊ နတ်ပြည်ဆိုတာ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတွေနဲ့ တောက်ပပြီး ဘုံဗိမာန်တွေနဲ့၊ ဥယျာဉ် ရေကန်တွေနဲ့ အင်မတန် ပျော်စရာကောင်းကြောင်း စသည်ဖြင့် ဟောကြားတယ်။ ဒီလို ဟောပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးက ဆွမ်းဒကာတရုတ်ကြီးကို “ဘယ်နှယ်လဲ ဒကာကြီး . . . နတ်ပြည်များမရောက်ချင်ဘူးလား”လို့ မေးတယ်။

ဒီတော့ ဆွမ်းဒကာ တရုတ်ကြီးက ပြန်လျှောက်တယ်။
 “တပည့်တော်က နတ်ပြည်ကို မရောက်ချင်ဘူး ဘုရား”တဲ့။
 ဒီတော့ ဆရာတော်ကြီးက အံ့အားသင့်ပြီး “ဟင် ဒကာကြီးက
 နတ်ပြည်ကို မရောက်ချင်ရင် ဘယ်များရောက်ချင်တုန်း”လို့
 ထပ်ပြီး မေးမြန်းပြန်တယ်။ “တပည့်တော်က ဘယ်မှ မရောက်
 ချင်ပါဘူး။ ကိုယ့်အိမ်နဲ့ ကိုယ့်ဝင်းနဲ့ ကိုယ့်ခြံနဲ့ ဒီမှာပဲ ဖြစ်ချင်
 ပါတယ်”လို့ တရုတ်ဒကာကြီးက ပြန်လျှောက်တယ်။ ဒီတော့
 ဆရာတော်ကြီးက “အင်း . . ဒီလိုဆိုရင် ဒကာကြီး အလိုရှိတဲ့
 အတိုင်း ဒီဝင်း၊ ဒီခြံထဲမှာ ဖြစ်မှာပါပဲ”လို့ နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတယ်။
 အဲဒါဟာ သူ့အဇ္ဈာသယကို လိုက်ပြီး အနုမောဒနာ ပြုလိုက်
 တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဟောတာဟာ မှန်လည်း မှန်ပါ
 တယ်။ ကုသိုလ်ရှိတဲ့သူဟာ ကိုယ်ဖြစ်ချင်ရာမှာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။
 ဆွမ်းဒကာက သူ့ခြံထဲမှာ ဖြစ်ချင်ရင် သူ့ကုသိုလ်က သူ့ခြံထဲ
 မှာပဲ ပစ်ချပေးမှာပေါ့။

“ဣန္ဒြတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော စေတောပဏိမိ
 ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”တဲ့။ (အံ၊ ၃၊ ၇၁)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့ သီလဝတော-သီလရှိသောသူ၏။
 စေတောပဏိမိ-စိတ်ကို ဆောက်တည်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း
 သည်။ ဣန္ဒြတိ-တောင့်တသည့်အတိုင်းပဲ ပြည့်စုံတတ်
 ပါတယ်-တဲ့။

ကိုယ်က ဒီလို ဖြစ်ချင်ရင် ဒီလိုဖြစ်မယ်၊ ဟိုလိုဖြစ်ချင်လည်း ဟိုလိုပဲ ဖြစ်မယ်၊ ကိုယ်အလိုရှိတဲ့အတိုင်း ပြီးစီး ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် “ဝိသုဒ္ဓတ္တာ-သီလစင်ကြယ်” လို့ပါပဲတဲ့။ သီလစင်ကြယ်ဖို့ကလည်း လိုပါသေးတယ်၊ သီလမစင်ကြယ်ရင်တော့ ကိုယ်အလိုရှိတဲ့အတိုင်းချည်း ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ စိတ်မချသေးဘူး၊ သီလကလည်း စင်ကြယ်နေရင်တော့ စိတ်ချရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်တွေမှာ သီလကလည်း အထူးစင်ကြယ်နေတယ်၊ ဒီလို သင်္ကြန်တွင်း ကာလကြီးဆိုတာ မြန်မာပြည်မှာ မြန်မာ့ထုံးစံအတိုင်း အင်မတန် ပျော်နေကြတဲ့ ကာလကြီးပဲ၊ အထူးအားဖြင့် ဆိုတော့ ဒီရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာ လူငယ် သူငယ်တွေဟာ အပျော်ကြဆုံးပါပဲ၊ ဒီလို သူများတွေက အပျော်ကြီး ပျော်နေကြတဲ့အခါ ကာလထဲမှာ အဲဒီအပျော်တွေကို စိတ်မဝင်စားဘဲ စွန့်လွှတ်ပြီးတော့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ သူတော်ကောင်းတရားတွေမှာသာ စိတ်ဝင်စားလို့ တချို့က ရှင်ရဟန်းပြုပြီး တရားအားထုတ်နေကြတယ်၊ တချို့ကလည်း ဥပုသ်သီတင်းသီလ ဆောက်တည်ပြီး တရားအားထုတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု တရားနာနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ သီလက အထူးစင်ကြယ်နေပါတယ်၊ ဒီလို သီလက အထူးစင်ကြယ်နေတဲ့အတွက် ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ချင်ရင်

မြန်မာတွေ နိုင်ငံခြားမှာ ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်ရတယ် ၂၀၅

မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့အတိုင်း နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ကြတယ်။ လူ့ပြည်တွင်ပဲ ဖြစ်ချင်လို့ရှိရင်လည်း လူ့ပြည်တွင်ပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ မြန်မာပြည်တွင်ပဲ ဖြစ်ချင်ရင် မြန်မာပြည်တွင်ပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကုသိုလ်အကျိုးပေးပုံနှင့် စပ်ပြီး ဘုန်းကြီးက စိုးရိမ်တာ တစ်ခုရှိတယ်။

မြန်မာတွေ နိုင်ငံခြားမှာ ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်ရတယ်

အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ယခုနေအခါမှာ ဟို ဥရောပ၊ အမေရိက အစရှိတဲ့ အခြားနိုင်ငံတွေက တိုးတက် ထွန်းကားနေတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံက ကောင်းမှုရှင်တွေဟာ အဲဒီအခြားနိုင်ငံတွေ စိတ်ညွတ်ပြီး အဲဒီ နိုင်ငံတွေ သွားဖြစ်ကုန်မှာ ဘုန်းကြီးက စိုးရိမ်မိတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နေတယ်လို့လဲ ဘုန်းကြီးက ယူဆထားတယ်။ တချို့တွေက မေးကြတယ် “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ပြုနေကြပါလျက်နဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံဟာ ဘာကြောင့် မတိုးတက် မကြီးပွားရသလဲ” လို့ မေးကြတယ်။ သူတို့က “မြန်မာပြည်က သေရင် မြန်မာပြည်မှာပဲ ဖြစ်တယ်”လို့ ဒီလို ထင်နေကြပုံရပါတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ ကုသိုလ်ကံနှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ သူဟာ သူအလိုရှိရင် ဘယ်မှာမဆို ဖြစ်နိုင်တာချည်းပဲ။ မြန်မာပြည်က ကုသိုလ်ကံရှိနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ တိုးတက်ကြီးပွား

နေတဲ့ ဟိုနိုင်ငံတွေမှာ ဖြစ်ချင်ရင် အဲဒီ နိုင်ငံတွေမှာ သွားပြီး ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယခုနေအခါမှာ အခြားနိုင်ငံတွေ ကြီးကျယ်ခမ်းနားနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ ဒီမြန်မာပြည်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကောင်းမှုရှင်တွေလည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ မြန်မာပြည်က ယခုနေ အခါမှာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ ကောင်းမှုအကြီးအကျယ်တွေကို ပြုလုပ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အလွန်ပဲများပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေ မှာ သူတို့ပြုထားတဲ့ ကုသိုလ်အားလျော်စွာ အကြီးအကျယ် အကျိုးပေးခွင့်ရအောင် သူတို့ရဲ့ မိဘဖြစ်မည့် သူတွေဟာလည်း အင်မတန်ပေါများ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဦးရေက တယ် များများ မရှိဘူး။ အခြားနိုင်ငံတွေမှာမှ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေက များတယ်။ ဒီတော့ မြန်မာပြည်က မိဘလောင်းတွေ မလုံလောက်တာကြောင့် လည်းပဲ မြန်မာပြည်က ကောင်းမှုရှင်တွေဟာ အခြားနိုင်ငံ ရောက်သွားဖို့ရာ အကြောင်းရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို တစ်နည်း နည်းဖြင့် နိုင်ငံခြား ဘာသာခြားတွေထဲမှာ သွားဖြစ်တယ်ဆိုရင် ယခုဘဝက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်ကြီး ဖြစ်နေပေမယ် လို့ ဘုရားဒါယကာ ကျောင်းဒါယကာကြီး ဖြစ်နေပေမယ်လို့ အဲဒီဘာသာခြားတွေထဲ သွားဖြစ်တဲ့သူက ပုထုဇဉ်ဘဝနဲ့ဆိုရင် အဲဒီက မိဘအသစ်တွေရဲ့ ဘာသာအသစ်ကို လက်ခံ ယုံကြည် သွားမှာပဲ။ လက်မခံဘဲနဲ့ ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား။ အဲဒါဟာ အလွန်ပဲ အရေးကြီးပါတယ်။

သဒ္ဓါတရား ခိုင်မြဲဖို့ လိုတယ်

ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဘာသာတရားတွေ ပျက်မသွားရအောင် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတွေကို နက်နက်နဲနဲ သိနေတဲ့ ယခုနေအခါ ကတည်းက သဒ္ဓါတရားခိုင်မြဲအောင် အားထုတ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဘုရား၌ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား၊ တရား၌ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား၊ သံဃာ၌ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား၊ ဒီရတနာသုံးပါးမှာ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားတွေ မပျက်နိုင်အောင်၊ မပျက်နိုင်တဲ့ အဆင့်အတန်းရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့ အလွန်ပဲ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီမပျက်နိုင်တဲ့ အဆင့်အတန်းဆိုတာက လည်း သောတာပန်ဖြစ်မှ ပြည့်စုံတယ်။ ယခုဘဝ တရားအား ထုတ်လို့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကို သိမြင်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားရင်တော့ ရတနာ ၃-ပါးကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားက မပျက်တော့ဘူး။ အဲဒီလို ဆိုရင်တော့ ဘယ်နိုင်ငံရောက်ရောက်၊ ဘယ်လူမျိုးထဲမှာဖြစ်ဖြစ် ကိစ္စမရှိဘူး။ စိတ်ချရပါပြီ။ ယခုပြောနေတဲ့ သတိပေး စကားတွေကတော့ ကုသိုလ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဖြစ်ချင်ရာ ဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် တို့ဒကာ ဒီကာမတွေ တခြားရောက်သွားရင် အင်မတန် ရခဲတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ်မှ ဆုံးရှုံးသွားမှာကို စိုးရိမ်လို့ အထူးသတိပေးနေတာတွေပါပဲ။

ယခုအခါ လူ့ပြည်မှာ ထပ်ဖြစ်ဖို့ရာတော့ တယ်မကောင်းလှပါဘူး။ အသက်လည်း တိုတယ်။ အနာရောဂါတွေကလည်း

များတယ်၊ ဝါဒတွေကလည်း ရှုပ်ထွေးတယ်၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်
တွေကလည်း များတယ်။ ဒါကြောင့် “လူ့ပြည်မှာတော့ မဖြစ်
ချင်ပါဘူး၊ နတ်ပြည်မှာပဲ ဖြစ်ချင်ပါတယ်”လို့ ဆိုရင်တော့ တို့
ဒကာ ဒကာမတွေဟာ နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ကြမှာပါပဲ၊ စတုမဟာ
ရာဇ်မှာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ တာဝတိံသာ၊ ယာမာ စသည်
မှာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဟုတ်လား၊ အဲဒါဟာ မဂ်ဖိုလ်မရသေး
ပေမယ့် မိမိတို့ပြုထားတဲ့ ဒါန၊ သီလကုသိုလ်တွေ၏ အစွမ်း
ကြောင့် မိမိတို့ အလိုရှိရာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ မဂ်ဖိုလ်ရတဲ့အတွက်
အလိုရှိရာ ဖြစ်နိုင်တာကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

“နတ်ပြည်”ဆိုတာ သိပ်ပြီးတော့ ထူးဆန်းလှတာလည်း
မဟုတ်ပါဘူး၊ ရောက်နိုင်ကြပါတယ်၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က ‘ဣန္ဒက’
ဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဆွမ်းတစ်ဖွန်းမျှ လောင်းတာ လှူ
တာနဲ့တောင် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ရောက်သေးတာပဲ၊ ယခု
မြန်မာပြည်မှာ တို့ဒကာ ဒကာမတွေမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေက
အများကြီးရှိနေကြတာပဲ၊ ဆွမ်းတစ်ဖွန်း ဘယ်ကမလဲ၊ ပေး
လှူလိုက်ကြတဲ့ ဒါနကုသိုလ်တွေ မနည်းဘူး၊ မနည်းဘူး၊ အများ
ကြီး ရှိနေကြတာပဲ၊ သီလဘက်က ဆိုလျှင် တချို့မှာ ခဏ
တစ်ဖြုတ်လောက် ဆောက်တည်တာနဲ့တောင် နတ်ပြည်ရောက်
ကြသေးတာပဲ၊ နေဝက်လောက် ဥပုသ်စောင့်တာနဲ့တောင်မ
နတ်ပြည်လောက ဖြစ်သေးတာပဲ၊ ယခု တို့ဒကာ ဒကာမတွေ

ဥပေါသထာနတ်သမီးဝတ္ထု

၂၀၉

မှာ ဥပုသ်သီတင်းသီလတွေ ဆိုရင်လည်း အများကြီး စောင့်သုံးနေကြတယ်။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားကိုလည်း အများကြီးပဲ ပွားများနေကြတယ်။ ဒီတော့ နတ်ပြည်ရောက်ချင်ရင် လွယ်လွယ်ကလေးနဲ့ ရောက်မှာပေါ့။ ဘာကြောင့် မရောက်ဘဲ ရှိရမလဲ၊ ဒါကြောင့် တို့ဒကာ ဒကာမတွေဟာ နတ်ပြည်ရောက်ချင်ရင် ရောက်ဖို့ကတော့ သေချာနေပါပြီ။ အဲဒီကို ရောက်သွားတဲ့အခါ နတ်ပြည်မှာ ရောက်နေနှင့်တဲ့ အရိယာနတ်တွေကို ဘယ်လိုတရားတွေကို အားထုတ်လာခဲ့သလဲ” ဆိုတာ မေးမြန်း စုံစမ်း ကြည့်ကြပေါ့။ အဲဒီလို မေးမြန်းပြီးတော့ မိမိတို့ သိလာတဲ့ တရားနှင့် နှီးနှော ဆွေးနွေးနိုင်တယ်။ ဆွေးနွေးကြည့်ဖို့ရာ ယခုကတည်းက မှာကြားထားလိုက်ပါတယ်။

ဥပေါသထာနတ်သမီးဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက သာဓကေတမြို့မှာ “ဥပေါသထာ” ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သာဓကေတမြို့ ဆိုတာ အိန္ဒိယပြည် အလယ်ပိုင်း ကောသလတိုင်းထဲမှာ ရှိတယ်။ ဟိုတုန်းက ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၏ တည်ရာ သာဝတ္ထိမြို့တော်ကြီး၏ လက်တက်မြို့တစ်ခုပေါ့။ သာဝတ္ထိနဲ့ ၆-ယူဇနာ ဝေးကွာတယ်လို့ ဆိုတယ်။ တစ်ယူဇနာမှာ ရှစ်မိုင်လောက် ရှိတယ်လို့ ယခုခေတ် သုတေသန ပညာ

သတ္တမအကြိမ်

ရှိတွေက ခန့်မှန်းထားကြတယ်။ အဲဒီလို ခန့်မှန်းထားကြတာ ကလည်း အဋ္ဌကထာများမှာ ပြထားတဲ့ ရှေးဝေါဟာရ ယူဇနာ တွေကို ယခု လက်တွေ့ တိုင်းထွာပြီး ကြည့်တဲ့အခါမှာ ရှစ် မိုင်လောက်ပဲ ရှိတာကို အများအားဖြင့် တွေ့ရလို့ ခန့်မှန်းထား ကြတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရှစ်မိုင် ၆-လီ ဆိုတော့ လေးဆယ့်ရှစ် မိုင်လောက် ရှိမှာပေါ့။ အဲဒါ သာကတေမြို့ကို အယုဇ္ဈ (အယောဈ) လို့လည်း ခေါ်တယ်။ အဲဒီမြို့ဟာ ဝိသာခါ၏ ဖခင် နေဥယ သူဌေးကြီး၏ နေရာမြို့လည်း ဖြစ်တယ်။

အဲဒီ သာကတေမြို့မှာ “ဥပေါသထာ” ခေါ်တဲ့ အမျိုးသမီး ဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ တရားတော်တွေကို ကျင့် သုံးပြီးတော့ သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်။ ယခု တရားအားထုတ် ကြတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေလိုပဲ ဖြစ်မှာပေါ့။ ဟိုတုန်းကလည်း တရားက ဒီလို အားထုတ်ရတာပါပဲ။ သူ့ကျင့်စဉ်တွေကိုတော့ သူ့ဟာသူပဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ကြားရပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ အသက်တမ်းအတိုင်းနေပြီး စုတေ သွားတဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို ရောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့ နတ်ဗိမာန်ကြီးနဲ့ တင့်တင့်တယ် တယ်ကြီး ဖြစ်နေပါတယ်တဲ့။ တစ်နေ့သောအခါမှာ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်က တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ခရီး ဒေသ စာရီ ကြွချီတော်မူရင်း အဲဒီနတ်သမီးကို တွေ့လာခဲ့တယ်။

ဟိုတုန်းက မထေရ်မြတ်တွေမှာ အဘိညာဉ်တန်ခိုးတွေနဲ့ ပြည့်စုံတော့ တယ်နေရာကျတယ်၊ နတ်ပြည်ကို ကိုယ်တိုင် သွားရောက်ပြီးတော့လည်း ကြည့်ရှုနိုင်တယ်၊ ကိုယ်တိုင်မသွားဘဲ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်နဲ့ လူ့ပြည်ကနေပြီး ကြည့်ရင်လည်း နတ်တွေကို မြင်နိုင်တယ်၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်နဲ့ နတ်တို့၏ အသံကိုလည်း ကြားနိုင်တယ်၊ တယ်နေရာကျတာပဲ။

ယခုနေ အခါမှာတော့ ဒီလို အဘိညာဉ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို ထင်ထင်ရှားရှား မရှိတဲ့အတွက် နတ်ပြည်လောကကို သွားလည်း မသွားနိုင်ကြဘူး၊ တစ်နည်းနည်းနဲ့ သွားနိုင်လို့ ရောက်သွားတောင် ဟိုက နတ်တွေကို မြင်နိုင်ကြမှာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဟို အထက်နတ်ပြည်က နတ်တွေကို မပြောနဲ့ဦးတော့၊ လူ့ပြည်တွင်ပဲ ရှိတဲ့ ရုက္ခစိုက်တွေ၊ ဥစ္စာစောင့်တွေကိုတောင် မမြင်နိုင်ဘဲ ရှိနေကြတာပဲ၊ ဟိုတုန်းက အဘိညာဉ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဘယ်ကနေ ကြည့်ကြည့် နတ်တွေကို အဘိညာဉ်မျက်စိနဲ့ မြင်နိုင်တယ်၊ နတ်တွေ ပြောဆိုနေကြတဲ့ စကားသံကိုလည်း အဘိညာဉ်နားနဲ့ ကြားနိုင်တယ်။ ယခုကာလလို ရေဒီယိုတွေ၊ တယ်လီဖုန်းတွေ၊ ဝါယာလက်တွေ ဘာမှ မလိုဘူး၊ ကိုယ်တိုင်သွားကြည့်ချင်ရင်လည်း စိတ်ညွတ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ခဏလေး အတွင်းမှာပဲ လိုရာကို ရောက်သွားတယ်၊ ယာဉ်

ရထားတွေ၊ လေယာဉ်ပျံတွေ ဘာမှ မလိုဘူး။ တယ်လွယ်ကူ တာပဲ။

ဒါကြောင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ နတ်ပြည်ကို မကြာမကြာ ကြွသွားလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီလို ကြွသွား တာကလည်း တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ကိုယ်တိုင် မျက်မြင် ကြည့်ရှုပြီးတော့ မည်သည့် နတ်သား နတ်သမီးဟာ ဘယ်လိုကုသိုလ်တွေ ပြုခဲ့လို့ နတ်ပြည်ရောက်ပြီး ဘယ်လို စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ခံစားနေရတယ်ဆိုတာကို သက်သေခံ အဖြစ် လိုချင်လို့ သွားတာပါပဲ။ ဒီလို မသွားဘဲ လူ့ပြည်က နေပြီး ဆင်ခြင်ရုံနဲ့လည်း သိတော့ သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ဟာကို သိရုံနဲ့ ပြောတာကတော့ တယ်ပြီး မခိုင်မာလှဘူး။ ဟိုက နတ်တွေ ကိုယ်တိုင်က ပြောပြလိုက်ပါတယ် ဆိုတဲ့ သက်သေခံနဲ့ ပြောတာကမှ ပိုပြီး ခိုင်လည်း ခိုင်မာတယ်။ လူ အများမှာလည်း သဒ္ဓါတရား တိုးပွားတက်ကြွစေနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် မိမိပြောတဲ့စကားကို လူတွေက လေးလေးစား စား ယုံကြည်ပြီး သဒ္ဓါတရား တိုးပွားသွားအောင်လို့ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်က နတ်ပြည်လောကကို ဒေသစာရီ ကြွချီ တော်မူပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို ကြွချီတော်မူတဲ့အခါမှာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဥပေါသထာ နတ်သမီးကလေး၏ ဘုံဗိမာန်အနီးကို

ရောက်သွားတော့ အဲဒီနတ်သမီးကလေးက ဘုံဗိမာန်ပေါ်က ဆင်းပြီးတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး ရပ်တည်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်က ဒီလို မေးတော်မူပါတယ်။

“နတ်သမီးကလေး သင့်ကိုယ်က အရောင်အဝါတွေ ဟာ သောကြာကြယ်က အရောင်တွေလိုပဲ အလွန်တောက်ပ တင့်တယ်ပါပေတယ်။ ဒီလို အဆင်းအရောင်တွေနဲ့ ဒီလို နတ် စည်းစိမ်တွေကို ရတာဟာ ဘယ်လိုကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် ပါလဲ”လို့ မေးတော်မူပါတယ်။ ဒီတော့ နတ်သမီးကလေးက ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။

“တပည့်တော်မဟာ ရှေးဘဝတုန်းက လှူပြည်လောကမှာ ကောသလတိုင်းထဲက “သာကေတ”ခေါ်တဲ့ မြို့မှာ အမျိုးသမီး တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အမည်ကတော့ ‘ဥပေါသထာ’လို့ ခေါ် ပါတယ်။ တပည့်တော်မဟာ တရားတော်တွေကို ကြားနာပြီး တော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ယုံကြည်တဲ့၊ ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံခဲ့ပါတယ်။ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ် ၃-ပါးကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပြီး သရဏဂုံတည်တဲ့ ဥပါသိကာမ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်တဲ့။

သဒ္ဓါ-ယုံကြည်မှု၊ ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့် စုံသော၊ ဥပါသိကာ-ရတနာ ၃-ရပ်ကို ဆည်းကပ် ကိုး

ကွယ်သော ဥပါသိကာမသည်၊ အာသီ-ဖြစ်ခဲ့ပါသည် အရှင်
ဘုရား-တဲ့။

သရဏဂုံဆောက်တည်ပုံ

ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ် ၃-ပါးကို ဆည်းကပ်
ကိုးကွယ်တာကို “သရဏဂုံ”လို့ ခေါ်တယ်။ ယခု “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ”လို့ ဆိုရ
တာတွေဟာ သရဏဂုံတွေပါပဲ။ အဲဒီ ၃-ပုဒ်ထဲက “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမိ - မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ
တယ်”လို့ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ “မြတ်စွာဘုရား
ဟာ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိတော်မူတယ်။ အိုခြင်း၊ နာ
ခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းတဲ့
နိဗ္ဗာန်တရားကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးတော့ အဲဒီနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို
သတ္တဝါအများ ရရှိခံစားနိုင်အောင်လို့ တရားတော်တွေကို
ဟောကြားတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့အတိုင်း လိုက်
နာပြီး ကျင့်ရင် အပါယ် ၄-ပါးမှ လွတ်မြောက်သွားမယ်။ ဆင်းရဲ
ခပ်သိမ်းမှလည်း လွတ်မြောက်သွားမယ်”လို့ ဒီလို ယုံကြည်
ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကို အားကိုးပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယခုကာလမှာ နေမကောင်း မကျန်းမမာ ဖြစ်တဲ့အခါ ဆေး
ဆရာများ အားကိုးရသလိုပါပဲ။ “ဒီဒေါက်တာ ဆရာဝန်ကြီးဟာ၊
ဆေးဆရာကြီးဟာ ဆေးပညာမှာ ကောင်းကောင်းတတ်ကျွမ်း

တယ်၊ ဒီဆရာကြီးကို ပင့်ဆောင်ပြီး အပ်နှံရ၊ ကိုးကွယ်ရရင် မိမိတို့ရောဂါဟာ ပျောက်ကင်းသွားမယ်”လို့ ဒီလို ယုံကြည်ပြီး တော့ အားကိုးအားထား ပြုရပါတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ၊ “ငါတို့မှ အပါယ်ဆင်းရဲတွေကလည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေကလည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားညွှန်ပြတော်မူသည့်အတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်ရင် အပါယ်ဆင်းရဲကလည်း လွတ်မြောက်သွားမယ်၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေကလည်း လွတ်မြောက်သွားမယ်”လို့ ဒီလို ယုံကြည်ပြီး တော့ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ၏”လို့ ဒီလို လျှောက်ထားပြီး ဆောက်တည်ရတယ်။

ယခုကာလမှာတော့ တချို့က ဒီအနက်အဓိပ္ပာယ်တွေကို သိပုံလည်း မရပါဘူး၊ မိဘဆရာတွေက ခိုင်းလို့ ဆိုတဲ့ အနေမျိုးလောက် ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ပြီးတော့ သိရသလောက် အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း ဘာမှ နှလုံးသွင်းကြပုံ မရပါဘူး၊ အပြေးအလွှား အမြန်ချည်း ရွတ်ဆိုနေကြတာပဲ၊ ဆရာက “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ”လို့ ခပ်မြန်မြန် ရှေ့က ချပေးတော့ တပည့်တွေကလည်း ခပ်မြန်မြန် အပြေးအလွှားပဲ လိုက်ဆိုနေကြတယ်။ ဘာမှတော့ နှလုံးသွင်း

နိုင်ကြဟန်မတူပါဘူး။ ဒီနည်းစနစ်ကတော့ တယ် မကောင်းလှဘူး။ ဖြည်းဖြည်းချင်း အာရုံပြုပြီး ဆိုနိုင်ရင်တော့ သာပြီး ကောင်းပါတယ်။ တချို့ကတော့ မပီတပီနဲ့ ဗလုံးဗထွေးတောင် ဆိုသွားလိုက်သေးတယ်။ အဲဒါကတော့ သာပြီး နေရာမကျတာပဲ။ အမှန်ကတော့ သိသမျှ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အာရုံပြုပြီးတော့ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ”လို့ ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန် ဆိုဖို့ရာပဲ။ အခါခပ်သိမ်း မဟုတ်တောင် အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ် တစ်ခါ လောက်ကတော့ အဲဒီလို လေးလေးနက်နက် အာရုံပြုပြီး ဆောက်တည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါက ဗုဒ္ဓသရဏဂုံနှင့်စပ်ပြီး သတိပြုစရာ အချက်ပဲ။ ထို့အတူ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံတွေကို ဆောက်တည်တဲ့ အခါမှာလည်း သိသမျှ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လေးလေးနက်နက် အာရုံပြုပြီး ဆောက်တည်ဖို့ပါပဲ။

အဲဒီမှာ “ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါတယ်”လို့ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတဲ့ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန်တရား ဒေသနာတရား ဆိုတဲ့ ဒီတရားတွေကို အားကိုးအားထား ပြုပါတယ်လို့ ဆောက်တည်တာပါပဲ။ အဲဒီတရားတော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံအောင် အဲဒီတရားတော်တွေအရ လိုက်နာကျင့်သုံးသွားရင် အပါယ်ဆင်းရဲမှလည်း လွတ်မယ်။

သရဏဂုံဆောက်တည်ပုံ

၂၁၇

သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှလည်း လွတ်မြောက်မယ်လို့ ယုံကြည် အားကိုးတဲ့အကြောင်း လျှောက်ထား ပြောဆိုတာပါပဲ။

“သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါတယ်”လို့ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ တရားကျင့်သုံးပြီး မဂ်ဖိုလ် ရောက်ဆဲ၊ ရောက်ပြီးဖြစ်တဲ့ အရိယာ သံဃာတော်တွေကို အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်ရန်အတွက် အားကိုးအားထား ပြုပါတယ်လို့ ဆောက်တည်တာပါပဲ။ သံဃာတော်ကို အရိုအသေပြုခြင်း၊ သံဃာတော်၏ အဆုံးအမကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မယ်လို့ ယုံကြည် အားကိုးတဲ့အကြောင်း လျှောက်ထား ပြောဆိုတာပါပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာ မြတ် ၃-ပါးကို လေးလေးစားစား အားကိုးအားထား ပြုပြီး ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်တာကို “သရဏဂုံ”လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီသရဏဂုံ ၃-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံပြီး ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်နေတဲ့သူကို ပါဠိလို “ဥပါသက”၊ မြန်မာလိုကတော့ “ဥပါသကာ”လို့ ခေါ်တယ်။ အမျိုးသမီးကိုတော့ “ဥပါသိကာ” လို့ ခေါ်တယ်။ တချို့ ရှေးမြန်မာတွေမှာတော့ “ဥပါသကီ” လို့လည်း ရေးထားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါက ပါဠိနည်း

တော့ မကျဘူး၊ မြန်မာအသုံးလို ဆိုရမှာပေါ့၊ ဒါကြောင့်
 ‘ဥပေါသထာ’ နတ်သမီးက “သူဟာ ရှေးဘဝက ဘုရား
 တရား သံဃာ ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့ကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်တဲ့
 ဥပါသိကာမ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်”လို့ လျှောက်ထားတယ်၊ ဒီလို
 သရဏဂုံတည် ဥပါသိကာ ဖြစ်တာဟာလည်း နတ်ပြည်ရောက်
 ကြောင်း ကောင်းမှုပဲ။

ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊

န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိ။

ပဟာယ မာနသံ ဒေဟံ၊

ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။ (ဒီ၊ ၂၊ ၂၀၄။ သံ၊ ၂၊ ၂၅)

ယေ ကေစိ-အမှတ်မရှိသော အကြင်သူတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓ-
 မြတ်စွာဘုရားကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတာသေ-ဆည်း
 ကပ်ကုန်၏၊ တေ-ဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်သော
 ထိုသူတို့သည်၊ အပါယဘူမိ-အပါယ်ဘုံသို့၊ န ဂမိဿန္တိ- မလား
 မရောက်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မာနသံ ဒေဟံ-လူ့ဘဝ ခန္ဓာကိုယ်ကို၊
 ပဟာယ-စွန့်ပြီး၍၊ (ဝါ) စွန့်ရကုန်လတ်သော်၊ ဒေဝကာယံ-
 နတ်မျိုးအပေါင်းကို၊ ပရိပူရေဿန္တိ-ပြည့်စေကြကုန်လတ္တံ့၊ (ဝါ)
 ပြည့်စေလျက် နတ်လောက၌ ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့-တဲ့။

သရဏဂုံဆောက်တည်ပုံ

၂၁၉

ဒီဒေသနာတော်အရ သရဏဂုံ တည်ရုံနဲ့ နတ်ပြည်ရောက် နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ “ဥပေါသထာ” နတ်သမီးမှာတော့ ဒါလောက်မကသေးဘူး။ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း အခြား ကုသိုလ်တွေလည်း များစွာပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါ တွေကိုလည်း ဆက်လက်ပြီး လျှောက်ပြန်ပါတယ်။

တပည့်တော်မဟာ “သီလေန သမ္ပန္နာ-သီလနှင့်လည်း ပြည့်စုံခဲ့ပါတယ်”တဲ့။ ဒါလည်း နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ပဲ၊ ပြီးတော့ “အဝတ်သင်္ကန်းတို့၊ ဆွမ်းတို့၊ ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့၊ ဆီမီးတို့ ဒီလို ဒါနဝတ္ထုတွေကိုလည်း ကြည် ညိုတဲ့စိတ်နဲ့ ပေးလှူခဲ့ပါတယ်”တဲ့။ ဒါတွေလည်း နတ်ပြည် ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်တွေပဲ၊ ပြီးတော့ “လဆန်း လဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့၊ ၁၅-ရက်နေ့၊ ၈-ရက်နေ့ ဒီဥပုသ်နေ့များမှာ ရှစ်ပါးသီလ ဥပုသ်များကိုလည်း စောင့်သုံးခဲ့ပါတယ်။ ဥပုသ် နေ့ရဲ့ ရှေးတစ်ရက်၊ နောက်တစ်ရက် နေ့များမှာ စောင့်ရတဲ့ “ပါဠိဟာရိယ”ခေါ်တဲ့ ဥပုသ်များလည်း စောင့်ခဲ့ပါတယ်”တဲ့။ ဒါတွေလည်း နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်းတွေပဲ။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို နားမလည်တဲ့သူတွေက “ဥပုသ် စောင့်ရင် ထမင်းဆာတာပဲ အကျိုးရတယ်”လို့ မရှိမသေ ပြော တတ်ကြတယ်။ သူတို့က ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဆိုတာတွေကို ဘာမှ မသိကြဘူး။ ထမင်းစားလိုတဲ့ လောဘစိတ်တွေကို

ပယ်ရှားပြီး ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွားနေတာကို သူတို့က မသိကြဘူး။ သူတို့သိတာကတော့ “အဖျားရောဂါရှိတဲ့သူများမှာ ထမင်းမကျွေးဘဲထားရင် ရောဂါပျောက်တတ်တယ်” ဆိုတာမျိုးကျတော့ သူတို့က သိကြတယ်။ အဲဒီမှာလည်း စားချင်လျက်နဲ့ မစားရတော့ ထမင်းဆာတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဆာတာကတော့ ရောဂါပျောက်ခြင်း အကျိုးရှိတယ် ဆိုတာကို ယုံကြည်ပြီးတော့ မကဲ့ရဲ့ကြဘူး။ ချိုးမွမ်းတောင် ချိုးမွမ်းကြသေးတယ်။ သူတို့က မျက်မှောက် ရုပ်ခန္ဓာဖြစ်ပုံလောက် နားလည်ကြတာကိုး။ နောင်တမလွန်နဲ့ နာမ်ခန္ဓာအကြောင်းတော့ လုံးလုံး နားမလည်ရှာကြပဲဟာကိုး။ ဒီတော့ ဒီလို ပြောကြပေမှာပဲ။

အမှန်ကတော့ ဥပုသ်စောင့်တယ် ဆိုတာဟာ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကုသိုလ်တွေကို ပယ်စွန့်ပြီး ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သည်းခံခြင်း အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေကို နေ့ရော ညပါ မပြတ်ပွားနေတာပဲ။ “ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တွေဟာ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ လိမ်ခြင်း၊ သေရည်သေရက်သောက်ခြင်း၊ နေ့လွဲညစာ စားခြင်း အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကို တစ်သက်ပတ်လုံး ပယ်ရှားပြီး သီတင်းသုံးတော်မူကြပါပေတယ်။ ငါ့မှာ ဒီကနေ့ တစ်ရက်မျှ ဒီသူတော်ကောင်းတရားတွေကို ကျင့်သုံးနေရပေတယ်။ ဒီအကျင့်တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့အား အတုလိုက်၍ ပူဇော်ရပါပေတယ်”

လို့ ဒီလို နှလုံးသွင်းပြီး အရိယာ သူတော်ကောင်းတွေက ဥပုသ်စောင့်သုံးကြတာပဲ။ ဒီလိုစောင့်သုံးနေတဲ့အခါ ထမင်းဆာတာကို သည်းခံပြီး စားချင်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ပယ်နေရတာဟာ အင်မတန် မွန်မြတ်ပါတယ်။ ဒီလိုမွန်မြတ်တဲ့ တရားတွေ မိမိစိတ်သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်သွားတော့ စိတ်သန္တာန်ဟာ စင်ကြယ်သွားတယ်။ ဖျားနေတဲ့လူမှာ အစာဖြတ်လိုက်တာနဲ့ အစာအိမ် စင်ကြယ်ပြီး ရောဂါပျောက်သွားသလိုပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်သန္တာန် စိတ်အစဉ်က စင်ကြယ်သွားတဲ့အတွက် ဒီဘဝက သေတဲ့အခါမှာ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်တဲ့ လူနတ်တို့၏ စိတ်အစဉ် ဆက်ပြီး ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါကို “လူဖြစ်သွားတယ်၊ နတ်ဖြစ်သွားတယ်”လို့ ပြောကြရတာပဲ။

“ဥပေါသထာ” နတ်သမီးက ဆက်ပြီး လျှောက်ပြန်ပါတယ်။ “သံယမာ စ-ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို စောင့်သုံးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သံဝိဘာဂါ စ-ဝေဖန်ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဟံ-တပည့်တော်မသည်၊ ဝိမာနံ-နတ်ဗိမာန်ကို၊ အာဝသာမိ-အပိုင်ရလျက် နေရပါတယ်။” လို့လည်း လျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ “ကိုယ်နှုတ်နှလုံး စောင့်သုံးခြင်း” ဆိုတာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ယခု လောကမှာတောင်မှ စောင့်စည်းခြင်းမရှိဘဲ စိတ်ထင်တိုင်း သုံးဖြုန်းပစ်ရင် မကြာခင်ပဲ မွဲသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါတွင် မကသေးဘူး၊ မတော်တာ

၂၂၂

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

တွေကို ကျူးကျူးလွန်လွန် လျှောက်လုပ်ရင် ရောဂါဝေဒနာ တွေလည်း စွဲကပ်ပြီး ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်၊ ရာဇဝတ်မှု ပြစ်ဒဏ်တွေလည်း သင့်တတ်တယ်၊ နောက် တမလွန်အတွက် ကျတော့ စောင့်စည်းမှုက ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စိတ်သန္တာန်ကို စင်ကြယ်စေနိုင်တဲ့အတွက် ပိုပြီး အရေးကြီးပါတယ်၊ လှူဒါန်းပေးကမ်းမှုကြောင့် နတ်ပြည်ရောက်တယ် ဆိုတာကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေမှာ အလွန်ထင်ရှားနေပါပြီ၊ ပြီးတော့ တစ်ဖန် ဆက်ပြီး လျှောက်ထားကတော့ -

“အရိယသစ္စာနု ကောဝိဒါ - အရိယသစ္စာတွေမှာလည်း သူဟာ ကျွမ်းကျင် လိမ္မာခဲ့ပါတယ်”တဲ့။ “အရိယသစ္စာ” ဆိုတာ အရိယာတို့ သိအပ်သိထိုက်တဲ့ အမှန်တရားတွေ၊ အရိယာတို့ သိထားတဲ့ အမှန်တရားတွေပဲ၊ အဲဒီ အမှန်တရားတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ တွေ့ပြီးသိရင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော့တာပဲ၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ ဆိုရင် -

- (၁) ဒုက္ခသစ္စာ - ဆင်းရဲ အစစ်အမှန်တရား၊
- (၂) သမုဒယသစ္စာ - ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်တရား၊
- (၃) နိရောဓသစ္စာ - ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ အစစ်အမှန်တရား၊
- (၄) မဂ္ဂသစ္စာ - ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့် လမ်းကောင်း လမ်းမှန်တရား။

သတ္တမအကြိမ်

သရဏဂုံဆောက်တည်ပုံ

၂၂၃

ဒီ ၄-ပါးပါပဲ။ ဒီသစ္စာ ၄-ပါးကိုလည်း သူသိမြင် နားလည် ခဲ့ပါတယ်တဲ့။ ဒါကတော့ အရေးအကြီးဆုံး အချက်ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအချက်ကို ရှင်းလင်း ပြောကြားရလိမ့်မယ်။

“အရိယာသစ္စာတွေမှာ ကျွမ်းကျင် သိနားလည်တယ်” ဆိုတာ ကြားနာ ကျက်မှတ်ပြီး တတ်သိတာကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးတော့ သိသင့်တဲ့အတိုင်း သိပြီး နားလည်တာကိုသာ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒါက ဘယ်လိုတွေ့ပြီး သိရမှာလဲ ဆိုရင် -

ပရိညာယဟာနု သစ္စိကိရိယာ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန-

(၁) ပိုင်းခြား၍ သိသဖြင့် သိခြင်း၊

(၂) ပယ်သောအားဖြင့် သိခြင်း၊

(၃) မျက်မှောက်တွေ့သဖြင့် သိခြင်း၊

(၄) မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေသဖြင့် သိခြင်းတို့ အလိုအားဖြင့်။

ဒုက္ခ သမုဒယ နိရောဓ မဂ္ဂသင်္ခါတေသု စတူသု အရိယ-
သစ္စေသု-ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ
ဟု ဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာ ၄-ပါးတို့၌၊ ကုသလာ နိပုဏာ-
ကျွမ်းကျင် လိမ္မာပါသည်။ ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာ-သိအပ်ပြီးသော
သစ္စာရှိပါသည်။ သစ္စာကို သိပြီး ဖြစ်ပါသည်လို့ ဆိုလိုပါသတဲ့။
အဲဒါက သူ့အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပုံပဲ။

ယခု ဟောခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာ အခြေခံတရားထဲမှာ “စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး” ဆိုတာတွေဟာ ဒုက္ခတရားတွေပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီခန္ဓာတရားတွေကို ရှုပြီးတော့ သိနေတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို သိနေတာပါပဲ။ ယခု ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲလို့ ပိုင်းခြားပြီး သိသိနေတာဟာ ပရိညာဘိသမယ-အလိုအားဖြင့် သိသွားတာပါပဲ။ ဒါက ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ သိပုံပဲ။ အရိယမဂ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့လိုက်တာနဲ့ “ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်နဲ့ မချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောတွေဟာ ဆင်းရဲချည်းပဲ” လို့ ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ မဂ်ခဏမှာ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားပြီး သိပုံပဲ။ ဒီသိပုံကတော့ အာရုံပြုပြီး သိတာ မဟုတ်ဘူး။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားရုံပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာများမှာ ဒီလိုသိပုံကို “အာရမ္မဏတော-အာရုံပြုတယ်” လို့ မဆိုဘူး။ “ကိစ္စတော-သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသောအားဖြင့် သိတယ်” လို့သာ ဆိုထားတာပဲ။ သမုဒယသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို မဂ်ခဏမှာ သိတာလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ။ အာရုံပြုပြီး သိတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိစ္စအားဖြင့် သိတာချည်းပဲ။

ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ရှုမိတဲ့ အာရုံမှာ တပ်မက် သာယာမှု တဏှာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါကို “ပဟာနာဘိသမယ” လို့ ခေါ်တယ်။

ပယ်တာကိုပဲ သိတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ပြန်လည် ဆင်ခြင် ကြည့်မယ်ဆိုရင် ရှုမိလို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှပဲလို့ သိရတဲ့ အဲဒီအာရုံတွေမှာ တဏှာမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ငြိမ်းနေတယ်ဆိုတာကို သိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သိခြင်းကိစ္စပြီးနေလို့ သိတယ်လို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။ ဒါက ဝိပဿနာနဲ့ သိပုံပဲ။ အရိယမဂ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို သိတဲ့သူမှာ ဖြစ်ပေါ်တဲ့မဂ်နဲ့ ဆိုင်တဲ့ တဏှာဟာ မဖြစ်နိုင် တော့ဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ် ဆိုရင် အပါယ်ကျလောက်အောင် ကြမ်းတမ်းတဲ့ တဏှာငြိမ်းတယ်။ အနာဂါမိမဂ် ဆိုရင် ကာမ ရာဂ တဏှာ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အရဟတ္တမဂ်နဲ့ဆိုရင် တဏှာ ဟူသမျှ အကုန်လုံး ငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလို သူမဂ်နဲ့သူ တဏှာ ငြိမ်းသွားတာဟာ “ပဟာနာဘိသမယ” ပါပဲ။ ပြန်ပြီး ဆင်ခြင် ကြည့်ရင် မိမိမှာ ဘယ်လို တဏှာတွေ ငြိမ်းသွားတယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါ “ပဟာနာဘိသမယ” ပါပဲ။

ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုမိတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး ကိလေသာတွေ၊ ကံတွေ၊ ဘဝဆင်းရဲတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ငြိမ်းသွားကြတယ်။ ဒီလို ဆင်းရဲငြိမ်းခြင်းဟာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း မိမိကိုယ်တွေ့အား ဖြင့် ပြီးစီးနေတယ်။ ဒါဟာ ဝိပဿနာနဲ့ သစ္စာကိရိယာဘိသမယ ပြီးစီးပုံပါပဲ။ အရိယမဂ်ဧကမ္မာတော့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပြီး မျက်မှောက်သိသွားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရုပ်နာမ်၏ သဘောမှန်ကို သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရင် သူ့ယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက် သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်လည်း ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီဖြစ်ပုံတွေကတော့ “မဂ်လမ်းပေါက်ပုံ” အခန်းမှာ အကျယ်ပြောခဲ့ပြီ။ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားတွေ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားနေတာ “ဘာဝနာကိစ္စ” ပြီးစီးနေတာပဲ။ အဲဒါဟာ “ပဟာနာဘိသမယ” ပါပဲ။ ဒါက ဝိပဿနာအိုက်မှာ သိပုံပဲ။ အရိယမဂ်ခဏမှာတော့ အရိယမဂ်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်သွားပါတယ်။ အဲဒါဟာလည်း ‘ဘာဝနာဘိသမယ’ ပါပဲ။ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အဲဒီအရိယမဂ် ဖြစ်သွားပုံကို သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဂ်ခဏမှာ သိတယ်လို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။ ဖြောင့်ဖြောင့်ပြောရမယ်ဆိုရင် သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားရုံပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလို သိတာကိုလည်း “ကိစ္စတော” လို့သာ ပြဆိုထားပေတာပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒုက္ခသစ္စာထိုက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ဆင်းရဲအနေအားဖြင့် ပိုင်းခြာသိလျှင်၊ သမုဒယသစ္စာထိုက်တဲ့ တဏှာကို ပယ်လျှင်၊ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုလျှင်၊ မဂ္ဂသစ္စာထိုက်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေလျှင် သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတယ်။ ကျွမ်းကျင်တယ်လို့

အရိယာတို့၏တရား

၂၂၇

ဆိုရပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဥပေါသထာ” နတ်သမီးက အရိယသစ္စာ ၄-ပါးမှာ သူကျွမ်းကျင်ပါတယ်”လို့ ဆိုတာဟာ ဝိပဿနာမဂ် အရိယမဂ်နဲ့ သူ့ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သစ္စာ ၄-ပါးကို သိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို သိပြီး သောတာပန်ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သစ္စာ ၄-ပါးကို သိရင် အရိယဓမ္မ - အရိယာဖြစ်ကြောင်း တရားတွေလည်း သိတော့တာပဲ။ အဲဒီ အရိယဓမ္မတွေကို ဒီဝိမာနဝတ္ထုမှာ ဖော်ပြထားပေမယ်လို့ သိသင့်သိထိုက်တဲ့အတွက် တခြားသုတ်တွေက ဆောင်ပြီး ဖော်ပြဦးမယ်။

အရိယာတို့၏တရား

“အရိယာတို့၏တရား၊ အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရား” ဆိုတာ “သုတဝါ အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ”ဆိုတဲ့ ဒေသနာများမှာ ဟောထားပါတယ်။

သုတဝါ-အကြားအမြင်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကော-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်တော်သည်။ အရိယာနံ ဒဿာဝီ-အရိယာတို့ကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် သိမြင်သည်ဖြစ်၍၊ မိမိက အရိယာမဟုတ်သေးရင် “အရိယာ” ဆိုတာ “ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ”လို့ ဉာဏ်နဲ့ မသိနိုင်သေးဘူး၊ မိမိက အရိယာဖြစ်နေရင်တော့ “အရိယာ”ဆိုတာ “ငါလို ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ”လို့ သိနိုင်ပါတယ်။

သတ္တမအကြိမ်

အဲဒီလို သိတာကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် သိမြင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။
ဥပမာ - ရှင်ရဟန်း မပြုဖူးသေးတဲ့ သူတွေက “ရှင်ရဟန်း”
ဆိုတာ “ဘယ်လိုကျင့်၊ ဘယ်လို နေထိုင်ရတယ်” ဆိုတာကို
ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် မသိရသေးဘူး။ ရှင်ရဟန်းပြုဖူးတဲ့
သူကတော့ “ဒီလိုကိုး” ဆိုတာ တိတိကျကျ သိရတယ်။ တစ်
နည်းအားဖြင့် ယောဂီအဖြစ်နဲ့ တရားအားမထုတ်ဖူးတဲ့သူတွေ
ဟာ “ယောဂီ”ဆိုတာ “ဘယ်လိုကျင့် ဘယ်လို နေရတယ်”
ဆိုတာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် မသိရသေးဘူး။ ယောဂီအဖြစ်နဲ့
အားထုတ်ဖူးတဲ့ သူကတော့ အဲဒါကို သေသေချာချာ သိရ
တယ်။ ဒါလိုပါပဲ။ အရိယာဖြစ်သွားတော့ “အရိယာ”ဆိုတာ
“ဒီလို စိတ်အနေအထားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲလို့ ကိုယ်တိုင်တွေ့အား
ဖြင့် သိသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ...

အရိယာနဲ့ ဒဿာဝိ-အရိယာတို့ကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် သိ
မြင်သည်ဖြစ်၍၊ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ-အရိယာတို့၏
တရား၌ ကျွမ်းကျင် လိမ္မာသည်ဖြစ်၍၊ (အတ္တတော န သမန-
ပဿတိ-အတ္တဟု မရှု မထင်မှတ်ဘူးတဲ့) အရိယာတို့၏ တရား
ဆိုတာ “သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ အရိယဓမ္မေ”လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့
အဋ္ဌကထာအရ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိ
ပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ငါးပါး၊ ဗိုလ်ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊
မဂ္ဂင် ၈-ပါး ဆိုတဲ့ ဒီဗောဓိပက္ခိယတရားတွေပါပဲ။ အမျိုး

အစားအား ဖြင့် ၇-မျိုးရှိတယ်၊ ဒီ ၇-မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးကို ကောင်းကောင်းနားလည်ရင် ကျန်ခြောက်မျိုးကိုလည်း အကုန်လုံး နားလည်တော့တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးကို သိရင် အရိယဓမ္မကိုလည်း သိတယ်လို့ ပြောခဲ့တာ၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် သစ္စာ ၄-ပါးထဲမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဆိုတဲ့ အရိယဓမ္မက ပါဝင်နေလို့ပါပဲ။

နားလည် ကျွမ်းကျင်ပုံကတော့ သတိပဋ္ဌာန် အစရှိတဲ့ အဲဒီတရား ၇-မျိုးဟာ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်လို့ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်နေရင် အဲဒါကို ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် နားလည် ကျွမ်းကျင်တော့တာပါပဲ၊ ဒီလို နားလည်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ကျက်မှတ် လေ့လာပြီး သဘောကျရုံမျှကိုတော့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကိုယ်တွေ့ နားလည်တာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။

အရိယာဖြစ်မယ့် ယောဂီဟာ “ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်အရ သွားတဲ့အခါမှာ “သွားတယ်၊ သွားတယ်”လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ “ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်”လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သွားရတယ်၊ ဒီလို ရှုမှတ်ပြီးသွားတော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အမှတ်ရတဲ့ သတိ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ရှုမိတဲ့ အာရုံကို သိတဲ့ဉာဏ်လည်း ဖြစ်တယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ သွားတဲ့ရုပ်ကလေးတွေရော၊ ရှုမှတ်တဲ့စိတ်ရော ဖြစ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိသိသွားတဲ့

ဉာဏ်ပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အမှတ်သတိနဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

ပြီးတော့ “ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမိတိ ပဇာနာတိ” ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်အရ ပူမှု၊ နာမှု စသည် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း “ပူတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်၊ နာတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ပြန်တော့လည်း အဲဒီဝေဒနာကလေးတွေ ဖြစ်လိုက် ပျောက် လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို အမှတ်ရပြီး သိသိသွားတယ်။ အဲဒါက ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

ပြီးတော့ “သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ” အစရှိတဲ့ ဒေသနာတော်အရ စိတ်ကူး ကြံသိမှုကလေးတွေ ဖြစ်တိုင်း “တပ်မက်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ပြန်တော့လည်း စိတ်ကလေးတွေ ဖြစ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို အမှတ်ရပြီး သိသိသွားတယ်။ အဲဒါက စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

ပြီးတော့ “သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္တံ ‘အတ္တိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ပဇာနာတိ’” အစရှိတဲ့ ဒေသနာတော်အရ “လိုချင်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြန်တော့ လည်း ကာမစ္ဆန္တံ အစရှိတဲ့ သဘောတရားတွေ ဖြစ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို အမှတ်ရပြီး သိသိသွားတယ်။ အဲဒါက ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကုန်လုံးပဲ ရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်တိုင် တွေ့သိနေကြတယ် မဟုတ်လား။ ဒီလို သိနေတာ ဟာ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ-သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဆိုတဲ့ အရိယာတို့၏ တရားမှာ ကျွမ်းကျင် နားလည်နေတာပါပဲ။ ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း အရိယဓမ္မကို နားလည်နေတယ်၊ အင်မတန် အဖိုးတန်တဲ့အလုပ်ပဲ၊ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး ဖြစ်ပွားနေလျှင် သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးလည်း ဖြစ်ပွားနေတော့တာပါပဲ။

ဖြစ်ပုံကတော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှေးကဖြစ်ဖူးတဲ့ အကုသိုလ် တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေတာလည်း ဟုတ်တယ်၊ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင်၊ မဖြစ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေတာလည်း ဟုတ်တယ်၊ မဖြစ်ဖူးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်၊ မဂ်ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေတာလည်း ဟုတ်တယ်၊ ဖြစ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ တိုးတက် ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်နေတာလည်း ဟုတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးလည်း အလိုလို ပါဝင် ပြည့်စုံနေပါတယ်။

ပြီးတော့ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး ဆိုတာလည်း ထိုက်သည့်အား လျော်စွာ ပါဝင် ပြည့်စုံနေပါတယ်၊ တရားအားထုတ်တယ် ဆိုရင် လိုလားတဲ့ ဆန္ဒကို အားကိုးပြီး ထက်သန်တဲ့ ဆန္ဒနဲ့ အား

ထုတ်တာရင်လည်း ဖြစ်ရမယ်၊ လုံ့လဝီရိယကို အားကိုးပြီး ဝီရိယနဲ့ အားထုတ်တာရင်လည်း ဖြစ်ရမယ်။ စိတ်ဓာတ်ကို အားကိုးပြီး ထက်သန်တဲ့စိတ်နဲ့ အားထုတ်တာရင်လည်း ဖြစ်ရမယ်၊ အသိဉာဏ်ကို အားကိုးပြီး ထက်မြက်တဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ အားထုတ်တာရင်လည်း ဖြစ်မယ်၊ မဂ်ရောက် ဖိုလ်ရောက် တကယ်တမ်း အားထုတ်ရင် ဒီဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်၊ ဝိမံသ ဆိုတဲ့ ၄-မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးကတော့ ထက်သန်ရတယ်၊ ထက်သန်မှလည်း ပြည့်စုံနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်းမှတ်တိုင်း ကုဒ္ဒိပါဒ် ၄-ပါးထဲက တစ်ပါးပါးတော့ ပါဝင်နေပါတယ်။

ပြီးတော့ ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း “သဒ္ဓိန္ဒြေ ဝီရိယိန္ဒြေ သတိန္ဒြေ သမာဓိန္ဒြေ ပညိန္ဒြေ”ဆိုတဲ့ ဒီကုဒ္ဓိန္ဒြေ ငါးပါးကလည်း ပါဝင်နေတာပဲ၊ တရားအားထုတ်တယ် ဆိုတာဟာ “ဒီလိုရှုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တယ်၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်တယ်”လို့ ယုံကြည်လို့ အားထုတ်တာပဲ၊ မယုံကြည်ရင် ဘယ်မှာ အားထုတ်မလဲ၊ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား ပါဝင်နေတယ်၊ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်စခန်းများမှာ စိတ်ကလေးဟာ တစ်ခါတစ်ရံ ဘာကြည်တာနဲ့မှ မတူဘဲ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်နေတာကို ယောဂီ အများပဲ တွေ့ကြုံရပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ထက်သန်တဲ့ သဒ္ဓါတရားပေါ့၊ အားထုတ်မှု ဝီရိယ၊ အမှတ်ရမှု သတိ၊ စူးစိုက်

အရိယာတို့၏တရား

၂၃၃

တည်ကြည်မှု သမာဓိနဲ့ အသိဉာဏ်တွေ ပါဝင်နေတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

ပြီးတော့ ဣန္ဒြေငါးပါး ပါဝင်ရင် ဗိုလ်ငါးပါးလည်း ပါဝင်တာပဲ။ ဣန္ဒြေနဲ့ဗိုလ် ဆိုတာဟာ အမည်လောက်ပဲ ကွဲပါတယ်။ တရားကိုယ်ကတော့ အတူတူပါပဲ။

ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ဆိုတာလည်း ထိုက်သည့်အား လျော်စွာ ပါဝင်နေပါတယ်။ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အမှတ်ရတဲ့သတိက သတိသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ သိတဲ့ဉာဏ်ပညာက ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ အားထုတ်တာက ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ နှစ်သိမ့် အားရမှုလည်း တစ်ခါတစ်ရံ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒါ ဝီတိသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ အေးငြိမ်းပြီး သက်သာနေတယ်။ အဲဒါက ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ စူးစိုက်တည်ကြည်တာက သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ မယုတ်မလွန် အညီအမျှ ဖြစ်နေတဲ့ သဘောက ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ အဲဒီလို အခါမှာ အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲနဲ့ မှတ်သိမှုက သူ့ဟာသူ သွားနေသလိုပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးလည်း ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပါဝင်နေပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါဝင်တဲ့ အကြောင်းကတော့ ဒီနေရာမှာ ထုတ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကို ပြတဲ့ ဒေသနာတော်မှာ -

သတ္တမအကြိမ်

“အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ - အရိယာတို့၏ တရားမှာ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတယ်” လို့ ချီးကျူးထားပါတယ်။ အဲဒီဂုဏ်ပုဒ်နဲ့ ဥပေါသထာ နတ်သမီးက ပြောတဲ့ “အရိယသစ္စ ကောဝိဒ” ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ဟာ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရအားဖြင့် တူညီနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားနားလည်ရအောင် လို့ အဲဒီ “အရိယဓမ္မကောဝိဒ” ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ဒီမှာ ယူပြီး ဖော်ပြလိုက်တာပါပဲ။ ကဲ .. ဥပေါသထာ နတ်သမီး အကြောင်း ပြန်ဆက်ကြဦးစို့။

ဘန္တေ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်ဘုရား၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ ပဉ္စသိက္ခာပဒေ ရတာ-ငါးပါးသီလ သိက္ခာ ပုဒ်ကို စောင့်ရှောက်မှု၌ မွေ့လျော်သော၊ အရိယသစ္စာန- ကောဝိဒေါ-အရိယသစ္စာ ၄-ပါးတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော၊ ဥပါသိကာ-ဆည်းကပ်သော ဥပါသိကာမသည်၊ အာသီ-ဖြစ် ခဲ့ပါသည် အရှင်ဘုရား။ ဘယ်ဘုရား၏ တပည့် ဥပါသိကာမ လဲ ဆိုတော့၊ စက္ခုမတော-မျက်စိငါးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ယသဿိနော-များသော အခြံအရံ အကျော်အစောရှိတော် မူသော၊ ဂေါတမဿ-ဂေါတမအနွယ်တော်ဖွား ရှင်တော် မြတ် ဘုရား၏၊ ဥပါသိကာ-ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူ တပည့်တော် မသည်၊ အာသီ-ဖြစ်ခဲ့ပါသည် အရှင်ဘုရား-တဲ့။

တေန-ယခု လျှောက်ထားခဲ့သော ထိုကောင်းမှု အပေါင်းကြောင့်။ မေ-တပည့်တော်မအား၊ တောဒိသော ဝဇ္ဈော-ထိုကဲ့သို့ တစ်ဆယ့်နှစ် ယူနောတိုင်တိုင် တောက်ပသော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ တင့်တယ်စွာသော အဆင်းသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပေါ်နေပါသည် အရှင်ဘုရား၊ တေန-ယခုလျှောက်ထားခဲ့သော ထိုကောင်းမှုအပေါင်းကြောင့်၊ ဣဓ-ဤနတ်ပြည်လောက၌၊ မေ-တပည့်တော်မအား၊ ဣဇ္ဈတိ-ကောင်းကျိုးအဖုံဖုံ ပြည့်စုံပြီးစီးနေပါသည် အရှင်ဘုရား၊ မနသော ပိယာ-စိတ်ဖြင့် ချစ်အပ်လိုလားအပ်ကုန်သော၊ ယေ ကေစိ ဘောဂါစ-အလုံးစုံသော အသုံးအဆောင် နတ်စည်းစိမ်တို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ-အပြည့်အစုံ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါကုန်သည် အရှင်ဘုရားလို့ ဒီလိုလျှောက်ထားပါတယ်၊ အဲဒီလို လျှောက်ထားပြီးတော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ အားမရ မကျေမနပ် ဖြစ်ပြီး စိတ်ပူပန်ပုံကလေးကိုလည်း ဆက်ပြီး လျှောက်ပြန်ပါတယ်။

အဘိက္ခဏံ နန္ဒနံ သုတွာ၊

ဆန္ဒော မေ ဥဒပဇ္ဇထ။

တတ္ထ စိတ္တံ ပဏီဓာယ၊

ဥပပန္နာမိ နန္ဒနံ-တဲ့။

နန္ဒနံ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်က နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်အကြောင်းကို၊ အဘိက္ခဏံ သုတွာ-မကြာခဏ ကြားနာရသောကြောင့်၊

၂၃၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

မေ-တပည့်တော်မအား။ ဆန္ဒော-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌
ဖြစ်လိုသော ဆန္ဒသည်၊ ဥဒပဇ္ဇထ-ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ တတ္ထ-
ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ စိတ္တံ ပဏိဓာယ-စိတ်ညွတ်မိ
တောင့်တမိသောကြောင့်၊ နန္ဒနံ-နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ရှိရာ တာဝတိံသာ
နတ်ပြည်၌၊ ဥပပန္နာ အမှီ-ဖြစ်နေရပါသည် အရှင်ဘုရားတဲ့။

နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်အကြောင်း တာဝတိံသာနတ်ပြည်အကြောင်း
ကို ခဏခဏ ကြားရပါတယ်တဲ့။ ဟိုတုန်းက မြတ်စွာဘုရားက
လည်း နတ်ပြည်လောက အကြောင်းတွေကို ကိုယ်တော်တိုင်
တွေ့မြင်ပြီး ဟောနေတယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အစရှိတဲ့
မထေရ်မြတ်တွေကလည်း နတ်ပြည်လောက ကိုယ်တိုင်
သွားရောက်ပြီး တွေ့ခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ပြောဟော
နေတယ်။ ဒီတော့ တာဝတိံသာအကြောင်း၊ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်
အကြောင်းတွေကတော့ အဲဒီတုန်းက အင်မတန် ထင်ရှားနေ
မှာပါ။ ယခုနေအခါမှာ ဥရောပအကြောင်း၊ အမေရိကအကြောင်း
တွေကို လူအများက ထင်ရှားသိနေကြရသလို နေမှာပါပဲ။ ဒီလို
နတ်စည်းစိမ်တွေ ကောင်းကြောင်း၊ ချမ်းသာကြောင်းတွေကို
ခဏခဏ ကြားနေရတော့ အဲဒီတာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ ဖြစ်
ချင်တဲ့စိတ်တွေ သူ့မှာ ဖြစ်လာပါတယ်-တဲ့။ ဒါကြောင့် သူဟာ
သောတာပန်အဖြစ်လောက်နဲ့ အားရကျေနပ်ပြီး တာဝတိံသာ
မှာ ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ်ရှိတဲ့အတွက် အထက်မဂ်ဖိုလ်တွေ ရအောင်

သတ္တမအကြိမ်

အားမထုတ်ဘဲ နေခဲ့လို့ အဲဒီလူ့ဘဝက စုတေခဲ့တဲ့အခါ တာဝတိံသာမှာပဲ ဖြစ်နေရပါတယ်-တဲ့။

အဲဒါကို ယခုလူတွေအမြင်နဲ့ ကြည့်ရင် “အဲဒီနတ်ပြည်မှာ ဖြစ်တာ အကောင်းသားပဲ၊ ဒါကတော့ မကျေနပ်စရာ မရှိပါဘူး” လို့ ထင်စရာ ရှိပါတယ်။ ကိုယ့်မျှော်လင့်ချက်နဲ့ မကိုက်ရင် မကျေနပ်စရာ ရှိတာပါပဲ။ နတ်ပြည်မရောက်ခင်တုန်းကတော့ “နတ်ပြည်ဆိုတာ သိပ်ကောင်းတယ်” လို့ သူထင်ထားဟန် တူပါတယ်။ တကယ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ သူထင်သလောက်က မကောင်းတော့ သူ့စိတ်မှာ မကျေမနပ်ဖြစ်နေဟန် တူပါတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ ယခု လူ့ပြည်မှာလည်း ကိုယ်မရောက်ဖူးတဲ့ မြို့ရွာတွေ၊ နိုင်ငံခြားတွေများ သွားကြည့်လိုက်ရရင် သိပ်ကောင်းလိမ့်မယ်လို့ ထင်ထားတတ်ကြတယ်။ တကယ်သွားကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ဘာမှ မထူးလှပါဘူး။ လူတွေဟာ စားဝတ်နေရေးတွေနဲ့ အမြဲမပြတ် ကြောင့်ကြစိုက် လုပ်ကိုင်နေကြတာကို တွေ့ရတာပါပဲ။ ထင်သလောက် မထူးလှပါဘူး။

လူတွေက “နတ်ပြည်ရောက်ရင် ကြောင့်ကြမှု၊ တောင့်တမှုတွေ မရှိတော့ဘဲ အင်မတန် ချမ်းသာကြလိမ့်မယ်” လို့ မျှော်လင့်နေတတ်ကြတယ်။ နတ်ပြည်ဆိုတာ လူ့ပြည်နဲ့စာကြည့်ရင်တော့ “အများကြီးပဲ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်” လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မကောင်းတာကလေးတွေကလည်း

ရှိသေးတာပဲ။ ဘယ်လိုဟာတွေလဲ ဆိုရင် တဏှာအလိုအတိုင်း မပြည့်နိုင်တာရယ်၊ အမြဲမတည်တာရယ်၊ ဒီလိုဟာတွေပါပဲ။ နတ်ပြည်မှာ “မိမိကံအားလျော်စွာ ပြည့်စုံနေတယ်” လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ သို့ပေမယ့် ကာမဂုဏ်ဆိုတာ သုံးဆောင်ခံစားလို့ အားရ ရောင့်ရဲတယ်လို့လည်း မရှိဘူး။ သူတစ်ပါးနဲ့လည်း စပ်ဆိုင်နေလို့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဘယ်တော့မှ မပြည့်စုံနိုင်ဘူး။ ရောက်ရာ နတ်ပြည်မှာ ကိုယ့်ထက် ကံကြီးမားပြီး အဆင့်အတန်း မြင့်နေတာတွေကလည်း ရှိနေဦးမယ်၊ သူများလို အဆင့်အတန်း မြင့်ချင်၊ ပြည့်စုံချင်တာတွေကလည်း ရှိဦးမယ်။

ဥပမာအားဖြင့် တောရွာက လူတစ်ယောက် ဒီရန်ကုန်မြို့မှာ လာနေတယ်ဆိုရင် မူလရွာမှာ နေရတာထက်တော့ ကောင်းတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ထက်မြင့်တဲ့ လူတွေကို ကြည့်ပြီး ကိုယ့်အခြေအနေကို အားမရစရာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ နတ်ပြည်မှာလည်း အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သိကြားမင်းကြီးတောင်မှ သူထက်သာတဲ့ နတ်သားကြီးတွေ ရှိနေလို့ စိတ်ဆင်းရဲရသေးတယ် ဆိုပဲ။ ပြီးတော့ တရားဘက်ကနေ ကြည့်လိုက်ရင် အဲဒီနတ်စည်းစိမ်က အမြဲတည်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ တစ်နေ့ကျတော့ နတ်ဘဝက စုတေပြီး မိမိလက်ရှိ စည်းစိမ်တွေကို စွန့်သွားရဦးမယ်၊ ပြီးတော့ နတ်ကာမဂုဏ်တွေက ဘယ်လိုပဲ ပြည့်စုံတယ်၊ ကောင်းတယ် ဆိုပေမယ့်

အရိယာတို့၏တရား

၂၃၉

ခံစားပြီးရင် ဘာမှအနှစ်သာရ ကျန်ရစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အိပ်
မက်သဖွယ် ဖြစ်နေပါတယ်။ မျက်လှည့်ပြတာနဲ့လည်း တူနေ
ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပေါသထာ နတ်သမီးက တရားသဘောနဲ့
ဆင်ခြင်ပြီး မကျေနပ်တာလည်း ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။ ဒါကြောင့်
သူမကျေနပ်ပုံကို ဆက်ပြီး လျှောက်ထားပြန်ပါတယ်။

နာကာသီ သတ္တု၊ ဝစနံ၊
ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။
ဟီနေ စိတ္တံ ပဏီဓာယ၊
သာမိ ပစ္ဆာနုတာပိနီ-တဲ့။

ဘန္တေ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်
မသည်၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနော-နေမင်း၏ အဆွေဖြစ်တော်မူသော၊
သတ္တု၊ ဗုဒ္ဓဿ-ဆရာသခင် ဘုရားရှင်၏၊ ဝစနံ-အဆုံးအမ
စကားတော်ကို၊ န အကာသီ-အပြည့်အစုံ လိုက်နာ၍ မကျင့်
မိခဲ့ပါ၊ ဟီနေ-ယုတ်ညံ့သော နတ်ပြည်လောက၌၊ စိတ္တံ
ပဏီဓာယ-စိတ်ညွတ်မိ တောင့်တမိသောကြောင့်၊ သာ-ထို
တပည့်တော်မသည်၊ ပစ္ဆာနုတာပိနီ-နှောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ရ
သည်၊ အမိ-ဖြစ်နေပါသည် အရှင်ဘုရား-တဲ့။

မြတ်စွာဘုရားကတော့ “ဘဝဆိုရင် ဘယ်ဘဝမှ မကောင်း
ဘူး၊ ဘဝရှိရင် အိုရမယ်၊ နာရမယ်၊ သေရမယ်၊ စိုးရိမ်ပူဆွေး
ရမယ်၊ ငိုကြွေးရမယ်၊ ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရမယ်၊ စိတ်နှလုံး

မသာ ဆင်းရဲပင်ပန်းရမယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် ရောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်” လို့ချည်း ဆုံးမ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဥပေါသထာ၊ကတော့ နတ်ဘဝ ဆိုရင် သက်သာရာရပြီး ချမ်းသာပါပြီလို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ တာဝတိံသာနတ်ပြည် လောက်သာ စိတ်ညွတ်လာခဲ့တယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် အားမထုတ်ခဲ့မိဘူးတဲ့။ မူလကတော့ နတ်ပြည်ဆိုရင် မြင့်မြတ်လှပြီလို့ ထင်ပြီး တောင့်တခဲ့သော်လည်း ယခု နတ်ပြည်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ တရားနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ မူလက ထင်သလောက် မမြင့်မြတ်ဘဲ ဖြစ်နေလို့ “ဟီနေ-ယုတ်ညံ့တဲ့ နတ်ပြည်လောက” လို့ ရှုတ်ချပြီး လျှောက်ထားပါတယ်။ အဖိုးတန်ပစ္စည်းထင်ပြီး ဝယ်ယူလာခဲ့ရာမှာ အိမ်ရောက်လို့ ဖြေဖြန့်ကြည့်တော့မှ အဖိုးတန် မဟုတ်တာကို သိရလို့ စိတ်ပျက်ရတာနဲ့ တူနေပါတယ်။ ဒီတော့ ဘုရား သာသနာမှာ ဈေးဝယ် မမှားဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ အဝယ်မှားသွားရင် ဟိုနတ်ပြည်ရောက်တော့မှ ဥပေါသထာ နတ်သမီးလို နောင်တပူပန်နေကြရဦးမယ်။ အဲဒါကိုလည်း သတိပြုကြပေါ့။

ဒီနေရာမှာ “ဒီနတ်သမီးကလည်း ဘာကြောင့် ဒါလောက်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောနေရတာလဲ၊ လူ့ဘဝတုန်းက အားမထုတ်ခဲ့မိရင် နတ်ဘဝမှာ အားထုတ်လိုက်ရောပေါ့”လို့ ဒီလိုလည်း စဉ်းစားစရာ ပြောစရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့

လူ့ပြည်အခြေအနေမျိုးနဲ့ စဉ်းစားတာပါပဲ။ နတ်ပြည်မှာ အားထုတ်ဖို့က မလွယ်ပါဘူး။ နတ်ပြည်မှာ နတ်တွေအများက တီးလိုက်၊ မှုတ်လိုက်၊ ကလိုက်၊ ခုန်လိုက်၊ သီချင်းဆိုလိုက်နဲ့ တအုန်းအုန်း တရုန်းရုန်းနဲ့ ဘာမှ အလုပ်မရှိဘဲ တပျော်တည်းပျော်နေကြပါတယ်။ အဲဒီလို ဆူဆူညံညံတွေထဲမှာ ကိုယ့်တစ်ယောက်တည်း တရားအားထုတ်လို့ကတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ လူ့ပြည်မှာလို ဆိတ်ငြိမ်တဲ့ အရပ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ကိုယ်က ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်ငြိမ် နေချင်ပေမယ့်လို့ ကိုယ့်အခြေအရံ အပေါင်းအဖော် မိတ်ဆွေနတ်သား နတ်သမီးတွေက လာကြဦးမယ်။ ယခု လူ့ပြည်မှာတောင်မှ တချို့ယောဂီတွေဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းက အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အခါ ဘာမှ ကောင်းကောင်းအားမထုတ်နိုင်ကြဘူး။ အဲဒါကိုသာ ကြည့်ပေတော့၊ ဒါကြောင့် ဥပေါသထာ နတ်သမီးက “လူ့ဘဝတုန်းက မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမအတိုင်း အပြည့်အစုံ လိုက်နာပြီးတော့ အားမထုတ်ခဲ့ရလို့ သူ့စိတ်ပူပန်တယ်” ဆိုတာကို လျှောက်ထားတာပဲ။ တို့ဒကာ ဒကာမတွေလည်း အဲဒီ ဥပေါသထာလို နောင်တတစ်ဖန် မပူပန်ရအောင် ယခုလို အခွင့်ကောင်းရနေတုန်းက ကြိုးစား အားထုတ်ကြရမယ်။

အဲဒီလို ဥပေါသထာက လျှောက်တော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်က ဒီလို အားပေးစကား ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

မာ တုံ ဥပေါသထေ ဘာယံ၊
 သမ္ဗုဒ္ဓေနသိ ဗျာကတာ။
 သောတာပန္နာ ဝိသေသယံ၊
 ပဟိနာ တဝ ဒုဂ္ဂတိ-တဲ။

ဥပေါသထေ-ဥပေါသထာ မည်သော နတ်သမီးကလေး၊
 တွံ-သင်သည်။ မာ ဘာယံ-မစိုးရိမ်ပါနဲ့တော့၊ ပူစရာ မရှိတော့
 ပါဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် -

သမ္ဗုဒ္ဓေန-မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ကပင်လျှင်၊
 ဗျာကတာ-ဗျာဒိတ်စကား ပြောကြားအပ်ပြီးသည်၊ အသိ-ဖြစ်
 နေပါပြီတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားကိုက သင့်ကို ဗျာဒိတ်စကား ပြောကြားပြီး
 ဖြစ်နေပါပြီတဲ့။ ဟိုတုန်းကတော့ မြတ်စွာဘုရားက စုတေ
 သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အကြောင်းကို မေးမြန်းလျှောက်ထားလို့
 ပြောကြားတော်မူတာလည်း ရှိတယ်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ
 အမေးအမြန်းမရှိဘဲ ပြောကြားတော်မူတာလည်း ရှိတယ်၊ ယခု
 ဥပေါသထာရဲ့အကြောင်းကို ပြောကြားတာကတော့ မေးလို့လား၊
 မမေးဘဲနဲ့လား ဆိုတာ မထင်ရှားဘူး၊ “ပြောကြားတယ်”
 ဆိုတာ လောက်ပဲ ဒီဝိမာနဝတ္ထုဒေသနာအရ ထင်ရှားပါတယ်၊
 ဘယ်လို ပြောကြားတော်မူသလဲ ဆိုတော့ -

ဥပေါသထေ-ဥပေါသထာ အမည်ရှိတဲ့ အမျိုးသမီးသည်၊
 ဝိသေသယိ-ထူးသော မဂ်ဖိုလ်တရားကို ရောက်သည် ရသည်
 ဖြစ်၍၊ သောတာပန္နာ-သောတာပန် ဥပါသိကာမပေတည်း။
 ဣတိ-ဤသို့၊ သဗ္ဗဒွေန-မြတ်စွာဘုရားက၊ ဗျာကတာ-ပြော
 ကြားအပ်ပြီးသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါပေ၏။ တာ-ထိုသို့ မြတ်စွာ
 ဘုရားက သောတာပန်ဟု ပြောကြားထားသောကြောင့်၊ တဝ-
 သင့်မှာ၊ ဒုဂ္ဂတိ-အပါယ်သို့ လားရခြင်းကို၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်
 ပြီ ဖြစ်ပါလေပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ မာ ဘာယိ-မစိုးရိမ်ပါ
 နဲ့တော့လို့၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က အားပေးစကား ဟော
 ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ သင့်မှာ လူ့ဘဝက အရဟတ္တဖိုလ်
 ရောက်အောင် အားမထုတ်ခဲ့ရပေမယ့်လို့ စိုးရိမ်စရာကတော့
 မရှိပါဘူး။ သောတာပန်ဖြစ်နေပြီလို့ မြတ်စွာဘုရားက ပြော
 ကြားထားတဲ့အတွက် သောတာပန်ဖြစ်တာတော့ သေချာနေ
 ပါပြီ၊ သောတာပန်ဆိုတော့ အပါယ်လေးပါးကို မကျနိုင်တော့
 ပါဘူး။ မိမိအလိုရှိရာ နတ်ပြည်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လူ့ပြည်မှာပဲ
 ဖြစ်ဖြစ် အလိုအတိုင်း ဖြစ်သွားဖို့ပဲ ရှိပါတော့တယ်။ အဲဒီလို
 သုဂတိမှာချည်းဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ဝင်ရုံပဲ ရှိပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့်
 ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်စရာ မရှိတော့ပါဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီ နတ်သမီးဟာ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ ယခုလည်း
 ရှိနေပါတယ်။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်က ရက်၊ လ၊ နှစ် အရေ

အတွက်နဲ့ ဆိုရင် အဲဒီနတ်သမီးကလေး နတ်ပြည်ရောက်
တာဟာ ဘာမှ မကြာသေးဘူး၊ လူ့ပြည်က နှစ်ပေါင်းတစ်ရာမှ
တာဝတိံသာမှာ တစ်ရက်သာ ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်
ထက်က ယခုထိ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်ပဲ ရှိသေးတော့
အဲဒီ နတ်သမီးကလေးရဲ့ အသက်ဟာ တာဝတိံသာရက်နဲ့
၂၅-ရက် ကျော်ကျော်လောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ တစ်လသမီး
တောင် မရှိသေးဘူး။ ယခု ဒီက တို့ဒကာ ဒကာမတွေဟာ
တရားအားထုတ်ပြီး တရားထူးကို ရသွားမယ် ဆိုရင် နောက်
နှစ်ပေါင်း လေးငါးခြောက်ဆယ်အတွင်း အဲဒီနတ်ပြည်ရောက်ပြီး
တော့ အဲဒီနတ်သမီးနဲ့ တွေ့တဲ့အခါမှာ တရားအဆင့်အတန်းတူ
အနေနဲ့ တရားဆွေးနွေးကြရမှာပေါ့။

ယခု အားထုတ်လို့ တရားထူး မရသေးသော်လည်း
အားတော့ ငယ်စရာ မရှိဘူး။ အဲဒီနတ်ပြည်ကိုတော့ ရောက်
ကြရမှာပဲ၊ ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီက အရိယာနတ်တွေ
ထံမှာ စုံစမ်း မေးမြန်းပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ အရိယာနတ်တွေ
ဟောတဲ့တရားကို နာကြားပြီးတော့ ဖြစ်စေ တရားနှလုံးသွင်း
လိုက်ရင် မဂ်ဖိုလ်တရားကို ရဖို့ရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ နက်
ဆိုတာ ရုပ်တွေကလည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တယ်၊ အဲဒီစင်
ကြယ်တဲ့ရုပ်ကို အမှီပြုပြီး ဖြစ်ရတဲ့ အသိဉာဏ်ကလည်း ထက်

အရိယာတို့၏တရား

၂၄၅

မြက်လျင်မြန်တယ်။ ဒါကြောင့် လူ့ဘဝက အားထုတ်ခဲ့တဲ့ တရားကို ပြန်ပြီး သတိ ရလိုက်ရင် တစ်ခဏချင်းပဲ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်တွေကို မြင်ပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်သွား တတ်ပါတယ်တဲ့။

တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါ ယ္ဇဝန္တိ ဒန္တော ဘိက္ခဝေ သတုပ္ပါဒေါ၊ အထ သော သတ္တော ခိပ္ပယေဝ ဝိသေသဂါမီ ဟောတိ။ (အံ၊ ၁၊ ၅၀၅)

တဿ-ထိုရှေးဘဝက တရားတော်ကို ကြားနာ မှတ်သား အားထုတ်ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ တတ္ထ-ထိုနတ်ပြည်၌၊ သုခိနော- ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဓမ္မပဒါ-ရှေးဘဝက လေ့လာ ခဲ့သော တရားအစုတို့သည်၊ ယ္ဇဝန္တိ-ထင်ရှားပေါ်လာကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သတုပ္ပါဒေါ-ဤသို့သော တရားကို ရှေး ဘဝက လေ့လာအားထုတ်ခဲ့ဖူးပါသည်ဟု သတိဖြစ်ခြင်း၊ သတိ ရခြင်းသည်၊ ဒန္တော-နေ့သော် နေ့သေး၏၊ အထ-ထိုသို့ သတိရသောအခါ၌မူကား၊ သော : ကွာ-ထိုသတ္တဝါ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ခိပ္ပယေဝ-သတိရလျှင် လျင်မြန်စွာသာလျှင်၊ ဝိသေသဂါမီ-မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏-တဲ့။

နတ်ပြည်ရောက်တော့ ဒီလိုလွယ်လွယ်နဲ့ တရားထူးရတတ် တဲ့ အကြောင်းကတော့ “ဂေါပိကာဝတ္ထု”ဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။

ကပိလဝတ်ပြည်က “ဂေါပိကာ”ဆိုတဲ့ သာကီဝင် အမျိုးသမီး တစ်ဦးဟာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပြီး တရား ကျင့်သုံးလို့ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတော့ စုတိပြတ်ကြွေ သေ သွားတဲ့အခါကာလမှာ တာဝတိံသာနတ်ပြည် သိကြားမင်း၏ သားတော်အဖြစ် ရောက်သွားတယ်။ နတ်သားဖြစ်သွားတော့ သူ့ကို “ဂေါပက”လို့ ခေါ်ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သိကြားမင်း ထံ လာရောက်ပြီး ကပြကြတဲ့ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တွေထဲက ထူးခြားတဲ့ နတ်သား ၃-ယောက်ကို တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် ဂေါပက နတ် သားက ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ အဲဒီနတ်သား ၃- ယောက်ဟာ သူရှေးဘဝတုန်းက ကိုးကွယ်ခဲ့တဲ့ ရဟန်းတွေ ဖြစ်နေကြောင်း သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဂေါပကနတ်သားက အဲဒီ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သား ၃-ယောက်ကို သတိပေး စကားပြော ကြားတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီ နတ်သား ၃-ယောက်ထဲက ၂- ယောက်က သတိရပြီး ရှေးဘဝက လေ့လာခဲ့တဲ့ တရားတွေ ကို ပြန်ပြီး နှလုံးသွင်းလိုက်တဲ့အခါ ရှေးက ရဖူးတဲ့ ဈာန်တွေ ကိုလည်း ချက်ချင်းပဲ ပြန်ရတယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး အနာဂါမိလည်း ဖြစ်သွားကြတယ်။ တာဝတိံသာနတ်တွေရဲ့ မျက်မှောက်မှာလဲ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဗြဟ္မာလည်း ဖြစ်ပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို ပျံတက်သွားကြပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ “ရှေး ဘဝက လေ့လာခဲ့တဲ့ တရားကို သတိရရင် နတ်ပြည်မှာ ချက် ချင်းပဲ တရားထူးရတတ်တယ်”ဆိုရာမှာ သက်သေသာဓကပါပဲ။

ပထမက ပြောလာခဲ့တဲ့ ဥပေါသထာ နတ်သမီးလိုပဲ ဘုရားလက်ထက်က တရားကျင့်သုံး အားထုတ်ပြီး နတ်ပြည် ရောက်နေတဲ့ နတ်သား နတ်သမီးတွေဟာ အများကြီးပဲ ရှိနေပါတယ်။ ပြီးတော့ ယခုပြောတဲ့ ဂေါပကနတ်သားလို မိန်းမ အဖြစ်က နတ်သားအဖြစ် ရောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ရှိနေကြပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ယခု ဒကာ ဒကာမ တွေလို ကျင့်သုံး အားထုတ်သွားကြတာတွေပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ကျင့်ပုံဖြစ်ပုံတွေကို ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ရင် ယခု တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ အများကြီးပဲ အား တက်စရာ၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒီလို တရားအားထုတ်နေရတာဟာ ရှေးရှေးသူတော်ကောင်းတွေ သွားထားတဲ့လမ်းပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမကို လိုက်နာပြီး ကျင့်သုံးကြတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ သွားထားတဲ့လမ်းပဲ၊ ဒီလမ်း ကောင်း လမ်းမကြီးကို ငါတို့တစ်တွေ လိုက်နေကြတာပဲလို့ အောက်မေ့ကြရမယ်။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဒီလမ်းကို သွားနေကြတာပေါ့၊ ခရီးသွားတဲ့လူဟာ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေ လှမ်းတိုင်း ရောက်လိုတဲ့ ဌာနဘက် နီးနီးသွားသလိုပဲ ရှုမှတ် တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း နိဗ္ဗာန်ဆီကို တစ်ထောက် တစ်ထောက် နီးနီး သွားတယ်၊ သိပ်အားတက်ဖို့ ကောင်းတာပဲ။

ဥပမာ - “ဒီလမ်းက ရှေ့တည့်တည့်သွားရင် အင်မတန် သာယာတဲ့ ဥယျာဉ်ကြီးထဲ ရောက်သွားမယ်၊ သို့မဟုတ် ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ အင်မတန် ပျော်စရာကောင်းတဲ့ မြို့ကြီးထဲ ရောက်သွားမယ်” လို့ ဆိုရင် အဲဒီလမ်းကို သွားနေရတဲ့ သူတွေ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ချမ်းသာနဲ့ နီးနီးသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ စရာချည်းပဲ၊ ယခု ရှုမှတ်နေရတာကလည်း အဲဒီကောင်းစား ချမ်းသာမည့် နေရာဆီကို သွားနေရသလိုပါပဲ၊ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဘေးရန်ကင်းတဲ့ အင်မတန် ချမ်းသာတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကို ချဉ်းကပ်နေတာပဲ၊ အင်မတန်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။

“သွားတယ်၊ သွားတယ်” လို့ မှတ်တိုင်း ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်ပွားနေတယ်။ ထို့အတူ “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်” လို့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းလည်း ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်နေတာပဲ။ “ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းလည်း ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်နေတယ်။ “စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းလည်း စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်နေတယ်။ “နှစ်သက်တယ်၊ စိတ်ပျက်တယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်တိုင်းမှတ် တိုင်းလည်း ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်နေ

တယ်။ အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးလည်း ဖြစ်နေတယ်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဆိုတဲ့ အရိယဓမ္မတွေလည်း ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အရိယာအဖြစ်ကို ရောက်စေနိုင်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလို ရှုမှတ်ရတဲ့ လမ်းဟာ အရိယာ တွေ သွားထားတဲ့လမ်းပဲ။ တစ်မှတ် မှတ်လိုက်ရင်း၊ တစ်လှမ်း တိုးသွားရင်းနဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆီကို နီးကပ် နီးကပ်သွားတယ်။ အမှတ်ပေါင်း တစ်သောင်းနဲ့ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်မယ်ဆိုရင် အမှတ်ကလည်း တစ်ထောင်လောက်သာ ရသေးရင် ကိုးထောင် လောက် လိုသေးတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ အမှတ်ပေါင်း ကိုးထောင် လောက် ရနေရင်တော့ နောက်ထပ် တစ်ထောင်လောက်သာ လိုတော့တယ် ဆိုရမှာပေါ့။ အမှတ်ပေါင်း (၉၉၉၉) ရှိနေရင် တော့ နောက်တစ်မှတ်မှာ မဂ်ဝိထိ ရောက်သွားတော့မှာပဲ။ ဒါကြောင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း နီးနီးသွားပြီလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ကြိုးစား အားထုတ်ကြဖို့ပါပဲ။

ဒီလို အားထုတ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို အခြေခံအဖြစ်နဲ့ မှတ်သားထားကြဖို့ ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်းအဖြစ်နဲ့ မှတ်သားထားကြဖို့ ဒီကနေ့ ဒီဝိပဿနာအခြေခံတရားကို ဟောလာခဲ့တာဟာ ၂-နာရီက ယခု ၅-နာရီ ဆိုတော့ ၃-နာရီ ကြာသွားပြီ၊ စုံလည်း တော်တော်စုံသွားပါပြီ၊ တရားသိမ်း

၂၅၀

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ဖို့ အချိန်တန်ပါပြီ။ ကဲကဲ... ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်ရဲ့
မူလရင်း ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကို အစက စပြီး ဆိုကြဦးစို့။

□□□□□

မူရင်းဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
(ဆို)
- ၂။ စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။ (ဆို)
- ၃။ ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါ ရှုရပါသနည်း။
(ဆို)
- ၄။ မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုရပါသတည်း။ (ဆို)
- ၅။ ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်။ (ဆို)
- ၆။ မြဲတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ ငါကောင်နယ်၊ တကယ်ထင်
တတ်သည်။ (ဆို)
- ၇။ ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ကင်းပျောက်သည်။
(ဆို)
- ၈။ မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်။ (ဆို)
- ၉။ စွဲမှုကင်းပျောက်၊ မဂ်လမ်းပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်
ပြည်။ (ဆို)
- ၁၀။ ဝိပဿနာရှုနည်း၊ မူသေစည်း၊ သိမ်းဆည်းထားရမည်။
(ဆို)

သတ္တမအကြိမ်

နိဂုံး ဆုတောင်း

၂၅၁

နိဂုံး ဆုတောင်း

“ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်း”မည်တဲ့ ဒီဝိပဿနာအခြေခံ
 တရားတော်ကို ရှိသေစွာ နာယူ မှတ်သားကြရတဲ့ ဓမ္မသဝန
 ကုသိုလ်စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ဘေးရန်
 ကင်းကွာလျက် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြ၍ ဒွါရ ၆-ပါး၌
 ထင်ရှားပေါ်လာသော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်
 တည်းဟူသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ဖြစ်
 တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုနိုင် မှတ်နိုင်ကြ၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
 အခြင်း အရာအားဖြင့် မှန်ကန်စွာ သိမြင်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်စဉ်အတိုင်း တိုးတက်ကြပြီးလျှင် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ
 ဆင်းရဲဟူသမျှတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို
 အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍
 မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု)

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော် ပြီးပြီ။

သတ္တမအကြိမ်

၂၅၂

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရား၏ ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

ဓာတုမနုသိကာရ ဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊
အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊
အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊
အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။ (ပထဝီဓာတ် ၂၀)
- ၂။ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊
ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။ (အာပေါဓာတ်
၁၂)
- ၃။ သန္တပ္ပန၊ ဇီရဏ၊ ဒါဟ၊ ပါစကာ။
ပူလောင်၊ ရင့်စေ၊ လောင်ကျွမ်းစေ၊ စာကြေမီးလေးဖြာ။
- ၄။ ဆန်၊ စုန်၊ ဝမ်း၊ အူ၊ လှုပ်ပြုမှု၊ သက်ရှု လေခြောက်ဖြာ။
- ၅။ ကြမ်းတမ်း မာခက်၊ ချောညက်တမည်။ (လက္ခဏာ)
တည်ရာကိစ္စ၊ သူက ပြုသည်။ (ရသ)
ခံလင့် ဆောင်ရေး၊ ပေါ့လေးထင်သည်။ (ပစ္စုပ္ပန်)
ပထဝီဓာတ်၊ သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၅၃

- ၆။ အရည် တစ်နည်း၊ ယိုစီးတမည်၊
စိုထိုင်း ဖွံ့ထွား၊ တိုးပွားစေသည်။
စေးကပ် ပူးတွဲ၊ လုံးခဲထင်သည်၊
အာပေါဓာတ်၊ သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။
- ၇။ အပူ အနွေး၊ အအေးတမည်၊
ပူငွေ့ပေးလျက်၊ ရင့်ကျက်စေသည်။
နူးညံ့ပျော့ပျောင်း၊ ဆင့်လောင်းပေးသည်၊
တေဇောဓာတ်၊ သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။
- ၈။ (ဝါယောဓာတ် ဆောင်ပုဒ်ကို စာမျက်နှာ ၄၇-မှာ ပြန်
ကြည့်ပါ။)

ခန္ဓဓမ္မာနုပဿနာ ဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော-မဟာဘုတ် ၄-
ပါး။
- ၂။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်-အကြည်ရုပ် ၅-ပါး။
- ၃။ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ - အာရုံရုပ်
၅-ပါး။
အတွေ့ဆိုတာ၊ ပ၊ တေ၊ ဝါ၊ မဟာဘုတ်ပင်တည်း။
- ၄။ မိန်းမဖြစ်ကြောင်း၊ ယောက်ျားဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာဝရုပ်
၂-ပါး။

၂၅၄

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

- ၅။ အသက်၊ နှလုံး၊ အာဟာရ - သီးခြားရှုပ် ၃-ပါး။
 ၆။ ဘုတ်လေး၊ ကြည်ငါး၊ အာရုံငါး၊ နှစ်ပါးဘာဝမည်။
 ၇။ သီးခြား သုံးဖြာ၊ ဆယ့်ရှစ်ပါ၊ သဘာဝရှုပ်မည်။
 ၈။ သဘာဝရှုပ်ဓာတ်၊ ပရမတ်၊ ဝိပဿ်ရှုရသည်။
 ၉။ ကြွင်းရှုပ် ဆယ်ဖြာ၊ ပညတ်သာ၊ ရှုစရာမလိုပြီ။
 ၁၀။ အာကာသဓာတ်၊ နှစ်ဝိညတ်၊ ပေါ့လတ်၊ နှု၊ ခုံသည်။
 ၁၁။ ဖြစ်၊ ပွား၊ ရင့်လတ်၊ သေပျက်မှတ်၊ ပညတ်ရှုပ်ဆယ်
 မည်။

ကလာပ်ဖွဲ့ပုံ

- ၁။ ဆင်း၊ နံ့၊ ရသာ၊ ဘုတ်လေးဖြာ၊ သြဇာ အဋ္ဌကလာပ်။
 ၂။ အသက်နှင့်တကွ၊ ထိုအဋ္ဌ၊ နဝရှုပ်ကလာပ်။
 ၃။ အကြည်၊ ဘာဝ၊ ဟဒယ၊ ဒသ ရှုပ်ကလာပ်။
 ၄။ အသံနှင့်တကွ၊ ထိုအဋ္ဌ၊ နဝ ရှုပ်ကလာပ်။

ကလာပ်နှင့် ရုပ်အရေအတွက်

- ၁။ နှပ်၊ တံတွေး၊ ချွေး၊ မျက်ရည် - စိတ်ဥတုကြောင့်
 ဖြစ်သည်။
 အဋ္ဌကလာပ်ရှုပ် ၂-ခုစီ၊ ရုပ်ပေါင်း ၆၄- ရသည်။ (၆၄)

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၅၅

၂။ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ကျင်ငယ်၊ ပြည် - ဥတုကြောင့်
ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ၁-ခုစီ၊ ရုပ်ပေါင်း ၃၂-ရသည်။
(၆၄ + ၃၂ = ၉၆)

၃။ ကြွင်းသော ပထဝီ၊ အာပေါ အဖို့ အစု ၂၄-မည်၊ ကံ၊
စိတ်၊ ဥ၊ ဟာ၊ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကာယနှင့် ဘာဝ
ဒေသက ကလာပ် ၂-ခုစီ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌ
ကလာပ် ၃-ခုစီ၊ စိတ်၊ ဥ၊ ဟာ၊ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရုပ်
ပေါင်း ၁၀၅၆-ရသည်။ (၉၆ + ၁၀၅၆ = ၁၁၅၂)

၄။ သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာ၊ ကလာပ်မှာ၊ တစ်ရာသုံးဆယ်နှစ်။
(၁၃၂)

၅။ ရုပ်ပေါင်းသင်္ချာ၊ ထောင့်တစ်ရာ၊ စွန်းသာငါးဆယ့်နှစ်။
(၁၁၅၂)

၆။ ပါစကတေဇော ကံကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဇီဝိတ နဝက
ကလာပ်သာ ရသည်။ (၉)

၇။ ထွက်သက် ဝင်သက်လေ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သဒ္ဓ
နဝက ကလာပ်သာ ရသည်။ (၉)

၈။ ကြွင်းသော တေဇော ဝါယော အဖို့ အစု ရှစ်မည် ကံ၊
စိတ်၊ ဥ၊ ဟာ၊ ကြောင့် ဖြစ်သည်။
ဇီဝိတနဝကနှင့် အဋ္ဌကလာပ် ၃-ခုစီ၊ ရုပ်ပေါင်း ၂၆၄
ရသည်။ (၉ + ၉ + ၂၆၄ = ၂၈၂)

သတ္တမအကြိမ်

၂၅၆

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

၉။ မီး လေ ဆယ်ရပ်၊ ရုပ်ကလာပ်၊ သီအင်သုံးဆယ့်လေး။
(၃၄)

၁၀။ နှစ်ရာရှစ်ဆယ်၊ နှစ်ခုကယ်၊ မှတ်ဖွယ် ရုပ်သင်္ချေ။
(၉ + ၉ + ၂၆၄ = ၂၈၂)

၁၁။ ဒွါရ ၆-ဝယ်၊ ရုပ် ၆၀၊ ၆-သွယ် ကလာပ်ပေါင်း။
(ကလာပ် ၆၊ ရုပ် ၆၀)

၁၂။ တစ်ရာခုနစ်ဆယ်၊ နှစ်ခုကယ်၊ ကိုယ်ဝယ် ကလာပ်
ပေါင်း။ (၁၃၂ + ၃၄ + ၆ = ၁၇၂)

၁၃။ ကိုးဆယ့်လေး စွန်းသာ၊ ထောင့်လေးရာ၊ ကိုယ်မှာ ရုပ်
အပေါင်း။ (၁၁၅၂ + ၂၈၂ + ၆၀ = ၁၄၉၄)

၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ထုတ်ဖော်မြွက်၊ ရေတွက် သိစကောင်း။

၁၅။ သံခိပ် တလီ၊ မဟာဋီ၊ ပြင်ပြီ ရှေးနည်းဟောင်း။
(သစ္စသံခိပ်နှင့် မဟာဋီကာ၊ ပ။ ၄၆၆-၌ ထိုနည်း
ဟောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ပြင်သည် ဟူလို)

၁၆။ ကိုယ်ဒွါရတွက်၊ မတိုးတက်၊ ဝင်ထွက် သံ မပေါင်း။
(ဒွါရ ၆-ဝယ်၊ ရုပ် ၆၀-ဆိုရာ၌ ကာယဒွါရအတွက်
ထပ်၍မတိုးပဲ ရုပ် ၅၀-သာ ယူသည်၊ ဝင်သက် ထွက်
သက်၌ အသံမပါဘဲ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ရှစ်ခုသာ ယူသည်၊
ထို့ကြောင့် ရုပ် ၁၁-ခု လျော့သွားသည် ဟူလို)

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၅၇

၁၇။ သဒ္ဒနဝက၊ စိတ် ဥ ဇ၊ နှစ်ဝ တိုးဆင့်လောင်း။

(စိတ္တဇ ဥတုဇ သဒ္ဒနဝက ကလာပ် ၂-ခု၊ ရုပ် ၁၈-ခု
တိုးလာသည် ဟူလို)

၁၈။ တစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ်၊ သုံးခုကယ်၊ ကိုယ်ဝယ် ကလာပ်
ပေါင်း (၁၇၃)

၁၉။ တစ်ခုစွန်းသာ၊ ထောင့်ငါးရာ၊ ကိုယ်မှာ ရုပ်အပေါင်း။
(၁၅၀၁)

၂၀။ သံခိပ်မိန့်မှာ၊ ဋီမဟာ၊ သေချာလှပေကောင်း။

□□□□□

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ဘဝင် ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ ထို့ပြင် လက်ခံတုံ။

(ဘဝင်အစဉ် ပြတ်၍ ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်
သည်။ ထို့နောက် မြင်သော စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၊ ထို့နောက်
လက်ခံသော သမ္ပဋိဈိုင်းစိတ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

၂။ စုံစမ်း၊ ဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်သတ်၊ ၂-ရပ် တဒါရုံ။

(ထို့နောက် စုံစမ်းသော သန္တိရဏစိတ်၊ ထို့နောက် ဆုံးဖြတ်
သော ဝုဠောစိတ်၊ ထို့နောက် ဇောစိတ် ခုနစ်ကြိမ်၊ ထို့နောက်

သတ္တမအကြိမ်

၂၅၈

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

ထိုဇော၏အာရုံကိုပင် ဆက်လက်၍ အာရုံပြုသော တဒါရုံ
စိတ် ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် အိပ်ပျော်သွားသကဲ့သို့
ဘဝင်စိတ်အစဉ် ပြန်ဖြစ်သွားသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

၃။ အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ် မှတ်ပါကုန်။
(မြင်လျှင် ဤစိတ်အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သည်။)

၄။ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ မြင်တူ၏။ မှတ်ဘိ စိတ်ဖြစ်ပုံ။
(ကြားလျှင်၊ နံလျှင်၊ စားသိလျှင်၊ ထိသိလျှင်၊ မြင်ခိုက်
စိတ်အစဉ်နှင့် တူသည်။ မြင်ပြီးလျှင် ဟူသော နေရာ၌
ကြားပြီးလျှင်၊ နံပြီးလျှင်၊ စားပြီးလျှင်၊ ထိပြီးလျှင်ဟု ပြင်
ဆိုရုံ ယူရုံမျှသာ ထူးသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

၅။ ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇောတဒါ၊ ကြံရာ စိတ်ဖြစ်ပုံ။
(ဘဝင်အစဉ်ပြတ်၍ ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ထို့နောက်
ဇောခုနစ်ကြိမ်၊ ထို့နောင် တဒါရုံ ၂-ကြိမ်၊ ဤစိတ်အစဉ်
အတိုင်း ကြံသိ ရှုမှတ်သောအခါ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

စိတ်၏သရုပ်

- ၁။ အကုဆယ့်နှစ်၊ ကုသိုလ်ရှစ်၊ အဖြစ် ကောင်းကျိုးပေး။
- ၂။ ရဟန္တာမှာ၊ ကိရိယာ၊ ကိုးဖြာ ကျိုးမပေး။
- ၃။ ကာမဇောမျိုး၊ နှစ်ဆယ့်ကိုး၊ ဖြစ်ရိုးကျယ်လှသေး။

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၅၉

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး

- ၁။ လောရှုစိတ်၊ ဒေါသစိတ်၊ မောလည်း စိတ်၊ ဆယ့်နှစ် အကုမည်။
- ၂။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်၊ မယှဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု ရှိ၊ မရှိ၊ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏ လောရှုစိတ်မည်။
- ၃။ တိုက်တွန်း ရှိတာ၊ မရှိတာ၊ နှစ်ဖြာ ဒေါစိတ်မည်။
- ၄။ ပျံ့လွင့်၊ ယုံမှား၊ စိတ် ၂-ပါး၊ မှတ်သား မောစိတ်မည်။

သဟိတ်ကာမကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ ၂၄-ပါး

- ၁။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဉာဏ်ယှဉ်၊ မယှဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု ရှိ၊ မရှိ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏။
- ၂။ ဝိပါက်၊ ကြိယာ၊ နည်းတူသာ၊ မှတ်ပါ ရှစ်ခုစီ။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး

- ၁။ စုံစမ်း၊ လက်ခံ၊ ငါးဝိညာဏ်၊ နှစ်တန် ဝိပါက်စိတ်။
(ကုသလ ဝိပါက်၊ အကုသလ ဝိပါက် ၂-ခုစီ)
- ၂။ ဆင်ခြင်နှစ်ဖြာ၊ ရဟန္တာ၊ ပြုံးတာ ကြိယာစိတ်။
- ၃။ ဤဆယ့်ရှစ်မှာ၊ ဟိတ်မပါ၊ မှတ်ပါ အဟိတ်စိတ်။
- ၁။ စုံစမ်း ၃-ချက်၊ ရှစ်ဝိပါက်၊ ရေတွက် တဒါစိတ်။
(တဒါရုံ ၁၁)

သတ္တမအကြိမ်

၂၆၀

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

- ၁။ ဈာန်ကုသိုလ် ၉၊ ဝိပါက် ၉၊ ကြိယာ ၉၊ ပေါင်း မဟဂ္ဂုတ် စိတ် ၂၇-ပါး။
- ၂။ မဂ်စိတ် ၄၊ ဖိုလ်စိတ် ၄၊ ပေါင်း လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး။
- ၃။ ကာမစိတ် ၅၄၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈၊ ပေါင်း စိတ် ၈၅-ပါး။

စေတသိက်ခန္ဓာ ဆောင်ပုဒ်များ

စိတ်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်သော နာမ်တရားများကို “စေတသိက်” ဟု ခေါ်သည်။

- ၁။ အာရုံကို တွေ့တာက ဖဿ။
 - ၂။ အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတာက ဝေဒနာ။
 - ၃။ အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ။
 - ၄။ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းတာက စေတနာ။
 - ၅။ စူးစိုက်တည်ကြည်တာက ကေဂ္ဂတာ။
 - ၆။ အသက်ရှင်နေတာက ဇီဝိတိန္ဒြေ။
 - ၇။ နှလုံးသွင်းတာက မနသိကာရ။
- (ဤ ၇-ပါးမှာ စိတ်တိုင်းနှင့် ယှဉ်သည်။)

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၆၁

- ၁။ ကြံစည်တာက ဝိတက်။ (စိတ် ၅၅-နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၂။ ဆင်ခြင်တာက ဝိစာရ။ (စိတ် ၆၆-နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၃။ နှစ်သိမ့် ဝမ်းမြောက်တာက ဝီတိ။ (စိတ် ၅၁-နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၄။ အားထုတ်တာက ဝီရိယ။ (စိတ် ၇၃-နှင့် ယှဉ်သည်။)
- ၅။ လိုလားတာက ဆန္ဒ။ (အဟိတ် မောဟမူတို့နှင့် မယှဉ်၊ ကြွင်း ၆၉-နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၆။ ဆုံးဖြတ်တာက အဓိမောက္ခ။ (ပဉ္စဝိညာဏ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ တို့နှင့် မယှဉ်၊ ကြွင်း ၇၈-နှင့် ယှဉ်သည်။
ဤ ၆-ပါးမှာ စိတ်အမျိုးမျိုးနှင့် ပြီးပြွမ်းယှဉ်သည်။
- ၁။ အမှန်ကို မသိတာက မောဟ။
- ၂။ မကောင်းမှုကို မရှက်တာက အဟိရိက။
- ၃။ မကောင်းမှုမှ မကြောက်တာက အနောတ္တပ္ပ။
- ၄။ ပျံ့လွင့်တာက ဥဒ္ဒစ္စ။
ဤလေးပါးမှာ အကုသိုလ်စိတ်တိုင်းနှင့် ယှဉ်သည်။
- ၁။ တပ်မက်လိုချင်တာက လောဘ။ (စိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၂။ အယူမှားတာက ဒိဋ္ဌိ။ (ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် ၄-ပါးနှင့်)
- ၃။ အထင်ကြီးတာက မာန။ (ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးနှင့်)
ဤ ၃-ပါးမှာ လောဘစိတ် တို့နှင့် ယှဉ်သည်။

သတ္တမအကြိမ်

၂၆၂

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

၁။ စိတ်ဆိုး ပြစ်မှားတာက ဒေါသ။

၂။ မနာလိုတာက ကုဿာ။

၃။ ဝန်တိုတာက မစ္ဆရိယ။

၄။ နောင်တ ပူပန်တာက ကုက္ကုစ္စ။

ဤ ၄-ပါးမှာ ဒေါသစိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သည်။

၁-၂။ ထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိတာက ထိန-မိဒ္ဓ။

ဤ ၂-ပါးမှာ လျော့နည်းသော လောဘစိတ်၊ ဒေါသ
စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သည်။

၁။ ယုံမှားတာက ဝိစိကိစ္ဆာ။

(ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်နှင့်သာ ယှဉ်သည်)

၁။ ယုံကြည်တာ၊ ကြည်ညိုတာက သဒ္ဓါ။

၂။ အမှတ်ရတာက သတိ။

၃။ မကောင်းမှုမှ ရှက်တာက ဟိရီ။

၄။ မကောင်းမှုမှ ကြောက်တာက ဩတ္တပ္ပ။

၅။ မတပ်မက် မလိုချင်တာက အလောဘ။

၆။ စိတ်မဆိုး မပြစ်မှားတာက အဒေါသ။

၇။ အညီအမျှ ဖြစ်နေတာက တတြမဇ္ဈတ္တတာ။

၈။ ငြိမ်းအေးတာက ပဿဒ္ဓိ။

သတ္တမအကြိမ်

ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၂၆၃

၁၀၊ ၁၁။ ပေါ့ပါးတာက လဟုတာ။

၁၂၊ ၁၃။ နူးညံ့တာက မုဒုတာ။

၁၄၊ ၁၅။ ပြုရန် ခံတာက ကမ္မညတာ။

၁၆၊ ၁၇။ သန်စွမ်းတာက ပါဂုညတာ။

၁၈၊ ၁၉။ ဖြောင့်မတ်တာက ဥဇုကတာ။

ဤ ၁၉-ပါးမှာ တင့်တယ်သော စိတ်တိုင်းနှင့်
ယှဉ်သည်။

+ အကုသိုလ်စိတ်၊ အဟိတ်စိတ်တို့ကို “မတင့်တယ်
သော စိတ်”ဟု ခေါ်သည်။

+ ကုသိုလ်စိတ် ဟိတ်ရှိသော ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်တို့ကို
“တင့်တယ်သော စိတ်”ဟု ခေါ်သည်။

၂၀။ အမှန်ကို သိတာက “အမောဟ၊ ဉာဏ်၊ ပညာ”
ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ တင့်တယ်သောစိတ်တို့နှင့်
ယှဉ်သည်။

၁။ သနားတာက ကရုဏာ။

၂။ သူတစ်ပါး ကောင်းစားသည်ကို ကြည်ဖြူ ဝမ်းမြောက်
တာက မုဒိတာ။

ဤ ၂-ပါးကို ‘အပ္ပမညာ’ဟု ခေါ်သည်။ သနားခိုက်၊
ဝမ်းမြောက်ခိုက်၌ ဖြစ်သည်။

သတ္တမအကြိမ်

၂၆၄

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော်

၁။ မကောင်းသော စကားကို ကြဉ်ရှောင်တာက သမ္မာ
ဝါစာ။

၂။ မကောင်းသော အမှုကို ကြဉ်ရှောင်တာက သမ္မာကမ္မန္တ။

၃။ မတရား စီးပွားရှာမှုကို ကြဉ်ရှောင်တာက သမ္မာအာဇီဝ၊
ဤ ၃-ပါးကို “ဝိရတီ” ဟု ခေါ်သည်။ ရှောင်လိုသော
စိတ်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့နှင့်သာ ယှဉ်သည်။

ဤစေတသိက် ၅၂-ပါးတို့တွင် ဝေဒနာက ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊
သညာက သညာက္ခန္ဓာ၊ ကျန်ငါးဆယ်က သင်္ခါရက္ခန္ဓာ။

(ပဿဒ္ဓိ စသည်တို့၌ ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဤသို့
စသည်ဖြင့် ၂-ပါးစီ ခွဲ၍ယူလေ။)

ဩဇာတရဏသုတ်တရားတော်

က။ ဩဇာရေလျဉ်၊ ဘယ်သို့လျှင်၊ အရှင် ကူးမြောက်ပါ
သနည်း။

ခ။ မရပ်တည်ပဲ၊ အားမာန်ခဲ၊ ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ကူးမြောက်
သည်။

သတ္တမအကြိမ်

ကူးမြောက်ပုံ (၇) နည်း

- ၁။ တဏှာအလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
ဒိဋ္ဌိအလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွားမည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ ကူးမြောက်သည်။
- ၂။ ကိလေသာအလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
အဘိသင်္ခါရအလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွားမည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ ကူးမြောက်သည်။
- ၃။ တဏှာဒိဋ္ဌိအလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
အခြား ကိလေသ၊ အဘိသင်္ခါရတို့အလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင်
မျောသွားမည်။ ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ -
- ၄။ သဿတဒိဋ္ဌိအလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွားမည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ -
- ၅။ တွန့်ဆုတ်သည်အလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
ပျံ့လွင့်သည်အလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွားမည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ -

၂၆၆

၆။ ကာမသုခလ္လိက အလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
အတ္တကိလမထ အလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွားမည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ -

၇။ အကုသိုလ်အလိုဖြင့် ရပ်တည်နေလျှင် နစ်မြုပ်မည်။
ဝဇ္ဇနိဿိတ ကုသိုလ်အလိုဖြင့် အားထုတ်လျှင် မျောသွား
မည်။
ထိုနှစ်မျိုးကို ပယ်၍ ကူးမြောက်သည်။

(၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲ လပြည့်နေ့ ဟောသည်။)

ဝိပဿနာ အခြေခံ တရားတော် ပြီးပါပြီ။

သတ္တမအကြိမ်